

Contemporary Issues in Labor, Public Finance & Administration

DERYA DEMİRDİZEN ÇEVİK
OSMAN GEYİK

CONTEMPORARY ISSUES IN LABOR, PUBLIC FINANCE & ADMINISTRATION

Edited By

Derya Demirdizen Çevik

Osman Geyik

Contemporary Issues in Labor, Public Finance & Administration

(Edited by: Derya Demirdizen Çevik, Osman Geyik)

IJOPEC Publication Limited

CRN:10806608
60 Westmeade Close
Cheshunt, Waltham Cross
Hertfordshire
EN7 6JR London
United Kingdom

www.ijopec.co.uk

E-Mail: info@ijopoc.co.uk
Phone: (+44) 73 875 2361 (UK)
(+90) 488 217 4007 (Turkey)

Contemporary Issues in Labor, Public Finance & Administration

First Edition, December 2019

IJOPEC Publication No: 2019/22

ISBN: 978-1-912503-85-8

No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, transmitted in any form or by any means electronically without author's permission. No responsibility is accepted for the accuracy of information contained in the text, illustrations or advertisements. The opinions expressed in these chapters are not necessarily those of the editors or publisher.

A catalogue record for this book is available from Nielsen Book Data, British Library and Google Books.

The publishing responsibilities of the chapters in this book belong to the authors.

Printed in London.

Composer:

IJOPEC Art Design

Cover illustrators are from Pinclipart & Freepik

CONTENTS

INTRODUCTION	5
--------------------	---

SECTION I PUBLIC FINANCE

1. RELATION OF SELECTED FISCAL PERFORMANCE INDICATORS AND INCOME DISTRIBUTION: AN EMPIRICAL ANALYSIS FOR OECD COUNTRIES	9
<i>Ahmet Köstekçi, Abdullah Göv</i>	
2. PUBLIC HEALTH EXPENDITURES AND HAPPINESS IN OECD COUNTRIES	23
<i>Simla Güzel</i>	
3. THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH EXPENDITURES AND ECONOMIC GROWTH: OECD COUNTRIES (1980-2017)	39
<i>S.Şehnaz Altınakar Mercan</i>	
4. ANATOMY OF THE TRANSFORMATION OF TAX TO CHAOSA: A REVIEW ON THE LEBANON ECONOMY AND WHATSAPP TAX	49
<i>Gamze Yıldız Şeren Kurular</i>	
5. EVALUATION OF THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON HEALTH EXPENDITURES IN TERMS OF PUBLIC FINANCE	59
<i>Murat Demir, Osman Geyik</i>	

SECTION II PUBLIC MANAGEMENT

6. KAMU DEĞERİ ÜZERİNE BİR LİTERATÜR ANALİZİ: KURAM VE UYGULAMA / A LITERATURE REVIEW ON PUBLIC VALUE: THEORY AND PRACTICE	73
<i>Abdullah Uzun, Tülay Demir</i>	

SECTION III LABOUR ECONOMICS & INDUSTRIAL RELATIONS

7. FACTORS AFFECTING THE INTENTION TO QUIT; DETERMINATION OF ORGANIZATIONAL AND INDIVIDUAL VARIABLES.....	91
<i>Esra Aydın Göktepe, Havana Sevcan Kurt</i>	
8. SUGAR CORPORATIONS AND SUGAR COOPERATIVES: IS THERE AN ALTERNATIVE WAY?....	99
<i>Özal Çiçek, Çağatay Edgücan Şahin</i>	
9. METAPHORIC PERCEPTIONS OF WORKERS ABOUT EMPLOYER AND EMPLOYEE CONCEPTS / ÇALIŞANLARIN “İŞÇİ” VE “İŞVEREN” KAVRAMLARINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI.....	111
<i>Elvan Okutan, Aleyna Yetim</i>	

SECTION IV
PUBLIC RELATION

10. A QUALITATIVE STUDY ON DETERMINING THE INSTITUTIONS' SENSITIVITY TO CYBER BULLYING CRISES / KURUMLARIN SİBER ZORBALIK KRİZLERİNE İLİŞKİN DUYARLILIKLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA	129
<i>Emel Kuşku Özdemir</i>	

11. PERCEPTION TOWARDS ADVERTISING SECTOR PROFESSIONALS: PRESENTATION OF ADVERTISER ON EKŞİ SÖZLÜK.....	141
<i>Mehmet Yakın</i>	

12. CITY BRANDING AND SOCIAL MEDIA: AN ANALYSIS OF THE BEST CITY BRANDINGS BASED ON TWITTER HASHTAGS (#) / ŞEHİR MARKALAŞMASI VE SOSYAL MEDYA: EN İYİ ŞEHİR MARKALARININ TWİTTER ETİKETLERİ (#) ÜZERİNE BİR ANALİZ	153
<i>Nahit Erdem Köker, C.Sercan Özer</i>	

EDITORIAL INTRODUCTION

International Conference on Current Debates in Social Sciences (CUDES) aims to encourage interdisciplinary studies in social sciences that was initially organized by Farhang Morady at University of Westminster (United Kingdom) with the collaboration of Kocaeli University (Turkey) and Silesian University in Opava (Czech Republic) in 2010. The 10th conference of CUDES was organized by Altınbaş University (Turkey), University of Belgrade (Serbia), Batman University (Turkey), VUZF University (Bulgaria) and Near East University (Cyprus) and supported by IJOPEC Publication and University of Westminster (United Kingdom) on 3-5 December 2019 in İstanbul. Many different subjects in the social sciences were included in the conference to exchange and understand the different views of academics and to build a network between them.

This book as the outcome of the 10th International Congress on “Current Debates in Social Sciences 2019” covers the articles from the participants. The papers in the book evaluate different aspects of main topics of Public Finance, Labour Economics, International Relations and Public Administrations. The book comprises of 12 papers from the mentioned areas. The purpose of this book is to provide a wide perspective to understand contemporary issues in the social sciences.

One of the most important debates confronting today’s scholars is the effects and consequences of globalization in politics, economies and social structures of countries. This book covers research that aims to discuss all changes and transformations by globalization in the socio-economic and political structure with case studies, theoretical studies and other quantitative and qualitative research methods in social sciences. The book deals with one of the important and current issues written in the field of public administration through a literature review on public value: theory and practice. New public management brought to a question on the public administration the question of the economy-operator-based perspective, citizenship perception, legitimacy, the quality of public services, such as questions about the approach brought, the criticisms directed to the new public management has led to new theories in management. In this context, one of the most prominent theories in public administration in recent years is the public value theory which has been studied through the literature review method.

As could be seen, this book draw attention to current discusses in the studies on public finance, international relations, labour economics and public administration. We believe that the articles in the book will encourage to discusses in social sciences and contribute to development of debates in related areas.

December, 2019

REFEREES

Associate Professor Ebru B. Güzeloğlu

Associate Professor Fazlı Yıldız

Associate Professor Mine Yeniçeri Alemdar

Associate Professor Ömer Esen

Associate Professor Özlem Balaban

Assistant Professor Derya Demirdizen Çevik

Assistant Professor Ersin Nail Sağdıç

Assistant Professor Gamze Yıldız Şeren Kurular

Assistant Professor Güven Özdoyran

Assistant Professor Melek Halifeoğlu

Assistant Professor Selçuk Çapuk

Assistant Professor Simla Güzel

Assistant Professor Umut Ulukan

Assistant Professor Selçuk Buyrukoğlu

Assistant Professor Fatih Çavdar

Ph.D. Mehmet Sadık Aydın

Ph.D. Halil Kete

Ph.D. Osman Geyik

SECTION **I**
PUBLIC FINANCE

1

RELATION OF SELECTED FISCAL PERFORMANCE INDICATORS AND INCOME DISTRIBUTION: AN EMPIRICAL ANALYSIS FOR OECD COUNTRIES

Ahmet Köstekçi¹, Abdullah Göv²

Abstract

The budget, which is one of the main instruments in countries fiscal policy implementations, is considered as one of the best indicators for measuring fiscal performance. Budget is also an important element of fiscal sustainability. The budget has a significant impact on the economic and social structure due to its functions such as economic, fiscal, legal, development, resource allocation, income distribution regulation and stability. In this context, annual data of the selected 22 OECD countries covering the period 2000-2017 were used. The effect of the variables of general government budget balance and general government interest payments on income distribution was analyzed in the light of the panel causality test of Dumitrescu & Hurlin (2012). The results of the study provide evidence that there is a unidirectional panel causality relation from general government budget balance and general government interest payments to income distribution.

Keywords: Fiscal Performance, Budget Balance, Interest Payments, Income Distribution, Panel Causality

1. Introduction

The fiscal performance which is shaped in parallel with fiscal policy practices is evaluated as an alternative approach of measuring the fiscal discipline of the government (Dholakia, 2005, p.3421). The fiscal performance which is also used as a reference in measuring a healthy fiscal structure and fiscal solidity is closely related to the economic growth of a country and affected by the changes in rule-based fiscal policies (Mohanty & Mishra, 2016, p.247). Since fiscal performance is closely related to practices of providing fiscal rule and fiscal discipline, it provides the opportunity to benefit from these concepts in relation to which variables should be paid attention in monitoring and measuring the fiscal performance. In this context, fiscal rule expresses the restrictions placed on the financial indicators within the macroeconomic framework. These restrictions may be numerical objectives brought on the indicators of public finance such as budget, debt necessity, debt stock, and various components of these and the ratio of these indicators to the GDP (Al, 2018, p.58). In other words, financial rule which is defined as the behavioral and legal norms that guide to decide and execute in the budgeting process (Hallerberg, Strauch & Hagen, 2004, p.15) is also defined as the regulations that place the quantitative restrictions on the budget size in the macroeconomic level and thus, discipline the fiscal policy practices (Demir & İnan, 2010, p.28). The fiscal discipline that is desired to be provided with rule-based fiscal policy practices is defined as creating a level of the prudent budget deficit and prudent debt and sustaining these levels (Günay, 2006, p.27). Thus, fiscal performance emerges as a result of discipline provided in fiscal indicators. Here, the relative changes in fiscal indicators and

¹ Firat University, akostekci@firat.edu.tr

² İnönü University, abdullah.gov@inonu.edu.tr

RELATION OF SELECTED FISCAL PERFORMANCE INDICATORS AND INCOME DISTRIBUTION: AN EMPIRICAL ANALYSIS FOR OECD COUNTRIES

Ahmet Köstekçi, Abdullah Gök

thus, the ratio of fiscal indicators to GDP/GNP should be considered while measuring the activity of fiscal policy and the success of fiscal performance (Musgrave, 1964, p.213).

The fiscal performance which is a reflection of fiscal discipline and shaped by the practices of fiscal policy should be measured by paying attention to several parameters in the literature. The indexes that consist of these parameters are; deficit index, income activity index, expense quality index, debt index and the sustainability of the debts index (Centre of Excellence in Fiscal Policy and Taxation, 2016, p.5). Fiscal deficit which is one of the various indicators of fiscal performance is regarded as an extensive criterion of the fiscal discipline of the government (Dholakia, 2002, p.1). One of the measurement indicators of fiscal deficit which measures the difference between income and expense of the total public revenues without regarding the changes in public debts (Egeli, 2002, p.30) as named in other words deficit index is budget variable (Al, 2018, p.60). The budget which constitutes an important aspect of fiscal sustainability significantly affects economic and social structure due to functions such as economical, fiscal, legal, growth, resource allocation, regulating income distribution, and providing stability (Tüğen, 2014, pp.20-29).

The budget deficit is a result and reflection of fiscal policy practices. While a weak fiscal policy increases the budget deficits, rule-based fiscal policy practices provide budget balance or keeping the budget deficits in a sustainable structure. Therefore, strong fiscal policy and solid budget management decrease the pressure on debt necessity while decreasing the budget deficits (Togo, 2007, pp.9-10). On the other hand, weak fiscal policy practice and budget management increases the pressure on debt necessity as well as decreasing the sustainability of deficits and the deficits that cause public debt stock accumulation becomes a rooted characteristic of fiscal policy practices (Larch, 2010, p.3). Especially in such a structure, taxes which are not collected in the form of taxpayer benefit within the scope of social purposes of taxation and relatively low taxes can decrease public revenues, increase the budget deficit and cause weak fiscal structure (Saygın, 2019, p.2). Weak fiscal policy that emerges in such structure causes significant macroeconomic problems such as the high budget deficit, high inflation, and low economic growth (Golomejic, 2012, p.111) and also leads to excessive debt burden caused by the deficits (Aktan, Dileyici & Özen, 2010, p.16). Since the resources taken for the financing of budget deficits are not used in areas that would provide investments, growth, and employment increase, it would not be wrong to state that these resources are inefficient.

Going into debt for the financing of budget deficits can be performed either from internal resources or external resources. In this sense, while going into domestic debt for closing the budget deficits is a resource of financing, going into external debt can also be a resource of financing for closing the budget deficits in cases where internal resources are insufficient (Parlaktuna & Şimşek, 2007, p.48). In this process, the disruptive effect of budget to the income distribution changes in accordance with the debt interest payments and the condition of going into debt with the purpose of providing financing for budget deficits by the government. In the case of going into domestic debt, the debt instrument created by the government is usually taken by the fund holders in the high-income group and these individuals/institutions benefit both from the interest and other advantages compared to the other income groups. Therefore, debt and debt interest payments caused by the deficits are paid by the taxes taken from the citizens in the low and middle-income groups. This situation which causes a resource transfer from the individuals in the low and middle-income group to people in the high-income group (Tüğen, 2014, pp.27-28) is the most apparent evidence of the disruptive effect of budget policies on distribution income. However, if the taxpayers and people who obtain interest revenue are the same people in this process, the disruptive effect of

going into debt would be either non-existent or slight (Ulusoy, 2009, p.345). On the other hand, since the external resources are taken for the financing of budget deficits are not usually used efficiently or to finance the investments, the created economical value remains under the interest payments. In such a structure, the principal and interest payments of external debts usually cause the transferring of internal country's financing sources that will use in production, investment, employment and thus, provide an increase in revenue.

The chronic structure that emerges as budget deficits * debt stock * increasing interests * increasing debt service payments * budget deficits causes pressure on the sustainability of the debts in particular and fiscal sustainability in general. This situation in which the deficits feed the debts and debts feed the deficits requires more allocation compared to the previous periods for principal on debt and interest payments under the condition of the sustainability of fund demand. High risk and uncertainties caused by the excessive financing phenomenon along with these developments that negatively affect the production activities of the government (Ulusoy, 2009, p.27) lead to an increase in the interest rates and decrease in the private sector investments (Köstekçi & Yıldız, 2019, p.86). The effect of all of the developments that decrease the national income level on income distribution is undoubtedly negative.

The continuity of the accumulation in the debt stock due to the budget deficits increases the debt service payments by disrupting the fiscal consolidation. Due to the constant increase in the debt services, the government budget loses its functionality and public finance is tried to be operated with a budget constraint that only focuses on the interest payments. This structure becomes functional as long as the government neglects or cannot perform its important duties such as economic growth and development, equality in income distribution, efficiency in resource use (Demir, 2009, p.109). Since debt interest payments serving as transfer expenses are performed from the budget, increasing interest payments cause real payments made from the budget to be reduced and the resource allocation of the budget to become dysfunctional. On the other hand, while sparing a significant part of budget tax revenues to debt payments transforms the budget to a debt-paying device and income transfer mechanism, the decreasing real expenses decrease the possibility of reflecting the preferences of political power on the budget (Saraçoğlu, 2002, p. 70). The disruption in income distribution becomes higher due to reasons such as decreasing the social expenses by increasing interest payments and therefore, remaining in the background for public services. When all of these developments are considered, it is possible to state that the social aspect of the budget or the social budget approach disappears.

Budget which provides a nation to reach its purposes and an important fiscal policy device of the public sector can be defined as a process which socially reflects the preferences and priorities of the society, prevents social exclusion, and reflects the rights of all the sections in the society (Deles, Mendoza & Vergara 2010, p.4). The social budget which serves the purpose of establishing the equality in income distribution of fiscal structure that emerges as a result of the revenue and expenses of a country (Scholz, Cichon & Hagemeyer, 2000, p.7), can be defined as a budget that helps to socially, economically, physiologically, and psychologically increase the life quality and to preserve the certain standards of individuals, and thus, contributes to social peace, social justice, and social development (Özcan, 2014, p.99). The success of social budget which aims to improve the income distribution by increasing expenses such as education, health, and social relief (Şeker, 2011, p.22) is related to the share of budget interest payments that are transfer payments in the budget expenses. Because the social quality of a budget can be shaped according to the budget interest payments and the increase in the interest payments made from the budget decrease the social quality of the budget. Hence, the budget that loses its functionality due to the increase in

the interest payments will be unable to reflect the preferences and priorities of the society since it will operate under a budget constraint that focuses on the interest payments. Similarly, it would be difficult to reach fiscal policy objectives such as providing resource allocation efficiency and establishing equality in income distribution since the budget will transform into revenue transfer and interest payment device.

Based on these approaches, the relationship between the general government budget balance and general government interest payments which are important parameters of fiscal performance with income distribution was examined by taking the 2000-2017 period into consideration for 22 OECD countries. Despite the fiscal rule practices that are applied both nationally and supranational, the increase in the budget deficits and debt accumulation, and therefore, the change in the interest payments in the developed countries after 2000 have been effective in including the OECD countries in the study. In other words, the theoretical grounds of the relationship between the income distribution and interests that are paid to resources applied for the increasing deficits and the financing of deficits are based on the disruptions in the fiscal consolidation in the post-2000 period. The relative changes of variables used in the examination of the relationship between the fiscal performance and income distribution were considered. In this context, the shares of fiscal changes such as the general government budget balance and general government interest payments within the GDP were used.

2. Literature Review

In addition to the studies that examine the macroeconomic effects of budget deficits and budget interest payments, it is known that high budget deficits cause debt accumulation, especially in developed countries as well as developing countries. In this sense, determining how the increasing deficits in developed countries and the interests paid for debt resources used for the financing of deficits affect the income distribution came into prominence.

In the study of Bulut & Canpolat (2003) conducted within Turkey with the data of the 1981-2001 period, it was determined that high-interest rates cause inequality in income distribution. Muinelo & Roca-Sagales (2011) handled with 43 upper-middle and high-income countries for the period of 1972-2006, it was concluded that there wasn't a statistically significant relationship between the deficits and income distribution in their study. In Turkey for the period of 2002-2009, the effect of revenue components on the income distribution was examined by Çetin & Gün (2013). It was determined that the revenue component that increased the income inequality the most was interest income. These results can be interpreted as the taxpayers and the people who obtain interest income were not the same individuals.

Angello & Sousa (2014) research handled with 18 industrialized countries between the period of 1978-2009, the relationship between fiscal consolidation and income distribution was examined. The results of the study indicated that income inequality increased significantly in fiscal consolidation periods. These results were evaluated as the effect of fiscal policy practices that originate from spending cuts on income distribution. In İlgin's (2016) research with 17 developed OECD countries between the period of 1980-2009, it was determined that there wasn't a direct relationship between the budget deficit and income inequality, however, it was observed that debt accumulation caused by budget deficits disrupted the income distribution.

According to the panel data analysis results of the study of Maraşlı (2016) conducted with 77 countries between the period of 2004-2011, it was concluded that the increase in the interests disrupted the income distribution. In a similar study, Sugözü, Erdoğan & Ulaşan (2017) examined the relationship between interest expenses and

income distribution between the period of 2002-2015 in Turkey. The results of the study indicated that the decreases in the interests improved income distribution. In Serhat Akın & Aytun's study (2018), it was concluded that there is a unidirectional causality relationship from external debt interest payments to income distribution in Turkey for the period of 1980-2013. The panel data analysis results of the study of Bozik (2019) with the data of 9 developed countries between the period of 2005-2015 indicated that the increases in the real interest rates disrupted the income distribution. In conclusion, while the empirical analysis findings present evidence that raises in the interest increase income inequality, they do not provide absolute information about the effect of budget deficit on income distribution.

3. Econometrics Methodology

The causality approach suggested by Granger (1969) is used in determining the direction of causal interaction between two time series. Since this approach is simple and extendable, it has formed a basis for the development of several causality tests. Holtz-Eakin, Newey & Rosen (1988) adopted the causality test for panel data models. The null hypothesis (H_0) of this panel causality test claims that there aren't any causality relationship in any of the cross section. The alternative hypothesis (H_1) accepts that there is a causality relationship in all of the cross section. Dumitrescu & Hurlin (2012) brought in a new panel Granger causality test to the literature which considers the heterogeneous causality relationships in the section units within the context of Granger causality. In this test, causality models are extended for heterogeneous panel data models with fixed coefficients. Dumitrescu & Hurlin (DH) test pay attention to the heterogeneous causality information of section units, different from the causality test developed by Holtz-Eakin, Newey & Rosen (1988). In the panel causality approach of DH, the H_0 hypothesis, which asserts that there isn't any causality relationship in all of the subsection units of the panel, is tested against the H_1 hypothesis which assumes that there is a causality relationship in at least one of the subsection units.

The following linear model is estimated for testing the causal relationship between the two fixed x_1 and x_2 variables which have panel data in the DT test.

$$x_{2i,t} = \theta_i + \sum_{l=1}^L \eta'_i x_{2i,t-l} + \sum_{l=1}^L \alpha'_i x_{1i,t-l} + \varepsilon_{i,t} \quad (1)$$

In equation (1), as $L \in \mathbb{N}$ and $\alpha_i = (\alpha_i^1, \alpha_i^2, \dots, \alpha_i^L)'$, $i = 1, 2, \dots, N$ and $t = 1, 2, \dots, T$ respectively define the cross section units and observed periods of x_1 and x_2 . On the other hand, it is assumed that the panel and all of the subsection units in the panel are at the same L lag length. It can be observed that the η'_i lag parameters and θ_i parameters which demonstrate the individual effects are not change in time and the slope coefficients of α'_i regression may change between the units.

In the DH panel causality test, the H_0 and H_1 hypothesis which is defined in order to test whether or not x_1 is the Granger cause of x_2 is as follows:

$$H_0 : \alpha_i = 0 \quad , \quad \text{for } \forall i = 1, 2, \dots, N, \quad (2)$$

$$\begin{aligned} H_1 : \alpha_i &= 0 \quad , \quad \text{for } \forall i = 1, 2, \dots, N \\ \alpha_i &\neq 0 \quad , \quad \text{for } \forall i = N_1 + 1, \dots, N. \end{aligned} \quad (3)$$

RELATION OF SELECTED FISCAL PERFORMANCE INDICATORS AND INCOME DISTRIBUTION:
AN EMPIRICAL ANALYSIS FOR OECD COUNTRIES

Ahmet Köstekçi, Abdullah GÖV

The H_1 hypothesis in equation (3) assumes that there is a linear causal relationship from x_1 to x_2 in at least one of the section units under the condition of $0 \leq N_1 / N < 1$ as the N_1 is an unknown number. N_1 / N ratio should be different from 1. Because in the case of $N_1 = N$, there won't be any causality relationship in any of the section units of the panel. On the other hand, when $N_1 = N$, there is a causality relationship in all of the section units of the panel.

In the DH panel causality test, $W_{N,T}^{Hnc}$ test statistics are calculated which is based on the arithmetic mean of wald test statistics that are obtained in order to test the H_0 hypothesis against H_1 hypothesis for $\forall i = 1, 2, \dots, N$ unit.

$$W_{N,T}^{Hnc} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N W_{i,T} \quad (4)$$

$W_{i,T}$ in equation (4), demonstrate the wald statistics of H_0 hypothesis for i . cross section unit in the panel.

$T \rightarrow \infty$, $\{W_{i,T}\}_{i=1}^N$ individual wald statistics converge towards a chi-square distribution with L degree of freedom under the $H_0 : \beta_i = 0$ hypothesis:

$$W_{i,T} \xrightarrow[T \rightarrow \infty]{d} \chi^2(L), \text{ for } \forall i = 1, 2, \dots, N. \quad (5)$$

On the other hand, when $T \rightarrow \infty$, $\{W_{i,T}\}_{i=1}^N$ individual wald statistics have the same distribution. Here, when $T \rightarrow \infty$, $W_{i,T}$ individual wald statistics are distributed independently and identically with L average and $2L$ variance.

$$\lim E(W_{i,T}) = L, \quad \lim \text{Var}(W_{i,T}) = 2L \quad (6)$$

DH (2012) suggests using the following $Z_{N,T}^{HNC}$ test statistic in order to test the null hypothesis which indicates that there aren't any causality in the section units when $N \otimes \square$ and $T \otimes \square$ by using Equation (3):

$$Z_{N,T}^{HNC} = \sqrt{\frac{N}{2L}} (W_{N,T}^{HNC} - L) \xrightarrow[T, N \rightarrow \infty]{d} N(0,1) \quad (7)$$

If the statistical value calculated from equation (7) is higher than the critical values determined in the significance level, null hypothesis is refused. Therefore, it is accepted that there is a causality relationship in at least one of the units.

When $N \rightarrow \infty$ and T are constant, $W_{i,T}$ wald statistics of any unit may not converge towards a chi-square distribution. In this case, the following \tilde{Z}_N^{HNC} standardized test statistics are used in order to test the $H_0 : \beta_i = 0$ null hypothesis included in equation (2) (Dumitrescu & Hurlin, 2012, p.15).

$$\tilde{Z}_N^{HNC} = \frac{\sqrt{N} [W_{N,T}^{HNC} - E(\tilde{W}_{i,T})]}{\sqrt{\text{Var}(\tilde{W}_{i,T})}} \quad (8)$$

In equation (8), the mean of $W_{N,T}^{HNC}$ wald statistics was considered as T indicates the time dimension. Under the condition of $T \geq 6 + 2L$, $E(\tilde{W}_{i,T})$ and $\text{Var}(\tilde{W}_{i,T})$ are calculated as follows:

$$E(\tilde{W}_{i,T}) = N^{-1} \sum_{i=1}^N E(W_{i,T}) = K \times \frac{(T-2L-1)}{(T-2L-3)} \quad (9)$$

$$Var(\tilde{W}_{i,T}) = N^{-1} \sum_{i=1}^N Var(W_{i,T}) = 2L \times \frac{(T-2L-1)^2 \times (T-L-3)}{(T-2L-3)^2 \times (T-2L-5)} \quad (10)$$

If the time dimension T of any sample is constant, the mean of given standardized \tilde{Z}_N^{HNC} test statistics converges towards the following distribution under the condition of $T > 5 + 2L$:

$$\tilde{Z}_N^{HNC} = \sqrt{\frac{N}{2 \times K} \times \frac{T-2L-5}{T-L-3}} \times \left(\frac{T-2L-3}{T-2L-1} W_{N,T}^{HNC} - L \right) \xrightarrow[T, N \rightarrow \infty]{d} N(0,1) \quad (11)$$

$W_{N,T}^{HNC}$ in equation (11) is the arithmetic mean of $W_{i,T}$ wald statistics. \tilde{Z}_N^{HNC} standardized test statistics are calculated based on the Monte Carlo simulation (Dumitrescu & Hurlin, 2012, p.15).

4. Data and Experimental Findings

In this study, the effect of general government budget balance and general government interest payments on income distribution was examined in 22 OECD (Austria, Belgium, Czech Republic, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Italy, Luxembourg, Netherlands, Poland, Portugal, Slovak Republic, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, U.K, U.S.A) countries which were chosen by using annual data of the 2000-2017 period. In this framework, the statistics regarding the share of general government budget balance (BUD) and general government interest payments (INT) in GDP were obtained from OECD, Eurostat, IMF, WB databases and data regarding the income distribution (GINI coefficient) was obtained from OECD, Eurostat, and Fredrick Solt databases. Panel unit root tests and panel causality approaches were used in the analysis. Before deciding the selection of unit root tests, it should be examined whether or not there is a cross sectional dependency between the units in the panel. For this purpose, when the number of units (N) of examined samples is higher than time dimension (T), (LM_{adj}) (Pesaran, Ullah & Yamagata, 2008) test of which its deviation was corrected was used in the investigation of CD. This test can be used in the cases of $N < T$ or $N > T$. The results of the test were given below.

Table 1: Cross Sectional Dependency Test Results of the Variables

Variable	LM_{adj} -Stat	p-value
GINI	-0.025	0.510
BUD	-0.740	0.770
INT	0.189	0.425

H_0 hypothesis which claims that there isn't a cross sectional dependency between the units in LM_{adj} test panel is tested against the H_1 hypothesis which indicates that there is a cross sectional dependency between the units. According to the test results given in Table 1, it was determined that there wasn't a cross sectional dependency between the units that form the panel in GINI, BUD, and INT variables. In this case, the analysis continues with first-generation panel unit root tests. In this study, Im, Pesaran & Shin (2003), Maddala & Wu (1999) ADF-Fisher Chi-Square, Maddala & Wu (1999) PP-Fisher Chi-square and Choi (2001) ADF-Choi Z-statistic were used among the first generation panel unit root tests to test the unit root. H_0 hypothesis of all of these tests claims

**RELATION OF SELECTED FISCAL PERFORMANCE INDICATORS AND INCOME DISTRIBUTION:
AN EMPIRICAL ANALYSIS FOR OECD COUNTRIES**

Ahmet Köstekçi, Abdullah Göv

that the series in each sectional unit of the panel is unit rooted. Akaike Information Criterion (AIC) was used for the selection of proper lag length. Barlett kernel and Newey & West (1994) bandwidth techniques were used in all of the panel unit root tests. The results of the used panel root tests were given in Table 2, Table 3 and Table 4.

Table 2: *Panel Unit Root Test Results for GINI*

Unit Root Tests	Constant	Constant and Trend
Im, Pesaran & Shin (2003) W-stat	-2.53770 [3] (0.0056)*	-8.44932 [3] (0.0000)*
Maddala & Wu (1999) ADF-Fisher Chi Square	73.3446 [3] (0.0036)	133.933 [3] (0.0000)*
Choi (2001) ADF-Choi Z-stat	-2.40261 [3] (0.0081)	-7.05575 [3] (0.0000)*
Maddala & Wu (1999) PP-Fisher Chi-square	78.3561 (0.0011)*	104.535 (0.0000)*

Note: The values in the square brackets were determined according to the AIC information criterion and the lag length and values in the parenthesis indicate the *p* values. * indicates the statistical significance in 1% level of significance.

Table 3: *Panel Unit Root Test Results for BUD*

Unit Root Tests	Constant	Constant and Trend
Im, Pesaran & Shin (2003) W-stat	-5.43686 [2] (0.0000)*	-4.02317 [3] (0.0000)*
Maddala & Wu (1999) ADF-Fisher Chi-Square	106.917 [2] (0.0000)*	86.5007 [3] (0.0001)*
Choi (2001) ADF-Choi Z-stat	-5.25535 [2] (0.0000)*	-3.83380 [3] (0.0001)*
Maddala & Wu (1999) PP-Fisher Chi-square	75.3212 (0.0023)*	69.0831 (0.0092)*

Note: The values in the square brackets were determined according to the AIC information criterion and the lag length and values in the parenthesis indicate the *p* values. * indicates the statistical significance in 1% level of significance.

Table 4: *Panel Unit Root Test Results for INT*

Unit Root Tests	Constant	Constant and Trend
Im, Pesaran & Shin (2003) W-stat	-2.70168 [3] (0.0034)*	-2.37849 [3] (0.0087)*
Maddala & Wu (1999) ADF-Fisher Chi Square	87.6435 [3] (0.0001)*	70.7512 [3] (0.0064)*
Choi (2001) ADF-Choi Z-stat	-2.28582 [3] (0.0111)**	-2.22119 [3] (0.0132)**
Maddala & Wu (1999) PP-Fisher Chi-square	58.7402 (0.0677)***	39.4445 (0.6670)

Note: The values in the square brackets were determined according to the AIC information criterion and the lag length and values in the parenthesis indicate the *p* values. *, **, and *** indicate the statistical significance in 1%, 5%, and 10% level of significance, respectively.

According to the findings of the panel unit root tests used in Table 2, Table 3, and Table 4, it was concluded that GINI, BUD, and INT variables were constant in at least one unit in the level values. Therefore, the level values of GINI, BUD, and INT panel data were used in the panel causality analysis. As in panel unit root tests, it is crucial to research whether or not there is CD in the panel data model before deciding the panel causality model. In accordance with this purpose, H_0 hypothesis which defines whether or not there is CD in the panel data models including the dependent and independent variables should be tested statistically. Therefore, the cross sectional dependency test results of models in which the effect of X on Y will be analyzed are given in Table 5.

Table 5: Cross-Sectional Dependency Test Results of Models

Model	LM_{adj} -stat	p-value
<i>BUD</i> ® <i>GINI</i>	-0.074	0.529
<i>GINI</i> ® <i>BUD</i>	-0.626	0.734
<i>INT</i> ® <i>GINI</i>	0.036	0.486
<i>GINI</i> ® <i>INT</i>	0.359	0.360

According to the findings of LM_{adj} test given in Table 5, there wasn't cross sectional dependency in the models that measure the relationship between the GINI with BUD and INT. For this reason, it was found suitable to use the DH panel causality test. The results of the DH panel causality test were given in Table 6.

Table 6: DH Panel Causality Test Results

Causality	Lag Length	W-stat	\tilde{Z}^{HNC} -stat	p-value
<i>BUD</i> ® <i>GINI</i>	1	1.84914	1.70163	0.0888**
<i>GINI</i> ® <i>BUD</i>	1	1.14967	-0.04237	0.9662
<i>INT</i> ® <i>GINI</i>	3	6.10715	2.01744	0.0436*
<i>GINI</i> ® <i>INT</i>	3	5.43598	1.37485	0.1692

Note: * and ** indicate the statistical significance in 1% and 5% significance levels, respectively.

According to the panel causality results given in Table 6, a unidirectional causality relationship was determined from general government budget balance and general government interest payment to income distribution, under the condition that each cross-sectional unit has the same lag length. The causal relationship from general government budget balance and general government interest payments to income distribution can be interpreted that changes in budget balance and budget interest payments effect the income distribution.

Conclusion

In this study, the effect of general government budget balance and general government interest payments variables on income distribution was investigated with Dumitrescu & Hurlin's (2012) panel causality test by using the annual data that includes the period of 2000-2017 of 22 OECD countries. According to the causality results

obtained from the study, it was determined that there is a unidirectional panel causality relationship from budget balance and interest payments to income distribution. In other words, any change in budget balance and interest payments is the cause of change in income distribution.

When taking into consideration a unidirectional causality relationship from general government budget balance and interest payments to income distribution, it clearly seen that income distribution is affected by budget balance and interest payments variables in selected period. In this respect, the effect of budget balance and interest payments on income distribution can be interpreted from different viewpoints. The arising budget deficits in case of weak fiscal and budget policy implementation, are generally financed through borrowing. Budget deficit and increasing financing needs raise interest rates and cause the government borrowing under severe conditions, will also lead to financing sources that can be used in investments to public borrowing instruments. In such a structure, decreasing level of investment and production will indirectly increase income inequality due to the decline in employment, low economic growth and rising inflationary pressures. Accordingly, financing of increasing deficits through borrowing will reduce the efficiency of budget functions such as allocation, growth, development and income distribution by increasing debt service costs and budget interest payments.

The financing of budget deficits by borrowing is often a necessity. Similarly, it is an obligation for states to pay debt service when debt maturity is due. Debt service is often done with taxes. Therefore, those who perform debt service are generally all people who has the ability to pay, while those who earn interest in return by lending to the state are the owners of savings. In this process, if the taxpayers and interest earners are the same people, the negative effect of interest payments on income distribution is limited. On the other hand, the fact that taxpayers and interest earners are different people causes various problems. Particularly in cases such as offering tax incentives to investors holding government debt instruments or including borrowing instruments within the scope of tax exemptions, income distribution will be in favor of those earning interest income and against those who pay tax.

When the relationship between budget balance and income distribution is evaluated from another perspective, it would be appropriate to state that the reduced budget deficit during fiscal consolidation has an effect of increasing income inequality. Because there may be spending cuts in fiscal consolidation periods. Especially in these periods, spending cut policies cover social expenditures is considered as a adverse event in terms of income distribution and in this respect, a causality relationship may emerge from budget to income distribution.

Final Note

The study of Dumitrescu & Hurlin (2012) was followed in the econometric methodology of this study.

References

- Aktan, C. C., Dileyici, D. & Özen, A. (2010). Kamu ekonomisinin yönetiminde iki farklı ekonomi politikası yaklaşımı: idari ve takdiri kararlara karşı kurallar. In. C. C. Aktan, A. Kesik & F. Kaya (Eds), Mali Kurallar (pp. 1-31). Ankara, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayınları.
- Al, İ. (2018), Türkiye'nin mali performansının ölçülmesi: Endex yaklaşımı, Maliye Dergisi, 175(Temmuz-Aralık), 55-69.

- Angello, L. & Sousa, R. M. (2014). How does fiscal consolidation impact on income inequality?. *Review of Income and Wealth*, 60(4), 702-726.
- Bozik, M. S. (2019). Real interest rate and its effect on income inequality. *Journal of Economic Policy Researches*, 6(2), 107-120.
- Bulut, C. & Canpolat, Y. B. Türkiye ekonomisinde artan kamu açıklarının enflasyon, faiz oranı ve döviz kuru üzerindeki etkileri. *Journal of Qafqaz University*, 12, 13–28.
- CEFT-Centre of Excellence in Fiscal Policy and Taxation (2016). *fiscal performance index of The States in India an empirical model based evidences*, Xavier University, No. 008.
- Choi, I. (2001). Unit root tests for panel data. *Journal of International Money and Finance*, 20, 249-272.
- Çetin, B. I., & Gün, M. (2013). Türkiye’de 2002-2009 yılları arasında gelir bileşenleri ve gelir eşitsizliğinin analizi. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 36, 253-292.
- Deles, P., Mendoza, R. U. & Vergara, G. (2010). Social budgeting initiatives and innovations: insights using a public finance lens, Draft for Discussion Paper. file:///C:/Users/Sony/Downloads/Social_budgeting_initiatives_and_innovations_Insig%20(1).pdf [Accesed 6 November 2019]
- Demir, M. (2009). Türkiye’de kamu borçlarının gelişimi ve sürdürülebilirliği. Konya, Çizgi Kitabevi.
- Demir, M. & İnan, M. (2010). Türkiye’de mali kurallar. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 25-66.
- Dholakia, A. (2005), Measuring fiscal performance of states: an alternative approach. *Economic and Political Weekly*, 40(31), 3421- 3428.
- Dumitrecu, E. I. & Hurlin, C. (2012). Testing for Granger non-causality in heterogeneous panels. *Economic Modelling*, 29, 1450-1460.
- Egeli, H. (2002). Mali açıkların ölçümüne yönelik bazı gözlemler ve bu konuda geliştirilmiş alternatif açık ölçüleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 29-41.
- Gallo, M. & Roca-Sagalés, O. (2011) Economic growth and inequality: the role of fiscal policies. *Australian Economic Papers*, 50(2-3), 74-97.
- Golomejic, Z. R. (2012). Coordination between the monetary and public dept management policies in Croatia. *Financial Theory and Practice*. 36(2), 109-138.
- Granger, C.W.J. (1969), Investigating causal relations by econometric models and cross-spectral methods. *The Econometric Society*, 37(3), 424-438.
- Günay, A. (2006). Mali disiplin sağlanmasında anayasal denk bütçe yaklaşımı ve Türkiye’de uygulanabilirliği. *Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, İzmir*.
- Hallerberg, M., Strauch, R. & Hagen, J. V. (2004). The design of fiscal rules and forms of governance in European Union Countries. *European Central Bank Working Paper Series*, No. 419.
- Holtz-Eakin, D., Newey, W. & Rosen, H. S. (1988). Estimating vector autoregressions with panel data. *Econometrica*, 56, 1371–1396.

**RELATION OF SELECTED FISCAL PERFORMANCE INDICATORS AND INCOME DISTRIBUTION:
AN EMPIRICAL ANALYSIS FOR OECD COUNTRIES**

Ahmet Köstekçi, Abdullah Göv

- Im, K.S., Pesaran M. H. & Shin Y. (2003) Testing for unit roots in heterogeneous panels. *Journal of Econometrics*, 115, 53-74.
- İlgün, M. F. (2016). Mali disiplin ve mali konsolidasyon programlarının gelir dağılımı üzerindeki etkisi: OECD ülkelerine yönelik panel veri analizi. *Journal of Management and Economics Research*, 14(4), 222-244.
- Köstekçi, A. & Yıldız, F. (2019). Kamu borç yönetimi Türkiye ve OECD ülke uygulamaları. Bursa, Ekin Yayınevi.
- Lerch, M. (2010). Fiscal performance and income inequality: are unequal societies more deficit-prone? some cross-country evidence. *European Commission Economic and Financial Affairs*, Paper No. 414.
- Maddala, G.S. & Wu, S. (1999). A comparative study of unit root tests with panel data and a new simple test. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 61, 631-652.
- Maraşlı, O. (2016). Interest and social justice: the impact of real interest rate on income inequality. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi*, 2(1), 77-118.
- Mohanty, A. R. & Mishra, B. R. (2016). Fiscal performance index of the states in India, *Prajnan*, XLV (3), 248-266.
- Musgrave, R.A. (1964). On measuring fiscal performance. *The Review of Economics and Statistics*, 46(2), 213-220.
- Newey, W. & West, K. (1994). Automatic lag selection in covariance matrix estimation. *Review of Economic Studies*, 61, 631-653.
- Özcan, G. (2014). Sosyal bütçe teorik yapısı ve Türkiye’de anayasal temelleri. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 21(2), 99-108.
- Parlaktuna, İ. & Şimşek, S. (2007). Bütçe finansman kaynaklarının belirlenmesi ve ekonomi üzerindeki etkileri: Türkiye uygulaması (1989-2005). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 43-68.
- Pesaran, M. H., Ullah, A. & Yamagata, T. (2008). A bias-adjusted LM test of error cross-section independence. *The Econometrics Journal*, 11(1), 105-127.
- Saraçoğlu, F. (2002). 1980-2001 yılları arasında Türkiye’de iç borçların yapısal gelişimi ve değerlendirilmesi. *Ekonomik Yaklaşım Dergisi*, 13(45), 55-81.
- Saygın, Ö. (2019). Vergi mevzuatında mükellef yararı. Bursa, Ekin Yayınevi, 1. Basım.
- Serhat Akın, C. & Aytun, C. (2018). Gelir dağılımının makroekonomik belirleyicileri: Türkiye örneği, *Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute*, 15(42), 52-81.
- Scholz, W., Cichon, M. & Hagemeyer, K. (2000). *Social Budgeting*, ILO, http://books.google.com.tr/books/about/Social_Budgeting.html?id=itRY6KPu30QC&redir_esc=y [Accessed 8 November 2019]

- Sugözü, İ. H., Erdoğan, S., & Ulaşan, E. (2017). The impacts of interest expenditure on income distribution and an application on the factors distorting income distribution: an empirical analyses for Turkey. *Turkish Studies*, 12(12), 231-250.
- Şeker, M. (2011). Yerel yönetimlerde sosyal bütçeyi izleme rehberi, İstanbul, TESEV Yayınları.
- Togo, E. (2007). Coordinating public dept management with fiscal and monetary policies: an analytical framework, World Bank Policy Research Paper, WP/4369, USA.
- Tüğen, K. (2014). Devlet Bütçesi. İzmir, Bassaray Matbaası.
- Ulusoy, A. (2009). Devlet Borçlanması. Trabzon, Celepler Matbaacılık.

2

PUBLIC HEALTH EXPENDITURES AND HAPPINESS IN OECD COUNTRIES¹

Simla Güzel^P

Abstract

Happiness refers to a feeling that people constantly try to reach as the main meaning and the purpose of life. Happiness, also referred to as subjective wellbeing, has become a topic that has been emphasized in recent years especially in fields such as psychology, economy and public policy. This resulted from the fact that countries started to consider happiness as an important factor in determining the standard of living of individuals while fulfilling their economic development goals. Although there are many factors affiliated with happiness, physical or mental health of the individual is among the most important. It is important that states regulate health policies accurately in line with the objective of increasing the welfare of individuals living in society. Indeed, a healthy society is a prerequisite for economic and social development. Health services reduce inequality of income and opportunities and thus contribute indirectly to production. For these reasons, the need for health services should be fulfilled by the state. This study analyses public health expenditures in OECD countries in terms of happiness. In recent years, the general trend is to increase total health expenditures in the world, especially in underdeveloped and developing countries. However, the level of health expenditures is still relatively low in these countries. The same case can be generally observed in terms of public health expenditures as well. It can be suggested that public health expenditures can have a positive effect in order to achieve an equality-based development and happiness.

Key Words: Public Health Expenditures, Happiness, OECD Countries

Introduction

In modern times, ensuring economic development and increasing the welfare level of the society are among the most important goals of the governments. The fact that the increase in national income and per capita income alone is not sufficient for the increase in welfare level has caused the necessity of achieving improvements in the social field, reducing poverty as a whole and eliminating income inequalities.

As the governments aim to increase the welfare level of the society, the subject of happiness which was previously only examined in the fields of philosophy and psychology has been started to be examined in economic terms. Happiness or subjective well-being is defined by Kasmaoi and Bourhaba (2017) as the creation of a feeling of satisfaction in the minds of individuals while it is defined by Veenhoven (1984) as expressing the quality of life of the individual as good and high quality in general. Increasing the happiness of individuals provides an alternative approach to welfare economics (Veenhoven & Dumludağ, 2015).

¹ This is an extended version of the paper presented at the 10. th International Congress on Current Debates in Social Sciences (CUDES), 3-5 December, İstanbul/Turkey

² Tekirdag Namık Kemal University, simlaguzel@nku.edu.tr

In recent years, increasing the level of happiness which is measured by the assumption that the individual can best determine whether s/he feels happy or not by her/himself has become one of the policy priorities of the states. With the World Happiness Report published for the first time in 2012, the happiness index has started to be calculated. This index is used as a criterion to determine the happiness levels of societies and with this index, governments can follow a way to increase happiness level.

One of the most important policy instruments used by the government to increase happiness is public expenditures. Although there are many factors affecting happiness, health can be said to be one of the most important. It is possible to say that health policies to be implemented by the government are also important as a result of the responsibility undertaken by the governments on the welfare and well-being of the societies. Health services are a type of service which must be provided by the government considering its effects of providing equality and reducing inequality of opportunity, and providing direct benefits to individuals as well as the positive externalities it provides.

In this study, the relationship between public health expenditures and the happiness of the society is evaluated in terms of OECD countries. In the first section the purpose and importance of the study is briefly discussed. In the second section, the concept of happiness economics and the factors that affect happiness are analysed under the subtitles. In the third section, the role of the government in happiness, health expenditures in the world and OECD and the evaluation of the effect of public health expenditures on happiness in OECD countries are given under the subtitles. Finally, the fourth section concludes.

2. Happiness Economics

Consumption, which is defined as expenditures for meeting the needs or benefiting, is a major concept for all economies of different development levels. They focus on the policies to be developed in order to determine the consumption preferences of consumers. On the other hand, happiness economics is based on the preferences of the individuals according to the results obtained from the surveys. Happiness surveys aim to solve some issues. These issues may be able to measure macro or micro economic impacts on welfare. As a result of the surveys, it is sought to solve the problems, norms, addictions, and personal control problems that individuals do not have sufficient power to solve by themselves (for example; income inequality) (Graham, 2008: 74). Happiness economics is also based on the wider approach of pragmatism approach adopted by traditional economy by emphasizing non-income factors. As it goes beyond current preferences, it allows for more satisfactory analysis of the welfare effect (inequality and macroeconomic policies - towards inflation and unemployment). Happiness economics provides important inferences to welfare economics by providing an alternative approach to well-being (Veenhoven & Dumludağ, 2015).

2.1 The Term of Happiness

Happiness is the meaning and the purpose of life, the whole aim and end of human existence."

Aristotle

Happiness is the state of well-being that everyone wants to achieve in life. It is also very difficult to make a single definition of happiness which means different things for everyone. However, when we think that there is a final

purpose of our life, it is not surprising to come across the researches on this subject throughout the history. Since happiness is based on feelings, it is difficult to describe and measure. Since there are many factors affecting happiness, a factor that affects an individual's happiness can become insignificant over time, these factors may vary from society to society and even differ depending on the changes that an individual has gone through (age, marital status, income, social bonds) (Şeker, 2016; 13-14).

From the beginning of intellectual historical development, how “a good life” is has been discussed. Efforts to be better continue by affecting all areas of our lives. First of all, it should be noted that well-being is not used to mean not having a mental illness. Since the science of psychology focused on improving psychopathology for a significant part of the past century, it caused issues such as well-being and personal development not to receive the necessary attention. Researches have been carried out on these issues since 1960s (Ryan & Deci, 2001: 142). Research on happiness is based mostly on behavioral correlations, measurements and determinants, and studies on the definition of happiness are rarely encountered (Kamvar et.al., 2009: 5).

Although it is hard to define, according to Turkish Language Association, it is defined as *the state of pleasure felt because all passions are reached completely and constantly, happiness, prosperity, good fortune, felicity, bliss, and having good fortune. In foreign sources, it is defined as the mental and emotional state described as pleasurable or good/positive* (Şeker, 2016; 14). Happiness or subjective well-being can be expressed by experts as a term that covers the perceptions of individuals about their own lives and the feeling of satisfaction in individuals' minds. However, it is still difficult to reach a clear definition of happiness because the perception of happiness varies from person to person (Kasmaoi and Bourhaba, 2017:2; Güzel, 2018: 390). Happiness is defined by Veenhoven (1984) as expressing the quality of life of the individual as good and high quality in general. Accordingly, happiness can be formed by the individual's approach to assessing his/her own life, with individual stability, emotions and beliefs that are effective in this approach. These emotions and beliefs can be stated as the components of happiness (Veenhoven, 2006: 7). Happiness can be defined as how much an individual loves life when it is considered a degree in which individuals determine the quality of life (Veenhooven, 2015: 2).

Stoptea et al. (2015) state that there are three approaches in determining the happiness. 1) Evaluative wellbeing: It can be expressed as how individuals are satisfied with their lives. 2) Hedonic wellbeing: It can be expressed as feelings such as happiness, sadness, and joy. 3) Eudemonic wellbeing: It is to question the meaning and aim of life.

In the *approach of life evaluation*, people evaluate their life quality. Individuals evaluate whether they are satisfied with their lives or how happy they are (Stoptoe, et.al, 2015: 641). In *hedonic approach*, well-being with hedonic pleasure or happiness has a long history. A Greek philosopher from the fourth century B.C., Aristippus taught that the aim of life is to experience the maximum amount of pleasure, and that happiness is the totality of one's hedonic moments. In *eudaimonic approach*, despite the currency of the hedonic view, many philosophers, religious masters, and visionaries, from both the East and West, have denigrated happiness per se as a principal criterion of well-being. For example, Aristotle considered hedonic happiness to be a vulgar ideal making humans slavish followers of desires. Instead, he posited that true happiness is found in the expression of virtue—that is, in doing what is worth doing (Ryan and Deci, 2001 :143-145).

2.2. Factors Affecting Happiness

In previous times, it was thought that subjective well-being was not likely to be measured by subjective benefits. For this reason, the per capita income and national income issues were focused on in determining welfare. Since the publication of Adam Smith's work titled "The Wealth of Nations", it has been generally accepted that the increase of national wealth has had a significant impact on the welfare of a society. When we evaluate from today's perspective, the world is much richer than before. However, the level of happiness is low. For example, although the US is a very rich country, it is not a very happy country. Becoming unhappy while getting rich is common in many countries of the world. Many famous philosophers such as Confucius and Aristotle who studied on happiness stated that happiness is not only related to material beings. It is thought that many factors such as physical and mental health, good friendship, trust in institutions and government can have an effect on happiness (Global Council for Happiness and Wellbeing 2019: 4-5). Income inequality has also a highly negative impact on happiness³.

With the increase in the studies on happiness over time, the issue of welfare has started to be addressed from a wider perspective. It is agreed that the subjects such as the status of the individual, social relations, health and family have an impact on happiness (Fleurbaey et.al., 2008: 4). Life events such as marriage, loss of a job and serious injury or disease may deflect a person above or below this set point, but in time, adaptation will enable an individual to return his or her initial level (Johns & Ormerod, 2007: 42).

In her study, Adhikari (2016) stated that the calculation of Bhutan's (GNH) Index is effective in conducting today's happiness measurements. For the first time in 1972, King Jigme Singye Wangchuck IV raised the issue that economic stability should be based on Buddhist spiritual values and well-being (Adhikari, 2016:107).

In his study, Steptoe (2018) stated the factors affecting happiness as genetics, education, socioeconomic status, social network, time management and activities, stress exposure, marital status and family, and personality.

3. Government Role in Happiness

People's self-reports of their subjective wellbeing are becoming a focus of intense debate in public policy and economics; and improvement of the wellbeing of the population has been emerging as a key societal aspiration. The Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress initiated by the French Government and chaired by Joseph Stiglitz argued that present measures of economic performance such as gross domestic product are insufficient as indicators of the progress of society, and that self-reported wellbeing should also be taken into consideration (Steptoe et. al., 2015:640).

Increasing the level of welfare is one of the most important objectives of public policies; and therefore, increasing the level of happiness is among the policy priorities. In the formation of public choice hypotheses, measurements about happiness and the results of these measurements are also important⁴.

More and more governments are studying the impact of their public policies on the happiness of their residents. Overall, the Agenda 2030 and Sustainable Development Goals (SDGs) point us in the right direction by

3 For more detailed information please see: Güzel, S. (2018). Gelir Eşitsizliği, Refah ve Mutluluk. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(3), 389-394.

4 For detailed information please see: Frey, Bruno S. and Stutzer Alois (2010). Happiness and Public Choice, Public Choice, Vol. 14.

emphasizing the crucial importance of a holistic approach to development including economic development and the end of extreme poverty, the promotion of social inclusion and social justice, and the protection of the environment. *“Agenda 2030 commits specifically to “a world with equitable and universal access to quality education at all levels, to health care and social protection, where physical, mental, and social well-being are assured.”* Indeed, SDGs are a framework and a roadmap for global happiness and well-being (Global Council for Happiness and Well-being, 2019: 5).

Public expenditure is considered to be the main economic instrument which is under the control of government to ensure the well-being of citizens of a country. Public expenditure can also be used to improve the income distribution and allocation of resources directly in the desired area and also to influence the composition of national production. Policy making in public expenditure by the government is an important part of economic development and well-being of people. So, better understanding of the parameters of well-being and increasing it may help in estimating the potential effect of making wellbeing more central in public policy. Evaluation of public expenditure policy and determining the area of expenditure is crucial for the government. Well-being helps to enhance policy evaluation by providing a relationship between well-being and the help of certain indicators in order to enhance growth and well-being of people (Agarwal, 2017: 2-3).

It is generally accepted that public expenditures have significant impacts on the well-being of individuals. In particular, it is among the results acquired from studies that the social security system, health and education investments shall positively affect the happiness of individuals, and the impact of public expenditures on happiness shall be more positive in countries with low income level. However, there is still a debate among economists about the sign of the causality of happiness and public expenditures (Kasmaoui & Bourhaba, 2017: 2).

In their studies, Kasmaoui and Bourhaba (2017) analyzed the relationship between public expenditures and happiness in 132 countries for the years between 2006 and 2015. According to the acquired results, high levels of public expenditure are associated with greater happiness around the world. Secondly, social support, expectation for healthy life, freedom to make life choices and confidence in national government significantly contribute to happiness. According to Perovic and Golem (2010), public expenditure positively affects happiness in transition countries. By using micro data from the United States, Kiyia (2012) found out that public expenditures positively affect life satisfaction. Ram (2009) also analyzed the effect of public expenditures on happiness in his study. According to the results obtained from the study, public expenditures do not negatively affect happiness. In his study, Ng (2002) also stated that the increase in private expenditure does not increase happiness and life quality; however, public expenditures in some specific areas have a positive effect. It is stated that this situation is highly related to productivity. It is stated that in Singapore, public expenditure on education, health and the environment has a positive impact on happiness.

However, some studies have found out a negative relationship between happiness and public expenditure. Bjørnskov et al. (2007) demonstrated that public expenditure has a negative impact on life satisfaction. But this result is not valid in countries where the government size is already small. By using prefecture-level data of Japan, Yamamura (2009) presents evidence that government size has a detrimental effect on life satisfaction at economic development stage. A recent study by Knoll and Pitlik (2016) shows that higher public expenditure negatively affects happiness in 25 European countries. Furthermore, by using a panel of 15 European countries, Hessami (2010) found out the existence of an inversely U-shaped relationship between public expenditure and subjective

well-being. On the other hand, Kacapyr (2008) indicated no significant relationship between a measure of life satisfaction and the ratio of public expenditure to GDP.

3.1. Evaluation of The Effect of Public Health Expenditures on Happiness

Although happiness is a multidimensional concept, health is one of the most important factors affecting happiness. As proven in many studies, good health promotes higher levels of happiness, and happiness promotes better health. Improved well-being and health outcomes may ultimately lead to reduction in the healthcare burden and improve healthcare performance (See & Yen, 2018: 2). It is important that the financing of health care, which is very important in eliminating inequality of opportunity and contributes indirectly to production, is met by the state especially in eliminating inequality of opportunity.

3.1.1. Health Expenditures in the World and in OECD Countries

Health services show private property characteristic due to the direct benefit to the individual, but they also show public property characteristics because they indirectly increase production and have positive externalities to the society. In this respect, it is frequently discussed in the financial literature whether these services should be financed by the private sector or by the government.

Those who think that it should be financed by the public attribute this to a variety of reasons. First of these reasons is *equality*. Everyone should have access to basic services to ensure a minimum standard of living. The second one is *positive externalities*. Improving public health increases the productivity of labor. The third one is *adverse selection*. Individuals with health problems in the private economy will tend to have private health insurance, and it will lead to higher premiums and higher prices. The fourth one is *virtuous goods*. Individuals may not have sufficient knowledge of whether they should have a check-up or treatment. The fifth one is *public goods*. Health care is largely public property. There is no need to be profit oriented. It is also very difficult for patients to choose among the doctors who shall treat them (Pettinger, 2019).

Grand et al. (1992) also analyzed the necessity of the role of the state in the provision of health services under two main reasons. Firstly, they state that the demand for health services is uncertain. This is due to the fact that individuals do not have clear information about when they will need health services. For this reason, they have difficulty in planning an unforeseen health expenditure. This uncertainty problem will cause an increase in insurance premium payments as mentioned above. This may lead to moral risk and adverse selection problems, and thus, it will create inefficiency in costs. Secondly, it is stated that there is asymmetric information problem in health services. The ones demanding health care often do not have sufficient information about the extent of the disease, treatment methods, and whether treatment is appropriate or not. Even if they understand that treatment is not an appropriate method, it may be too late to change the method.

Today, health services are provided by both the private and public sectors. The public outlays of expenditure are usually financed through social security contributions, various forms of taxation by various branches of government, and from external sources including grants and loans. On the other hand, the private outlays include private insurance premiums and prepaid schemes, mandated enterprise health expenditure, expenditure on health through non-profit health services and direct payments or out of pocket (OOP) expenditure on health goods, which include co-payments as well as direct payments by uninsured individuals. If an assessment is made in terms

of financing of health services in the world, health system resources are coming less from households paying out of pocket and more through pool funds, in particular from domestic government sources. External funding (aid) represents less than 1% of global health expenditure and is a small and declining proportion of health expenditure in middle income countries, but it is increasing in low income countries (World Health Organisation, 2018:5). It is possible to say that health care is one of the areas that should be given priority especially in underdeveloped countries, considering the features that will eliminate the inequality of opportunity and contribute to the level of development in this way. However, health expenditure is too low in many developing countries and it has the uppermost importance in order to increase the means available for health assistance which is affordable for all the population of those countries (Guisan & Exposito, 2010: 115). Health's share of GDP is greatest in high income countries as being at around 8.2% on average. For both low and middle income countries, health expenditure is approximately 6.3% of GDP. The trend in recent years is that the share of total health expenditure in GDP (Gross Domestic Product) has increased steadily (about 6%), especially in low and middle income countries. The rate of increase in health expenditures in developed countries is about 4%.

There are fundamental reasons for the increase in health expenditures worldwide. The first one is the aging of the population. As the age of individuals increases, their demand for health services increases. Other reasons are technological developments. New technologies increase the scope and quality of health services. The increase in the income level of countries and the developments in the institutional characteristics of health systems are among the other factors that increase the health expenditures (Global Council for Happiness and Wellbeing, 2019: 30-31; OECD, 2015: 31-32).

If an assessment is made for OECD countries, it is possible to say that health expenditures have increased in recent years. OECD's expenditure on health care increased by an average of 1.8% in 2017. Health expenditure's share of GDP was 8.8% on average in 2017. In 2018, the ratio of total health expenditures to GDP was again 8.8% in OECD average (OECD, 2019). But as stated in the World Health Report (2018), 80% of global health expenditures are for 20% of the world population living in rich countries.

Table 1.*Health Expenditures in OECD Countries (2018)*

Countries	Public Health exp.(Per capita \$)	Public Health Exp. (% GDP)	Total Health Exp. % of GDP, 2018	Total, Health Exp (per capita \$), 2018	Health Exp. From Public Source (%) 2017 or latest
Australia	3 467.0	6.408	9.252	5 005	18
Austria	4 032.6	7.721	10.330	5 395	16
Belgium	3 819.9	8.015	10.372	4 944	15
Canada	3 466.0	7.479	10.734	4 974	19
Chile	1 272.1	5.196	8.911	2 182	17
Czech Republic	2 525.2	6.207	7.515	3 058	15
Denmark	4 472.2	8.837	10.470	5 299	17
Estonia	1 678.9	4.852	6.449	2 231	12
Finland	3 184.5	6.835	9.075	4 228	13
France	4 141.2	9.323	11.177	4 965	15
Germany	5 056.1	9.484	11.229	5 986	20

PUBLIC HEALTH EXPENDITURES AND HAPPINESS IN OECD COUNTRIES

Simla Güzel

Countries	Public Health exp.(Per capita \$)	Public Health Exp. (% GDP)	Total Health Exp. % of GDP, 2018	Total, Health Exp (per capita \$), 2018	Health Exp. From Public Source (%) 2017 or latest
Greece	1 348.8	4.728	7.846	2 238	10
Hungary	1 438.8	4.635	6.593	2 047	10
Iceland	3 570.1	6.846	8.340	4 349	16
Ireland	3 648.9	5.267	7.095	4 915	20
Israel	1 773.0	4.760	7.463	2 780	12
Italy	2 544.6	6.542	8.813	3 428	13
Japan	4 007.8	9.181	10.918	4 766	23
Korea	1 907.6	4.842	8.102	3 192	13
Latvia	1 003.7	3.367	5.866	1 749	9
Lithuania	1 606.6	4.525	6.805	2 416	13
Luxembourg	4 256.5	4.540	5.408	5 070	11
Mexico	585.8	2.809	5.457	1 138	11
Netherlands	4 342.7	8.164	9.941	5 288	19
New Zealand	3 107.7	7.400	9.341	3 923	20
Norway	5 288.8	8.704	10.182	6 187	18
Poland	1 475.9	4.513	6.288	2 056	11
Portugal	1 901.8	6.048	9.099	2 861	13
Slovak Republic	1 833.9	5.388	6.729	2 290	13
Slovenia	2 085.4	5.795	7.946	2 859	14
Spain	2 341.4	6.243	8.860	3 323	15
Sweden	4 569.5	9.259	11.037	5 447	19
Switzerland	4 660.4	7.760	12.183	7 317	11
Turkey	957.1	3.256	4.172	1 227	10
United Kingdom	3 138.5	7.533	9.768	4 070	19
United States	8 949.0	14.318	16.937	10 586	23

Source: *OECD Database ; OECD, 2019: 159*

In Table 1, the ratio of total public and private health expenditures to GDP (GDP) and per capita, and the ratio of public health expenditures to GDP and per capita, and health expenditure from public source rates in OECD countries are demonstrated. Among OECD countries, the USA has the highest share of total health expenditures in GDP with the rate of approximately 17%. The USA's total health expenditure per capita is \$ 10,586. The share of public health expenditures in GDP is quite high and it is 14%. The amount of public health expenditure per capita is approximately \$ 9000. 9 other countries with a high ratio of total health expenditures to GDP are Switzerland, Sweden, Germany, France, Canada, Japan, Denmark, Belgium and Austria. The country with the lowest share of total health expenditures in GDP is Turkey with the rate of 4.1%. It is followed by Luxembourg and Mexico with 5.4%. This rate is 5.8% in Latvia, and 6.5% in Hungary.

If an assessment is made in terms of the ratio of public health expenditures to GDP, countries with a very high ratio of public health expenditures to GDP are Germany, Sweden, France, Denmark, Japan, Norway, the Netherlands, Belgium and Canada. Mexico has the lowest rate with 2.8%. It is followed by Turkey with 3.2% and Latvia by 3.3%. When the amount of per capita public health expenditure is analyzed, it is \$ 957.1 in Turkey, \$ 585.8 in Mexico, and \$ 1003.7 in Latvia. In Luxembourg, where the rate of total health expenditures is low, per capita health expenditures are not very low. This is due to the fact that its GDP is high but its population is low.

The place of public health expenditures in total public expenditures shows the priority of these expenditures in public policies. Public funding of health expenditures (via government transfers and social insurance contributions) accounted for an average of 15% of the total government expenditure across the OECD countries (OECD, 2019: 159). When the health expenditures made with public resources in Table 1 are examined, Japan has the highest rate with 23%. It is followed by Germany, Ireland, and New Zealand with a rate of 20%. The rate is 19% in the United Kingdom, Sweden, and the Netherlands. These countries are followed by Norway and Austria with a rate of 18%. The country with the lowest rate in this is Latvia with 9%. It is followed by Turkey, Hungary, and Greece with 10%. With 11%, Poland, Mexico and Luxembourg are also well below the OECD average.

3.1.2 Evaluation of the Effect of Health Expenditures on Happiness in OECD Countries

Good health remains a critical part of human development and an important contributor to economic growth. Health care is also highly valued by society (OECD, 2015: 42). For people, medical care is as important as food, shelter, or clothing. Yet among those necessities of life, only medical care is generally provided for everyone through some socialization of finance. Socialized finance is the norm because costs are so high and incidences are not certain. For this reason, it may not make sense to provide health care financing from the pocket (private). While individuals have difficulty in allocating money even for other basic special needs, they cannot allocate sufficient budget for health expenditures. Loan is not a very suitable method for the people who are very sick because the credit risks are high (OECD, 2015: 54).

A considerable amount of research has recognised health as one of the most important components of happiness and well-being. Therefore, whether it has implications for health policies is a pertinent question (See & Yean, 2018:3).

Although it is not directly related to happiness, in order to determine the relationship between development and health, Arslan et al. (2016) analyzed the total health expenditures per capita, the number of beds per capita, the total number of health institutions, per capita increase in the share of total health expenditures in national income, and its effect on infant mortality rate based on the data of the period between 1975 and 2012. According to their results, there is a positive relationship between health indicators and development. Bloom et al. (2004) stated in their studies that increasing health expenditures increases productivity in employment and positively affects welfare. Hanmer et al. (2003) tested the robustness of the determinants of infant and child mortality for a series of developing countries. Their results showed that in addition to the level of per capita income, health and education variables are robust determinants as well. In the case of Nicaragua, Turner (1991) found out that better access to health care facilities is the most significant determinants of infant mortality. In their study, Steptoe et Al. (2015) also stated that happiness and health are very closely related. This relationship becomes more important especially in later years mostly because the prevalence of chronic illnesses increases with advancing age. As life expectancy increases and treatments for life-threatening diseases become more effective, the issue of maintaining

wellbeing at advanced ages is becoming more important. Some studies have also concluded that public health expenditures have a more positive impact on welfare.

Kotakorpiy and Laamanen (2007) analyzed the effect of publicly provided health care on welfare by combining local level data on public health care and individual level data on life satisfaction. It is shown that relatively high expenditures in health care have a positive effect on life satisfaction of individuals. The results of Novignon et al. (2012) provided evidence that health care expenditure is associated with increase in life expectancy at birth and reduction in death and infant mortality rates. The results also showed that while both private and public sources of health care expenditure are significantly associated with improved health outcomes, public health care expenditure has relatively larger impact. In their study, Rad et al. (2013) analyzed the impact of public and private health care expenditures on health outcomes in Sub-Saharan Africa. According to the results they acquired, only public health expenditures have positive effects on health indicators. Gupta et al. (2001) provided evidence from 70 countries that public expenditure on health is more important for the health of the poor in low income countries than it is in high income countries suggesting higher returns on health expenditures in the former countries compared to the latter group. The cross-country study carried out in 22 developing countries by Anand and Ravallion (1993) reported that public expenditure on health significantly matters for life expectancy at birth.

The World Happiness Report has been published since 2012 by The Earth Institute, an institute affiliated with Columbia University in the United States (Şeker, 2016: 33). As a result of the surveys conducted in 156 countries, it is attempted to determine how happy the citizens of the country are. The main purpose of the reporting is to establish and develop public policies for equal and stable well-being. As a matter of fact, the level of welfare previously tried to be determined by GDP per capita is no longer considered sufficient in determining human development. Approximately 40 years ago, happiness became a national goal in Bhutan and studies were carried out in this field. In 2011, by taking the example of Bhutan into consideration by the United Nations, it was demonstrated that more importance should be given to social and economic development. The first World Happiness Report was created in 2012. Life evaluations are granted a central role in the World Happiness Reports because they provide an umbrella measurement by which the relative importance of the supporting pillars for quality life can be compared (Global Council for Happiness and Wellbeing, 2019: 10-12). There are 8 independent variables which are taken into consideration when ranking the happiness of countries. These can be expressed as per capita income, healthy life expectancy at birth, social support, freedom, generosity, perception of corruption, positive effects (the state of happiness based on the experiences of the day before etc.) and negative effects (the state of sadness based on the experiences of the day before etc.) (Helliwell et.al., 2018: 17).

Table 2. *Ranking of Happiness In OECD Countries (2015-2017)*

Ranking	Countries	Happiness Index	Ranking	Countries	Happiness Index
1	Finland	7,632	19	Unit. Kingdom	6,814
2	Norway	7,594	21	Czech Rep.	6,711
3	Denmark	7,555	23	France	6,489
4	Iceland	7,495	24	Mexico	6,488
5	Switzerland	7,487	25	Chile	6,476
6	Netherlands	7,441	36	Spain	6,310
7	Canada	7,328	39	Slovak Rep.	6,173
8	New Zealand	7,324	42	Poland	6,123
9	Sweden	7,314	47	Italy	6
10	Australia	7,272	50	Lithuania	5,952
11	Israil	7,19	51	Slovenia	5,948
12	Austria	7,139	53	Latvia	5,933
14	Ireland	6,977	54	Japan	5,915
15	Germany	6,965	57	South Korea	5,875
16	Belgium	6,927	63	Estonia	5,739
17	Luxembourg	6,91	69	Hungary	5,620
18	Unit.States	6,886	74	Turkey	5,483

Source: *Helliwell et. al, 2018: 20-21.*

Table 2 shows the happiness indices of OECD countries expressed between 0 and 10, and their place among 156 countries (World Happiness report 2018: 18). The top ten happiest countries in the world are among the OECD countries. The 10 happiest countries are Finland, Norway, Denmark, Iceland, Switzerland, the Netherlands, Canada, New Zealand, Sweden, and Australia. When these countries are evaluated in terms of public health expenditures, it can be said that public health expenditures are generally high in these countries. Finland, which is the happiest country in 2018, is a country where both total and public health expenditures are not very high. One of the possible explanations for the low total health care expenditure in Finland is the low salary of health care professionals, especially that of nurses (Vuorenkoski, 2008: 45). In Finland, the rate of public health expenditures to GDP is 6.8%, and the share of public health expenditures in total public expenditures is 13% which is lower than the OECD average. The same data are (5,2%) and (18%) in Norway, (8,8%) and (17%), in Denmark, (6,8%) and (16%) in Iceland, (6,8%) and (11%) in Switzerland, (8,1%) and (19%) in the Netherlands, (7,5%) and (19%) in Canada, (7,4%) and (20%) in New Zealand, (9,2%) and (19%) in Sweden, and (6,4%) and (18%) in Australia. The unhappiest country among the OECD countries is Turkey. It is followed by Hungary and Estonia. The rate of public health expenditures to GDP is 3,2% in Turkey, and the share of public health expenditures in total public expenditures is 10%. The same data are (4,6%) and (10%) for Hungary, and (4,8%) and (12%) for Estonia, which are very low.

Conclusion

As it is known, happiness is a state of emotion that everyone wants to achieve in their lives. Although how it is perceived varies from person to person and from society to society, it is generally defined as that the individual is happy with her/his life, that s/he has positive feelings about her/his life, and so on. Studies generally emphasize that issues such as status, social relations, health and family have an impact on happiness. Although there are many factors affecting happiness, it is accepted by everyone that health has a very important effect on happiness. Health affects well-being of individuals, happiness, and human development in a positive way. Today, states have realized that increasing per capita income will not be enough to increase the level of development of a society. In this respect, measuring the happiness of individuals and increasing the happiness level in increasing the welfare level has become one of the policy priorities of the countries. As it was also indicated in 2019 World Happiness Report, the importance of increasing global happiness and well-being is emphasized especially in SDGs. Public policies to affect happiness are very important. It is possible to say that it is so important to achieve a holistic improvement in governance and to create public expenditures in line with the well-being of individuals.

In this study, the relationship between public health expenditures and happiness was evaluated in terms of OECD countries. When an evaluation is made in terms of health expenditures, it can be stated that the importance given to health expenditures in general has increased in OECD countries as in the whole world. However, although health expenditures have increased in less developed countries in recent years, as stated in the World Health Report (2018), 80% of global health expenditures are for 20% of the world population living in rich countries. It shows that there is no equal distribution of health expenditures which are based on the elimination of inequality of opportunity. The upward trend in public health expenditures was also realized in middle and high income countries. Total health expenditures in OECD countries generally tend to increase.

World Happiness Reports have been published since 2012, and the Happiness Index has been calculated for 156 countries. This Index is used to determine happiness levels of countries. In this way, the possibility of determining the happiness of individuals is provided through surveys. The top 10 happiest countries among the OECD countries are also the ten happiest countries in the world. The top 10 happiest countries are Finland, Norway, Denmark, Iceland, Switzerland, the Netherlands, Canada, New Zealand, Sweden and Australia, respectively. When these countries are evaluated in terms of the share of public health expenditures in total public expenditures which can be considered especially in determining the priority of health expenditures, this share is very high in Norway, Denmark, Iceland, the Netherlands, Canada, New Zealand, Sweden, Australia as varying between 16% and 20%. The unhappiest country among the OECD countries is Turkey, and it is followed by Hungary and Estonia. The rate of public health expenditures to GDP is 3,2% in Turkey, and the share of public health expenditures in total public expenditures is 10%. The same data are (4,6%) and (10%) for Hungary, and (4,8%) and (12%) for Estonia, which are very low.

Health services show private property characteristic due to the direct benefit to the individual, but they also show public property characteristics because they indirectly increase production and have positive externalities to the society. In this respect, it is possible to say that public health expenditures are important considering the duties of the state in ensuring that societies feel happy by feeling good both physically and spiritually. In many conducted studies (Kotakorpi and Laamanen (2007), Novignon et al. (2012), Rad et al. (2013), Gupta et al. (2001), Anand and Ravallion (1993)), it is defended that especially public health expenditures positively affect welfare and happiness.

A country's place in increasing the level of happiness of societies is important. Indeed, health expenditures alone are not enough for happiness. It is important to implement policies that ensure trust and equality as a whole in society. However, it can be stated that public health expenditures are very important especially in developing countries because they have an impact on reducing inequality of opportunity.

References

- Adhikari, D (2016). Healthcare and happiness in the Kingdom of Bhutan, *Singapore Med J*, 57 (3): 107-109
- Agarwal, K. (2017). Well-Being and Public Expenditure a Study of Indian Economy, Dayalbagh Educational Institute, Dayalbagh, Agra.
- Anand, S. & Ravallion, M. (1993). Human Development in Poor Countries: On the Role of Private Incomes and Public Services. *The Journal of Economic Perspectives*, 7(1), 133-150
- Arslan, İ., Eren, M. V. ve Kaynak, S. (2016). Sağlık ile Kalkınma Arasındaki İlişkinin Asimetrik Nedensellik Analizi, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 31(2): 287-310
- Bjornskov, C., Dreher, A. & Fischer, J. A.V. (2007). The Bigger the Better? Evidence of the Effect of Government Size on Life Satisfaction Around the World. *Public Choice*, 127, 267-292.
- Bloom, D. E., Canning D. & Sevilla, Jaypee (2004). The Effect of Health on Economic Growth: A Production Function Approach, *World Development*, 32 (1), 1-13.
- Fleurbaey, M., Schokkaert, E., & Decancqz, K. (2008). What Good is Happiness?, *OPHI Working Paper No. 20*.
- Frey B. S. & Stutzer, A. (2010). Happiness and Public Choice. *Public Choice*, Vo. 14., 557-573.
- Global Council for Happiness and Wellbeing (2019). Global Happiness and Wellbeing Policy Report 2019. <http://www.happinesscouncil.org/report/2019/> (30.10.2019).
- Graham, C. (2008). Happiness and Health: Lessons—And Questions—For Public Policy. *Health Economics*, 27 (1), 72-87.
- Guisan, Maria-Carmen & Exposito, Pilar (2010). Health Expenditure, Education, Government Effectiveness and Quality Of Life in Africa and Asia. *Regional and Sectoral Economic Studies*, 10 (1), 115-126.
- Gupta, S., Verhoeven, M. & Tiongson, E. (2001). Public Spending on Health Care and the Poor. *IMF Working Paper*, Fiscal Affairs Department.
- Güzel, S. (2018). Gelir Eşitsizliği, Refah ve Mutluluk, *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(3), 389-394.
- Grand, J. L., Carol, P., Ray, R. (1992). *The Economics of Social Problems*. Third Edition, Macmillan Press Ltd, London.
- Hanmer, L., Lensink, R., and White, H. (2003). Infant and Child Mortality in Developing Countries: Analysing the Data for Robust Determinants. *Journal of Development Studies*, 40 (1), 101-118.
- Helliwell, John, Layard Richard, Sachs Jeffrey (2018). *World Happiness Report 2018*. The Earth Institute, Columbia University.

- Hessami, Z.. (2010). The Size and Composition of Government Spending in Europe and Its Impact on Well-Being. *Kyklos*, 63 (3), 346-382.
- Johns, H. & Ormerod, P. (2007). *Happiness, Economics and Public Policy*. The Institute of Economic Affairs, London.
- Kacapyr, E. (2008). Cross-country determinants of satisfaction with life. *International Journal of Social Economics*, 35 (May), 400–416.
- Kamvar, S., Mogilner, C., Aaker, J. (2009). The Meaning(s) of Happiness, Research Paper No. 2026.
- Kasmaoui, K. & Bourhaba, O. (2017). Happiness and Public Expenditure: Evidence from a panel analysis, MPRA Paper No. 79339.
- Kiyia, K. (2012). *Life Satisfaction and Public Finance: Empirical Analysis Using U.S. Micro Data*. Department of Economics, University of Washington, Seattle.
<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2126357>.
- Knoll, B., Pitlik, H. (2016). Who benefits from big government? A life satisfaction approach. *Empirica*, Springer. 43 (3), 533-557.
- Kotakorpi, K., Laamanen, J.-P. (2007). *Welfare State and Life Satisfaction: Evidence from Public Health Care*. Tinbergen Institute Discussion Paper.
- Ng, Y-K. (2002). Economic Policies In The Light Of Happiness Studies With Reference to Singapore, *The Singapore Economic Review*, 47 (2), 199–212.
- Novignon, J., Olakojo, S. A., Nonvignon, J. (2012). The effects of public and private healthcare expenditure on health status in Sub-Saharan Africa: New evidence from panel data analysis. *Health Economics Review*, 2(1), 2- 22.
- OECD (2015). *Fiscal Sustainability of Health Systems Bridging Health and Finance Perspectives*, OECD Publishing: Paris.
- OECD (2019). *Health at a Glance 2019 OECD INDICATORS*. OECD Publishing: Paris.
- Perovic, L. M, Golem, S. (2010). Investigating Macroeconomic Determinants of Happiness in Transition Countries: How Important Is Government Expenditure?. *Eastern European Economics* 48(4), 59-75.
- Pettingher, T. (2019). Healthcare – Private vs public sector. <https://www.economicshelp.org/blog/1777/economics/health-care-arguments/> (1.12. 2019).
- Rad, E. H., Vahedii S., Teimourizad, A., Esmailzadeh, F., Hadian, M., Pour, A. T. (2013). Comparison of the Effects of Public and Private Health Expenditures on the Health Status: A Panel Data Analysis in Eastern Mediterranean Countries. *International Journal of Health Policy and Management*, 1(2), 163–167
- Ram, R. (2009). Government spending and happiness of the population: additional evidence from large cross-country samples. *Public Choice*, 138 (3), 483-490.

- Ryan, R. M., . Deci, E. L. (2001). ON HAPPINESS AND HUMAN POTENTIALS: A Review of Research on Hedonic and Eudaimonic Well-Being. *Annu. Rev. Psychol.*, No. 52, 141–66.
- See, K. F. & Yen, S. H. (2018). Does happiness matter to health system efficiency? A performance analysis. *Health Economics Review*, 8 (33), 1-10.
- Steptoe, A., Deaton, A., Stone, A. A . (2015). Subjective wellbeing, health, and ageing. *Lancet*, 385, 640–48.
- Şeker, M. (2016). *Mutluluk Ekonomisi- kamu ekonomisi açısından bir analiz-*. Türkmen Kitabevi: İstanbul.
- Turner, R. (1991). Better Access to Health Services in Nicaragua Lowered Infant Mortality. *International Family Planning Perspectives*, 17(2), 77-78.
- Veenhoven, R. (2006). HOW DO WE ASSESS HOW HAPPY WE ARE? Tenets, implications and tenability of three theories, *New Directions in the Study of Happiness: United States and International Perspectives' Conference* , University of Notre Dame, USA, October 22-24 .
- Veenhoven, R. (2015). CONCEPT OF HAPPINESS, World database of happiness. https://worlddatabaseof-happiness.eur.nl/hap_quer/introtext_measures2.pdf (12.10.2019).
- Veenhoven, R. ,Dumludağ, D.(2015). İktisat ve Mutluluk,. *İktisat ve Toplum Dergisi*, Sayı 58, Ağustos, 46-51.
- Vuorenkoski, L. (2008). *Health Systems in Transition Finland Health system review*. Editors: Philipa Mladovsky Elias Mossialos, 10 (4): Denmark.
- Yamamura, E.. (2009). The influence of government size on economic growth and life satisfaction. A case study from Japan. *MPRA Paper No. 18439*.
- World Health Organisation (2018). *Public Spending on Health: A Closer Look at Global Trends*. Global Report: Switzerland.

3

THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH EXPENDITURES AND ECONOMIC GROWTH: OECD COUNTRIES (1980-2017)

S.Şehnaz Altunakar Mercan¹

Abstract

Economic growth is the common macroeconomic objective that all countries are striving to achieve regardless of their level of development. The effect of economic actions of states on economic growth has been subject of an ongoing debate since the emergence of the science of economics. States use financial policy and / or monetary policy instruments in order to realize the aim of economic growth. Especially through fiscal policy, governments intervene in the economy by using public revenues, public expenditures, budget deficit or surplus and borrowing. Solow (neo-classical) growth theory argues that public policies do not affect economic growth in a steady state, while endogenous growth theories suggest that efficient public policies will have a positive impact on economic growth.

According to the endogenous growth theory, human capital, which is seen as the main source of economic growth, is directly affected by health and education expenditures. In this study, the relationship between the health expenditure component of human capital and economic growth has been aimed to be examined. In line with this goal, the effect of health expenditures on economic growth is intended to be measured with the help of 38 years of data between 1980-2017 of 21 OECD countries including Turkey, by using panel data analysis techniques. As a result of the analysis, it has been concluded that there is a two-way causality relationship between health expenditures, that is an important component of human capital and economic growth.

Key Words: Health Expenditures, Economic Growth, Panel Causality Test

1. Introduction

Economic growth, which is one of the important dynamics of development, expressed as the net increase in national income, is one of the main objectives that all countries want to realize regardless of their level of development. States can have an impact on economic growth, especially through fiscal policy. The role of states in the economy, the share of the public sector in the economies of the country and public expenditure, which is a fiscal policy instrument, are constantly examined by the researchers. Public expenditures cause an increase in investment and demand and have the potential to increase production and economic growth (Çetinkaya et al. 2017, 211). There are two different hypotheses in the literature about the effect of public expenditures on economic growth. While the Keynes hypothesis explains the reason for economic growth as the increase in public expenditures, the Wagner hypothesis states that the increase in public expenditures is caused by economic growth.

¹ Dicle University, ssehnazaltunakar@gmail.com

While traditional growth theories explain economic growth with capital accumulation and labor, endogenous growth theories suggest that the importance given to physical capital is excessive and that human capital is the production factor which is the main factor in the context of long-term growth (Kibritçioğlu, 1998, 223). Human capital, defined as knowledge, skills and similar qualities in individuals contributing to income-generating economic activities, increases with investments in people and becomes an indispensable input of the production process (Çakmak & Gümüş, 2005, 60). Since the end of the 1980s, with the emergence of endogenous growth theories based on human capital, human capital defined as well-educated and qualified labor force has been accepted as the engine of economic growth (Nesterova & Sabirianova, 1998, 5).

Human capital is generally recognized as the knowledge and skills expected to exist in the labor force. However, the general well-being of the labor force in the means of health and nutrition is expressed as components of human capital (Easterly & Wetzel, 1989, p.4). While education expenditures are seen as the main source of human capital, health expenditures are expressed as a component that supports human capital. The fact that education and health services also have significant externalities caused them to be evaluated within the scope of public services that must be performed by the state (Mercan & Geyik, 2019). Education and health services, which are defined as semi-public goods, provide direct benefits to the user and spread positive externalities to the society. People with a good education, can participate in production and create positive value in the labor market if they become healthy individuals. For this reason, it can be said that education and health are complementary indicators and for the development of the country, it is necessary and obligatory to make similar investments in the field of health, as it is the case for physical capital and education (Taban & Kar, 2008, 163).

With the developments in health sciences and technology, the expected life expectancy has increased in both developed and developing countries. These developments affect both human capital and economic growth. Developments in the countries' economies also result in people demanding better health services. The "health-led (or health-induced) growth hypothesis" that has been put forward by Mushkin in 1962 defines health as a form of capital. Health investments increase both economic and physical capital and consequently economic growth (Mushkin, 1962, 129-157). The health-induced growth hypothesis states that a healthy population leads to an increase in total factor productivity. The healthy population is able to work longer and more efficiently, gain high earnings, have high learning ability, and increase the productivity of human capital (Bloom et al. 2000, 257-290).

In this study, the causality relationship between per capita health expenditures and per capita national income has been examined using the data of 21 OECD countries including Turkey for the period 1980-2017. In this study, unlike other studies, 38 years of data are analyzed and the latest techniques developed in panel data literature are used. In the second part of the study, the studies on the relationship between health expenditures and economic growth are summarized and in the third part, the method of the study and the findings are discussed. In the conclusion section, the findings are presented with a general evaluation along with the solution suggestions.

2. Literature Review

The first study on the relationship between health expenditures and economic growth was conducted by Grossman in 1972. Grossman describes health as a dimension of human capital accumulation that people can invest in. Capital accumulation is based on saving rates and saving rates are affected by the improvement in health conditions (Grossman, 1972, 223-255).

In the study conducted by Sorkin (1977), life expectancy and infant mortality rate were used as a health indicator and it was concluded that the decrease in infant mortality rate contributed to economic growth. On the other hand, it is suggested that health has a greater impact on economic growth in developing countries than developed countries.

In the study conducted by Gerdtham & Löthgren (2000) based on data of 21 OECD member countries from the 1960-1997 period using stationarity and cointegration tests, it was concluded that there is a relationship between health expenditures and GDP in the long run.

Bhargava et al.'s (2000) study, in which the panel data analysis techniques for the period 1965-1990 have been used, reveals the existence of a positive but weak relationship between health and economic growth in developed and developing countries.

In the study of Heshmati (2001), which examined the 1970-1992 period in the context of the extended Solow model for OECD member countries, it has been concluded that there is a one-way causality relationship from health expenditures to economic growth.

Kar and Taban (2003) argued in their study in which the data of the 1971-2000 period for Turkey has been examined using cointegration tests, that health expenditures have a negative impact on economic growth. Similarly, in the study of Yumuşak and Yıldırım (2009) in which the period 1980-2005 in Turkey was examined using the ADF unit root test, the Johansen cointegration test and error correction model, it has been suggested that health expenditures have a small and negative impact on GDP.

In the study of Erdil and Yetkiner (2004), the 1990-2000 period of 19 Low Income, 22 Low-Medium Income, 10 Upper-Middle Income and 24 High Income countries were analyzed using per capita health expenditures and per capita GDP panel data analysis methods. As a result of the analysis, it has been concluded that there is a causality relationship from economic growth to health expenditures in low and middle income countries and from health expenditures to economic growth in high income countries.

In a study conducted by Pradhan (2011) using data from 1961-2007 for 11 OECD countries, it was found that there was a two-way causality between health expenditures and economic growth in both long and short term.

Amiri and Ventelou's (2012) study on 20 OECD member countries in the period 1970-2009 using the Toda-Yamamoto approach shows the existence of a bi-directional causality relationship between health expenditures and economic growth.

In Elmi and Sadeghi's (2012) analysis of the cointegration and causality relationship between economic growth and health expenditures in developing countries in the 1990-2009 period, using Panel Data Analysis method, it has been concluded that there is a one-way relationship from GDP to health expenditures in the short term, and a reciprocal causal relationship between these variables in the long term.

In the study conducted by Kumar (2013) on the relationship between per capita health expenditure and GDP per capita for the period 1960-2007 in OECD member countries, using the GMM analysis and Granger Causality test, it has been showed that there was a two-way causality relationship between health expenditures per capita and GDP per capita.

In the study conducted by Mehmood et al. (2014), the relationship between health spending and education level and economic growth in 26 Asian countries for the period 1990-2012 has been examined using PMG (Pooled Mean Group), FMOLS and DOLS analysis and the the existence of the relationship between per capita income, health expenditures and educational level was pointed out. However, it has been stated that there is a one-way causality relationship from per capita income to health expenditures and there is a two-way causality relationship between per capita income and educational level.

Sayın (2015) concludes in his study analyzing the existence of a long term relationship between the variables GDP per capita and health expenditures per capita in 34 OECD member states including Turkey in the period 2000-2013 using the Panel Cointegration Analysis method, that there is such a long term relationship between the variables.

In his study, Bedir (2016) has examined the relationship between health expenditures and growth with the data of 1995-2013 period for 16 countries, and has concluded that there is no bi-directional causality in Korea, South Africa, the Czech Republic and Russia; no unidirectional causality from income to health expenditures in Greece, Poland and the United Arab Emirates; no unidirectional causality from health expenditures to income in Egypt, Hungary and the Philippines, and no causality relationship in Turkey, China, India and Thailand.

The study by Saraçoğlu and Songur (2017) in the period of 1995-2014 for 10 Eurasian countries reveals that there is a bi-directional causality relationship between health expenditures per capita and national income per capita.

In the study conducted by Kesbiç and Salman (2018), in which the controbution of health expenditures on economic growth in Turkey have been analyzed for the period 1995-2014 by differing between public and private sector, it has been concluded that the public health expenditures had a 1.91% contribution to the economic growth, while the contribution of the private health expenditures was 0.41%.

In the study conducted by Ağır ve Tıraş (2018) using the Emirmahmutoğlu and Köse (2011) approach, which is one of the new generation panel causality tests, and in which four different country groups classified by the World Bank according to their income has been analyzed by using 1995-2014 data, it has been concluded that in all country groups income and health expenditures are mutually affected.

3. Method

3.1. Data Set

In this study, the causality relationship between per capita health expenditures ² and per capita national income has been examined using the data of 21 OECD countries including Turkey. For this purpose, annual data of 21 countries for the period 1980-2017 were used in the analysis. The relevant data set was obtained from the database published by OECD.

In this study, the variables per capita health expenditure (*lnHE*) and per capita income level (*lnGDP*) were used.. All variables were included in the analysis by taking their natural logarithm.

2 21 OECD member countries subject to the study were Australia, Austria, Belgium, Canada, Denmark, Finland, Greece, Iceland, Ireland, Japan, South Korea, Netherlands, New Zealand, Norway, Portugal, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, United Kingdom and the United States of America.

The relationship between the variables was investigated by using panel data techniques. In this context, the cross-sectional dependence test developed by Pesaran (2004) was used to determine the dependence among countries. The stationarity of the variables discussed in the study was examined within the framework of panel unit root test developed by Pesaran (2007). The causality relationship between the variables was investigated with the causality test developed by Dumitrescu and Hurlin (2012).

3.2. Cross-Sectional Dependence Tests

In the panel causality analysis method used in the study, the unit root properties of the variables are important. Panel causality tests and panel unit root tests are hypothesized according to the presence and absence of cross-sectional dependence between the groups forming the panel data set. In the first stage of the analysis, cross-sectional dependence tests were conducted and in this context, the CD_{LM} test developed by Pesaran (2004) was used in this study. If T and N are large, the CD_{LM} test is valid and has a standard normal distribution under the null hypothesis “there is no cross-sectional dependence”. The results are shown in Table 1. Accordingly, both variables have cross-sectional dependence.

Table 1: Cross-Sectional Dependency Test Results

	CD_{BP}
InGDP	88.03 (0.001)***
InHE	88.23 (0.000)***

Note: Values in parentheses indicate probability values. ***, ** and * indicate the statistical significance at 1%, 5% and 10% levels, respectively.

3.3. Panel Unit Root Tests

Unit root tests are important for the selection of the technique to be used in panel causality analysis and have a close relationship with the cross-sectional dependence of the variables. In case of cross-section dependence, second generation panel unit root tests should be used. Accordingly, Cross-Sectionally Augmented Dickey Fuller (CADF) test developed by Pesaran (2007) was also used in the study.

The CADF panel unit root test is based on the regression model test in equation (2).

$$\Delta y_{i,t} = a_i + b_i y_{i,t-1} + c_i \bar{y}_{t-1} + d_i \Delta \bar{y}_t + \varepsilon_{i,t} \quad (1)$$

The average cross-section in the regression model \bar{y}_t , its delayed values ($\bar{y}_{t-1}, \bar{y}_{t-2}, \dots$) and $\Delta \bar{y}_t$ has been included in the regression model as a proxy, which allows taking into account the cross-sectional dependence depending on a general factor structure (Pesaran, 2007: 269). In the CADF panel unit root test according to Pesaran (2007), the null hypothesis tests the proposition that each cross-section of the panel contains a unit root, while the alternative hypothesis tests the proposition that a certain portion of the cross-sections forming the panel does not contain a unit root (Pesaran, 2007: 267-269).

The coefficients in the CADF test are the CADF statistics and their t-statistics are compared with the current critical values to determine whether each series of cross-sections contains a unit root. To test whether the panel

data set is stationary or not, the cross-sectionally augmented IPS (CIPS) test statistic is obtained as in section (3) by averaging the CADF statistics.

$$CIPS = N^{-1} \sum_{i=1}^N CADF_i \sim N(0,1) \quad (2)$$

Finally, CIPS is compared with the critical values provided in Pesaran (2007: 279-280-281) to determine whether the panel data set contains unit root. In Table 2, it is seen that the series are not stationary at the level and they become stationary when the first order difference is taken. For this reason, the difference of the series was taken in the causality test and then the analysis was performed.

Table 2: Panel Unit Root Test Results

	CIPS
lnGDP	-1,525
lnHE	-2.119
ΔlnGDP	-4,402***
ΔlnHE	-5,027 ***

Note: A constant term has been added to the predicted models in the tests. Δ refers to the first-order difference operand. Values in parentheses indicate probability values. *** ** and * indicate the statistical significance at 1%, 5% and 10% levels, respectively. Critical values for CIPS test were -2.30, -2.16 and -2.08 for significance levels of 1%, 5% and 10%, respectively.

3.4. Panel Causality Analysis According to Dumitrescu & Hurlin (2012)

In the study, the causality test developed by Dumitrescu & Hurlin (2012) was used, taking into account the cross-sectional dependence of Granger (1969) causality test. The test used is a test that can be used in the presence or absence of a causal relationship. The relationship between per capita national income and health expenditures per capita has been tested by following the equation below, according to Dumitrescu & Hurlin (2012), x and y being stationary.

$$y_{it} = \alpha_i + \sum_{k=1}^K \gamma_i^{(k)} y_{it-k} + \sum_{k=1}^K \beta_i^{(k)} x_{it-k} + \varepsilon_{it} \quad (3)$$

In the equation above, k is the optimal delay length. Furthermore, in this test, inter-group variations are allowed, assuming that autoregressive coefficients (k) and regression slope coefficients (k) are constant over time. In the panel causality test according to Dumitrescu and Hurlin (2012) the null hypothesis tests the hypothesis “there is no causality in all cross sections from ... to ... [$= 0 \forall i = 1, \dots$]”, while the alternative hypothesis tests the hypothesis ““there is a causality in some horizontal cross sections from ... to ... [$= 0 \forall i = 1, \dots, 1 ; \neq 0 \forall i = 1+1, 1+2, \dots$]”. Dumitrescu and Hurlin (2012) calculate individual Wald statistics (\cdot) for each cross-section to test these hypotheses and take the arithmetic average of individual Wald statistics to obtain the panel Wald statistics (\cdot , $= (1) \sum$, $= 1$). Dumitrescu and Hurlin (2012) recommend the use of test statistics with asymptotic distribution when $T > N$, while they recommend the use of test statistics with a semi-asymptotic distribution when $T < N$.

$$Z_{N,T}^{HNC} = \sqrt{\frac{N}{2K}} (W_{N,T}^{HNC} - K) \quad (4)$$

$$Z_N^{HNC} = \frac{\sqrt{N} [W_{N,T}^{HNC} - N^{-1} \sum_{i=1}^N E(W_{i,T})]}{\sqrt{N^{-1} \sum_{i=1}^N \text{var}(W_{i,T})}} \quad (5)$$

Since $T > N$ in the study, Based on the results of the $Z_{N,T}^{HNC}$ test statistics proposed by Dumitrescu and Hurlin (2012), the aspects of causality relationships between the series has been decided.

Table 3: Results of the Panel Causality Test According to Dumitrescu & Hurlin (2012)

	K=1	
	$W_{N,T}^{HNC}$	$Z_{N,T}^{HNC}$
$\ln HE \rightarrow \ln GDP$	6,019	16,263*** (0,000)
$\ln GDP \rightarrow \ln HE$	1,749	2,428** (0.015)

Note: ***, ** and * indicate the significance at 1%, 5% and 10% levels, respectively. K indicates the delay lengths. \rightarrow indicates "not the reason of".

Dumitrescu and Hurlin (2012) panel causality results are given in the table above. As a result of the analysis, it was concluded that health expenditures per capita is the reason of national income per capita at a significance level of 1%. At the same time, national income per capita is shown to be the reason of health expenditures per capita at a significance level of 5%. In this context, there is a reciprocal causal relationship between health expenditures per capita and national income per capita.

Conclusion

Ongoing debates about the role of the state in the economy and the tasks it undertakes are among the most debated issues in the public economy literature. The main tasks of the state are to ensure efficiency in resource allocation, to realize economic growth and development, to establish economic stability and to ensure a fair income distribution. The task of achieving economic growth is considered to be directly linked to public policies implemented by governments, especially in developing countries. It is only possible for states to produce public goods and services by using rationally scarce resources through public expenditures. The share of public expenditures from national income is analyzed as the main criterion used to measure the share of states in the economy. There are two hypotheses in the literature about the effect of public expenditures on economic growth. While the Wagner hypothesis argues that there is a causality from economic growth over a period of time to public spending; the Keynes hypothesis states that there is a causality from public expenditures, which increased during a certain period, to economic growth. In addition to this, Solow (neo-classical) growth theory argues that public policies do not affect economic growth in a steady state, while endogenous growth theories suggest that efficient public policies will have a positive impact on economic growth. While the neo-classical growth theory suggests that capital

and labor are the sources that affect economic growth; internal growth theories argue that the main factor in economic growth is the human capital. States have a positive impact on human capital with the public goods and services they produce. In particular, education and health expenditures are defined as important components of human capital. In this case, the impact of not only total public expenditures but also sub-components of public expenditures on economic growth is considered suitable for analysis.

In this study, the relationship between health expenditures, which is a subcomponent of public expenditures, and economic growth has been analysed, using the health expenditures per capita and national income per capita data of 21 OECD countries including Turkey for the period 1980-2017. In the analysis, first the horizontal cross-section dependence test according to Pesaran et al. (2008) has been used. The results obtained from the horizontal cross-sectional dependence test indicate the existence of the horizontal cross-sectional dependence. Later, in the causality analysis, Dumitrescu and Hurlin (2012) panel causality test has been used and the results indicate that there is a two-way causality relationship between health expenditures per capita and national income per capita. The findings obtained are consistent with the studies conducted by Pradhan (2011), Amiri and Ventelou (2012), Elmi and Sadeghi (2012), Kumar (2013), Saraçoğlu and Songur (2017), Ağır and Tıraş (2018). At the same time, it can be said that the Wagner and Keynes hypotheses to explain the relationship between public expenditures and economic growth are both valid for the public expenditures in the form of health expenditures.

In the light of the findings obtained as a result of the tests, it is possible to say that the increase in health expenditures in 21 OECD member countries including Turkey will positively affect economic growth and economic growth will lead to an increase in health expenditures. Investments in health will lead to an increase in the quality of health services and the health level of individuals. Possible improvements in health will lead to an increase in productivity on the labor factor of production. On the other hand, economic growth will result in individuals demanding higher quality health services.

Turkey and other OECD member countries who want to realize the goal of sustainable economic growth, taking into account also the externalities of health, should act more rationally, allocate more resources to health and implement more effective health policies.

References

- Ağır, H. & Tıraş, H. H. (2018). Sağlık Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Nedensellik Analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17(4), 1558-1574.
- Bedir, S. (2016). Healthcare Expenditure and Economic Growth in Developing Countries. *Advances in Economics and Business*, 4 (2), 76-86.
- Bloom, D., Canning, D. & Malaney, P. (2000). Demographic Change and Economic Growth in Asia. CID Working Paper Series 1999.15, Harvard University, Cambridge, MA, 1999.
- Bhargava, A., Jamison, D. T. & Lau, L. (2000). Modeling The Effects of Health on Ecomic Growth. GPE Discussion Paper Series, 33, 1-33.
- Çakmak, E. & Gümüş, S. (2005). Türkiye’de Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme: Ekonometrik Bir Analiz (1960-2002). *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 60(1), 59-72.

- Dumitrescu E.I. & Hurlin C. (2012). Testing for Granger Non-causality in Heterogeneous Panels,. *Economic Modelling*, Vol. 29, No. 4: 1450-1460.
- Easterly, W. R & D. L. Wetzel (1989). Policy Determinants of Growth: Survey of Theory and Evidence. The World Bank, PPR Working Paper Series, No. 343.
- Elmi, M. Z. & Sadaghi, S. (2012). Health Care Expenditures and Economic Growth in Developing Countries: Panel Co-Integration and Causality, *Middle East Journal of Scientific Research*, Cilt:12, Sayı:1, ss.88-91.
- Erdil, E. & Yetkiner, V. H. (2009). The Granger-causality Between Health Care Expenditure and Output: A panel data approach. *Applied Economics*, 41(4), 511-518.
- Gerdtham, U.G. & Lothgren, M. (2000). On Stationarity and Cointegration of International Health Expenditure and GDP. *Journal of Health Economics*, 19(4), 461-475.
- Grossman, M. (1972). On the Concept of Health Capital and Demand for Health. *Journal of Capital Political Economy*, 80, 223-255.
- Heshmati, A. (2001). On the Causality Between GDP and Health Care Expenditure in Augmented Solow Growth Model. *SSE/EFI Working Paper Series in Economics and Finance*, 423, 1-19.
- Kar, M. & Taban, S. (2003). Kamu Harcama Çeşitlerinin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkileri. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 58(3), 145-169
- Kesbiç, C. Y. & Salman, G. (2018). Türkiye’de Sağlık Harcamaları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Tespiti: 1980-2014 VAR Model Analizi
- Kibritçioglu, A. (1998). İktisadi Büyümenin Belirleyicileri ve Yeni Büyüme Modellerinde Beşeri Sermayenin Yeri. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 53(1), 207-230.
- Kumar, S. (2013). Systems GMM Estimates of the Health Care Spending and GDP Relationship: a Note. *The European Journal of Health Economics*, Vol. 14, No. 3: 503-506.
- Mehmood, B., Raza, S. H.; Mureed, S., (2014). Health Expenditure, Literacy and Economic Growth: PMG Evidence from Asian Countries. *Euro-Asian Journal of Economics and Finance*, Vol. 2, No. 4: 408-417.
- Altunakar Mercan, Ş. S. & Geyik, O. (2019). Yeni Sağlık Reformunun Sağlık Harcamaları Üzerine Etkisi. III. International Symposium on Economics, Politics and Administration. 10-12 Ekim, Diyarbakır.
- Mushkin, S.J. (1962). Health as an Investment. *J. Political Econ.* 70, 129–157.
- Nesterova, D. & Sabirianova, K. Z. (1998). Investment in Human Capital Under Economic Transformation in Russia. *EERC Working Paper Series*, 99(04), 1.54.
- Pesaran, M. H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels. *CWPE 0435*. <https://www.repository.cam.ac.uk/handle/1810/446> (Erişim Tarihi: 12.11.2019).
- Pesaran, M. H. (2007). A Simple Panel Unit Root Test in the Presence Of Cross-Section Dependence. *Journal of Applied Econometrics*, 22, 265-312.
- Peseran, M. H. & Shin, Y., & Smith, R. P. (1999). Pooled Mean Group Estimation of Dynamic Heterogeneous Panels. *Journal of the American Statistical Association*, 94(446), 621-634.

- Saraçoğlu, S. & Songur, M. (2017).Sağlık Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Avrasya Ülkeleri Örneği, KAÜİİBFD 8(16), 353-372.
- Sayın, F. (2015). Ekonomik Büyüme ile Sağlık Harcamaları Arasındaki İlişki: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Panel Eşbütünleşme Analizi, iç. Burcu Güvenek (Ed.), Sağlık Ekonomisi Mikro ve Makro Boyutları, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya, 289-308.
- Sorkin, A. L. (1977). Health Economics in Developing Countries. Lexington, MA: Lexington Books.
- Taban, S. & KAR, M. (2008). Kalkınma Ekonomisi, Ekin Yayınevi, 1. Baskı, Bursa.
- Yumuşak, İ. G. & Yıldırım, D. Ç. (2009). Sağlık Harcamaları İktisadi Büyüme İlişkisi Üzerine bir Ekonometrik İnceleme. Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, 4(1), 57-70.

4

ANATOMY OF THE TRANSFORMATION OF TAX TO CHAOS: A REVIEW ON THE LEBANON ECONOMY AND WHATSAPP TAX¹

Gamze Yıldız Şeren Kurular²

Abstract

For some time, the over-indebted Lebanon economy has been implementing austerity measures. But a communication tax of \$ 0.20 per day, scheduled for October 16, 2019 for WhatsApp talks, has sparked protests in Lebanon. Tax protesters in and around Lebanon have launched one of the country's largest protests and demanded the government's resignation. However, tax is not the only reason behind hundreds of thousands of people being taken to the streets. Corruption of the government, deteriorating macro economic indicators and the reflections of the Syrian crisis are other factors affecting this process. At this point, the tax was only the exceeded the threshold of society's patience. Although the government backed down the tax proposal within a few hours after the protest, the activists continued to react to problems such as corruption and poor infrastructure. Another reason for the incidents is the arrival of 1.5 million Syrian refugees after the Syrian war. This has increased the tension between the working class and government officials. Lebanon's most important problem today is the economic and social impact of the Syrian crisis, which is in its 9th year. Since March 2011, 1.5 million Syrians (which corresponds to 1/4 of the Lebanon population) have taken refuge. This has made Lebanon government public finance and service provision quite difficult. In particular, it has led to further impoverishment of Lebanon citizens and an increase in income inequality. These are the factors behind the rebellion and chaos that emerge after whatsapp³ tax and nothing is limited to a single tax proposal. Thus, the protests paved the way for demonstrations called for regime change and revolution. In this context, the study aims to analyze the anatomy of a country's economy under the shadow of the tax rebellion and to make recommendations by focusing on the experiences of the Lebanon government after a tax proposal for Whatsapp.

Key Words: Lebanon Economy, public finance, tax revolt

Introduction

The problems of the provision of public services, internal problems such as abuse of public resources, corruption and bribery, and external problems such as the influx of refugees after the Syrian issue in 2011 have deeply affected the Lebanon community for a long time. Accordingly, it is concluded that the Lebanon society, which has been experiencing very troubled days in the face of already existing problems, has carried the last drop in the cup

1 This is an extended version of the paper presented at the 10. th International Congress on Current Debates in Social Sciences (CUDES), 3-5 December, 2019 İstanbul/Turkey

2 Tekirdag Namık Kemal University, gyseren@nku.edu.tr

3 Free voice and messaging platform

with the steps taken by the government. Whatsapp is the visible face of the tax rebellion, and there are even more grave and problematic situations on the other side of the coin.

The aim of this study is to investigate what happened after a daily tax for Whatsapp, one of the most frequently used communication channels of the Lebanon government. Thus, by analyzing the anatomy of a country's economy under the shadow of tax rebellion, suggestions were made

In this context, the study is examined in three main sections. In the first part, it is aimed to make inferences about the national economy by giving general financial situation and economic indicators related to Lebanon economy. In the second part, the development process of the protests is mentioned with a short look at the Lebanon events. In the third part, the reasons behind the public protests were tried to be examined. In this context, it was aimed to reveal the inner face of the events that started with whatsapp tax and the current problems of the country and to reveal the other reasons behind the protests.

1. Overview of the Lebanon Economy and Finance

The Lebanon economy has made no progress in 2018-2019 and has been in a recession. This slow growth is not a new development, but a phenomenon that has continued since 2011. However, growth has been slow, especially due to the liquidity tightening policy implemented in recent years against macro financial risks. (The World Bank (b), 2019, p.162). In this context, the slowdown in Lebanon economic activities, particularly the lending to the real estate sector through commercial banks and subsidized by the central bank, is related to policy-based liquidity tightening. (The World Bank (a), 2019)

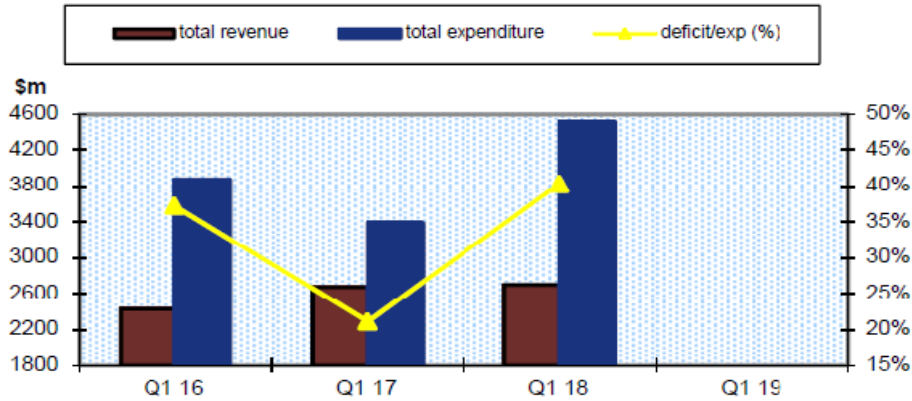
Table 1: Overview of the Lebanon Economy with Key Indicators

	2016	2017	2018
GDP (billion dollars)	51.2	53.4	56.6
GDP per capita (dollars)	8530	8778	8270
Inflation	-0.9	4.5	6.1
Real GDP Growth	0.9	0.4	2.1
Current Account Balance (GDP%)	-20.4	-22.7	-22
Net Foreign Direct Investment (GDP%)	3.1	2.3	2.4
Financial Balance (GDP%)	-9.3	-6.7	-10.7
Debts (% of GDP)	146.3	149	150.3
Unemployment (%)	-	6.6	6.1

Source: (The World Bank (b), 2019, p.163 & Ministry of Commerce, 2019&IDAL)

When Table 1 is analyzed, there is a significant decrease in the Lebanon economy in 2018. Inflation has increased over the years and reached 6.1% in 2018. It is also possible to observe the deterioration in financial balances. For example, the fiscal deficit increased by 4 percentage points from 2017 to 2018 and reached 10.7. In the background of these deteriorations, it can be shown that the current debts reach an unsustainable dimension. Debts indicate a very difficult picture for a country's economy in 2018 based on 150.3% of GDP. Graph 1 shows the outlook of the Lebanon economy more clearly than the debt window.

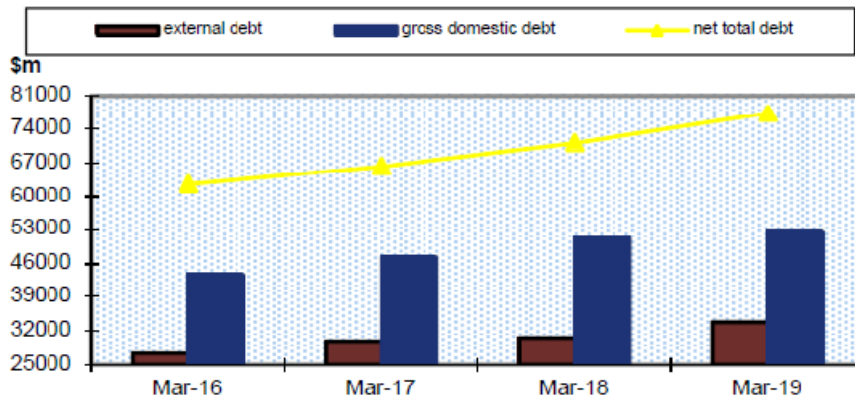
Graph 1: Public Expenditures and Public Revenues (2016-2019)

Source: (BBAC, 2019, p.2)

As clearly shown in Graph 1, there is a disproportionate public expenditure in the Lebanon economy compared to public revenues. In this context, public revenues are not sufficient to cover expenditures. The rate of budget deficit is around 40% and does not indicate a sustainable economic structure.

Graph 2: Public Debt (2016-2019)

Source: (BBAC, 2019, p.2)

When the distribution of public debts is examined, it is seen that domestic debts are quite high compared to foreign debts and it has increased continuously over the years. In line with this graph, it can be said that the Lebanon economy is in constant effort and need to search for resources.

The Lebanon economy is dominated by the service sector, such as banking, finance, tourism, real estate and construction. The sector's GDP share is 84.5%. Since the budget has not been accepted in the parliament since 2005 due to internal political problems, activities are being carried out with the provisional budget. It is possible to list

both internal and external factors that negatively affect the economy in Lebanon as follows (Ministry of Commerce, 2019):

- Problems in economic and political relations with Saudi Arabia
- Internal political tensions
- Migrant problem and security concerns as a result of the Syrian civil war
- The global crisis
- Low oil prices

Macro-financial stability in Lebanon is progressing due to the country's ability to attract foreign deposits. However, in early 2019, nonresident deposits recorded a monthly outflow (Böwer, 2019, p.10). The current events have created a serious obstacle to attracting foreign deposits to the country. In order for the Lebanon economy to achieve a sustainable picture, it must first achieve political stability and then implement encouraging measures.

2. From Government Policies to Public Protest: Lebanon Events

Lebanon, which gained independence from France in 1943, has difficulties in defining its national identity and its population consists of Sunni, Shiite and Christians. In the country whose demographic structure has changed over the years, Muslim communities force the political status quo and this situation is sometimes reflected in the violence. The civil war, which ended in 1990 and lasted for 15 years (1975-1990), is typical of this situation and has resulted in the death of about 150,000 people (Gaub,2015,p.1). With the influence of external actors such as Syria and Iran, these internal political conflicts continue to take shape (Humud, 2018, p.2). In addition, Lebanon has been experiencing various problems for many years. Problems in public services, electricity supply, waste disposal, the existence of the relationship between bribery and patronage, political polarizations, increase in living costs, increase in unemployment rates and migration of well-educated young people can be listed as problems.

In this context, introducing tax on whatsapp application within the scope of saving measures on October 17, 2019 exceeded the threshold of society's patience. After the tax protests, life has come to a halt in the country (Wimmen, 2019). The most important problem of Lebanon is the economic and social impact of the Syrian crisis which is in its 9th year. Since March 2011, 1.5 million Syrians (which corresponds to 1/4 of the Lebanon population) have taken refuge. This has made Lebanon public finance and service provision quite difficult. In particular, it has led to further impoverishment of Lebanon citizens and increased income inequality (The World Bank (a), 2019). All of these are factors behind whatsapp tax rebellion and chaos, and nothing is limited to a single tax proposal. The protests that have begun have paved the way for demonstrations called for regime change and revolution.

The protests in Lebanon show following the tax proposals how short the road to chaos in the country and how fragile the country is. Although Prime Minister Saad Hariri resigned on October 29, 2019, it is deemed necessary for Lebanon to go straight on the economic level, to prevent corruption and to establish an effective government for the protests to be heard. Because these protests took place in the worst economic crisis in the aftermath of the civil war in 1990 (Safi, 2019). As a result of the events, the country's economy has faced more financial problems. In particular, import problems have made the country to seek help from foreign governments. In this context, calls were made from friendly countries for the importation of basic goods (Perry and Knecht, 2019).

3. The Other Side of the Coin: The Reasons Behind the Protests

As can be seen in the previous section, the Lebanon economy is an economy that already has problems and tries to raise funds for itself. It is possible to summarize the current problems of the Lebanon government as follows (Ministry of Commerce, 2019):

- Problematic health system
- Infrastructure problems such as clean drinking water and sanitation
- Direct foreign capital problems
- Improving the tax system
- Closing the public deficit
- Unemployment
- Problems in economic and political relations with Saudi Arabia
- Internal political tensions
- The problem of immigration as a result of the Syrian civil war
- The global crisis
- Power outages of approximately 2-3 hours per day

In Lebanon, a savings package and whatsapp tax application that the government wants to put into practice in the face of the current economic problems have turned into protests. In this study, the factors behind the Lebanon revolts are mainly addressed in three main groups. These are corruption, the Syrian crisis and Whatsapp tax.

3.2. Corruption

The term corruption is widely used to describe illegal activities. Corruption is generally the abuse of public power or institution for personal benefit (Morgan, 1998, p.8). Corruption is more common in developing and transition countries, not because the people of these countries are different from those in other countries, but because the conditions for corruption are ripe. In these countries, accountability is poor, political competition and civil liberties are restricted (Gray and Kaufmann, 1998, p.9). Ethnic differences may also play a role in the factors that cause corruption. For example, according to Mauro (1995), ethnic conflict can cause political instability and even result in civil war. The factors that cause corruption can also be examined in economic and political terms. From an economic perspective, various statistics show us that the level of corruption has changed negatively with the level of economic prosperity. Accordingly, as a country grows and richer, the level of corruption will decrease. There is a negative relationship between economic growth and corruption, and this is supported by various data. Apart from these economic explanations, there are also political explanations for the factors causing corruption. The level of corruption can change with political adjustments, so the general assumption is that there is a negative relationship between the level of corruption and democratization, and corruption decreases as democracy increases (Amundsen, 1999, pp.15-17).

Corruption is a common phenomenon in Lebanon and permeates every level of society. Especially the prevalence of patronage is at the center of the political system in the country and nepotism constitutes the most serious anti-corruption issue (Wickberg, 2012, p.2). According to the Corruption Perception Index published by

Transparency International, Lebanon ranks 138th among 180 countries with 28 points. According to the index, zero points indicate a highly corrupt country and 100 points indicate a very clean country (Transparency International, 2019). This indicates the level of corruption in the Lebanon economy. Another reason for the uprisings is the public reaction to the corruption of the government. Farida and Esfahani's (2006) relationship between Lebanon economic growth and corruption is remarkable. In this context, they have obtained empirical evidence that corruption is slowing down economic growth. However, decreases in the corruption index increase the per capita GDP and allow for the existence of a stable state. In this context, corruption reduces investment and human capital productivity in Lebanon and reduces efficiency by making public expenditures inefficient.

3.2. Syrian Crisis and Refugees

It is possible to state that with the Syrian crisis that occurred in 2011, the Lebanon economy was seriously affected. The country has experienced significant structural changes in response to this large influx of refugees (The World Bank (b), 2019, p.163). About 1.5 million Syrians took refuge in Lebanon, which was heavily affected by the social and economic impacts of the Syrian crisis. This has put a serious pressure on public service delivery, Lebanon society and the dynamics of public finance. This situation negatively affected the income distribution and poverty rates among Lebanon citizens, pushing 200,000 additional Lebanon citizens into poverty, and nearly 300,000 unemployed people, mostly unskilled (The World Bank (a), 2019).

It is also known that the unemployment problem in Lebanon is growing due to the fact that Syrian migrants create cheap labor. The increase in public expenditures in the face of the decrease in current public revenues led to the current account deficit and budget deficit, creating a twin deficit. In the face of the conjuncture, the Lebanon economy is in need of external financing and therefore needs borrowing (Ministry of Commerce, 2019)

3.3. Tax Principles and Whatsapp Tax in Lebanon

The tax systems in Arab countries are predominantly based on indirect taxes such as Value Added Tax (VAT). Indirect taxes, which have a regressive structure, also make the tax burden higher for the middle class and the poor, the majority of consumers in Arab countries, than the rich. Therefore, while it is preferred that fixed VAT rates or excessive dependence on indirect taxes are easy to apply, it is also a factor that increases the inequality between the rich and the poor (Sarangi, 2017, p.22). In 2017, the Lebanon government adopted a tax reform package that included some increases in VAT (interest income tax, financial corporate tax, lottery gain tax, alcohol and tobacco import tax). In addition, capital gains tax was imposed, but the expected increase in income from these areas was neutralized due to problems in the public sector (Böwer, 2019, p.4). Salti and Chaaban (2009) seem to have analyzed the present picture years ago with their work. According to this study, it is concluded that an increase in VAT rate will have a significant effect on total poverty. In this context, raising the VAT rate to 15%, for example, increases general poverty rates and brings it closer to 50% of the population. The study proposes not to increase the VAT rate under the current conditions. The current VAT rate in Lebanon is 11% (Deloitte, 2019).

In the history of the world, tax rebellions (including the Ottoman Empire⁴) have been encountered from time to time. However, there is never a single reason behind these tax rebellions. In a country where bad economic conditions and the concept of justice are questioned, a new tax can also trigger public reaction. There is a direct

4 For more information see (Aktan, Dilici, Saraç, 2002)

proportion between the tax rate and tax attitude of taxpayers. Increases in tax rates bring about tax pressure and this may cause taxpayers to develop a negative attitude towards tax. In this context, the taxpayer can react against increasing tax rates in the form of disobedience to authority. This situation, which can also be considered as an active response to the tax (Aktan, Dilici, Saraç, 2002, pp.120-123), was embodied in the protests in Lebanon.

Protests took place after the announcement of the communication tax, which was planned to be introduced to whatsapp, a communication channel that is used frequently in Lebanon. Accordingly, it is planned that the users in Lebanon will be charged 0.20 dollars for the first day of whatsapp calls. In this context, the Lebanon people, who rebelled against the tax, started one of the biggest riots in their history and set fire and opened fire (Noueihed, Khraiche & Bloomberg, 2019). Although the application of whatsapp tax was abandoned in the face of protests, this measure was not sufficient to stop the incidents. As of the date of this study (09.12.2019), Lebanon government officials are looking for ways and sources of financing to solve the problem.

Conclusion

The most important policy tool that builds the bridge between the state and society is the public services provided. In this context, effective use of public resources and effective fulfillment of public service delivery play a fundamental role in strengthening this bridge. Deficiencies in the provision of public services, the use of public resources, the existence of a country where corruption and bribery are widespread, adversely affect the lives of the members of the society living in that country. The lack of a rational approach to resource use is a factor that increases the need for resources in the country. This results in the state's need to raise funds from internal or external sources. Internal resources are created by tax, but taxes are not always met by the society in "silence", just like whatsapp tax in the Lebanon example.

Lebanon is a Middle East country where economic and political stability cannot be established and therefore such chaos is often experienced. After the end of the civil war in the 1990s for 15 years, there was a great crisis in 2019. When we look at Lebanon, there is a profile of a country that is indebted, corrupt and influenced by refugees. In this context, whatsapp tax is the apparent cause. Because it is clear that a tax application that is planned to be implemented only in a process going up to the resignation of the prime minister alone will not be enough. Economic indicators clearly reveal the current situation of the country. Accordingly, as a result of the influx of refugees with the Syrian crisis, public finance dynamics have deteriorated, corruption and bribery are widespread, domestic debt is quite high, public deficits are high and therefore there is a high need to raise funds for itself. This need to create resources has emerged with the government's drafting of a savings package, which has paved the way for the introduction of taxes on whatsapp, a common communication path. Although the protests occurred with whatsapp tax proposal, this is the apparent cause and other problems caused by the existing problems in the background. Government corruption, deteriorating macro indicators, the consequences of the Syrian crisis, poor infrastructure is already a problem. The Lebanon protests are an indication of how much the public's reaction to taxes can be. Government officials should definitely review the dynamics of the country as they try to enact additional taxes. Governments who want to raise funds in the face of the public reaction are also turning to foreign borrowings. On the other hand, although foreign borrowings are not felt as much as tax by the public, they do not respond with instant actions but may threaten the independence of the country in the future. At this point, the following solutions can be developed:

- Ensuring justice in taxation
- Elimination of economic imbalances

- Audit mechanisms to prevent corruption
- Following a reformist process to improve public finance dynamics
- Observing the country dynamics for immigration policy
- Ensuring fair income distribution
- Enabling public service delivery
- Open doors of dialogue to strengthen public and state

The events in Lebanon are a typical example of the active response of the society to tax as a result of tax pressure. However, the fact that people continue to protest despite the abandonment of taxation is also an indication of the distrust towards the current government. The fact that the living conditions of the individuals living in the society become worsening due to both internal and external reasons reveals that the source of the problem should be looked at. Considering the additional costs created by the current protests bringing life to a halt in Lebanon, sustainable, fair and principled public policies for the future should be implemented and efforts to accelerate the welfare level of the country should be accelerated.

References

- Aktan, C, C., Dileyici, D& Saraç, Ö.(2002). Vergi, zulüm ve isyan. Phoenix. Ankara.
- Amundsen, Inge. (1999). Political corruption: An introduction to the issues. Chr.Michelsen institute, working paper. <http://www.cmi.no/publications/file/1040-political-corruption.pdf> (09.12.2019)
- BBAC. (2019). Lebanese economy indicators. https://www.bbacbank.com/sites/default/files/Q1%2019_0.pdf (01.12.2019)
- Böwer, U. (2019). Can Lebanon defy gravity forever?. European economy economic briefs, 046. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/eb046_en_lebanon.pdf (01.12.2019), (1-11).
- Deloitte. (2019). International tax Lebanon highlights. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-lebanonhighlights-2019.pdf> (09.12.2019).
- Farida. M., Ahmadi-Esfahani, F. Z. (2006). Corruption and economic growth in Lebanon. Australian agricultural and resource economics society 52nd annual conference. <https://core.ac.uk/download/pdf/6239186.pdf> (04.11.2019) (1-27).
- Gaub, Florence. (2015). Lebanon's civil war: seven lessons forty years on. European Union Institute for Security Studies. https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Alert_21_Lebanon_civil_war.pdf (04.11.2019)
- Gray, C.W., Kaufmann,D. (1998). Corruption and development. Finance&Development, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/1998/03/pdf/gray.pdf>, (09.12.2019), (7-10).
- Humud, C.E. (2018). Lebanon. Congressional research service. <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R44759.pdf> (04.11.2019)
- IDAL. (2019). Lebanon in figures. http://investinlebanon.gov.lb/en/lebanon_at_a_glance/lebanon_in_figures (09.12.2019)

- Mauro, P. (1995). Corruption and growth, *The quarterly journal of economics*, 110(3), (681-712).
- Morgan, A.L. (1998). Corruptions causes, consequences, and policy implications, a literature review. *The Asian foundation working paper*, No.9.
- Noueihed, L., Khraiche, D. & Bloomberg. (2019). How a whatsapp tax launched massive anti-government protests in Lebanon. *Fortune*. <https://fortune.com/2019/10/18/whatsapp-tax-government-protests-lebanon/> (26.10.2019).
- Perry, T., Kencht, E. (2019). Lebanon appeals for import aid; France to hold meeting. *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-protests-aid/lebanon-appeals-for-import-aid-france-to-hold-meeting-idUSKBN1YA15F> (07.12.2019).
- Safi, Michael. (2019). Local party official shot dead by soldier in Lebanon protests. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2019/nov/13/local-party-official-shot-dead-by-soldier-lebanon-protests> (01.12.2019).
- Salti, Nisreen., Chaaban, Jad. (2009). The poverty and equity implications of a rise in the value added tax: a microeconomic simulation for Lebanon. *Economic research forum*. Working paper 483. (1-16)
- Sarangi, N. (2017). Domestic public resources in the Arab region: Where do we stand?. *Economic and social commission for Western Asia (ESCWA)*. Working paper. https://www.unescwa.org/sites/www.unescwa.org/files/page_attachments/domestic_public_resources_in_the_arab_region.pdf (03.12.2019), (1-36).
- Ministry of Commerce. (2019). Lübnan genel ekonomik durum. <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/orta-dogu-ve-korfez/lubnan/ulke-profil/genel-ekonomik-durum> (09.12.2019).
- The World Bank. (a) (2019). The World bank in Lebanon. <https://www.worldbank.org/en/country/lebanon/overview> (01.12.2019).
- The World Bank. (b) (2019). Lebanon. <http://pubdocs.worldbank.org/en/715681570664068959/EN-MPO-OCT19-Lebanon.pdf> (01.12.2019).
- Transparency International. (2019). Corruption perceptions index 2018. https://www.transparency.org/files/content/pages/2018_CPI_Executive_Summary.pdf (07.12.2019).
- Wickberg, S. (2012). Overview of corruption and anti-corruption in Lebanon. *U4 Anti-corruption resource centre*. <https://www.u4.no/publications/overview-of-corruption-and-anti-corruption-in-lebanon.pdf> (03.12.2019).
- Wimmen, H. (2019). Lebanon's revolt. *International crisis group*. <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/lebanons-revolt> (02.12.2019).

5

EVALUATION OF THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON HEALTH EXPENDITURES IN TERMS OF PUBLIC FINANCE

Murat Demir¹, Osman Geyik²

Abstract

Position and role of the state within general economic structure has been one of the most popular research topics with intensive discussions for a long time. Neo-liberal policies that especially increased since 1980s created significant pressure on public sector and activities and is guide of almost all countries about how public sector can operate in more limited function. With globalization process, national finance and economy policies have gained transnational characteristics where it was forced to consider global actors and global supply and demand choices. This fragile structure that is especially valid for developing countries has become deeper with financial liberalization process accelerated in 1990s. Within the scope of this study, especially effects of globalization on public economy and public finance is tried to be evaluated. Later, development of public health and private health expenses and development of public health indicators between 1970-2017 is analyzed by comparing Turkey and selected countries. In this sense, at what extend did globalization process that is claimed to turn developing countries into passive form is successful in this passive form in health sector and results are presented.

Keywords: Health Systems, Globalization, Public Health Indicators

1. Introduction

Position and role of the state within general economic structure has been one of the most popular research topics with intensive discussions for a long time. Within general economic structure role of the state is shaped with current political form, characteristic of social and economic structure and social demand and expectations.

Neo-liberal policies that especially increased since 1980s created significant pressure on public sector and activities and is guide of almost all countries about how public sector can operate in more limited function. With globalization process, national finance and economy policies have gained transnational characteristics where it was forced to consider global actors and global supply and demand choices. This fragile structure that is especially valid for developing countries has become deeper with financial liberalization process accelerated in 1990s.

Globalization has been a process with large foreign trade deficits in Turkey as many other developing countries. Public businesses with insufficient competitive power have been an important determinant of public financing deficits. Developing countries with major macro-economic issues such as high real interest, structural inflation and unemployment were directed to foreign capital inflow to meet capital and saving deficiencies. With tax

¹ Harran University, mdemir@harran.edu.tr

² Dicle University, Corresponding Author, osmangeyik@gmail.com

incentives, low exchange rate high real interest policies and intense privatization programs, financial structure and public debt was tried to be sustainable.

In privatization programs, education and health services emerged as special areas in Turkey like in almost all other countries. Doubtlessly, privatization of a textile factory under public operation has different effects than privatization of a public hospital. Different effects emerged at publicity basis of related service has brought various discussions. Discussions on health services and financing methods are common in various developed and developing countries before and after privatization program although qualities and intensities differ among countries. For example, increased health service cost is the primary problem in developed countries while patient complaints and dissatisfaction after partial privatization is another problem. In developing countries, quality and sufficiency of health services to meet social demand and expectation is the main issue. With this factor, i.e. purchasing related services from the market to meet these demands and expectations, partial participation of consumer to financing leads to new issues. Uncontrolled, irregular and unaudited rapid development of private health sector in various countries has led new injustice and inefficiencies under the search for justice and effectiveness.

Within the scope of this study, especially effects of globalization on public economy and public finance is tried to be evaluated. Later, development of public health and private health expenses and development of public health indicators between 1980-2018 is analyzed by comparing Turkey and selected countries. In this sense, at what extend did globalization process that is claimed to turn developing countries into passive form is successful in this passive form in health sector and results are presented.

2. Globalization Concept

Although there is no consensus on definition of globalization, there is an extensive agreement on globalization representing increased mobility in information, capital, good and services (Tabbara, 2002). Globalization has various definitions. Some of these definitions are as follows; globalization represents higher integration of national economies in global market with trade, investment and other financial flows (Taqi, 1996). Globalization is expressed as free, comprehensive and rapid mobility between countries and enabling information exchange and knowledge transfer. (Samir, 2002). Globalization can be defined as the increasing degree of communication and interaction between people, society and states living in different parts of the world within the framework of the concept of interdependence. Globalization describes a process that moves in both directions in the local-universal spectrum and points to a highly dynamic and variable concept rather than a static structure.

Globalization continues to penetrate different areas of the world with each passing day, thus adapting its existing structure continuously with the new expansions and movements it incorporates (Bayar, 2008). In another definition, globalization is considered as not mere simple phenomenon and economic process but as large changes, business redistribution, reorganization and relocation of businesses as well as new economic trends (Rantanen, 2001). Globalization, economic, political and cultural integration on a global scale, the use of ideas, opinions, practices, technologies at the global level, the universalization of capital circulation, the emergence of new forms of relations and interactions that cross national-state boundaries, convergence of spaces, contraction of the world, unlimited competition, free movement, the growth of the market on a global scale and the departure from national borders, in short, the world's only market (Kaçmazoğlu, 2002). On the other hand, globalization is closely related to the concept of "competitiveness". This concept, which emerged with globalization, expresses the ability of a country

to maintain its “national policy de in a way that it is able to meet the requirements of the global market more effectively than its competitors. (Toulmin, 1999).

Globalization is a dynamic process that contains and transforms various aspects of finance, technologic, economic, social, cultural and geopolitical activities. This process has been institutionalized with international openness policies and international agreements are applied for trade, technology and capital movements (Abel-Smith, 1986). Lastly, globalization makes development of communication and world transportation, social rights and sharing responsibilities necessary (Nguyen, 1999). Minimizing nature and health problems that increased with globalization and protecting personal rights is important to eliminate negative impacts of this concept.

3. Evolution of Health Systems and Policies

In today's world countries keep people healthy, patient treatment and to control health expenditures. The basic dynamics of these systems are the resources of health services, management, organization, presentation and financing of these resources (Culyer and Newhouse, 2000).

Globalization is affected from a series of driving and limiting power: technological developments, political impacts, economic pressure, changing ideas and increased social and environmental concerns. Health status and distribution of population, effects at population level is started to be determined with individual health risks and health systems (Leidel, 1993).

Globalization trend in health sector leads expansion of individual problems to social problems, technical problems to social problems. Relationship between doctors and patients have become the relationship between doctors and society (Larkin, 1997).

Health expenditure corresponds to 10% of gross domestic product (GDP) and continues to grow faster than remaining part of global economy. According to World Health Organization (WHO) global health expenditure report, it was seen that health expenditure increased by 6% on average in yearly basis and global health expenditure increase in low- and medium-income countries was the most striking and rapid increase. While governments provided 51% of health expenditure of a country on average, more than 35% of health expenditure per country are out-of-pocket expenses. This leads 100 million individuals to be pushed to excessive poverty every year (WHO, 2018). Health expenditures and differences between countries are particularly closely related to financing methods. Except for the United States, Korea, and Mexico, in other countries where public resources are the most important financing instruments in health care services, the share of private finance resources varies, although the presence of private financing resources indicates a mixed financing structure. (Orosz ve Morgan, 2004).

4. Health Expenditure and Health System Analysis Under Globalization Phenomenon

Providing funding for each country is the socio-economic and political preferences and financing. burden is shared by the society in various ways. Health When the developed countries whose expenditures are increased, it is seen that the increase in health expenditures is caused by the elderly population and it is caused by the quality of the population in that society rather than the population density.

Health expenditure is formed from resources such as state expenditures, out-of-pocket expenditures (individual payment for healthcare), voluntary health insurance, health programs provided by employers and NGO activities (McGee, Garner, and Stott, 2009). As a result of globalization and neo-liberal policy development, changing health expenditures and systems have gained different forms over the years. Increasing expenses lead health system to be re-evaluated. An increased health expense with globalization was caused by global dimension of human health and health becoming a subject that effects entire humanity. In addition to health expenses of the state, inclusion of individuals to health system with private expenses leads share of health expenses in national income. Additionally, feeling mandatory about private expenditure for health causes significant portion of these individuals to experience economic bottleneck. It is possible to say that limited income or low-income groups especially affects more than such transformation. Therefore, rebuilding health policies and systems is considered as an important topic.

There are four fundamental questions that needs to be answered by policymakers when identifying policies for health expenditures (Atabey, 2012:31);

*What are health needs with high level importance? *How can countries finance their health systems?

*In health service financing, what is the most suitable combination of public and private sector service providing?

*How can an effective and efficient services be provided in health system?

Based on the abovementioned problems to create health expenditure policies for countries, health needs should be identified and based on this identification, deficiencies and issues in health system should be fixed and effective operation can be provided by offering solutions and policies for system operation.

As a result of the continuous increase in health expenditures in public expenditures and the efforts to adapt to the global trend with the globalization, the “Privatization” studies imposed by the neo-liberal economic order started to show itself in the field of health. As a result of the reform efforts in Turkey in 1980 after health, patients’ customers, health care institutions “in business, public health services became market. Out-of-pocket contributions to health have increased, health spending has risen due to increased use of drugs and technology (Altunakar Merican, Geyik, 2019).

In this section of this study, indicators such as increased health expenditure per individual, private health expenditure per individual (dollar), health expenditure per individual (dollar) and ratio of health expenditure to GDP is used to evaluate how health expenditure evolved after globalization and reflections of these developments in health system.

Table 1: Private Health Expenditure per Individual (Dollar)

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
USA	122	173	256	402	552	544	705	893	916	963	971	957	969	995	1014	1028	1036	1057	1090	1122
Germany	39	57	103	163	202	233	327	463	505	528	549	579	612	635	652	644	651	672	677	690
Australia	.	64	99	129	196	262	452	558	598	607	630	679	713	727	759	825	841	836		
Austria							482	647	674	706	733	755	799	835	885	945	966	981	998	1396
Belgium							..	525	571	611	632	670	696	729	742	783	791	755	739	
Czech Republic					14	81	94	155	172	214	286	303	293	302	312	323	348	328	373	
Denmark	49	73	99	165	239	295	357	457	497	529	554	589	640	656	650	656	671	684	696	
Estonia							99	168	240	246	270	273	300	308	326	374	401	423	451	475
Finland	44	65	106	171	214	339	424	486	543	585	632	651	687	705	706	743	745	809	838	
France	35	56	86	149	165	161	182	230	309	327	365	394	409	429	433	452	461	455	466	
Holland							211	367	342	351	468	437	455	482	529	619	644	598	600	605
Israel						369	500	535	456	506	485	493	482	508	528	546	559	600	626	
England			40	.	98	132	182	231	259	274	263	278	298	305	305	568	583	608	630	
Ireland				98	133	187	216	419	463	422	478	554	628	655	681	700	700	693	684	
Spain						277	357	467	508	537	583	567	598	615	663	705	741	755	776	
Sweden							314	481	520	555	589	600	598	703	754	788	804	816	815	834
Switzerland						973	1182	1331	1381	1482	1551	1613	1653	1726	1843	1928	2080	2201	2313	
Italy	29	53	96	167	235	425	542	543	583	597	647	640	645	707	704	704	720	762	792	834
Iceland				157	226	311	517	587	573	570	594	618	615	621	638	663	681	699	710	746
Japan						213	305	386	424	422	435	456	467	498	521	534	546	573		
Canada					253	330	402	504	554	570	587	616	649	625	629	647	660	670	690	712
Korea	14	25	66	99	180	260	316	459	498	555	617	606	656	682	722	743	785	844	895	993
Latvia							208	338	322	370	408	403	402	378	436	471	509	589	712	
Lithuania							142	269	307	312	367	358	378	419	493	537	550	594	644	648
Luxembourg						138	486	662	735	568	602	639	661	626	644	658	722	715	724	726
Hungary						106	220	352	357	361	387	393	444	486	506	504	513	538	584	
Mexico							253	399	415	432	412	421	416	403	429	429	424	429	412	
Norway					201	286	511	665	704	723	769	766	777	830	849	873	885	882	897	930
Poland					24	100	176	224	238	259	285	309	321	341	359	373	370	392	409	442
Portugal							395	500	566	598	643	643	659	671	697	684	718	735	772	787
Slovakia							65	259	344	416	347	411	444	452	473	490	360	374	387	
Slovenia								248	247	282	294	301	302	301	315	326	341	334	333	333
Chili							286	357	388	410	417	403	425	475	503	541	566	581	607	623
Turkey			75	46	80	71	123	141	166	186	161	123	147	145	146	166	185	174	180	
New Zealand			50	66	141	201	247	299	332	280	360	365	358	377	391	420	451	471	494	500
Greece											1140	843	758	735	677	740	782	791	777	
OECD av.	47	70	97	151	185	273	341	445	477	495	541	547	565	585	608	642	660	678	699	744

Source: [https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm\(08.07.2019\)](https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm(08.07.2019))

When private health expenditure per individual was considered, it was seen that Turkey has been behind OECD average for private health expenditure per individual in every period and Turkey has the lowest private health expenditure per individual among OECD countries. In the US and in majority of developed EU countries, private health expenditure per individual was above \$1000. Private health expenditures in developed countries were increased from \$100 level in 1980 to \$1000 in 2017. In other words, in approximately 40-year period, while there was approximately 10-fold increase in developed countries, this increase was 3-4 fold level in developing countries. Doubtlessly, these structural differences are also valid for per capita income increase, growth and development indicators of related countries. Improvements in these indicators reflect to private health expenditure per individual.

Increase in private health expenditures per capita means that individuals spend a greater part of their savings on health expenditures. Such a situation would lead to a reduction in the savings of residents. Or they can reduce these expenditures of people who do not reduce their savings and have two main effects on public finance. This results in similar results within the public sector. The main problems that will arise in terms of public sector are evaluated in Table 2.

Table 2: Health Expenditure per Individual (Dollar)

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
USA	327	561	1036	1735	2700	3598	4557	6443	6807	7160	7403	7681	7940	8150	8421	8620	9028	9491	9832	10209
Germany	264	567	961	1401	1758	2250	2707	3314	3515	3690	3926	4198	4397	4575	4691	4937	5160	5297	5452	5728
Australia	..	402	615	881	1153	1551	2152	2842	3026	3196	3310	3563	3611	3794	3805	4180	4300	4414	4514	4543
Austria	185	410	739	876	1501	2111	2704	3371	3586	3754	4018	4184	4298	4457	4738	4929	5060	5159	5273	5440
Belgium	149	347	635	957	1334	1685	2222	2989	3137	3277	3536	3799	3945	4130	4289	4479	4612	4589	4660	4774
Czech Republic					473	789	926	1401	1473	1571	1771	2012	1919	2009	2042	2380	2469	2393	2482	2616
Denmark		530	832	1162	1465	1761	2323	3104	3420	3633	3926	4305	4448	4508	4589	4752	4872	5001	5075	5183
Estonia							486	819	947	1104	1304	1341	1368	1429	1516	1652	1772	1860	1988	2125
Finland	169	320	546	890	1316	1438	1829	2559	2751	2950	3231	3356	3439	3641	3774	3920	3931	4099	4118	4173
France	193	366	655	1012	1413	2055	2507	3124	3369	3516	3686	3917	4037	4207	4276	4534	4666	4657	4773	4902
Holland	..	422	703	940	1339	1702	2229	3455	3728	4015	4360	4508	4634	4846	5093	5303	5278	5148	5235	5386
England	143	268	434	637	862	1144	1567	2331	2528	2623	2785	2949	3040	3083	3144	3841	3958	4072	4164	4246
Ireland	121	263	494	635	771	1155	1782	3093	3322	3648	4031	4364	4552	4835	4996	4951	4940	5106	5267	5449
Spain	88	198	349	478	832	1143	1468	2127	2390	2554	2774	2911	2883	2915	2903	2943	3042	3175	3257	3371
Israel	578	751	978	1366	1696	1769	1781	1903	1918	1950	2033	2140	2265	2427	2458	2647	2725	2834
Sweden	267	486	868	1154	1459	1662	2170	2812	3054	3276	3479	3546	3533	4673	4892	5070	5183	5272	5348	5511
Switzerland	356	637	1038	1596	2168	2787	3519	4391	4608	4982	5338	5595	5683	6050	6397	6801	7115	7570	7824	8009
Italy	1302	1531	2048	2513	2736	2775	3031	3098	3138	3211	3245	3325	3250	3292	3429	3542
Iceland	180	383	734	1150	1635	1880	2659	3406	3452	3552	3720	3715	3380	3364	3436	3630	3785	3964	4208	4581
Japan	141	282	545	865	1118	1469	1918	2464	2583	2722	2853	3007	3205	3798	4014	4207	4245	4428	4585	4717
Canada	289	476	769	1236	1694	2002	2422	3282	3499	3667	3812	4102	4225	4252	4316	4469	4538	4633	4722	4826
Korea	16	28	83	150	305	457	723	1183	1352	1509	1635	1732	1896	1968	2066	2145	2291	2482	2688	2897
Latvia							437	812	904	1004	1093	1038	1081	1102	1152	1224	1301	1400	1597	1722
Lithuania							524	820	962	1099	1304	1335	1371	1485	1550	1637	1746	1864	1992	2005
Luxembourg						2226	3407	5126	5494	5513	5980	6455	6456	5750	6168	6413	6690	6497	6448	6475
Hungary					..	617	803	1366	1429	1374	1469	1497	1621	1723	1724	1776	1810	1862	1966	2045
Mexico						..	484	731	772	822	847	889	911	942	1006	1038	1021	1037	1020	1034
Norway	135	296	534	813	1305	1769	2849	3981	4282	4498	4913	5024	5163	5456	5737	5979	6158	6239	6175	6351
Poland					268	377	564	807	878	986	1167	1268	1352	1424	1478	1576	1600	1687	1784	1955
Portugal	48	163	278	409	649	1036	1581	2145	2253	2330	2491	2614	2684	2552	2473	2536	2594	2650	2783	2888
Slovakia							603	1096	1295	1521	1650	1834	1949	1917	2034	2100	1998	2027	2170	2269
Slovenia							1405	1907	2010	2069	2325	2352	2386	2470	2531	2620	2625	2675	2771	2775
Chili							668	841	951	1047	1114	1166	1232	1376	1506	1646	1732	1803	1893	1915
Turkey	..	63	98	89	199	239	426	583	701	778	837	849	872	912	917	978	1043	1029	1092	1194
New Zealand	199	403	483	612	974	1244	1607	2124	2397	2445	2721	2955	2998	3113	3184	3392	3511	3524	3639	3683
Greece					807	1229	1414	2301	2557	2654	2895	2875	2694	2378	2246	2196	2134	2188	2263	2325
OECD av.	181	357	609	888	1176	1526	1760	2428	2609	2756	2962	3110	3177	3295	3405	3569	3664	3756	3867	3991

Source: <https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm> (08.07.2019)

When health expenditure per individual was considered, it is possible to state that there was a visible improvement in almost all countries within given period. Mexico, Chili and Turkey were among countries that have health expenditure per individual below OECD average in almost all periods since 1970. In OECD member developing countries, heavy budget constraints emerged as the basis of public financing problems first creates pressure on social contexted public expenditures such as education and health. In these countries, health expenditure per individual has always been below OECD average in every period with rapid population increase. Low population increases in OECD develop countries as well as higher budget allocated to health expenditure rapidly increased health expenditure per individual. Especially countries such as the US, Germany and Canada had higher health expenditure per individual than OECD average starting from 1990s. In 2017, health expenditure per individual was \$10209 in the US, \$5728 in Germany, \$6351 in Norway, \$5386 in Holland which was significantly higher than OECD average of \$3991. In 2017, when health expenditure per individual in developing OECD countries were consider, it was seen that it was \$1034 in Mexico, \$1194 in Turkey, \$1915 in Chili and \$1955 in Poland. Especially in Mexico, Turkey and Chili, health expenditure per individual cannot even catch up with half of OECD average. While majority of developed countries and global cooperation organizations constantly applied pressure on developing countries to decrease public expenditure in terms of liberal financial policies and to shrink borders of public sector, these developed countries rapidly increased their health expenditure per individual.

The health expenditures made by the public sector will enable the citizens of those countries to live in better conditions and on the other hand, they will need to allocate more shares to the health expenditures within the public budget. This situation causes developing countries and other countries with budget constraints to enter the budget straits. Especially in developing countries, an increase in per capita health expenditures necessitates a contraction in other expenditures. Otherwise, economic contraction due to budget deficits will be inevitable.

Table 3: Ratio of Health Expenditure to GDP

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
USA	6.2	7.2	8.2	9.5	11.3	12.5	12.5	14.5	14.7	14.9	15.3	16.3	16.4	16.4	16.4	16.3	16.5	16.8	17.1	17.2
Germany	5.7	8.0	8.1	8.5	8.0	9.5	9.8	10.2	10.1	10.0	10.2	11.1	11.0	10.7	10.8	10.9	11.0	11.1	11.1	11.3
Australia	..	5.8	5.8	6.1	6.5	6.9	7.6	8.0	8.0	8.1	8.3	8.6	8.4	8.6	8.7	8.8	9.1	9.3	9.3	9.1
Austria	4.8	6.5	7.0	6.0	7.7	8.9	9.2	9.6	9.5	9.5	9.7	10.2	10.2	10.0	10.2	10.3	10.4	10.3	10.4	10.3
Belgium	3.8	5.5	6.1	6.8	7.1	7.5	7.9	9.0	8.9	8.9	9.3	10.0	9.8	10.0	10.1	10.3	10.3	10.1	10.0	10.0
Czech Republic					3.7	5.7	5.7	6.4	6.2	6.0	6.4	7.3	6.9	7.0	7.0	7.8	7.7	7.1	7.1	7.1
Denmark		8.5	8.4	7.9	8.0	7.8	8.1	9.1	9.2	9.3	9.5	10.7	10.3	10.2	10.2	10.2	10.2	10.3	10.4	10.2
Estonia							5.2	5.0	4.9	5.0	5.8	6.5	6.3	5.8	5.8	6.0	6.2	6.5	6.7	6.7
Finland	5.0	5.7	5.9	6.7	7.2	7.4	6.8	8.0	8.0	7.8	8.1	8.9	8.9	8.9	9.3	9.5	9.5	9.7	9.5	9.2
France	5.2	6.1	6.7	7.6	8.0	9.8	9.5	10.2	10.3	10.3	10.5	11.2	11.2	11.2	11.3	11.4	11.6	11.5	11.5	11.5
Holland		6.2	6.6	6.6	7.1	7.4	7.1	9.3	9.2	9.2	9.5	10.2	10.4	10.5	10.9	10.9	10.9	10.4	10.4	10.1
Israel	..	4.5	7.0	6.6	6.5	6.9	6.8	7.1	6.9	6.9	7.0	7.1	7.1	7.0	7.1	7.1	7.2	7.4	7.3	7.4
England	4.0	4.9	5.1	5.1	5.1	5.6	6.0	7.2	7.3	7.4	7.7	8.5	8.5	8.4	8.3	9.8	9.7	9.8	9.8	9.6
Ireland	4.9	6.6	7.5	6.8	5.6	6.1	5.9	7.6	7.5	7.8	9.1	10.5	10.5	10.7	10.8	10.3	9.7	7.4	7.4	7.1
Spain	3.1	4.2	5.0	5.0	6.1	7.0	6.8	7.7	7.8	7.8	8.3	9.0	9.0	9.1	9.1	9.0	9.0	9.1	9.0	8.8
Sweden	5.5	6.5	7.8	7.4	7.3	7.3	7.4	8.3	8.2	8.1	8.3	8.9	8.5	10.7	10.9	11.1	11.1	11.0	10.9	10.9
Switzerland	4.9	6.3	6.6	7.5	7.9	9.3	9.8	10.8	10.2	10.0	10.2	10.8	10.7	10.8	11.1	11.3	11.5	11.9	12.2	12.3
Italy	7.0	6.9	7.6	8.4	8.5	8.2	8.6	9.0	9.0	8.8	9.0	9.0	9.0	9.0	8.9	8.9
Iceland	4.7	5.7	6.0	6.9	7.6	8.0	9.0	9.2	8.9	8.7	8.7	9.0	8.8	8.5	8.4	8.5	8.5	8.3	8.3	8.5
Japan	4.4	5.4	6.2	6.5	5.8	6.3	7.2	7.8	7.8	7.9	8.2	9.1	9.2	10.6	10.8	10.8	10.8	10.9	10.8	10.7
Canada	6.4	6.5	6.6	7.6	8.4	8.6	8.3	9.1	9.2	9.3	9.5	10.6	10.6	10.2	10.2	10.1	10.0	10.4	10.5	10.4
Korea	2.6	2.3	3.5	3.3	3.7	3.4	4.0	4.9	5.2	5.4	5.7	6.1	6.2	6.3	6.4	6.6	6.8	7.0	7.3	7.6
Latvia							5.4	5.9	5.7	5.5	5.6	6.2	6.1	5.6	5.4	5.4	5.5	5.7	6.2	6.3
Lithuania							6.2	5.6	5.8	5.8	6.3	7.4	6.8	6.5	6.3	6.1	6.2	6.5	6.7	6.3
Luxembourg			4.6	4.5	5.1	5.3	5.9	7.2	6.7	6.2	6.5	7.3	7.0	6.1	6.6	6.6	6.4	6.2	6.2	6.1
Hungary						6.7	6.8	8.0	7.8	7.2	7.1	7.2	7.5	7.5	7.5	7.3	7.1	7.1	7.4	7.2
Mexico							4.4	5.8	5.7	5.8	5.7	6.1	6.0	5.7	5.8	5.9	5.6	5.8	5.5	5.4
Norway	4.0	5.2	5.4	5.5	7.1	7.3	7.7	8.3	7.9	8.0	8.0	9.1	8.9	8.8	8.8	8.9	9.3	10.1	10.5	10.4
Poland					4.3	4.9	5.3	5.8	5.8	5.9	6.4	6.6	6.4	6.2	6.2	6.4	6.2	6.3	6.5	6.7
Portugal	2.3	4.7	4.8	5.4	5.5	7.2	8.4	9.4	9.1	9.1	9.4	9.9	9.8	9.5	9.3	9.1	9.0	9.0	9.1	9.0
Slovakia							5.3	6.6	6.9	7.2	7.0	8.0	7.8	7.4	7.6	7.5	6.9	6.9	7.1	7.1
Slovenia							7.8	8.0	7.8	7.5	7.8	8.6	8.6	8.6	8.8	8.8	8.5	8.5	8.5	8.0
Chili							7.0	6.6	6.0	6.2	6.7	7.2	6.8	6.8	7.0	7.4	7.6	8.0	8.2	8.1
Turkey		2.2	2.4	1.5	2.5	2.4	4.6	4.9	5.2	5.3	5.3	5.5	5.1	4.7	4.5	4.4	4.3	4.1	4.3	4.2
New Zealand	5.1	6.5	5.8	4.9	6.7	6.9	7.5	8.3	8.6	8.3	9.1	9.6	9.6	9.5	9.7	9.4	9.4	9.3	9.2	9.0
Greece					6.1	8.0	7.2	9.0	9.0	9.1	9.4	9.5	9.6	9.1	8.9	8.4	8.0	8.2	8.5	8.4
OECD av.	4.5	5.6	6.1	6.2	6.5	7.1	7.1	7.9	7.9	7.9	7.8	8.8	8.7	8.6	8.7	8.8	8.72	8.8	8.8	8.8

Source: <https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm> (08.07.2019)

Ratio of health expenditure to GDP is one of the important indicators of health expenditure. When ratio of health expenditure to GDP in OECD countries were consider, it was seen that in all developed and developing countries, ratio of health expenditure to GDP had increased in related period. It could be stated that significant portion of social demand and expectations are realized on health service basis. These demands and expectations have constantly increased and diversified. Innovations in medical technologies, investments to increase life quality with increased average life expectancy created significant pressure on health service budgets and in majority of developing countries, these factors guided ratio of health expenditure to GDP.

In 1970-2017 periods, while this increase was at 3-fold level in majority of developed countries, increase in developing countries were behind developed countries. Main topic that needs to be emphasized here is that even in 1970s, there was significant difference between GDP of developed countries and GDP of developing countries. In other words, although health expenditure of a country with \$1 trillion GDP and \$200 billion GDP is the same, it is possible to state that country with higher GDP allocates more resource to health services. In this sense, although developing countries allocated similar resources to developed countries in terms of ratio, these resources only enabled operation of existing health services and these resources were insufficient to contribute improvement of health services such as health expenditure per individual, number of patients per doctor and nurse, number of patients per bed, patient examination duration.

As in other fundamental health indicators, the US continues to be the country that allocates the most resources with 17% health expenditure to GDP ratio. Same ratio was above 10% for Germany, Canada, Japan, Norway, Holland, France, Sweden and Denmark. Lowest health expenditure to GDP ratio were for Turkey and Mexico with 4.2% and 5.4% respectively. Ratio of health expenditure to GDP as one of the most fundamental indicators in international comparison of health expenditure clearly shows the difference between developed and developing countries. While health expenditure to GDP ratio of countries such as Portugal, Korea and Spain were at 2% level in 1970s which was similar to Turkey, this ratio reached 10% in 2017 for these countries. In related period, Turkey increased this ratio from 2.2% to 4.2%. Low health expenditure expressed by proportional value as health expenditure to GDP ratio compared to developed countries was increased to 4,2% in Turkey with great efforts due to neoliberal pressure as rapid population growth in developing countries and to decrease social transfer expenditures only sustains existing service routine and there are no initiatives to develop quality of health services.

Conclusion

Health service financing has been one of the most discussed topics especially since 1980s. With neo-liberal policies, there are still searched to meet expectations of all parties for how services with predominant public characteristics such as education and health service will be provided and how should the state be positioned in financing in the new period while determining position and role of the state in general economic structure. In addition to neo-liberal policies, increasing aged population, increasing demand to health services, diversified health services, rapid developments in health technologies, increasing problems with current public financing has turned reform research in health services to a necessity rather than a choice.

Main factor that directed search for health service reform in developed and developing countries was about how to decrease financing load of the state. Within this framework, alleviating constraints on health budgets, creating alternative income resources for health expenditures, ensuring increased revenue and participation of health service users to health service financing were identified as main priorities. In OECD member developing countries,

heavy budget constraints emerged as the basis of public financing problems first creates pressure on social context public expenditures such as education and health. On the other hand, it could be stated that significant portion of social demand and expectations are realized on health service basis. These demands and expectations have constantly increased and diversified. Innovations in medical technologies, investments to increase life quality with increased average life expectancy created significant pressure on health service budgets. In most of the developed and developing countries, structural problems in public sector and heavy budget constraints as well as increased and diversified social demands and expectations in health were main variables that led health indicators.

As it is known, ratio of health expenditure to GDP is one of the important indicators of health expenditure. When ratio of health expenditure to GDP in OECD countries were considered, it was seen that in all developed and developing countries, ratio of health expenditure to GDP had increased in last half-century.

When health expenditure per individual was considered, it is possible to state that there was a visible improvement in almost all countries within given period. Mexico, Chili and Turkey were among countries that have health expenditure per individual below OECD average in almost all periods since 1970. Especially countries such as the US, Germany and Canada had higher health expenditure per individual than

OECD average starting from 1990s. In 2017, health expenditure per individual was \$10209 in the US, \$5728 in Germany, \$6351 in Norway, \$5386 in Holland which was significantly higher than OECD average of \$3991. In 2017, when health expenditure per individual in developing OECD countries were considered, it was seen that it was \$1034 in Mexico, \$1194 in Turkey, \$1915 in Chili and \$1955 in Poland. Especially in Mexico, Turkey and Chili, it can be seen that health expenditure per individual cannot even catch up with half of OECD average. Related with health expenditure development of developed and developing countries in the related period, it is possible to state that all countries experienced certain increase in health expenditures. It can be seen that health indicator increases exceeded OECD average in some countries, had similar values with OECD average in others and was still below OECD average in some countries. Although health expenditure increased in almost all countries, another main difference is how fundamental problems in health services of these countries can be solved with such health expenditure increase.

In majority of developing countries, increase in health expenditure was insufficient to solve current problems in health systems and quality of health services was not sufficiently improved. Fast population increase, rapid increase in social demands based on socio-economic developments, lack of actual balance in social security system, limiting social context spending due to frequent political and economic crisis created heavy pressure on health budget. On the other hand, rapid transfer of certain health services to private sector has caused gaps in this transfer period and increased public health expenditure due to insufficient audits. However, developing countries were successful to increase their health expenditures in the last half-decade. Yet, such increase failed to achieve desired public health service quality and health expenditure per individual. With these increases, operation of existing structure is sustained.

Developed countries with extremely different social and economic structure than developing countries in terms of demographic indicators, budget size, macro-economic indicators, political and economic structures and corporate identity operations experienced significant increase in health expenditures in the last half-decade. Main difference that attracts attention here is the increased health service quality with increased health expenditure in developed countries and achieving desired improvement in health expenditure per individual. While majority of developed countries and global cooperation organizations constantly applied pressure on developing countries to decrease

public expenditure in terms of liberal financial policies and to shrink borders of public sector, it is possible to express that these developed countries rapidly increased their health expenditure per individual. In developing countries, health expenditure per individual has always been below OECD average in every period with rapid population increase. Low population increase in OECD develop countries as well as higher budget allocated to health expenditure rapidly increased health expenditure per individual.

References

- Abel-Smith, B., (1986) The world economic crisis; health manpower out of balance. *Health Policy and Planning*, 1(4), 309–16.
- Altunakar Mercan, S.Ş. ve Geyik, O. (2019).Yeni Sağlık Reformunun Sağlık Harcamaları Üzerine Etkisi, 3. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu (10-12 Ekim), Diyarbakır.
- Atabey, Selin (2012), Ulusal Sağlık Sistemleri ve 1980 Sonrasında Türkiye’de Sağlıkta Dönüşüm Politikalarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bayar, Fırat. “Küreselleşme kavramı ve küreselleşme sürecinde Türkiye.” *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi* 32 (2008): 25-34.
- Culyer, Anthony J. ve Joseph P. Newhouse (2000) “Introduction: The State and Scope of Health Economics”, *Handbook of Health Economics* (1A), Elsevier Science B.V., (Amsterdam, The Netherlands).
- <https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm#indicator-chart> , Online: 05/07/2019.
- Kaçmazoğlu, H. B. (2002). Doğu-Batı Çatışması Açısından Globalleşme. *Eğitim Araştırmaları* 6: 44-55.
- Larkin, M. (1997) Telemedicine finds its place in the real world. *Lancet*, 350, 646.
- Leidel, R. (1993) Health services and the single market. EC health care systems entering the single market. In Europe without frontiers. The implications for health, ed. C. Normand and J. P. Vaughan, pp. 111–18. John Wiley, Chichester.
- McKee, Martin; Paul Garner and Robin Stott (2009), *International Co-operation in Health*, Print publication date: 2001 Print ISBN-13: 9780192631985 Published to Oxford Scholarship Online: September 2009 DOI: 10.1093/acprof:oso/9780192631985.001.0001.
- Orosz, Eva ve David Morgan; (2004). SHA-Based National Health Accounts in Thirteen OECD Countries: A Comparative Analysis, OECD Health Working Papers, No. 16, OECD, Paris.
- Phuong, Do Nguyen. (1999). Vietnam Health sector in renovation period. Medical Publishing House.
- Rantanen J.. (2001). Work and working conditions in globalized economies. Proceedings of the International Conference on Work Life in the 21st Century. Helsinki, Finland.
- Tabbara, Bayan. (2002). Implications of Globalization on the Labour Markets in the Escwa Region. The 7th International Conference on The Impact of Globalization on Development and Health Care Services in Islamic Countries,Kuwait.
- Taqi,Ali. (1996). Globalization of economic relations: implications for occupational safety and health. Proceedings of the XIV World Congress on Occupational Safety and Health, Madrid
- Toulmin, S. (1999). The ambiguities of globalization. *Futures*.
- World Health Organization (2018). *Public Spending on Health: A Closer Look at Global Trends*, Printed in Switzerland.

SECTION **II**
PUBLIC MANAGEMENT

6

KAMU DEĞERİ ÜZERİNE BİR LİTERATÜR ANALİZİ: KURAM VE UYGULAMA¹ / A LITERATURE REVIEW ON PUBLIC VALUE: THEORY AND PRACTICE

Abdullah Uzun², Tülay Demir³

Abstract

New public management has brought economy-management based perspective to public administration and has been criticised because of its perception of citizenship, legitimacy and nature of public service. These critics have led the way for the new approaches in public administration. In this context, one of the prominent theories in public administration during the recent years is public value. Public value theory focuses on best for the public while carrying out public service and emphasises on value creation through public managers. In addition, public value theory draws attention among other theories by impressing collaboration with citizens, civil society and other stakeholders in process of value creation. In this study, it is aimed to give a conceptual-theoretical framework of public value and reveal to public value theory is used solving which problems in public administration. It is concluded that public value is practising in value defining and classification, value creation in a public service, the role of public managers and citizens in value creation process, information and communication technology as a tool of value creation by using literature review method.

Keywords: Public Value, Public Value Management, New Approaches in Public Administration.

Giriş

1970'lerden itibaren refah devletinin güç kaybetmesi ve kapitalizmin yaşadığı bunalım, devletin krizden sorumlu tutulması nedeniyle, devletin rolleri ve işlevleri üzerinde yeniden düşünülmesine yol açmış, devletin ekonomik alanda yaşadığı dönüşüm, şüphesiz ki kamu yönetimini de etkilemiştir. Kamu yönetiminin yapısı ve kamu hizmetlerinin sunumunda geleneksel anlayıştan kamu işletmeciliğine, bürokratik devlet örgütlenmesinden girişimci devlete bir geçiş başlamıştır. Yeni kamu işletmeciliği, kamu harcamalarının kısılması, vatandaşların müşteriye indirgenmesi, kamu bürokratlarının kamu girişimcilerine dönüşmesi gibi pek çok köklü değişikliği beraberinde getirmiştir. Kamu yönetiminde hâkim olan işletmeci perspektif, dönüştürdüğü alanlar/hususlar üzerinden çokça eleştirilmiştir. Bu noktada kamu değeri kuramı da, yeni kamu işletmeciliğinin içerisinden doğan, ancak vatandaş, meşruiyet olgusu, kamu hizmetlerinin niteliği gibi konulara ilişkin yeni bir bakış açısı getirmektedir. Moore tarafından literatüre kazandırılan kamu değeri kuramı, özellikle kamu yöneticilerinin değer üretme işlevleri üzerinde önemle durarak, kamu yöneticilerinin rollerini yeniden tanımlamasıyla dikkat çekmektedir.

1 Bu çalışma Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda Tülay Demir tarafından hazırlanmakta olan "Yerel Yönetimlerde Kamu Değeri: Doğu Karadeniz Belediyeler Birliği'ne Üye Belediyeler Üzerine Bir Araştırma" başlıklı doktora tezinin kavramsal ve kuramsal kısmından yararlanılarak oluşturulmuştur.

2 Karadeniz Technical University, abduallahuzun@ktu.edu.tr

3 Karadeniz Technical University, tulaydemir15@gmail.com

Kamu değeri kuramı, yabancı literatürde son yıllarda sıkça çalışılmasına rağmen, güncel yönetim kuramlarından birisi olarak Türkçe literatürde ele alınması oldukça yenidir. Bu çalışmada kamu değerine ilişkin sınırlı Türkçe literatüre katkı sağlamak amacıyla, kamu değerinin kavramsal ve kuramsal konumu ortaya konulduktan sonra, kuramın pratiğine dönük çalışmalar literatür analizi yöntemiyle ele alınacaktır. Çalışmanın ilk kısmında kamu değerinin kavramsal çerçevesi çizilecek, ikinci bölümünde ise kamu değerinin yönetim kuramları arasındaki yeri üzerinde durulacaktır. Son bölümde kuramın kamu yönetimindeki pratiğine ilişkin çalışmalar değer tanımlaması/sınıflandırması, kamu hizmetlerinde değer üretimi, kamu değeri-vatandaş ilişkisi, kamu değeri üretiminde kamu yöneticilerinin rolü, kamu değeri- bilgi ve iletişim teknolojileri ilişkisi başlıkları altında sınıflandırılacak ve kurama dair bir literatür değerlendirmesi yapılacaktır.

1. Kamu Değeri Kavramı

Kamu değeri sıklıkla “kamu yararı”, “kamu hizmeti”, “kamu malı” gibi kavramlarla eş anlamlı kullanılmaktadır, ancak bu kavramlardan farklı bir anlam taşımaktadır. Kamu değeri; kamu örgütlerinin ürettiği çıktılarla sınırlı olmayıp, aynı zamanda kamu politikalarının sonuçlarını ve insanlar için anlamını ifade eder. Kamu yararı ise; siyasetçiler ve baskı gruplarının belli bir politikayı doğrulamak için başvurdukları bir kavramdır. Kamu yararıda kamu refahı, ortak iyi gibi formel bir anlam varken, kamu değerinin formel olması şart değildir (Köseoğlu & Tuncer, 2014, s.149).

Literatürde kamu değeri ile kamu değerleri arasında ayırım yapılmaktadır. *Kamu değerleri (public values)*; kamu kurumlarının kimliğini koruma ve ifade etme aracıdır, normatif ve etik bir nitelik taşır. Moore’un literatüre kazandırdığı *kamu değeri (public value)* ise politikaların üretilmesi ve hizmetlerin dağıtılmasıyla ilişkilidir. Kamu değeri; “*birey ile toplum arasındaki ilişkilerin niteliklerini tanımlayan ve nihai olarak bireyler ya da grupların temel ihtiyaçlarını nasıl karşılayacaklarını etkileyen değerler*” olarak tanımlanabilir (Köseoğlu ve Tuncer, 2014, s. 150). Bir başka tanıma göre kamu değeri; kamu örgütlerine paydaşların katılımı, hesap verilebilirlik, şeffaflık, katılım gibi birtakım ayırıcı amaçlarını kazandıran değerlerdir (Berman & West, 2012, s. 44). Bozeman (2007, s. 13)’a göre kamu değeri; “*vatandaşlara tanınan hak ve yetkiler, devletin yüklediği yükümlülükler, yönetimin ve politikanın dayandığı ilkeler konusunda oluşan oydaşmayı*” ifade eder.

Kamu değeri kavramını literatüre kazandıran Moore kavramın açıkça tanımını yapmamıştır. Moore, kamu yönetimiyle işletme yönetimi arasında odak noktaları bakımından farklılıklar bulunduğunu; işletme yönetiminin kısa dönemde kar elde etmeye ve marka değerini artırmaya, kamu yönetiminin ise kamu değeri yaratmaya odaklandığını ifade eder (Moore, 1994, s. 296). Benington (2005, s. 9) ise kamu değerinin iki biçimde tanımlanabileceğini söyler: Kamu değerinin ne olduğu ve kamusal alana değer katanın ne olduğu. Geleneksel kuramda kamusal hizmet üreticilerinin değerleri tanımladığı ve belirlediği anlayışı hâkim iken, neoliberal fikirlerin ağırlık kazanmasıyla kamu hizmetinde üretici odaklı anlayıştan tüketici odaklı anlayışa geçilmesiyle birlikte çıktılarla hizmet arasındaki farkın ne olduğu, özel hizmetlerle kamusal hizmetlerin arasında ne gibi farkların bulunduğu sorgulanmaya başlanmıştır. Kamusal olarak değerli olanın, bireysel faydadan ziyade kolektif faydayı üreten faaliyetler olduğu düşünülmeye başlanmıştır. Bu düşüncede fayda salt hizmetlerden etkilenenler değil, gelecek kuşakları da içine alan, geniş bir perspektiften ele alınır.

Kamu değeri; devletin hizmetleri, yasal düzenlemeleri ve diğer eylemleri aracılığıyla oluşturulan değeri ifade eder. Demokrasilerde bu değerler bizzatı halkın kendisi tarafından belirlenir ve seçilmiş politikacılar tarafından hayata geçirilir (Kelly vd., 2002, s. 4). Kelly vd. (2002, s. 5), kamu değerinin bileşenlerini üç grupta ele alır: Hizmetler, çıktılar, güven. Kamu hizmetlerinden edinilen fayda ile bireysel fayda birbirinden farklıdır. Hizmetlerden etkilenenlerin tatmin olması, eskiden üzerine çok fazla düşünülmeyen, ancak kamu değerinde oldukça önem verilen

bir konudur. Yapılan çalışmalar, özellikle eğitim, sağlık, iletişim hizmetleri, posta hizmetleri gibi alanlarda vatandaş tatmininin değer yaratmada önemli olduğunu göstermiştir. Benzer biçimde cevap verilebilirlik, ulaşılabilirlik, adalet, güvenilirlik gibi kıstasların tatmini belirleyen değerler olarak öne çıktığı gözlenmiştir.

Kamu hizmetleri ile hizmetlerin sonuçları/çıktıları farklı değerlendirilmelidir. Örneğin; sokakların güvenliği güvenlik hizmetlerinin kalitesinin ötesinde bir değer yaratır. Benzer biçimde, işsizliğin düşmesinin topluma sağlayacağı fayda, iş bulma kurumunun kalitesinin üzerinde bir değer ifade eder (Kelly vd., 2002, s. 16).

Kamu değerinin üçüncü bileşeni olan meşruiyet ve güven ilkeleri vatandaş ile devlet arasındaki ilişkinin can alıcı noktasını oluşturur. 80'li yıllar boyunca devletin temel görevlerin yeterince yerine getirmediği fikri ağırlık kazanmış, kamu kurumlarına olan güven ciddi bir azalmıştır, mevcut meşruiyet krizinden özel şirketler dahi etkilenmişlerdir. Ancak güven, göz ardı edilemeyecek derecede yüksek bir kamu değerine sahiptir. Birleşik Krallık'ta yapılan bir araştırmada dürüstlüğü ve güvenilirliğin, siyasi liderler için en önemli kamu değeri olduğu ortaya çıkmıştır (Kelly vd., 2002, s. 17).

Kamu değerinin nasıl yaratıldığı bu kuramda oldukça önemli bir yere sahiptir. Kamu sektöründe farklı pek çok faaliyet bir arada yürütülmektedir, dolayısıyla kamu değerinin yaratılmasında tek bir yol yoktur. Kitlesel üretimle ilgili hizmetlerde (sokakların aydınlatılması, bina onarımı, su hizmetleri vb.) kamu değerinin yaratılmasıyla bir kesimi ilgilendiren hizmetlerde (çocuk bakımı, zabıta hizmeti, sağlık vb.) kamu değerinin yaratılması süreci aynı değildir. Bu gibi hizmetlerde farklı aşamalarda değer katılabilir. Bir grubu ilgilendiren hizmetlerde ise kamu değerinin yaratılmasından nasıl fayda sağlayacakları hesaba katılmalıdır. Eğitim, sağlık gibi temel hizmetlerde kamu değeri yaratma süreci karmaşıktır ve işbirliği gerektirir. Örneğin eğitim sektöründe, öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynlerle işbirliği olmazsa olmazdır (Benington, 2005, s. 13-14).

Moore (1994, s. 296-297)'a göre, kamu yöneticisinin görevinin kamu değeri yaratmaktır, ancak kamu örgütleri toplumsal ve ekonomik alanda uyulması gereken kuralları koyarken, kamu değeri yaratmanın üzerinde durmazlar. Kamu değeri yaratmak, yöneticilerin daha fazla cesaretli olmalarını gerektirir. Özel sektör yöneticileri ekonomik olarak değişen taleplere uygun hareket etmek durumundadırlar, kamu sektörü yöneticileri de değişen değerlere uyum sağlamak zorundadırlar. Yöneticilere sadece bürokratik ve pasif hizmetlerde değil, aynı zamanda kamu kaynaklarının “değer yaratma hayaliyle” idare edilmesinde de sorumluluk yüklenir (Benington & Moore, 2011, s. 3-4).

Literatürde kamu değeri tartışmaları özellikle dört fikir üzerinden tartışılmaktadır (Moore, 1994, s. 297-303):

- Yöneticiler, amaçlarını mümkün olduğunca etkinlik ve verimlilik çerçevesinde gerçekleştirmelidirler: Bu yaklaşım, Wilsoncu paradigmadaki siyaset/yönetim ayrışmasına dayanır. Seçilmiş temsilciler amaçları ve hedefleri belirlemekle yükümlüdürler, profesyoneller ise bu amaçlara en etkili biçimde ulaşılması noktasında güvenilen/bel bağlanan kişiler konumundadır. Dolayısıyla, kamu değerini belirleyenler halk tarafından seçilmiş temsilcilerdir.
- Kamu hizmetlerinin üretiminde profesyonel ölçütler getirilebilir: Wilsoncu paradigmanın zamanla geçerliliğini yitirmesiyle kamu yöneticilerinin kamu değeri belirleme sürecinde profesyonellerden görüş alabileceği fikri yerleşmeye başlamıştır. Örneğin, savunma politikasında kamu değeri ortaya koymak isteyen bir yönetici, generalere danışabilir. Kamu hizmetlerinde neyin gerekli olduğuna dair uzmanların görüşü kamu değerini tanımlamada kullanılan bir yöntem olmaya başlamıştır.
- Kamu değeri analitik tekniklerle ölçülebilir (program değerlendirme, performans-maliyet analizi vb.): Kamu değerinin siyasetçiler tarafından tanımlanması ve profesyonellerin görüşlerine başvurulması fikirleri çokça tartışılmaya başlanmıştır. Siyasetçilerin belirleyici olduğu yöntemin siyasal yozlaşmaya yol açacağı, profesyonellerin belirleyici

olduğu durumların ise şahsi çıkarlara hizmet edeceği endişesi yerleşmeye başladı. Bu endişeleri önlemek adına kamu değeri belirlemesinde 1960'ların sonlarında ABD'de birtakım analizlerin kullanılması gündeme geldi. Moore, fayda-maliyet analizlerinin kamu değerinde kullanılmasının pratikte zor olduğunun, "değer" ölçütünün tüketicilerin üretilen hizmete/ürüne gösterdikleri talep, dolayısıyla da üreticilerin elde ettikleri kar üzerinden ortaya konulmasının kolektif anlamda kamu değeri belirlemesinde sınırlılıklar taşıdığının altını çizmiştir.

- Kamu değeri paydaşların tatminiyle ölçülebilir: Kamu hizmetlerinin değerinin, ölçülebilir olmasıyla değil, toplumu oluşturan bireylerin istekleri ile ilgili olduğu fikri yaygınlık kazanmıştır. Moore, politikanın kamu değeri tanımlamasından ayrı düşünülemeyeceği fikrindedir. Liberal-demokratik toplumlarda "biz" algısının oluşturulmasında halkın tepki ve isteklerinin iyi cevaplanması gereklidir. Bu nedenle kamu yöneticilerinin kamu değerini nasıl yaratacaklarını öğrenmeleri önemlidir.

Meynhardt vd., (2017, s. 141-142); kamu değerine psikolojik açıdan yaklaşmış, değerlerin özne ile nesne arasındaki ilişkinin bir sonucu olduğunu öne sürmüştür. Bireylerin dört temel ihtiyacının dört değer boyutuna karşılık geldiğini söyler. Ona göre, insanın eylem ve davranışları olumlu öz değerlendirme, hazzı maksimize etme, kontrol kazanma ve uyum, olumlu ilişkiler kurma ihtiyaçlarının sonucudur. Değerlerin, bu ihtiyaçlara karşılık gelecek biçimde moral-etik, hedonistik-estetik, araçsal-faydacı ve siyasal-toplumsal olmak üzere dört boyuttan bahsederek, kurama psikoloji temelli bir bakış açısı getirir.

2. Kamu Değeri Kuramı

Yeni kamu işletmeciliğine yönelik eleştiriler bağlamında geliştirilen kamu değeri kuramı, yeni kamu işletmeciliğiyle kimi yönleriyle benzeşmekte, kimi yönleriyle farklılaşmaktadır. Kamu değeri kuramı toplumda devletin rolünün tartışılmasını kabul eden, devletin büyüklüğü yanında piyasadan yararlanılmasına itiraz etmeyen bir anlayışa dayanmaktadır. Her iki kuram da kamu örgütlerinin özel sektör örgütlerinden öğrenecek çok şeyi olduğu konusunda hemfikirler. Söz konusu iki kuramın farklılaştığı noktalardan birisi vatandaş algısına ilişkindir. Yeni kamu işletmeciliğinde vatandaş müşteri olarak görülürken; kamu değerinde bir şeyi kamusal olarak değerli kılan şeyin halkın tercihleri olduğu görüşü benimsenmektedir. Kamu değeri kuramında bireysel tercihlerden ziyade kolektif tercihler ve değerler önemlidir. Ayrıca yeni kamu işletmeciliği serbest piyasaya katı bir biçimde güvenirken, kamu değeri kamu örgütlerinin içinde bulunduğu çevrenin karmaşık ve belirsiz olduğunun bilincindedir. Bu nedenle kamu politikalarında iş birliği ve diyalogu öne çıkarır (Köseoğlu & Tuncer, 2014, s. 156).

Kamu değeri kavramını literatüre kazandıran Moore, kamu yöneticilerine kamu değeri yaratma konusunda rehberlik edecek bir çerçeve sunmaya çalışır. Özel sektör yöneticileri gibi kamu sektörü yöneticilerinin de bu noktada cesaretlendirilmeleri gerektiğini vurgular. Prebble (2012, s. 393), Moore'un kuramında öne çıkan hususları şöyle sıralar:

- Yönetme yetkisini bireylerin ve kaynakların tercihlerini yönlendirmek ve kamu değeri yaratmak için kullanır.
- Kamu değeri, bireylerin algıları ve arzularında yer eder.
- Kamu değeri etkinlikten daha fazla anlam ifade eder. Kamu otoritesi devreye girdiğinde kaçınılmaz olarak adalet ilkesi gündeme gelir.
- Kolektif kamu değeri analitik olarak çözümlenebilir değildir ancak "biz" algısını oluşturacak politikalar ile oluşturulabilir.

Moore'un kavramsallaştırmasında dikkat çeken hususlardan biri, kamusal hizmetlerin ortaya çıkardığı kamu değerinin alternatiflerine göre daha az veya daha çok değerli olduğunu belirleyen ölçütlerdir. Moore, kamu değerinin belirleyicisi olarak "biz" algısının oluşturulmasını önerir, ancak halkın yeknesak bir bütün olarak kabul edilmesi

tartışmalı bir noktadır. Nitekim Prebble, toplum için neyin değerli olduğunun belirlenmesinde bu ölçütün yanlış yönlendirmelere götüreceği fikrindedir. Moore'un iddia ettiği "biz" algısı pratikte kamu otoritesi ile kamuoyundan gelen tepkiler arasındaki etkileşimi görmeyi engelleyebilir (Prebble, 2018, s. 104).

Mintram & Luetjens (2015) ise kuramın kamu işletmeciliğinin üç yönüne vurgu yaptığını söyler: Kamu hizmetinin tasarımı ve üretimi, sosyal politikaları gerçekleştirmeye önem verme, güven ve meşruiyeti tesis etme. Kamu değeri kuramında kamu hizmetlerinin üretilirken hizmetin vatandaşlar nezdinde bir değer üretilip üretilmediğinin sorgulanması temel teşkil eder. Kamu değeri kuramının ayırt edici yönleri diğer yönetim kuramları ile karşılaştırılmalı olarak Tablo 1'deki gibi gösterilebilir:

Tablo 1: Kamu değerinin kuramsal konumu.

	Geleneksel Kamu Yönetimi	Yeni Kamu İşletmeciliği	Kamu Değeri Yönetimi
Yöneticilerin amacı	Kural ve prosedürlere uygunluğu sağlama	Önceden belirlenen performansları karşılama	Vatandaş/hizmet kullanıcısı tercihlerine cevap verme, müzakere ve hizmet ağlarını yönlendirme, hizmet kalitesini artırarak güveni tazeleme
Performans yönelimi	Girdilere odaklanma, bürokratik denetim yoluyla hizmetleri izleme	Girdi ve çıktılara odaklanma	Hizmet çıktıları, memnuniyet, sonuçlar, sürdürülebilirlik, güven ve meşruiyeti içeren çok sayıda amaca yönelme
Kamu yararı tanımı	Siyasiler ve/veya uzmanlar tarafından tanımlanır.	Müşteriler tarafından ortaya konulan bireysel tercihlerin toplamıdır.	Kamusal müzakereler sonucu oluşan karmaşık bir etkileşim süreci yoluyla üretilen bireysel ve kamusal tercihlerin toplamıdır.
Hesap verme modeli	Kurumlar yoluyla siyasilere ve politikacılar eliyle de parlamentoya karşı hesap verme	Performans sözleşmeleri yoluyla siyasilere, piyasa mekanizmaları yoluyla müşterilere hesap verme	Devleti denetleyenler olarak vatandaşlara, hizmet kullanıcıları olarak müşterilere ve kaynak sağlayanlar olarak vergi mükelleflerine hesap verme
Kamu hizmeti ethosuna yaklaşım	Kamu sektörü hizmet sunmada tekeldir.	Verimsiz olduğundan kamu sektörü ethosuna kuşkuyla yaklaşır, müşteri hizmetinden yanadır.	Hiçbir sektör kamu hizmet ethosu üzerinde tekel olma yetkisine sahip değildir, paylaşılan değerler yoluyla ilişkileri sürdürmek gerekir.
Hizmet sunma sistemi	Hiyerarşik departmanlar yoluyla	Özel sektör ya da dar bir şekilde tanımlanmış kamu kurumu eliyle	Pragmatik olarak seçilen alternatifler (kamu sektörü kuruluşları, özel şirketler, kamu yararı şirketleri, gönüllü girişimler gibi) kullanılarak
Halkın yönetime katılımı	Seçimlerde oy vermek ve seçilmiş temsilciler üzerinde baskı kurmakla sınırlı	Müşteri memnuniyet anketleri, şikâyet kutuları gibi işletmeciler katılım yöntemleriyle sınırlı	Müşteriler, vatandaşlar, kilit paydaşları da içerecek biçimde çok boyutlu olup oldukça önemlidir.

Kaynak: Köseoğlu & Tuncer, 2014, s. 159.

Kamu değeri, kuramsal açıdan geleneksel yönetim, yeni kamu işletmeciliği ve ağ yönetişimi kuramlarının merkezinde yer almaktadır. Yeni kamu işletmeciliğinin verimlilik ve performans ölçütleri, geleneksel yönetimin meşruiyet ve güven ilkeleri, ağ yönetişiminin yönetim uygulamalarını bünyesinde barındırmaktadır. Bu açıdan kuramsal olarak yeni kamu işletmeciliği sonrası paradigmaya uygun biçimde pragmatist olduğu da söylenebilir (Köseoğlu & Tuncer, 2014, s. 159).

Kamu değeri yönetimi geleneksel yaklaşım ile yeni kamu yönetimi yaklaşımları ile etkinlik, hesap verilebilirlik ve eşitlik ilkeleri bağlamında karşılaştırıldığında birtakım belirsizlikler taşıdığı düşünülebilir. Stoker (2006, s. 51)' a göre, kamu değerinin temelini anlamak için insan doğası ve motivasyonu konusundaki görüşlerini anlamak oldukça mühimdir. Geleneksel yaklaşımda hiyerarşik dünya görüşü hâkimdir ve insanlar kurallara uymak durumundadır. Yeni kamu yönetimi ise bireyci ve girişimci insan algısına dayanır. Kamu değerinde bireyci anlayıştan ziyade toplulukçu anlayış ön plandadır; insan, birbirleriyle paylaşımda bulunma ve onaylanmaya ihtiyaç duyan varlık olarak düşünülür. İnsanlar, ortaya çıkan sorunlar ve hedefleri üzerindeki tasarrufta bulunmaları, bireysel kapasitelerini geliştirir.

Kuramın diğer kuramlara göre ayrıcı yanlarından birisi, hesap verilebilirliğin doğrusal değil de daha karmaşık ve çok aktörlü düşünülmesidir. Day & Klein'a (akt. Stoker, 2006, s. 53) göre mali-idari, etkinlik ve program açısından hesap verilebilirlik olmak üzere temel olarak üç sistem üzerinden hesap verilebilirlik ölçülebilir. Kamu değeri yaklaşımında ise bir politikanın hayata geçirilme süreci yöneticinin yanında pek çok unsuru da içinde barındırdığından, hesap verilebilirlik paydaşların doğrudan sürece dâhil olması anlamında anlaşılmaktadır. Kamu değerinde hesap verilebilirlik, vatandaşları da içine alacak biçimde geniş kapsamlı düşünülmektedir.

Kamu değeri kuramı, geleneksel kuram ve yeni kamu işletmeciliğinin tersine, siyaseti kuramın merkezine yerleştirmektedir. Geleneksel yönetimde yönetimle siyasetin ayrışması söz konusuysa, kamu değerinde siyaset tüm sürece hayat veren asıl unsur olarak, parti siyasetinden daha geniş bir anlam taşımaktadır. Siyaset, sosyal koordinasyonu sağlamada önemli bir mekanizmadır, insanlara işbirliği ve seçimler yapma imkânı sunmakta; deneyimleri tanımlama konusunda cesaretlendirmektedir. Karar verme sürecinin esnek olması belirsizlikler ve beklenmedik değişimler karşısında uyum sağlamasını da beraberinde getirmektedir. Son olarak siyaset, faydaların bölüştürülmesinin ötesine geçebilir. Bireylerin tercihlerini yönlendirme ve işbirliğinin mümkün olduğu bir çevre oluşturma fonksiyonu sayesinde sistemi etkileyebilmektedir. Kuram, meşruiyet kavramını da hükümet seçimlerinde siyasetçilerin elde ettiğinden daha geniş anlamda tanımlamaktadır. İş dünyası, komşu ülkelerin liderleri, kamu görevlileri ve kamu hizmetlerinin kullanıcılarını içeren geniş bir paydaşlar ağı mevcut olduğunu ve onların da meşruiyeti olduğunu kabul etmektedir (Stoker, 2006, s. 46-47).

Kamu değeri kuramının uygulanmasında Moore “stratejik üçgen” adını verdiği bir çerçeve önermektedir. Stratejik üçgenin ilk ayağını kamu değeri oluşturmaktadır. Moore'a göre kamu değerinin tanımlanması stratejik amaçları ve hedeflenen çıktıları netleştirir. İkinci olarak meşruiyet ve yetki; kamu, özel ve diğer sektörlerden tüm paydaşlarla işbirliği kurma ve istenen amaçlara ulaşmada stratejik öneme sahiptir. Son olarak işlevsel kapasite; örgütün tüm kaynaklarının hem örgüt içinde hem de dışında kullanılıp yönlendirilmesi ve arzulanan kamu değeri çıktıının üretilmesi için gereklidir (Benington & Moore, 2011, s. 4-5).

Prebble (2012, s. 399)'e göre kamu değerinin belirleyicileri; kamu faaliyeti, kamu faaliyetlerinin sonuçlarını dolaylı olarak etkileyen bireyler ve kaynakların kamu kullanımına yönlendirilmesi için gerekli olan kamu otoritesidir. Kamu görevlileri, kamu değeri gerçekleştirme konusunda uzmanlık ve yetki sahibi kişiler olarak, toplum için

en iyi olanı hayata geçirmede stratejik bir işlev görürler. Ancak Prebble, bu bakış açısının birtakım sınırlılıklar barındırdığını; seçilmiş politikacıların daha fazla bilgiye sahip olmalarına rağmen, ahlaki olarak doğru davranmadıklarını, kişisel çıkarlarını öncelediklerini ifade etmektedir. Kamu görevlilerinin kamu değeri yaratmalarında görülen sorunlardan bir diğeri de uzmanlık alanlarında faaliyet göstermemeleridir. Belirli bir alanda uzmanlaşmayıp, ihtiyaç olan her alanda faaliyet gösteren kamu görevlileri, sahip oldukları otoritenin etkisinde daha çok kalmakta, bu durum onların kamu yararına işler yapmalarını engellemektedir.

Aldridge & Stoker (2002'den akt. Stoker, 2006) kamu hizmeti sağlayıcıları için uygulanması gereken kamu hizmeti *ethosunun* beş bileşeninden bahsederler:

- Performans kültürü, sürdürülebilir hizmet kültürü ve gelişmeyi sağlayacak sistemler, eğitimler ve destekler,
- Hesap verilebilirlik,
- Evrensel kabul edilebilirlik için destek kapasitesi,
- Sorumlu iş pratikleri (iyi eğitilmiş, iyi yönetilen ve iyi motive edilmiş çalışanlar)
- Topluluğun yararına hizmet etme, kamu-özel sektör ve sivil toplumla ortaklaşa ihtiyaçları belirleme.

Kamu değeri kuramı, öğrenmeye açık ve uyumlu bir kamu hizmeti yaklaşımını gerekli görmektedir. Moore'un kamu yöneticilerine kamu değeri belirlemede sorumluluk yüklemesi ile birlikte düşünüldüğünde, yöneticilerin öğrenmeye açık olmaları önemli bir noktadır. Geleneksel yaklaşım bürokratik eğilimlere odaklanmakta, yeni kamu yönetimi ise sözleşmeler ve kar olgusunun hâkim olduğu bir sistem öngörmekteyken; kamu değeri etkileşimin, adaptasyonun, ders çıkarmanın önemini altını çizmektedir. 21. yüzyılda demokrasi, temel hakların güvence altına alınmasının ötesinde toplumsal problemlere kolektif çözümler getirebilmeyi öğrenmek için de bir fırsat olarak düşünülmelidir. Siyasi liderlerin de bu sürece ayak uydurabilmeleri için, liderlikle sürekli öğrenmenin birlikte ilerlediğinin farkında olmaları gerekir. Kamu değeri, bu anlamda yöneticilerle yönetilenler arasındaki ilişkiyi geniş çapta alması bakımından dikkate değerdir (Stoker, 2006, s. 49-54; Broussine & Callahan, 2003, s. 287; Moddock, 2009, s. 112)

3. Kamu Değeri Kuramının Pratiğine Yönelik Çalışmalar

Kamu değerine ilişkin ilk tartışmalar ve uygulamalar Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Yeni Zelanda gibi ülkelerde gerçekleşmiştir. Kuram çoğunlukla eğitim, sağlık, kültür gibi belirli hizmetlerdeki değişimleri açıklamakta kullanılmaktadır. BBC'nin kamusal amaçlarını ve dayandığı kamu değerlerini yayınladığı manifesto kuramın ilk örneklerindendir. BBC, işleyiş sürecinde erişim, kalite, etki ve paranın değeri olmak üzere dört hususu geliştirmeyi amaçladığını deklare etmiştir. Ayrıca uyguladığı hizmetlere ilişkin "kamu değeri testi" uygulayacağını taahhüt etmiştir. Kamu değeri testi yürütülen hizmetlerin kamu değerinin maliyetini haklı çıkarıp çıkarmadığı, hizmetlerin kurumun kamusal amaçlarıyla uyumluluğu, kamu değerlerinin maliyeti gibi sorulardan oluşmaktadır. Bu şekilde, kamu değeri ile piyasa analizi birleştirilerek yürütülen hizmetlerde bir standart belirlenmiş olmaktadır (Köseoğlu & Tuncer, 2014, s. 161).

Kamu değeri kuramına ilişkin literatürde yer alan çalışmaların bir kısmı Tablo 2'de gruplandırılmaktadır:

Tablo 2. Kamu değerine ilişkin literatürün sınıflandırılması

1. Değer tanımlaması, değerlerin sınıflandırılmasına yönelik çalışmalar	Kelly vd. (2002), Jorgensen & Bozeman (2007), Bozeman (2018), Prebble (2012)
2. Kamu hizmetlerinde değer üretimini ele alan çalışmalar	Hardyman vd. (2015), Thompson & Rizova (2015), Benington (2005), Hösgtörm vd. (2016), Gençosman (2018), Karkın & Öztepe (2017)
3. Kamu değeri- vatandaş ilişkisini ele alan çalışmalar	Bozeman (2018), Hösgtörm vd. (2016), Meynhardt vd. (2017), Ryan (2014)
4. Kamu değeri üretimini yöneticiler boyutuyla ele alan çalışmalar	Moore (1994), Benington & Moore (2011), Moddock (2009), Berman & West (2011), Fernandez-Gutierrez & Van de Walle (2018), Bryer & Sahin (2012)
5. Kamu değeri- bilgi iletişim teknolojileri, inovasyon ilişkisini ele alan çalışmalar	Hartley (2011), Yıldız (2015), Karkın & Janssen (2014), Omar (2015)

Değer Tanımlamasına Yönelik Çalışmalar

Kamu değerini literatüre kazandıran Moore, kamu değerinin açıkça tanımını yapmamıştır. Ancak daha sonra yapılan çalışmalarda değer nasıl tanımlandığı, kamu değerini oluşturan unsurların neler olduğu, değerlerin sınıflandırılmasına ilişkin görüşler dile getirilmiştir. Benington (2005, s. 9), kamu değerinin iki biçimde tanımlanabileceğini ifade etmektedir.: Kamu değerinin ne olduğu ve kamusal alana değer katanın ne olduğu. Geleneksel kuramda kamusal hizmet üreticilerinin değerleri tanımladığı ve belirlediği anlayışı hâkim iken, neoliberal fikirlerin ağırlık kazanmasıyla üretici odaklı anlayıştan tüketici odaklı kamu hizmeti anlayışına geçilmiştir. Bununla beraber çıktılarla hizmet arasındaki farkın ne olduğu, özel hizmetlerle kamusal hizmetlerin arasında ne gibi farkların bulunduğu sorgulanmaya başlanmıştır. Kamusal olarak değerli olanın, bireysel faydadan ziyade kolektif faydayı üreten faaliyetler olduğu düşünülmeye başlanmıştır. Bu bakışa göre fayda salt hizmetlerden etkilenenler değil, gelecek kuşakları da içine alan, geniş bir perspektiften ele alınmaktadır. Kelly vd. (2002) çalışması ise kamu değerinin bileşenlerini ortaya koymaktadır. Çalışmada kamu değerinin bileşenleri üç grupta ele alınmaktadır: Hizmetler, çıktılar, güven. Kamu hizmetlerinden edinilen fayda ile bireysel fayda birbirinden farklıdır. Hizmetlerden etkilenenlerin tatmin olması, eskiden üzerine çok fazla düşünülmeyen, ancak kamu değerinde oldukça önem verilen bir konudur. Yapılan çalışmalar, özellikle eğitim, sağlık gibi alanlar başta olmak üzere, kamu hizmetlerinde vatandaş tatmininin değer yaratmada önemli olduğunu göstermektedir (Bozeman, 2018; Hösgtörm vd., 2016; Meynhardt vd., 2017).

Kelly vd. (2002, s. 17)'ne göre, kamu hizmetleri ile hizmetlerin sonuçları/çıktıları farklı değerlendirilmelidir. Örneğin; sokakların güvenliği güvenlik hizmetlerinin kalitesinin ötesinde bir değer yaratmaktadır. Benzer biçimde, işsizliğin düşmesinin topluma sağlayacağı fayda, iş bulma kurumunun kalitesinin üzerinde bir değer ifade etmektedir. Kamu değerinin üçüncü bileşeni olan meşruiyet ve güven ilkeleri, vatandaş ile devlet arasındaki ilişkinin can alıcı noktasını oluşturmaktadır. 80'li yıllar boyunca devletin temel görevlerin yeterince yerine getirmedeği fikri ağırlık kazanmış, kamu kurumlarına olan güven ciddi biçimde azalmıştır. Ancak güven, göz ardı edilemeyecek derecede yüksek bir kamu değerine sahiptir. Birleşik Krallık'ta yapılan bir araştırmada dürüstlüğü ve güvenilirliğin, siyasi liderler için en önemli kamu değeri olduğu ortaya çıkmıştır (Kelly vd., 2002, s. 16).

Prebble (2012) ise çalışmasında kamu değerinin belirleyicilerinin; kamu faaliyeti, kamu faaliyetlerinin sonuçlarını dolaylı olarak etkileyen bireyler ve kaynakların kamu kullanımına yönlendirilmesi için gerekli olan kamu otoritesi

olduğunu ifade etmektedir. Kamu görevlileri, kamu değeri gerçekleştirme konusunda uzmanlık ve yetki sahibi kişiler olarak, toplum için en iyi olanı hayata geçirmede stratejik bir işlev görmektedirler. Ancak Prebble (2012, s. 399), bu bakış açısının birtakım sınırlılıklar barındırdığını; seçilmiş politikacıların daha fazla bilgiye sahip olmalarına rağmen, ahlaki olarak doğru davranmadıklarını, kişisel çıkarlarını önceliklediklerini ifade etmektedir. Kamu görevlilerinin kamu değeri yaratmalarında görülen sorunlardan bir diğeri de uzmanlık alanlarında faaliyet göstermemeleridir. Belirli bir alanda uzmanlaşmayıp, ihtiyaç olan her alanda faaliyet gösteren kamu görevlileri, sahip oldukları otoritenin etkisinde daha çok kalmakta, bu durum onların kamu yararına işler yapmalarını engellemektedir.

Kamu değerinin tanımlanması ve analiz edilmesinde birtakım belirsizliklere dikkat çeken Jorgensen & Bozeman (2007), kamu değerini konu alan süreli yayınları inceleyerek “kamu değeri envanteri” geliştirmiştir. Çalışmada 72 adet kamu değeri kamu sektörünün topluma katkısı, menfaatlerin kararlara dönüşmesi, kamu yönetimi ile politikacılar arasındaki ilişki, kamu yönetimini çevresiyle olan ilişkisi, kamu sektörü çalışanlarının davranışları, kamu yönetimi ile vatandaşlar arasındaki ilişkiler olmak üzere kategorize edilerek bir değerler setini ortaya konulmaktadır. Örneğin; kamu yönetimiyle vatandaşlar arasındaki ilişkiyi tanımlayan değerler setinde etik farkındalık, yasalık, bireysel hakların korunması, yasaların uygulanması, eşitlik, adalet, diyalog, sorumluluk, vatandaş katılımı, vatandaşların kendilerini geliştirmeleri, profesyonellik, yerindelik gibi değerler yer almaktadır.

Literatürde değerlerin sınıflandırılmasına yönelik çalışmalar, değerlerin belirlenmesinde yol gösterici olması bakımından önem taşımaktadır. Jorgensen & Bozeman (2007, s. 395) bazı değerlerin diğerlerine göre daha öncelikli olduğuna dikkat çekmektedir. Birincil nitelikli değerlerin en çok göze çarptığı metinler ise devletlerin kuruluş belgeleridir. Örneğin; Bağımsızlık Bildirgesi’nde yer alan “... tüm insanlar eşit yaratılmışlardır; onları yaratan Tanrı kendilerine vazgeçilemez bazı haklar vermiştir, bu haklar arasında yaşama, özgürlük ve refahını arama hakları yer alır...” ifadeleri birincil kamu değerlerinin bir ifadesidir. Birincil nitelikli değerler tarihsel geçmiş, kültürel değerler, toplumsal sözleşmeler gibi kaynaklardan bağımsız değildir. *Birincil değerler* moral gerekliliklere dayanırken; *araşsal değerler* daha çok nedensel gerekliliklere dayanır. Bozeman (2018) ise, *uzlaşmış kamu değerleri* ile *tartışmalı kamu değerlerini* ayırır. Vatandaşların %90’ı veya daha fazlası bir değerın kamu değeri olduğu konusunda hemfikirse o değer kamu değeridir. %50’den fazlası kamu değeri olduğu konusunda mutabıksa o değer, tartışmalı kamu değeridir. Uzlaşmanın %50’den az olduğu değerler kamu değeri kabul edilmemektedir. Dolayısıyla bir değer üzerindeki uzlaşma ne kadar fazla ise, o kadar yüksek kamu değeri oluşturmaktadır.

Kamu Değerini Bir Kamu Hizmeti Özelinde Ele Alan Çalışmalar

Literatürde kamu değerini bir kamu hizmeti özelinde ele alan çalışmalar oldukça sık yer almaktadır. Hardyman vd. (2015), değerın üretimini sağlık hizmetlerinde hasta bütünlüşmesi üzerinden ele almaktadırlar. Yazarlara göre hastanın ihtiyaçları diğer vatandaşların beklentilerinden farklıdır. Vatandaşlar sağlık hizmetlerinin nasıl sunulduğuna odaklanırken, hastalar sağlık çalışanları ile olan iletişimlerine, hizmetin/tedavinin kalitesine vb. odaklanmaktadır. Çalışmada, vatandaşlarla hizmet sağlayıcıların etkileşimleri aracılığı ile değerın ortak yaratılma sürecinin gerçekleştiği varsayımından yola çıkılmaktadır. Bu anlayışa göre, vatandaş daima değer üreticidir, değerler daima paydaşların da dâhil olduğu bir süreçte ortak yaratılır. Yüz yüze gerçekleşen bir sağlık hizmeti örneğinde dahi sağlık hizmetinin değeri pek çok faktör tarafından üretilmektedir (Hardyman vd. 2015, s. 96-99).

Högstörn vd. (2016) kamu değerini toplu taşıma hizmetleri özelinde ele aldığı çalışmasında, kamu hizmetinin kullanıcılarının deneyimlerinin de analiz edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Çalışmaya göre, kullanıcıların toplu

taşıma hizmetine dair değer algılarında; vatandaşların hizmet için ödedikleri ücretin, hizmetten elde ettikleri faydayı karşılaması, hizmetin alternatiflerine göre daha iyi veya daha ucuz olması gibi faktörler etkilidir.

Thompson & Rizova (2015); kamu değeri yaratma sürecini hem devlet hem de işletmeler düzeyinde değerlendirmektedir. İşletmeler kar odaklı olduklarından, değer yaratma süreci riskli ve zaman alan bir süreçtir. Rekabetçi piyasada işletmelerin değer yaratmasının tek yolu verimliliği artırmak, bunun için de yeni ürünler, müşteriler vb. elde etmenin yollarını bulmak durumundadırlar. Devletin görevi ise stabiliteyi sağlayacak, piyasayı düzenleyecek birtakım kurumsal mekanizmaları işletmektir. Devlet bu işlevini çeşitli biçimlerde yerine getirirken aynı zamanda değer üretir. Thompson & Rizova (2015) çalışmasında devletin değer yarattığı alanlardan biri olarak bilginin dağıtımı işlevini örnek gösterir. Bilgi paylaşımı ve dağıtımı, belirsizlikleri azaltıcı işleviyle başlı başına değer yaratmaktadır. Aynı zamanda devletin bireyleri, aileleri güvence altına alan politikaları, sosyal güvenlik hizmetleri vb. de değer yaratma biçimlerinden birisidir.

Meynhardt vd. (2017) ise 2014 yılında İsviçre ve Almanya'da vatandaşlardan hem kamu hem de özel sektör örgütlerini; görevlerinin tamamlanması, ihtiyaçların tatmini, sosyal uyum, etik, yaşam kalitesi değerleri üzerinden değerlendirmelerini isteyerek, elde ettikleri sonuçlardan bir "kamu değeri haritası" oluşturmuşlardır. Bu sayede ülke genelindeki örgütlerin kamu değerine dair, hangi örgütlerin, kimler için hangi değeri ürettiği ortaya konulmuştur. Çalışmaya göre ihtiyaçların tatmini en yüksek kamu değeridir. Bazı örgütlerde faaliyetler halk tarafından uygun görülürken, bazılarında sosyal uyuma daha az değer verdiği tespit edilmiştir, Araştırma sonuçları yaş, cinsiyet, gelir düzeyi, statü gibi farklılıklara göre değer algılarının değiştiğini de ortaya koymuştur.

Türkçe literatürde kuramın pratiğine yönelik çalışmalarda ise Karkın & Öztepe'nin (2017) Türk kamu yönetiminde değişim algısını değerler üzerinden incelediği çalışması dikkat çekmektedir. Çalışmada 2002-2015 dönemi hükümet programlarında en sık/en fazla kullanılan kavramların etkinlik, verimlilik, şeffaflık, saydamlık olduğunu, bu değerlerin Türk kamu yönetiminin yeniden yapılandırılmasında sıklıkla vurgu yapıldığını ortaya koymaktadır (Karkın & Öztepe, 2017, s. 129). Gençosman (2018)'in çalışmasında kamu değeri kavramı, kamu-özel işbirlikleri çerçevesinde incelenmektedir. Kamu-özel işbirliklerinin, kamu değeri üretmede etkin rol üstlendikleri, kamu değeri temelli performans sisteminin, özel sektör örgütlerinin değer üretme sürecine de katkı sağlayacağı savunulmaktadır.

Kamu Değeri-Vatandaş İlişisini Ele Alan Çalışmalar

Kamu değerini vatandaşların perspektifinden analiz eden Bozeman (2018); Amazon Mechanical Turk bünyesinde yaptığı çalışmada kamu değeri tanımlamasındaki demografik farklılıkları ortaya koymaktadır. Örneğin; farklılığın bir kamu değeri olduğunu düşünenler çoğunlukla gençler, kadınlar, azınlıklar ve düşük gelirli kesimdir. Bireysel silahlanmayı kamu değeri olarak görenler ise daha çok erkekler, ileri yaşlılardır. Çalışmanın çarpıcı sonuçlarından birisi de oy kullanmak için en az lise mezunu olma şartı getirilmesinin, evliler, erkekler, cumhuriyetçiler tarafından değer olarak benimsenmesidir. Bryer & Sahin (2012) ise, kamu yöneticilerinin müzakereci demokrasiyi işletmede önemli rol üstlendiklerine dikkat çekmektedirler. Kamu yöneticileri sadece vatandaşlar yararına karar almakla değil, aynı zamanda vatandaşlara müzakere etme imkânı da sağlamakla yükümlüdürler. Kamu değeri, vatandaşlarla bütünleşme ve müzakere sayesinde yaratılabilir. Kamu değeri ile müzakereci demokrasi arasındaki ilişki konusunda benzer biçimde Beirele & Konisky (2000), halk toplantılarının, vatandaşları karar süreçlerine dâhil etme ve kamu değeri oluşturmada önemli bir araç olduğu fikrindedir. Benzer biçimde Ryan (2014), yerel yönetimlerde seçilmiş temsilciler tarafından vatandaş beklentilerinin yeterince karşılanmadığı, ancak vatandaşla yerel yönetimi bütünleştiren katılımcı mekanizmalar ile sistemin iyileştirilebileceğini vurgulamaktadır. Geleneksel

katılım mekanizmalarından farklı olarak vatandaş jürileri, topluluk yönetişimi, vatandaş danışma komiteleri, konsensus toplantıları gibi uygulamalarla yerel önceliklerin ve ihtiyaçların belirlenmesinde vatandaşların doğrudan rol almalarının, yerel yönetimlerde istenen sonuçlara ulaşılması ve kamu değeri ortaya konulması için büyük önem taşıdığına dikkat çekmektedir.

Değer Üretiminde Yöneticilerin Rolü İle İlgili Çalışmalar

Kamu değeri kuramını geliştiren Moore (1994)'un kamu görevlilerinin birincil görevinin kamu değeri ortaya koymak olduğunun altını çizmesiyle, literatürde kamu değerini yöneticiler perspektifinden ele alan çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Berman & West (2011), Amerika Birleşik Devletleri'ndeki özel bölgelerin yöneticilerinin kamu değerine verdikleri önemi ve işletmecilik değerlerine bağlılığın kamu değeri üzerinde etkisi olup olmadığını araştırmaktadır. Çalışmada, yöneticilerin istenen sonuçlara ulaşmak için sahip oldukları değerlerle kamu değerini nasıl bağdaştırdıkları ortaya konulmaktadır.

Yöneticilerin değer üretiminde nasıl bir yol izleyeceklerine dair bir çerçeve sunması bakımından Meynhardt vd. (2017)'nin geliştirdiğı “kamu değeri karnesi” yol gösterici olabilir. Burada değer üretiminin özne ile nesne arasında gerçekleşen ilişkisel bir süreç olduğunun altı çizilerek, yöneticilere beş adımda değer üretimini gerçekleştirmeleri önerilmektedir (Meynhardt vd. 2017, s. 147-148): İlk adım, önceliklendirmedir. Burada katılımcılardan Meynhardt vd (2017)'nin bahsettiğı dört değer boyutu (moral-etik, hedonistik-estetik, araçsal-faydacı, siyasal-toplumsal) için kısa, orta ve uzun vadeli değerlendirmeler yapmaları istenmektedir. İkinci aşama olan bölme ise; küçük gruplar oluşturmak suretiyle kamu değerini algısını araştırmayı ifade etmektedir. Bu sayede, yöneticiler muhtemel projeleriyle ilgili geri dönüşler alarak, ileride uygulayacakları politikaların değerini öngörebilirler. Üçüncü aşamada, nicel veya nitel yöntemlerle kamu değeri karnesi oluşturularak, uzun vadeli veya katılımcı sayısının fazla olduğu araştırmalarda değer tespiti kolaylıkla yapılabilir. Dördüncü aşama olan açığa çıkarma; kamu sektörünün değerleri nasıl algıladığı, hangi koşullarda örgütlerin eylemlerinin kamu değeri ürettiğı, örgütü toplum nezdinde “değerli” yapan şeyin ne olduğuna dair bilgiler edinmeyi sağlamaktadır. Son olarak algı aşaması ise; kamu değeri karnesi ile vatandaşların değer algılarını an be an ölçme olanağı vermektedir.

Kamu değeri ile birlikte yeni liderlik biçimlerinin gerekli olduğu fikri de literatürde tartışılmaktadır. Moddock (2009); kamu sektörü reformu, liderlik ve toplumsal cinsiyet ilişkisini ortaya koyduğu çalışmasında liderlik anlayışının günümüzde erkek odaklı olmasına dikkat çekmektedir. Kamu yönetimi reformunda kadınların inovatif becerilerinin göz ardı edilmesinin büyük bir yanlış olduğunu, eşitlikçi liderlik anlayışının özellikle de yerel düzeyde öneminin ihmal edildiğini savunmaktadır.

Çatışan değerler arasında seçim yapma ve değerlerin uzlaştırılması kuramın tartışma alanlarından birisidir. Devlet ve kamu yönetimi, çatışan değerleri uzlaştırmak için kurumsal araçlar işletirler. Kamu görevlileri de bu çatışmaları yönetmek veya bir seçim yapmak suretiyle politikalarını belirlerler. Fernandez-Gutierrez & Van de Walle (2018), kamu sektöründe değerlerin çokluğundan hareketle, kamu görevlilerinin eşitlik ve verimlilik değerleri arasındaki dengeyi nasıl sağladıklarını, değer tercihlerinde belirleyici olan etkenleri araştırmaktadır.

Değer- Bilgi ve İletişim Teknolojileri, İnovasyon İlişkisini Ele Alan Çalışmalar

Karkın ve Janssen (2014), Türkiye'de ondört belediyenin web sayfalarını kamu değeri ölçütleri çerçevesinde değerlendirmektedir. Araştırmada kullanılan kamu değeri ölçütleri erişilebilirlik, vatandaş katılımı, şeffaflık, sorumluluk,

diyalog ve çıkarların dengelenmesidir. Araştırmaya göre Türkiye’de yerel yönetimlerin web sayfaları çoğunlukla kamu değeri dışındaki ölçütlere göre yapılanmakta, kamu değeri dikkate alınmamaktadır. Araştırmanın dikkat çektiği bir diğer husus, belediyelerin web sayfalarını yapılandırma süreçlerinde diğer web sayfalarını taklit ettikleri, bir başka deyişle, *öykünme*ci *eşbiçimliliğin* bu noktada da geçerli olduğudur (Karkın & Janssen 2014, s. 357-359).

Değer üretiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin rolü üzerinde duran çalışmalar da literatürde yer almaktadır. Hartley (2011)’in inovasyon, gelişme ve kamu değeri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, açık sistemler olarak kamu örgütlerinin karmaşık ve dinamik çevreden etkilendikleri vurgulanmaktadır. Kamu hizmeti yürüten örgütler sadece inovasyonu geliştirmeyip, özel sektör örgütlerinden farklı olarak, diğer örgütlerle bilgi ve teknolojilerini paylaşmak durumundadırlar. Özel sektörde rekabet kaygısı bilgilerin paylaşımını sınırlarken, kamu örgütlerinde kamusal değerler öncelikli olmaktadır. (Hartley, 2011, s. 181). Türkçe literatürde ise kuramın genel hatlarını çizen Karkın (2015), ayrıca kamu değeri bağlamında bilişim teknolojilerinin önemini de ortaya koymaktadır. Yıldız (2015) ise, e-devlet hizmetlerinin Türkiye’de kamu kurumlarının etkililiği bakımından kamu değeri ürettiğini ortaya koymaktadır.

Yerel yönetimlerde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını kamu değeri perspektifinden ele alan çalışmalara da rastlanmaktadır. Omar (2015)’a göre, Agimo (2004), kamu kuruluşlarının e-devlet girişimlerinin ortaya koyduğu kamu değerini örgütsel açıdan değerlendirmekte, değerın sosyal boyutunu ihmal etmektedir. Omar (2015) ise, yerel yönetimlerin e-devlet sürecine adaptasyon düzeyini kamu değeri ölçütleri olarak belirlediği güven, hizmet kalitesi ve sosyal sonuçlar üzerinden değerlendirmektedir. Çalışmada yerel yönetimlerde e-devlet kullanımının hangi motivasyonla gerçekleştirildiği ve hangi düzeyde değer ortaya koyduğu hem yerel yönetimlerin yöneticileri, hem de hizmetten doğrudan etkilenenler olarak, vatandaşlar düzeyinde analiz edilmektedir.

Sonuç

20. yüzyıl başlarında yükselen liberal ekonomi anlayışı, devletin ekonomideki rolünün yeniden tanımlanmasını, yönetim işlevinin vurgulanmasını beraberinde getirmiştir. Özel sektörde hakim olan ilke ve yöntemlerin kamu sektörüne de uygulanabileceği fikri hız kazanmış, kamu yönetiminde paradigma değişimi başlamıştır. Geleneksel yönetim yaklaşımı yerine, kamu harcamalarının kısılması, devletin küçültülmesi, vatandaşın müşteri olarak algılanmasına dayanan yeni kamu işletmeciliği yaklaşımı gündeme gelmiştir. Ancak yeni kamu işletmeciliği ekonomik temelli yaklaşım olması nedeniyle eleştirilere maruz kalmış, bu süreçte yeni fikirler tartışmaya açılmıştır.

Son yıllarda kamu yönetiminde tartışılan kuramlardan birisi de kamu değeridir. Moore tarafından kavramsallaştırılan kamu değeri, kamu ile özel sektör örgütleri arasında odak bakımından farklılıklar bulunduğu, kamu örgütlerinin temel hedefinin kamu değeri yaratmak olduğuna vurgu yapmaktadır. Kamu değeri yaratma sürecinde kamu görevlilerinin sorumluluklarının altını çizmekte, geleneksel yönetime benzer biçimde meşruiyet ilkesine ağırlık vermektedir. Kamu değeri kuramının en önemli açmazı, diğer kuramlara kıyasla daha muğlak olmasıdır. Nitekim kamu değeri kuramını literatüre kazandıran Moore, kamu değerinin açık bir tanımını yapmayıp, kamu yöneticilerine kamu değeri yaratma sürecine dair genel bir çerçeve çizmektedir. Bu nedenle yapılan çalışmalarda kamu değerinin belirlenmesi ve analiz edilmesi önem arz etmektedir. Literatürde kamu değerinin belirlenmesinde kullanılan yöntemler genellikle halkın “değer” olarak kabul ettiği olgular üzerinden uygulanmaktadır. Önceki çalışmalarda belirlenen değer setleri (bkz. Benington) de yeni çalışmalar için yol gösterici olmaktadır.

Kamu değeri, yeni kamu yönetimi anlayışının içinden doğmakla beraber, onun ekonomi-verimlilik odaklı anlayışının ötesinde, vatandaş tatminine, sivil topluma, müzakereye ve işbirliğine önem veren bir bakış açısına işaret etmektedir. Bu yönüyle yönetim yaklaşımları arasında dikkat çekmektedir. Kurama dair literatürdeki daha eski çalışmalarda kuramın diğer yönetim kuramları karşısındaki konumunun ele alındığı görülmektedir. Sonraki yıllarda yapılan çalışmalar ise değer üretimi, vatandaş tatmini, bilgi teknolojileri, inovasyon konuları üzerine yoğunlaşmaktadır. Kamu değeri kuramı yabancı literatürde ilgi çeken konulardan biri olmasına rağmen, Türkçe literatürde oldukça sınırlı düzeyde çalışılmıştır. Yapılan çalışmalar genel hatlarıyla kuramı tanıtıcı veya sınırlı düzeyde pratiğe dönük çalışmalardır. Türk kamu yönetiminin güncel sorunlarına (dezavantajlı gruplar, kentsel planlama, sürdürülebilir kalkınma, göç, toplumsal cinsiyet) yönelik veya bir politika özelinde yapılacak çalışmalar alana katkı verici olabilir. Benzer biçimde, Türk kamu yönetiminin yeniden yapılandırılmasına yönelik geçmişten günümüze yeniden yapılanma çalışmaları kamu değeri bağlamında ele alınabilir. Yabancı literatürde sıklıkla çalışılan bir hizmet/politika özelinde değer üretimi, vatandaşların değer algıları, yerel yönetimler veya ülkeler düzeyinde değer üretimi inceleyen karşılaştırmalı analizler, kamu sektöründe ve özel sektörde değer üretimi bakımından benzerlikler/farklılıklar, yeni kamu yönetimi ile birlikte kamu yönetiminde öne çıkan işletmecilik değerleri, kamu yöneticilerinin değer üretme rolü üzerinde Türkçe çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Kaynakça

- AGIMO (2004). Demand and Value Assesment Methodology for Better Government Services. Australian Government Information Management Office. Canberra: Department of Finance and Administration.
- Beirele& Konisky, (2000). Values, Conflict and Trust in Participatory Environmental Planning. *Journal of Policy Analysis and Management*. 19 (4), 587-602.
- Benington, J. & Moore, M. H. (2011). Public Value in Complex and Changing Times. J. Benington & M.H. Moore (Ed.), *Public Value Theory and Practice* (1-31). New York: Palgrave Macmillan.
- Benington, J. (2005). From Private Choice to Public Value. J. Benington ve M. H. Moore (Ed.), *In Search of Public Value-Beyond Private Choice* (1-36). New York: Palgrave Macmillan.
- Berman, E. M. & West, J. P. (2011). Public Values in Special Districts: A Survey of Managerial Commitment. *Public Administration Review*. 72, 43-54.
- Bozeman B. (2018). Public Values: citizens' perspective. *Public Management Review*. 1-21.
- Bryer, T.& İ. Sahin, (2012). Administrators as Deliberative Representatives: A Revised Public Service Role. *International Journal of Public Administration*. 35 (14), 925-933.
- Broussine, M. & R. F. Callahan (2003). Public Leadership. T. Bovaird & E. Loeffer (Ed.) *Public Management and Governance*(275-290). London: Routledge.
- Farr, M. (2016). Co-Production and Value Co-Creation in Outcome-Based Contracting in Public Services. *Public Management Review*. 18(5), 654-672.
- Fernandez-Gutierrez, M. S. & Van de Walle (2018). Equity or Efficiency? Explaining Public Officials' Values. *Public Administration Review*. 79(1), 25-34.

- Hammerschmid, G. A. Oprisor & V. Stimac (2013). Executive Survey on Public Sector Reform in Europe. Coordination for Cohesion in the Public Sector of the Future (COCOPS) European Union Seventh Framework Programme No: 266887.
- Hardyman, W, K. L. Daunt, & M. Kitchener (2015). Value Co-creation through Patent Engagement in Health Care: A micro level approach and research agenda. *Public Management Review*. 17(1), 90-107.
- Hartley, J. (2011). Public Value Through Innovation and Improvement. J. Benington & M. H. Moore (Ed.). *Public Value Theory and Practice* (171-183). New York: Palgrave Macmillan.
- Högström, C., S. Davoudi, M. Löfgren & M. Johnson (2016). Relevant and Preferred Public Service: A Study of user experiences and value creation in public transit. *Public Management Review*. 18 (1), 65-90.
- Jorgensen, T. B. & Bozeman, B. (2007). Public Values: An Inventory. *Administration & Society*. 39 (3), 354-381.
- Karkın, N. & M. C. Öztepe (2017). Değerler Üzerinden Türk Kamu Yönetiminde Değişim Algısı: 2002-2015 Dönemi Hükümet Programları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 7 (1), 113-142.
- Karkın, N. (2015). Kamu Değeri Kavramı ve Kamu Değeri Yönetiminin Kamu Yönetimi Kuramı Bağlamındaki Yeri. Ö. Köseoğlu & M. Z. Sobacı (Ed.). *Kamu Yönetiminde Paradigma Arayışları* (249-272). Bursa: Dora Yayıncılık.
- Karkın, N. & Janssen, M. (2014). Evaluating websites from a public value perspective: A review of Turkish local government websites. *International Journal of Management*. 34, 351-363.
- Kelly, G., G. Mulgan & S. Muers (2002). *Creating Public Value: An Analytical Framework for Public Service Reform*. United Kingdom: Strategy Unit Cabinet Office.
- Köseoğlu, Ö. & Tuncer, A. (2014). Kamu Yönetiminde Yeni Bir Yaklaşım Olarak Kamu Değeri: Kavramsal ve Kuramsal Açından Bir Tartışma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*. 12 (24), 145-170.
- Meynhardt, T., S. Anderer, S. A. Brieger & A. Bano (2017). Public Value Performance: What Does It Mean to Create Value in the Public Sector?. E. Andesener (Ed.). *Public Sector Management in a Globalized World* (135-160). Wiesbaden: Springer Gabler.
- Moddock, S. (2009). Gender Still Matters and Impacts on Public Value and Innovation and the Public Reform Process. *Public Policy and Administration*. 24 (2), 141-152.
- Moore, M. H. (2000). *Creating PublicValue- Strategic Management in Government*, Fifth Printing. London: Harvard University Press.
- Moore, M. H. (1994). Public Value As The Focus Of Strategy. *Australian Journal of Public Administration*. 53 (3), 296-303.
- Omar, K. H. M. (2015). *The Public Value Of Gov 2.0: The Case of Victorian Local Government, Australia*. (Doctoral dissertation). Swinburne University of Technology. https://pdfs.semanticscholar.org/9514/a43209e30371ded9747fd4804b56ffc558b8.pdf?_ga=2.207270614.493969559.1577166483-1598517354.1577166483 (20.12.2019).

- Prebble, M. (2018). Is We Singular? The Nature of Public Value. *American Review of Public Administration*. 48(2), 103-118.
- Prebble, M. (2012). Public Value and the Ideal State: Rescuing Public Value from Ambiguity. *Australian Journal of Public Administration*. 71 (4), 392-402.
- Ryan, R. (2014). Innovative Citizen Involvement for Creating Public Value in Local Government. *The Journal of African & Asian Local Government Studies*, 35-49.
- Stoker, G. (2006). Public Value Management New Narrative for Networked Governance. *The American Review of Public Administration*, 41-57.
- Thompson, F. & P. Rizova, (2015). Understanding and Creating Public Value: Business in the Engine. Government the Flywheel (and also the Regulator). *Public Management Review*. 17(4), 565-586.

SECTION **III**

LABOUR ECONOMICS & INDUSTRIAL RELATIONS

7

FACTORS AFFECTING THE INTENTION TO QUIT; DETERMINATION OF ORGANIZATIONAL AND INDIVIDUAL VARIABLES

Esra Aydin Göktepe¹, Havana Sevcan Kurt²

Abstract

It is important for enterprises to employ employees who will fulfill their business requirements in order to achieve their goals. In modern organizations where career mobility is high, it is even more important to maintain this employment and reduce employee intention to quit. In this study, individual and organizational variables that affect the intention to quit are handled together and recommendations are made to the managers. In order to realize this aim, the studies carried out in the last decade to determine the relationship between the employees' intention to quit and different organizational variables in national and international literature have been handled with a holistic perspective. The studies were classified on a sectoral basis and suggestions were offered to managers in order to improve their managerial practices.

Key Words; *Intention to quit, Individual Factors, Organizational Factors*

Introduction

In modern organizations, the roles of managers change with the change in organizational structures, management practices and employee profiles. As the representative of the organization, the executives strive to sustain the competitive advantage through activities and practices aimed at increasing the productivity of employees. As the representative of the organization, the executives strive to sustain the competitive advantage through activities and practices aimed at increasing the productivity of employees. Labor force is seen as the most effective process input in providing competitive advantage. Bringing the knowledgeable and talented workforce to the business is a cost element. This cost of employee retention activities continue. the individual, organizational infrastructure of the intention to leave should be examined in order to retain the workforce and control the intention to leave.

In this study, it is aimed to compile the studies that may determine the intention to quit in the literature in order to make suggestions to managers in this context. In this study, first of all, the concept of quitting, the disadvantages it will bring to the organization, the reasons and the individual and organizational factors of the studies in the literature are discussed.

1. Concept of Intention to Quit

The intention of quitting occurs when the employee constantly consciously and plannedly decides to leave the organization. (Rusbult vd., 1988:601; Tett ve Meyer, 1993:262). According to Cho vd. (2009:374)'s definition, the intention to quit is that the employee is willing and willing to leave the organization in which she has worked

¹ Arel University, esraaydingoktepe@arel.edu.tr

² Arel University, sevcankunt@arel.edu.tr

consciously within a certain period of time. From another point of view, the intention to quit is expressed as a destructive and active act by the employees when they are not satisfied with the conditions of employment (Rusbult vd. 1988:599).

The intention to leave is also the most important indicator and pioneer of the turnover rate (Shore ve Martin, 1989: 626; Tett ve Meyer, 1993; Iverson ve Deery, 1997; Kang, vd., 2015).

Although it is beneficial for the organization to leave some of the employees of the organization in a number of issues when taken into consideration in general can produce severe and negative results for the organization (Banister ve Griffeth, 1986:433). Many unfavorable situations arise when the intention of quitting, which is an important precursor of quitting behavior, is felt at a high level in the employee.

There are costs and disadvantages that organizations have to endure as a result of their resignations. Examples of these costs and disadvantages include recruitment of new employees, additional costs such as training and employment, or a partial decline in job quality. (Fakunmoju vd. 2010:313; Noble, 2008; Bibby, 2008). The fact that talented and knowledgeable employees leave their jobs will also lead to the loss of intellectual capital, knowledge and culture, which will adversely affect the sustainable competitive advantage of organizations. (Loi, Hang-yue ve Foley, 2006; Harvey vd., 2008: 333) If a qualified and skilled employee leaves its job, all investments made by the organization for the person leaving will be wasted. (Khatri vd., 1999). The fact that a highly qualified and qualified employee leaves the job poses a disadvantage for the organization. However, in the case of a low-qualified employee leaving the job, it is an advantage not for disadvantage but for the organization. (Weisberg, 1994:4).

The transformation of the intention to quit into the behavior of quitting occurs at the end of a certain process consisting of many elements. (Hom ve diğerleri, 1992:905). Cotton ve Tuttle nin (1986; 63-64)'s research examined the factors affecting the intention to leave the work with the method of meta-analysis. As a result of this research, the elements of intention to leave were determined under three headings as external, organizational and personal elements. Unemployment rate, alternative job opportunities and so on. external elements; management style, job satisfaction, salary, rewarding etc. organizational elements; characteristics such as gender, age and family were determined as personal factors.

2. Causes of intention to quit

Behind the attitudes and behaviors can be numerous. There are many factors that shape the attitudes and behaviors of the employees towards the work.

For example; employees' experience of work (George and Jones, 1996: 318) and the degree of perceived satisfaction with their work affects their intention to quit. Numerous factors in the literature affect the intention to leave or stay at work; structural, personal, environmental and trade union factors (Iverson and Deery, 1997: 71-73).

2.1. Structural Factors: These factors, which are related to the organizational work environment, negatively affect the intention to quit through job satisfaction. The perceived executive support, wage, structure of the work, role conflict, job security, workload and resource sharing were determined as structural factors.

2.2. Personal Factors: Personality characteristics shape the attitudes and behaviors of the employees towards the job. Positive and negative personality structures of the employees affect their job satisfaction perceptions. Individuals

with positive personality traits can be more easily happy, look less critical, and adopt a constructive approach. Employees who have this feeling are less likely to quit.

2.3. Environmental Factors: Characteristics such as the sectoral structure of the organization and the high employment opportunities in the labor market may also increase the intention to quit. The role played by the society and the family is also one of the environmental factors affecting the employee's intention to leave.

2.4. Trade Union Factors: Employees' membership in trade unions affects their intention to leave. Employees' ties with trade unions affect their intention to leave and job satisfaction. Studies show that trade union factors adversely affect the intention to leave.

Organizations and managers tend to develop management practices to reduce the intention to leave. Organizational managers need a number of stimuli in order to determine the possible intention of employees to leave (Weisberg, 1994: 4). Many organizational and behavioral variables that provide the basis for the intention to leave employees are stimulants used to determine the intention to leave. Organizational commitment, perceived executive support, work and organizational environment, work-family conflict, career support are examples of organizational variables.

In addition to organizational and behavioral variables, individual differences and characteristics can be used to predict and manage employees' intention to leave. Weisberg (1994: 4) stated that the demographic factors mentioned in the models of the turnover of the members of the organization are effective in the intention of the employee to leave the job. On the other hand, the individual factors that affect employment can be specified as age, gender, work experience, role requirements and personality.

3. Intention to quit and individual factors

According to the results of the study conducted on 300 scientists, it was found that there was a negative relationship between age and quitting, as well as a negative relationship between age experience and quitting. (Randhawa G., 2007, 149-159)

Many studies have been conducted to examine the effect of gender on intention to quit. For example, due to past work experience, short-term, intermittent and intermittent work periods, difficulties in working conditions, low wages and family pressure (Lyness and Judiesch, 2001; 1167) and gender discrimination (Onay, 2009; 1118) they are more prone to quitting. Some studies examining the relationship between gender and intention to quit by meta-analysis have shown that women tend to leave more jobs than men in general (Cotton and Tuttle, 1986; 64). On the other hand, some studies have found that women tend to quit at the same rate as men (Griffeth et al., 2000; 484).

The sample of this study is 203 hospital employees to evaluate a heuristic model of employee turnover. The questionnaire included measures of general and job facet satisfaction, thoughts about quitting, the intention to quit, the perceived probability of finding another job, and biographical information. Zero-order correlations between job satisfaction and turnover, age-tenure and turnover (Mobley, William H., Horner, Stanley O.; Hollingsworth, A. T., 1978)

The positive relationship was found between extroversion personality trait and turnover intention, whereas there was a negative relationship between conscientiousness personality trait and the turnover intention (Judge, Martocchio and Thoresen, 1997).

In a study to determine the relationship between personality and turnover intention, it was found that there was a positive relationship between the dimensions of Agreeableness, Conscientiousness, Openness to experience and Extroversion and the turnover intention, whereas there was a negative relationship between emotional stability dimension and turnover intention (Chauhan et al., 2019).

4. Intention to quit and Organizational Factors

Joo and Park (2010)'s study was tested the relationship with personal characteristics and contextual characteristics on employees' career satisfaction, organizational commitment and intention to quit. The sample of this study is 241 manufacturing, finance and trade workers. This study found that there was a positive correlation between organizational learning culture, career satisfaction, organizational commitment and intention to quit.

Baum and Kagan (2015)'s study analyzed impact of job satisfaction and intention to quit. The sample of this study is 52 nurses in a Israeli psychiatric hospital. This study found that there was a negative relationship between job satisfaction and intention to quit.

Lu et al.(2017)'s aim is examining the correlations between job satisfaction, work stress, work–family conflict and intention to quit, searching factors unite with intention to quit, between the sample of 3563 physicians in Guangdong Province, China. This study found that there was a negative relationship between turnover intention and job satisfaction and positively relationship between work stress and work– family conflict.

Paillé et al (2010)'s purpose to examine the relationships between perceived support, trust, satisfaction, intention to quit and citizenship at the organizational level. The sample of this study is 355 white-collar employees in France. This study found that there was a negative relationship between perceived organizational support and intention to quit.

Kim (2015)'s study tested job motivation, social support, public service motivation (PSM), and burnout are in a relationship with intention to quit. The burnout serves as a mediator for these relations in research. The sample of this study is 203 officers in South Korea. This study found that there was a negative relationship between intrinsic motivation and intention to quit, positively relationship between self-sacrifice (one of the PSM elements) and intention to quit. The study found that there was a relationship with mediating effects of emotional exhaustion and depersonalization (burnout) on both intrinsic motivation and selfsacrifice intention to quit.

Griffin et al. (2014) searched intention to quit and different career stages among a sample of 2621 correctional officers in USA. This study found that there was a relationship with organizational commitment and intention to quit between four career stages.

Schen et al. (2014)'s purpose to examine the relationship with organizational identification, perceived organizational support on work outcomes. Work outcomes are including intention to quit, work performance and organizational citizenship behavior. The sample of this study is 238 supervisors in China. This study found that there was a relationship with organizational identification, perceived organizational support and work outcomes.

Kang et al. (2015)'s study was tested relationship with supervisory support, organizational commitment, career satisfaction and intention to quit. The sample of this study is 236 frontline employees in the hospitality industry in USA. This study found that there was a positive correlation between organizational commitment, career satisfaction and intention to quit.

Ponnu and Chuah (2010) examined the relationship with organizational justice, organizational commitment and intention to quit. The sample of this study is 172 Malaysian employees. This study found there was perceptions of procedural and distributive justice had a positive impact on organizational commitment and intention to quit.

Rainayee (2013)'s study examined to assess relationships between job stress, perceived alternative employment opportunities and intention to quit. The sample of this study is 100 employees of bank sector, India. This study found that job stress and perceived alternative employment opportunities were the significant predictors of intention to quit.

Zhang et al. (2010)'s study was tested the relationship with psychological contract, equity sensitivity and intention to quit. The sample of this study is 317 workers in China. This study found that there was a positive relationship with psychological contract and intention to quit. It has been determined that sensitivity to equality has a regulatory effect on the relationship between psychological contract violation and intention to quit.

Conclusion

Organizations and managers can not remain indifferent to their employees' tendency to leave. Organizations have to provide and retain skilled employees to ensure profit maximization and sustainable competitive advantage. While it provides the business with a controversial advantage, such as the separation of employees from the organization, which is below the average intention to leave the job, loss of intellectual capital provides disadvantages such as the loss of work efficiency of the remaining employees, additional costs and loss of time for the employment of new employees. Considering that it may be related to intention to quit in the literature, the relationship between quitting and other possible binary variables has been investigated in many research models. In this study, the relationship between intention to quit and work is classified under two headings as individual and organizational. This classification aims to make recommendations to managers and HRM professionals. The data obtained from this study provided more holistic information about the employee profile with high intention to leave. By examining the work that intends to quit; women have a higher tendency to quit, individuals with extroverted personality structure have higher intention to quit, there is a negative relationship between self-discipline personality trait and intention to quit, there is a negative relationship between age and intention to quit. low. By compiling the studies under the title of organizational variables, a refined information was obtained for managers and HRM professionals through which organizational behavior variables they could manage their intention to quit. In the light of this information, managers are advised to identify satisfactory career paths for their employees, to act loyal to psychological agreements, to provide tasks and support activities to reduce work and family conflict.

References

- Bannister, B. D., Griffeth, R. W. (1986). Applying A CausalAnalytic FrameworkToTheMobley, Horner, And Hollingsworth (1978) Turnover Model: AUseful Reexamination. *Journal Of Management*, 12(3), 433- 443.

- Baum, A. And I. Kagan. (2015). Job Satisfaction And Intent To Leave Among Psychiatric Nurses: Closed Versus Open Wards. *Archives Of Psychiatric Nursing*. 29(4), 213-216.
- Bibby, C. L. (2008). Should I Stay or Should I Leave? Perceptions of Age Discrimination Organizational Justice and Employee Attitudes on Intentions to Leave. *Journal of Applied Management and Entrepreneurship*. 13(2), 63- 86.
- Chauhan, Abh0ijeet And Suri, Gita And Shukla, Vandana And Jain, Niki, (2019), Associations between Employee Personality and Their Intent to Leave Among Higher Education Teaching Staff in Gwalior (January 6). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3323460> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3323460>
- Cho, S., Johanson, M.m. Ve Guchait, P. (2009) "Employees Intent to Leave: A Comparison of Determinants of Intent to Leave Versus Intent to Stay" *International Journal of Hospitality Management*, 28(3): 374-381.
- Cotton, J.l. Ve Tuttle, J.m. (1986) "Employee Turnover: A Meta-Analysis and Review with Implications for Research" *The Academy of Management Review*, 11(1): 55-70.
- Fakunmoju, S.,Woodruff, K., Kim, H. H., Lefevre, A., Ve Hong, M. (2010). Intention to leave A Job: The Role Of Individual factors, Jobtension, And supervisory support. *Administration In Socialwork*. 34(4),313-328.
- george, j. m. ve g. r. jones. (1996). The Experience of Work and Turnover Intentions: Interactive Value Attainment, Job Satisfaction, and Positive Mood. *Journal of Applied Psychology*. Cilt: 81, Sayı: 3, s. 318-325.
- Giffeth, R.w., Hom, P.w. Ve Gaertner, S. (2000) "A Meta Analysis of Antecedents and Correlates of Employee Turnover: Update, Moderator Tests, and Research İmplication for The Next Millennium" *Journal of Management*, 26: 463-488.
- Griffin, M. L.,Hogan, N. L., Lambert, E. G. (2014). Career Stage The oryand Turnover İntent Among Correctional Officers. *Criminal Justiceand Behavior*. Vol. 41, No. 1, 4-19.
- Randhawa, G., (2007), Relationship between Job Satisfaction and Turnover Intentions: An Empirical Analysis, *Indian Management Studies Journal*, 149-159
- Harvey, J. (2010). *We Are In This Together: Group Psychological Contracts, Breach, And Outcomes*, Doktora Tezi. Norman: University of Oklahoma.
- hom, P.W., Caranikas-Walker, F., Prussia, G.E. ve Griffeth, R.W. (1992) "A Meta-Analytical Structural Equations Analysis of a Model of Employee Turnover" *Journal of Applied Psychology*, 77: 890-909.
- Iverson, R. D. Ve M. Deery. (1997). Turnover Culture in the Hospitality Industry. *Human Resource Management Journal*. Cilt: 7. Sayı: 4, s. 71-82.
- Joo, B. And S. Park. (2010). "Career satisfaction, organizational commitment, and turnover intention: The effects of goal orientation, organizational learning culture and developmental feedback", *Leadership & Organization Development Journal* Vol. 31 No. 6, 482-494.
- Judge, T.a., Martocchio, J.j. & Thoresen, C.j. (1997). Five-factor model of personality and employee absence. *Journal of Applied Psychology*, 82, 745-755

- Kang, H. J., Gatling, A., And Kim, J. (2015). The Impact of Supervisory Support on Organizational Commitment, Career Satisfaction, and Turnover Intention for Hospitality Frontline Employees, *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 14:1, 68-89
- Kang, H. J., Gatling, A., Ve Kim, J. (2015). The impact Of Supervisory support On Organizational commitment, Career satisfaction, And turnover İntention For Hospitality Frontline Employees. *Journal Of Human Resources İn Hospitality & Tourism*. 14(1), 68-89.
- Khatri, N., Budhwar, P., And Fern, C. T. (1999). Employee turnover: Bad Attitude or Poor Management. Singapore: Nanyang technological University. 12-99.
- Kim, J. (2015). What Increases Public Employees' Turnover Intention?. *Public Personnel Management*. 44(4), 496-519.
- Loi, R., Hang-Yue, N. Ve Foley S. (2006). Linking employees' justice perceptions to organizational commitment and intention to leave: Then mediating role of perceived organizational support. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. 79(1), 101-120.
- Lu Y, Hu X-M, Huang X-L, Et al. (2017). The relationship between job satisfaction, work stress, work– family conflict, and turnover intention among physicians in Guangdong, China: a cross-sectional study. *BMJ Open* 2017;7:e014894.
- Lyness, K.s. Ve Judiesch, M.k (2001) "Are Female Managers Quitters? The Relationships of Gender, Promotion, and Famil Leaves of Absence to Voluntary Turnover" *Journal of Applied Psychology*, 86(6): 1167-1178.
- Mobley, William H.; Horner, Stanley O.; Hollingsworth, A. T., (1978). *Journal of Applied Psychology*, Aug 1.
- Noble, C. H. (2008). The influence of job security on field sales manager satisfaction: Exploring frontline tensions. *Journal of Personal Selling and Sales Management*. 28. 247–261.
- Onay, M. (2009) "Algılanan Cinsiyet Ayrımcılığının Sonuçları ve Konuyla İlgili Ampirik Bir Araştırma" *Ege Akademik Bakış*, 9(4): 1101-1125.
- Paillé, P., Bourdeau, L., Ve I. Galois. (2010). Support, Trust, Satisfaction, İntent To Leave And Citizenship at Organizational Level: A Social Exchange Approach. *International Journal Of Organizational Analysis*. 18(1), 41-58.
- Ponnu, C.h. And C.c. Chuah, (2010). Organizational commitment, organizational justice and employee turnover in Malaysia. *African Journal of Business Management* Vol. 4(13), pp. 2676-2692.
- Rainayee, R.a. (2013). Employee Turnover Intentions: Job Stress or Perceived Alternative External Opportunities. *International Journal of Information, Business and Management*, Vol. 5, No.1, 2013
- Rusbult, C. E., D. Farrell, G. Rogers Ve A. G. Mainous III. (1988). Impact of Exchange Variables on Exit, Voice, Loyalty, and Neglect: An Integrative Model of Responses to Declining Job Satisfaction. *Academy of Management Journal*. Cilt: 31. Sayı: 3, s.599-627.
- Schen, Y., Jackson, T., Ding, C., Yuan, D., Zhao, L., Dou, Y. And Q. Zhang. (2014). Linking perceived organizational support with employee work outcomes in a Chinese context: Organizational identification as a mediator. *European Management Journal* 32 (2014) 406–412.

- Shore, L. M. And H. J. Martin. (1989). Job Satisfaction and Organizational Commitment in Relation to Work Performance and Turnover Intentions. *Human Relations*. 42(7), 625-638.
- Tett, R. P. Ve J. P. Meyer. (1993). Job Satisfaction, Organizational Commitment, Turnover Intention, and Turnover: Path Analyses Based on Meta- Analytic Findings. *Personnel Psychology*. Cilt: 46. Sayı: 2, s. 259-293.
- Weisberg, J. (1994). Measuring Workers' Burnout And İntention To Leave. *International Journal Of Manpower*. 15(1), 4-14.
- Zhang, H., M. Jun, L. Si-Yan And Su-Ting Wang. (2010). A Study on Psychological Contract Breach, Equity Sensitivity and Turnover Intention of Knowledge Workers. 17. *International Conference on Management Science and Engineering*. 24-26 October 2010, Melbourne, Australia, p. 1002-1007

8

SUGAR CORPORATIONS AND SUGAR COOPERATIVES: IS THERE AN ALTERNATIVE WAY?

Özal Çiçek¹, Çağatay Edgücan Şahin²

Abstract

This chapter focuses on the main dynamics of an alternative way of production via cooperatives in the Turkish sugar industry. The chapter overviews the main actors of the sugar industry first and then states some peculiarities of an alternative cooperative model that focuses on the interests of both farmers and workers. Finally, the one and only sugar beet cooperatives association of Turkey, Pankobirlik, analyzes via qualitative data obtained by interviews made by its various branch managers, and union branch managers.

Keywords: Sugar Cooperatives, Pankobirlik, Farmer-Worker Solidarity, Solidarity Economy.

Introduction

Privatization of public enterprises is one of the most prominent policies pursued by almost all governments in the 1980s. These enterprises include both industrial and service sector such as telecommunication services, tobacco products and alcoholic beverages industries, meat and fish industries, pulp and paper industry. There are two main consequences of these privatizations in terms of agricultural sector: proletarianization of small-scaled farmers and higher levels of unemployment.

The last wave of privatization in Turkey sped up in February 2018, and it aimed to privatize 14 of 25 Türkşeker Inc.'s sugar mills. Privatization of sugar mills in Turkey has also affected both sugar beet production (farmers) and sugar beet processing in the mills (workers). While there were over 470 thousands sugar farmers back in 2001, when the Sugar Law No. 4634 come into force, decreased to around 100 thousands. This has fueled discussions on "Turkey's withdrawal from sugar beet farming" or "beet production has turned into regional and productivity based".

During this process, Pankobirlik, the one and only representative and senior organization of beet cooperatives, couldn't hold a clear position against privatizations. This has paved the way for a dichotomy between producers and Pankobirlik headquarters and also its local branches. This study aims to discuss agricultural development cooperatives via Pankobirlik case, while neoliberalism lose its popularity and questioning at both worldwide and Turkey. First, we will state the strengths and weaknesses of the given cooperative model. Second, we will move from the given model and discuss peculiarities of an "ideal type of cooperative" which focuses not only farmers interests but also workers (in mills, packaging, logistics, cleaning, bureau etc.), and consumers who value food security. These three groups are affected by neoliberal policies in different ways, so the ideal type of cooperative model should aim to protect all three groups of people. Thus, we will focus on to the Pankobirlik in various ways such as its position against privatizations, the relationship between headquarters, local branches and farmers, to

1 Suleyman Demirel University, ozalcicek@hotmail.com

2 Ordu University, cedgucansahin@gmail.com

compare its position with the ideal type. This study based on the findings of a qualitative research which collected by ten face-to-face in-depth interviews: six cooperative managers in different locations, three farmers in Gönen and Atabey provinces of Isparta city, and a union branch manager.

1. Three Main Actors of Sugar Production Process in Turkey: State Enterprises (Türkşeker Inc.), Private Companies, and Pankobirlik Cooperative Association

The sugar beet industry is a junction point of interests of four different groups: sugar mill workers, sugar beet farmers, consumers, and local people. The industry has considered as a “strategic industry” by Turkish governments and cooperatives for decades. However, neoliberal policies changed the status-quo and the sugar beet industry transformed by 2019, yet the transformation process is still continuing by ongoing privatizations.

Even though there were several initiatives to produce sugar in the late Ottoman era, sugar mills couldn't establish until the Republic of Turkey. Scarcity of sugar during the 1st World War paved the way for establish sugar mills in Anatolia by the Republic (Şeker-İş, 2011: p. 29; Oluç, 1946: p. 99). Between 1923-1945, investments in the sugar industry are realized by public operators. Yet, supply shortages continued and the need to new cultivation sites and new sugar mills emerged in the beginning of the 1950s. Thus, a cooperative movement has been mobilized. Cooperatives has become an important player in sugar industry in the 1950s, and sugar beet farmers started to take shares in sugar mills which are guided by public authority (Fedai, 2016: p. 462; Ertan, 1997: p. 114). The general manager of Türkşeker Inc., *Baha Esad Tekand's* personal efforts which aims capital accumulation via sugar mills and to maintain more productive sugar beet farming via establishing sugar beet cooperatives should be underlined (İnan, 2002: p. 81; Göktan, 1989: p. 39). Eleven sugar mills have established in between 1953-1956, and five of them were organized as joint-stock companies in five different locations (Adapazarı, Amasya, Konya, Kütahya and Kayseri cities), to make sugar beet farmers as shareholders of these mills (Göktan, 1989: p. 39; Zarakolu, 1981: p. 9). Managerial processes of these 11 sugar mills run by Türkşeker Inc. until 1990s, even though the share of the cooperatives were over 50% in foregoing mills (Avcı, 1996: pp. 293-294). After the Cooperatives Law No.1163 enter into force in 1969, 19 beet cooperatives unified under the name of Pankobirlik in 1972, which adopts *Raiffeisen Model* (Pankobirlik, 2018). Fifteen more sugar mills have established in between 1960-2001, and all of them run by Türkşeker Inc. The liberalization of sugar industry, have gained momentum in the 2000s.

The sugar import authority remained at Türkşeker Inc. until the 1990s. Private companies have had this right in the 1990s, and there are two major breaking points in the same decade: April 5 Decisions in 1994 and 1996 commitments to WTO (Fedai, 2016: p. 463). These commitments paved the way for a quota system in 1998 and diminished cultivated areas. Türkşeker has played a regulatory role in determining quota levels and distribution it between the mills until the Sugar Law No.4634 which entered into force in 2001 (Aytüre, 2004: p. 87). The Law, can be understood both as a part of the letter of intent to IMF dated in 22 June 2000, and EU harmonization process and it represents a historical point for the privatization process of sugar mills (Türkşeker, 2018: p. 51).

The Sugar Law No.4634 has reshaped the sugar industry: 1- the restrictions on establishing sugar mills have abolished (Demirci, 2003: p. 14), and three sugar mills have started to operate by private companies (Türkşeker, 2018: p. 29), 2- the authority to determine sugar beet prices, which was belonged to the council of ministers has abolished, and the prices started to determine by yearly based contracts between sugar mill owners and farmers (Odaman, 2007: p. 68), this has caused to farmers gradually withdraw beet farming, because of competitive and low price offers (Kıymaz, 2003: p. 22).

The last and the biggest wave of privatization process of fourteen sugar mills (located in Afyon, Alpullu, Bor, Burdur, Çorum, Elbistan, Erzincan, Erzurum, Iğın, Kastamonu, Kırşehir, Muş, Turhal and Yozgat) belong to Türkşeker Inc. has started in 20 February 2018. Thirteen mills besides Kastamonu, have been sold in 2018 (Türkşeker, 2018: pp. 52-53).

Table: Privatized Sugar Mills in 2018

Locations	Bought By	Price (TL)	Decision Date of High Board of Privatization
Turhal*	Kayseri Şeker Fab. A.Ş.	569,000,000	04 May 2018 2018/45
Yozgat**	Doğuş Yiyecek ve İçecek San. ve Tic. A.Ş.	275,000,000	04 May 2018 2018/46
Çorum	Safi Katı Yakıt San. ve Tic. A.Ş.	528,000,000	04 May 2018 2018/47
Kırşehir	Tutgu Gıda Turizm İnş. İmalat İthalat İhracat San. ve Tic. Ltd. Şti.	330,000,000	04 May 2018 2018/48
Bor	Doğuş Yiyecek ve İçecek San. ve Tic. A.Ş.	336,000,000	04 May 2018 2018/49
Iğın**	Alteks Tekstil Turizm İnş. San. ve Tic. A.Ş.	637,000,000	09 May 2018 2018/61
Afyon	Doğuş Yiyecek ve İçecek San. ve Tic. A.Ş.	725,000,000	11 May 2018 2018/63
Elbistan	Mutlucan Tuz Mad. İnş. Turizm Oto. Petrol Nak. San. ve Tic. A.Ş.	297,000,000	31 May 2018 2018/65
Alpullu	Binbirgıda Tar. Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	150,000,000	31 May 2018 2018/66
Burdur**	Erser Grup Tar. Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. – Sterk Plast. Ltd. Ortak Girişim Grubu	487,000,000	31 May 2018 2018/67
Muş	MBD İnş. San. ve Tic. A.Ş. – Öz Er-Ka İnş. Tur. Elekt. Tic. ve San. A.Ş. Ortak Girişim Grubu	230,200,000	31 May 2018 2018/68
Erzincan & Erzurum	Albayrak Turizm Seyahat İnş. Tic. A.Ş.	287,000,000	04 June 2018 2018/69
TOTAL		4,851,200,000	

Source: (Türkşeker, 2018: p. 53). * Turhal sugar mill bought by Pankobirlik. **By 2019, privatization of three sugar mills (Burdur, Iğın and Yozgat) has cancelled because the owners didn't pay the money in time.

To sum up, Türkşeker's market share of beet sugar by production has decreased from 64% -2036 thousands tons- to 37% -1176 thousands tons- after the 2018 privatizations. Pankobirlik has bought one sugar mill and its market share increased from 27% to 32%. There is a major change in market share of private companies: market share of private companies has increased from 8% to 31%. According to Sectoral Report 2018 (Türkşeker, 2019: p. 51), the privatization process of Türkşeker Inc. has to be completed until 31 December 2023.

2. On Basic Peculiarities of an “Ideal Type³ of Sugar Cooperative”

The sugar industry is an agricultural industry and interdependency between farmers' cooperatives and unions is a fact. In addition, to organize small-scaled farmers in cooperatives is essential to maintain a more equal economic collaboration with sugar mills. The relationship between private sugar mills and farmers is open to various financial and technical uncertainties, and farmers are more open to the economic risks with private companies. This is one of the main reasons for sugar beet production and processes operating via cooperatives in Europe⁴. Sugar cooperatives in the US, Germany, the Netherlands, France and Poland set good examples according to Şeker-İş Union, and the Union supports a model that the ownership and management belongs to cooperative and union, as an alternative to privatization (Şeker-İş, 2014: pp. 123-124).

Neoliberal policies have created various economic and social consequences for the agricultural sector in Turkey since the 1980s. Private companies benefited from promoting privatization, liberalization of agricultural product markets, and declining role of the state on the food security; workers (both employed in farms and mills), farmers, consumers and local people experienced various losses. While neoliberalism is globally challenging since the economic meltdown in US in 2008, focusing on an alternative model of production-consumption scheme that promotes solidarity⁵ amongst these four groups of people will be a real alternative to neoliberal policies. Mainstream agricultural cooperatives are far from being an alternative because of several reasons: 1- these cooperatives focuses on farmers interests only, thus workers⁶, consumers and local peoples (the individuals in these groups may

3 We preferred to use the term “ideal type” which produced by M. Weber, and it may seem a bit contradicted with other parts of the chapter at first sight. However, while Weber uses his “ideal type” for promoting bureaucratic management, we conduct our analysis on class relations, solidarity and democratic participation. Thus, we use the term for only the reason to discuss the given position of Pankobirlik, with help of a hypothetical peculiarities of a sugar cooperative model for both farmers and workers.

4 There are also counter actions in other countries, such as Brazil, the US, South Africa, and so on. Brazil's largest and most traditional sugar and ethanol cooperative, Copersucar, had become a company in 2008 (Reuters, 2008). Copersucar is located in the Brazilian Mid-South, the main sugarcane region. Copersucar and its 34 partner mills belong to 20 economic groups are autonomous companies that carry out their corporate policies independently (see Copersucar, 2019). The Michigan Sugar Company in the US can be considered as an another case. The company was founded in 1906 when six smaller sugar companies merged their operations. In 2002, Michigan Sugar Company became a grower-owned cooperative and in 2004, it merged with Monitor Sugar Company to form the company that exists today which has sugar beet processing facilities in Bay City, Caro, Croswell and Sebawaing, Michigan (Michigan Sugar Company, 2019). UCL Sugar Cooperative in the Republic of South Africa has converted to a sugar company in 2005, to have more flexibility in decision-taking and creating an environment in which it will be easier to make investments and grow the business (BusinessReport, 2005). To sum up, there are two more issues need to be focused on the future studies in terms of our discussion on the ideal type of sugar cooperative: 1- the source(s) of motivation of transitivity from cooperative model to company model vice versa, and 2- the problem of keeping and developing the ownership of the means of production as the sugar cooperative business expands.

5 Kawano (2009: 19-23), opens a fruitful discussion on the opportunity to a change via economic crisis. Kawano points out to the boundaries of the solidarity economy, its relationships with social movements and the role of the state.

6 This may occur even in worker-controlled factories. For instance, sugarcane and ethanol producer urban-rural company Catende located in Brasil, which was considered the largest sugar plant in South America in the 1940s and 1950s, went into bankruptcy in 1995 and was managed by the Bank of Brazil from 1995 to 1998. In 1998, the bank trustee was replaced by a manager indicated by unions and appointed by the Judiciary. This development has paved the way for to establish the *Harmony Agricultural Company* as a joint-stock company with 2200 workers, and the inheritors of the labor debts proposed to develop a participative management. In 2004, a participative management system has organized (Araújo, 2011: 5-8). 3,000 full-time workers lost their jobs during bankruptcy, 1,500 of them were saved in the end and 7,000 hectares of land was cultivated by the company itself. Around 5,000 hectares of this, former workers have set up small family businesses and have become independent suppliers, and these businesses were focused on to keeping animal livestock and breed fish and cultivating various other basic foods with the company's support, besides growing sugarcane. In addition, the cooperative has organised literacy programmes, agricultural training, specific programmes for women, environmental education initiatives and tree nurseries to replant the rainforest on the Atlantic coast etc., thus Catende is a practical example of the implementation of the often repeated demand for diversified agriculture that aims to give the associated small family

overlap) interests are neglected, 2- when big-scaled and small-scaled farmers organized in same cooperative, mostly because of indebtedness of small-scaled farmers the equal votes principle lost in time and cooperative operates as a limited or joint-stock company, 3- commercial prosperity brings together invest in profitable areas rather than cooperatives main production area, such as energy, and 4- while harvest process mostly depends on female labor, the executive positions of agricultural cooperatives are male-dominated, according to Turkish cooperatives web pages. These can be considered major weaknesses of the mainstream model. Thus, an argument on an alternative should be established under the concept of solidarity economy and it also should be based on democratic participation from harvesting phase to management (Şahin, 2019: pp. 93-94). In this study, we will limit our focus by two of the four groups mentioned above: farmers and workers.

3. Pankobirlik: Stuck Between Corporate Philosophy and Pressure of Privatization

The option of the transferring ownership of the sugar mills to the farmers cooperatives (Pankobirlik) instead of private companies was first mentioned in a strategy paper prepared by Directorate of Privatization Administration in 2004. In the report, this option discussed by international practices, both in EU (i.e. Germany: Sudzucker; Netherlands: Cosun) and US. The report points out that a privatization system which guarantees that direct participation of beet farmers is extremely essential for sustainability in the sugar industry. According to the report (Şeker-İş, 2013: p. 237), the functionality of such a system depends on well-organized cooperatives and run under the principles of cost effectiveness. On the other hand, farmers will be one and only address of all risks and earnings under this organization.²¹ Even though the cooperative management reproduced a social culture based on ecology and social development with its sphere, still, this case shows the major difficulties to establish and operate an initiative, based on solidarity economy in agricultural production: signs of stratification between permanent and temporary workers, pursuing outsourcing strategy with small-scaled farmers, and struggling with other social movements such as MST, instead of focusing mutual aid and solidarity. In short, the ownership of the means of production swings the balance.

Another report published by Pankobirlik in 2012. The report, just as the 2004 Report mentioned above, discusses peculiarities of an original model for Turkey, yet it focuses on to organize sugar beet farmers, just as in the other countries. This report also states that the method of privatization of sugar mills should be consisted by not only farmers, but also sugar mill workers, which are organized in Şeker-İş Union (See. Şeker-İş, 2013: pp. 237-238). Şeker-İş Union proposes a privatization model that brings together workers, farmers and business (Şide, 2005: p. 465). The union also defends a regulatory role for the state (Şeker-İş, 2011: pp. 195-196). The rapid privatization process, which started in 2018, pushed Pankobirlik and Şeker-İş Union to seek a new position in the sugar industry.

businesses a wide range of opportunities to earn a living and secure their food status. In this process, the families remain linked to an industrial complex. This can be considered a favourably priced form of outsourcing for the cooperative according to FIAN (2002: 47). However, various disputes faced in time such as workers have dismissed because of strikes, the use of Police force to enact land repossession during the strike and the Landless Workers' Movement (MST) occupation show that there is a clear power relation between the representatives united in the Council and workers, specially in the sugar factory and for temporary workers, who are excluded from any part in decisions, which are normally made vertically, from above (See. Araújo, 2011: 21). Even though the cooperative management reproduced a social culture based on ecology and social development with its sphere, still, this case shows the major difficulties to establish and operate an initiative, based on solidarity economy in agricultural production: signs of stratification between permanent and temporary workers, pursuing outsourcing strategy with small-scaled farmers, and struggling with other social movements such as MST, instead of focusing mutual aid and solidarity. In short, the ownership of the means of production swings the balance.

Pankobirlik's position on privatizations are contradictory, and sometimes privatizations have seen as an opportunity to widen the sphere of influence. However, this has paved a way for economic and social stratification between farmers in different regions. The president of the biggest cooperative branch, Konya, has become the president of Pankobirlik in 1999 and thus Konya branch gradually dominated Pankobirlik in time, and this has caused a representation crisis (Ünal, 2008: pp. 3-4). As privatization process sped up, both numbers of farmers and beet production has increased in south-southwest part of Turkey, namely Konya-Kayseri Line. In the meantime, both the number of farmers and beet production has decreased in western, northern and eastern parts of Turkey, which leads to regional economic disparities and stratification between farmers who are members of same Cooperative Association (Ünal, 2008: pp. 8-9).

However, in cities like Burdur, where there are not any major industry besides sugar mills, the meaning of privatization for local people is rising unemployment and proletarianization of small-scaled farmers. Thus, local branches of Pankobirlik and Şeker-İş Union organized a joint campaign in 2018 and collected 450 million Turkish Liras to buyout Burdur Sugar Mill, which was approximately 280,702 times of net minimum wage of the time. However, a joint-venture group professionalized in plastic and warehouses business offered 487 million Turkish Liras and bought the mill. The group didn't pay the money in time, and finally the bill of sale had cancelled in the same year. This local initiative is the only case until now, that local branches of Pankobirlik Cooperative and Şeker-İş Union acted together to buy and operate a mill, even though they failed at auction (Çiçek & Şahin, 2018: p. 97). We can consider this initiative a sign of solidarity between farmers and workers, which is supported by the local people.

4. In Search of Ideal Type: A Short Analysis on Pankobirlik

To analyze Pankobirlik phenomena in terms of our ideal type, we conducted 10 semi-structured in-depth interviews: three farmers from Gönen and Atabey provinces of Isparta city, six managers from Pankobirlik branches, and also a union representative of Şeker-İş Union's local branch. The dissidence process between Türkşeker Inc. and Pankobirlik in the 1990s, was considered one of the most important development which shapes sugar industry. After the managerial processes of three sugar mills named Konya, Kayseri and Amasya, sugar cooperatives have strengthened in the industry. In the 2000s, *Recep Konuk* has become president of Pankobirlik and thus Konya Şeker Inc. experienced a rapid improvement process, with establishing an integrated plant and also sub-industries it has turned into a holding under the name "Anadolu Birlik Holding". According to the interviewed cooperative managers, this way of development should be a pattern to follow.

First, the relationship patterns between Pankobirlik cooperatives and sugar beet farmers should be analyzed. Indebtedness of farmers and differentiation of the scale size of cultivated lands are prominent problem areas. Following statements are quoted from different interviews may reveal the position of Pankobirlik branch managers:

"Since years we collect data about our member farmers, however, we do not conduct any specific member-profile research. In our general assembly, we inform the members about balance-sheet and the plan of the next year. ... For instance, we have made 40 million Turkish Liras in 2018, and we paid to 12,000 farmers. That means we as cooperative pay 400 Turkish Liras for per farmer, which is a sign of small-scaled farming. However, the big cooperatives like Konya has made 100 million Turkish Liras, and paid to roughly 7000-8000 farmers. That means big-scaled farming." (Interviewee No. 2, Burdur, 16 August 2018).

“The farmers are indebted to Ziraat Bank and Agricultural Credit Cooperatives. Most of them cannot pay their debt even if they sell their whole assets, yet they have no other choice and keep farming. ... Even though they work without compensation for their personal efforts, they still go into the red.” (Interviewee No. 4, Ankara, 20 September 2018).

“Unfortunately, the sugar cooperatives cannot hypothecate farmers assets while private companies do. This is a problem that has to be fixed. Farmers receive goods from cooperative and according to regulations the cooperative only seeks for bailers’ signature. But if they didn’t pay on time, the problem begins. If we could hypothecate farmers, that would be a more operational way” (Interviewee No. 8, Dinar, 04 December 2018).

“If the cooperative survives, it serves to farmers. To put it simply, we don’t prioritize farmers or cooperative. These two should have an accordence. This is our philosophy. Our system differs from other cooperatives: we allow farmers up to 26 months to pay their debts, which depends on the goods received. If farmers don’t repay on time, we send in the bailiffs. All of our farmers know that, and act accordingly” (Interviewee No. 14, Afyonkarahisar, 06 December 2018).

“Sugar production process has been more professional since the privatization of Kütahya Sugar Mill in 2004. Before the privatization, the mill was processing 300,000 tons of sugar beet in collaboration with around 2000 farmers. The mill processed 400,000 tons of sugar beet in the last year in collaboration with 800 farmers. This is more professional and productive” (Interviewee No. 22, Kütahya, 13 December 2018).

“Our farmers pursue crop substitution, thus they harvest other crops such as wheat sugar beet. So, this indebtedness may happen by other crops or husbandry. Because farmers organize agricultural production as a whole. Still, are farmers in trouble? Sure they are!” (Interviewee No. 24, Eskişehir, 14 December 2018).

As it may seem above quotations, the managers are far from some main cooperative principles. Instead, the discourses on indebtedness, hypothecating farmers and pro-privatization have similarities with the private company logic. Here, to analyze the position of sugar beet farmers gains importance:

“I am in sugar beet agriculture for 25 years. In my opinion, there is no difference between cooperative and private companies. Interest rates are high, and the interest rate provided by the cooperative is the same with private companies. As farmers, our one and only advantage dealing with the cooperative is that we may arrange a flexible repay date with cooperatives. Our lands are small-scaled, and we pursue crop substitution. Besides sugar beet, we harvest barley and wheat. We have difficulties about irrigation and transportation” (Interviewee No. 15, Gönen, 07 December 2018).

“I am in sugar beet agriculture since I was six years old. We are experiencing various difficulties including irrigation, fragmented lands of cultivation, high input prices, etc. I can’t say that the cooperatives support us. For instance, most of the time the cash advance interest rates of private companies are lower than cooperatives” (Interviewee No. 17, Atabey, 07 December 2018).

“I am in sugar beet agriculture since my childhood, like my ancestors. I can say that our problems are common: irrigation and fragmented lands of cultivation. Now the government pursues a defragmentation strategy, here in Atabey province, too, and it is getting results. Despite its economic potential, the cooperative association buys sugar beet from farmers with market prices. So, what is the difference from private companies? The cooperative also does not bargain about prices in any input, while private companies do. Moreover, there may have price differentials between various local branches of the cooperative. It is hard to understand this logic” (Interviewee No. 18, Atabey, 07 December 2018).

Farmers who are located in Gönen and Atabey provinces of Isparta city underline irrigation problems and fragmented cultivated land. Farmers perceptions about cooperative can be considered negative in terms of cooperatives' close market position to private companies. For credits, high interest rates are a problem that is closely related to the indebtedness of farmers. Even though Pankobirlik has a great economic potential of 2.833 billion USD total assets by 2017 and provided total 102 million USD paid in cash and kind (Pankobirlik, 2018), the credit strategy pursued by the cooperative seems to create problems rather than create solutions for farmers. The following quotations summarize farmers' perspective on indebtedness:

"The cooperative is like a private company. I have a repay in the second half of this year. If I can't pay it on time, they send me in the bailiffs. If the management can wait for three months, I can pay it. Besides, every local branch of cooperative acts differently when it comes to prices. For instance the price of the seeds in Isparta five Turkish Liras, in Senirkent three Turkish Liras, and in Burdur seven Turkish Liras" (Interviewee No. 15, Gönen, 07 December 2018).

"Pankobirlik is operating as a credit cooperative, rather than a producer cooperative. Maybe it is existence is far beyond sugar beet, with sub-industries its own. If you visit its own market, you can't see a product related with sugar beet. Not even seed of sugar beet. What kind of cooperative is this? I need 70,000 pesticides, but I could buy only seven from the cooperative market. Do you call that a support to farmers?" (Interviewee No. 18, Atabey, 07 December 2018).

The farmers we interviewed underline problems about cooperatives' position against farmers. Varying input prices between branches and farming under the threat of hypothecation are the major problematic areas. The farmers we interviewed are agreed on the Pankobirlik's position in sugar market is getting closer to private companies day by day. Establishing different relationships with farmers between local branches is making the situation worse than private companies and undermines the potential solidarity actions between local farmers.

The relationship between the cooperative and the union forms another problematic area of our ideal type discussion. The authorized union in the sugar industry is Şeker-İş. The union pursues a strategy that can be identified as business unionism⁷. Thus, organizing workers in sugar mills is "a process which has to be carefully proceeded":

"There are approximately 7000 workers employed in Anadolu Birlik Holding, including Çumra Mill and Konya Mill, and we organized around 2000 workers. ... We are trying to organize workers who completed their probation period, yet there are unwritten rules we need to follow. First, we as union have to protect the cooperative we organized, if the cooperative cannot survive, we cannot survive either. Thus, we organize in the cooperative via consultation with cooperative management at all levels, both local branches and headquarters. ... The average age of our members is 35, but in some facilities, such as snacks, it is between 20 to 30. ... We have members who are working here since 15-16 years. ... We are aware of layoffs happened in other sugar mills, and we disapprove these incidences but our hands are tied, so to say. When a sugar mill is privatized, the owner wants to continue with his/her own staff. Yet, our headquarters claimed against these layoffs and following the process. There are 800-900 claims about problems arose during the privatization process" (Interviewee No. 21, Konya, 11 December 2018).

According to the union's branch manager, less than half of the sugar mill workers of Pankobirlik are unionized, and the unionization process is under the control of Pankobirlik. As a union that pursues business unionism,

⁷ For instance, in the beginning of May 2016, Şeker-İş Union Headquarters decided to protest the privatization process "by working two more hours everyday throughout a month". Union's Yozgat branch manager stated: "This is a collective action which is free from ideologies, and politics. Our action aims to social benefit and peace" (Hürriyet, 2016).

Şeker-İş has concerns about organizing by itself and keeps a low profile. This structure is in favor of cooperative members only, and it is far from protecting workers' rights. Thus, we can argue that Pankobirlik is a traditional cooperative association in terms of its relations with working class and unions.

Conclusions

In this study, we searched answers to a fundamental question: What are the basic peculiarities of a sugar cooperative model which has a potential to recover the destruction of neoliberal policies experienced by farmers, workers and consumers? It is a fundamental and also hard question to reply in all aspects under the limitations of this chapter. However, focusing on a particular case, Pankobirlik, provided us some clues about the issue.

The one and only sugar beet producers cooperative association of Turkey, Pankobirlik's management has similarities with private businesses: 1- branch manager's oppressive attitudes against indebted small-scaled farmers, 2- price differentiation policy on inputs pursued between local branches which leads to stratification amongst farmers, 3- hesitant position taken against privatizations, 4- lack of input supports to the farmers such as providing inadequate numbers of goods with a competitive price policy, and 5- controlling the unionization. The presence of these similarities moves away Pankobirlik from the peculiarities of the ideal type that we have discussed.

The varying input prices are not the only difference between branches. Pankobirlik's Burdur branch organized a joint company together with Şeker-İş Union's Burdur branch and tried to buy Burdur Sugar Mill in 2018. The plan behind this attempt was to operate the sugar mill together and secure the sugar beet production in Burdur Province. Even though these local branches have failed at auction by a narrow margin, we should consider it a common solidarity action of two major groups threatened by neoliberal policies: small-scaled farmers and workers. Furthermore, privatization of Burdur Sugar Mill has cancelled in 2019 because the owners didn't pay the money in time. Thus, the possibility to strengthen the solidarity between local branches and also members of Pankobirlik and Şeker-İş to buy the sugar mill is still alive.

The presence of indebted sugar beet farmers and their expectations from the future are in the middle of our ideal type discussion. However, the lack of data on the dimensions of indebtedness of farmers prevents both a full-fledged analysis and policy recommendations. Because the cooperative association and the union are reluctant to create these data, future researchers should collect and classify the data via more comprehensive qualitative methods.

References

- Araújo, A. M. C. (2011). "Companies recovered by workers: the cases of the Catende Plant and Flaskó". (pp.1-25). Available: <http://lasa.international.pitt.edu/members/congress-papers/lasa2012/files/7495.pdf>, [Accessed 15 January 2012].
- Avcı, S. (1996). "Position of Turkish State from Establishment to Development of Sugar Industry". *Istanbul University Journal of Geography*. (4). 291-302. (in Turkish)
- Aytüre, S. (2004). *Turkey's Sugar Production Policies in Terms of EU Harmonization Process*. Unpublished Ph. D. Thesis. Ankara: Ankara University Institute of Social Sciences. Department of European Communities. (in Turkish)

- BusinessReport (2005). "Sugar co-op UCL is now a company". Available: <https://www.iol.co.za/business-report/economy/sugar-co-op-ucl-is-now-a-company-742611>, [Accessed 20 November 2019].
- Copersucar (2019). "Copersucar". Available: <http://copersucar.com/copersucar/>, [Accessed 21 November 2019].
- Çiçek, Ö., & Şahin, Ç. E. (2018). "Debating Cooperatives as an Alternative to Privatization of Sugar Mills in Turkey: The Case of Burdur Sugar Mill". In M. M. Erdoğan, M. S. Zouboulakis, S. M. Akar, & B. T. İçke (Eds.) *Public Sector Economics & Development*. (pp.91-102). London/UK: IJOPEC Publication.
- Demirci, S. (2003). *An Economic Analysis of Possible Effects by Sugar Law*. The Ministry of Agriculture and Rural Affairs. Ankara: Agricultural Economy Research Institute Publishing. (in Turkish)
- Ertan, A. (1997). *A Proposal to the Problem of Privatization of Agricultural Public Enterprises in Turkey and Pankobirlik Case in Turkey Sugar Industry*. Ankara: Pankobirlik Publications. (in Turkish)
- Fedai, R. (2016). "Sugar and Sugar Beet as a Policy Space". *Journal of History School*. 28(9). 455-471. (in Turkish)
- FIAN (2002). "Economic, social and ecological impacts on Brazil of accelerated liberalisation of the European sugar market". (pp.1-60). Available: <http://gaia.pge.utexas.edu/BiofuelQA/Brazil/Ekonomische.pdf>, [Accessed 8 August 2018].
- Gökten, H. B. (1989). *Analyses and Thoughts on Beet Cooperatives and Pankobirlik*. Ankara: Pankobirlik Publications. (in Turkish)
- Hürriyet (2016). "Such a protest! Worker's demand two hours of overtime without any compensation". Available: <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/yok-boyle-eylem-isciler-iki-saat-fazla-mesai-istiyor-40099003>, [Accessed 15 September 2019]. (in Turkish)
- İnan, M. (2002). *Beet Producers Cooperatives in terms of State - Cooperative Relations in Turkey*. Unpublished Master's Thesis. Eskişehir: Anadolu University Institute of Social Sciences. (in Turkish)
- Kawano, E. (2009). "Crisis and Opportunity: The Emerging Solidarity Economy Movement". In E. Kawano, T. N. Masterson, & J. Teller-Elsberg, (Eds.) *Solidarity Economy I: Building Alternatives for People and Planet Papers and Reports from the 2009 U.S. Forum on the Solidarity Economy*. (pp.11-23). MA/USA: Center for Popular Economics Amherst.
- Kıymaz, T. (2003). "Sugar Policies in EU and Turkey". Paper presented at *Turkey in EU Enlargement: Agricultural and Rural Policies Symposium* (pp.1-24). Ankara: TMMOB Agricultural Engineers Chamber. January 08-09, Available: http://www.zmo.org.tr/resimler/ekler/fe77ac7060e716f_ek.pdf?tipi=14&sube=. [Accessed 8 August 2018]. (in Turkish)
- Michigan Sugar Company (2019). "About Us". Available: <https://www.baycityarea.com/list/member/michigan-sugar-company-330>, [Accessed 20 November 2019].
- Odaman, S. (2007). *Analyzing Sugar Industry in Context of WTO, EU, and Turkey*. Unpublished Master's Thesis. İzmir: Dokuz Eylül University Institute of Social Sciences. Department of EU. (in Turkish)
- Oluç, M. (1946). *Agricultural Economy of Thrace*. Istanbul University Faculty of Economics. Istanbul: Institute of Economics and Sociology Publishing. (in Turkish)

- Pankobirlik (2018). “Beet Cooperatives and Establishment of Pankobirlik”, Available: http://www.pankobirlik.com.tr/AnaSayfa/Genel_Bilgi_ve_Tarihce, [Accessed 14 October 2018]. (in Turkish)
- Reuters (2008). “Brazil’s largest sugar co-op turns into a company”. Available: <https://www.reuters.com/article/sugar-brazil-copersucar-idUSN0128938220081001>, [Accessed 21 November 2019].
- Şahin, Ç. E. (2019). “Cooperatives Provide a Model for to Solve Current Problems of Agriculture in Turkey? Reflections on Opportunities and Handicaps”. In F. S. Öngel & U. D. Yıldırım (Eds.) *Cooperatives Against Crisis: Experiences, Discussions, Alternatives*. (pp. 79-115). İstanbul: Notabene Publishing. (in Turkish)
- Şeker-İş (2011). *Future of Sugar*. Şeker-İş Union R&D Unit. Ankara: Mattek Press. (in Turkish)
- Şeker-İş (2013). *From Two Tins, a Wooden Scaffolding and a Broken Table to an Indestructible Castle*. (50th Anniversary of Şeker-İş Union). Şeker-İş Union Publication. Ankara: Aydoğdu Ofset Press. (in Turkish)
- Şeker-İş (2014). *Restructuring of TÜRKŞEKER Inc. Sugar Factories within the Framework of Sustainability of Production*. Ankara: Şeker-İş Union Publication. (in Turkish)
- Şide, M. S. (2005). *My Union Şeker-İş and Sugar Industry*. Ankara: Şeker-İş Union Publication. (in Turkish)
- Türkşeker (2018). *Sectoral Report 2017*. Available: http://www.turkseker.gov.tr/sector_report_2018.pdf. [Accessed 4 August 2018]. (in Turkish)
- Türkşeker (2019). *Sectoral Report 2018*. Available: https://www.turkseker.gov.tr/SECTOR_REPORT.pdf. [Accessed 8 December 2019]. (in Turkish)
- Ünal, B. (2008). “Organizational Deviances in Turkish Sugar Industry During the Privatization Process”. *Turkish Journal of Agricultural Economics*. 14(1). 3-11. (in Turkish)
- Zarakolu, A. (1981). “Cooperatives and Main Problems of Cooperative Enterprises in Turkey”. Paper presented at *10th Turkish Cooperative Congress: Cooperative Movement in Turkey and Expected Developments from Cooperative Movement*. Ankara: Turkish Cooperative Institution Publications. Fon Press. 21-23 December. (in Turkish)

Interviews

- Interviewee No.2, Pankobirlik Cooperative Local Branch Manager, Burdur, 16 August 2018.
- Interviewee No.4, Pankobirlik Cooperative Investment and Project Manager, Pankobirlik Headquarters in Ankara, 20 September 2018.
- Interviewee No.8, Pankobirlik Cooperative Local Branch Manager, Dinar, 04 December 2018.
- Interviewee No.14, Pankobirlik Cooperative Local Branch Manager, Afyonkarahisar, 06 December 2018.
- Interviewee No.15, Farmer located in Gönen province of Isparta city, 07 December 2018.
- Interviewee No.17, Farmer located in Atabey province of Isparta city, 07 December 2018.
- Interviewee No.18, Farmer located in Atabey province of Isparta city, 07 December 2018.
- Interviewee No.21, Şeker-İş Union Local Branch Manager, Konya, 11 December 2018.
- Interviewee No.22, Pankobirlik Cooperative Local Branch Manager, Kütahya, 13 December 2018.
- Interviewee No.24, Pankobirlik Cooperative Local Branch Manager, Eskişehir, 14 December 2018.

METAPHORIC PERCEPTIONS OF WORKERS ABOUT EMPLOYER AND EMPLOYEE CONCEPTS / ÇALIŞANLARIN “İŞÇİ” VE “İŞVEREN” KAVRAMLARINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Elvan Okutan¹, Aleyna Yetim²

Abstract

In simple terms, the worker is the person who sells his labor for wages, the employer pays and employs the worker. Metaphor is a process of mental production that defines one concept with another. This study is a qualitative research method in which employees compare one concept to another and explain the reason for the analogy. Although metaphor studies are mostly used in educational sciences, it has become a method used in social sciences in recent years. The aim of this study is to reveal the perceptions of employees about metaphor and “worker” and “employer” concepts. This study is important because no metaphoric perception study has been found on how employees perceive workers and employers. This research was applied to factory workers in Bilecik. According to the results of the study, while most of the employees see the employer as a source of income, some employees think that they are exploited and controlled by the employer. Considering the metaphors created by the workers for the concept of workers, it is noteworthy that the majority of them consider the workers to be very hardworking and representing labor.

Keywords: Worker, Employer, Metaphor.

Giriş

İşçi en basit tanımıyla bilek veya kafa gücünü ücret karşılığında pazarlayan kişiyken, işveren işçiye ücret karşılığında işini yaptıran kişidir. 4857 sayılı İş kanuna göre “bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği bulunmayan kurum ve kuruluşlar işveren” (İş.K. m.2) denilmektedir. İşçi kavramı başlıca 3 unsura dayanmaktadır bunlar şöyle belirlenebilir: Bir işin yapılması, işin hizmet akdine dayanması, işin ücret karşılığında görülmesi. (Işıklı, 1999: 36).

Metafor (metaphore) kelimesi, iki kelimenin birleşmesiyle oluşmaktadır: Meta kelimesi sonra yahut manası; fora (phore) sözü de aktarmak/ nakletmek manası taşımaktadır. Yani mevcut kavram veya olguyu başka bir kavram ve olguya izah etme biçimine metafor denilerek; mevcut olan bir mesele, mecazi bir şekilde dile getirilmektedir. (Keklik, 1990:1). Kövecses (2002:4)’e göre “metaforların temel amacı zihinsel bağlantılar yoluyla var olan soyut bir kaynak alanı açıklamak için somut kavramlara yönelmektir”. Bu sayede soyut kavramlar bilişsel bir yaratıcılık süreci ile somutlaştırılır (Hanson, 1993: 274). Metaforların başlıca özellikleri aşağıdaki gibidir (Tompkins ve Lawley, 2002: 2);

1 Sakarya University, elvany@sakarya.edu.tr

2 Sakarya University, aleynayetimay@gmail.com

- Metaforların; varolan bir kavramı başka bir kavramla anlatma.
- Varolan kavramı benzetme yaparak başka bir kavramla betimleme.
- Varolan kavramı farklı bir boyutta görme.
- Varolan kavramı farklı bir algı ile farklı bir kalıpta yorumlama gibi özellikleri vardır.

Bu araştırmanın yapılmasını gerekli kılan neden, literatür değerlendirildiğinde çalışmanın konusunu oluşturan çalışanların işçi ve işveren kavramlarına yönelik algılarını ölçen bir metafor çalışmasına rastlanmamasıdır. Bu araştırmada çalışanların kendilerini ve işverenlerini tanımlamada alışlagelmiş nicel araştırma tekniklerinin dışında bir yaklaşımla değerlendirme imkânı verdiği için önem taşımaktadır. Bu alışlagelmiş tekniklerin dışında kullanılan metafor tekniği ile çalışanların bu kavramlara ilişkin algılarının nasıl ve ne yönde olduğu sorularına yanıt verilmiştir. Metafor analizi ile çalışanların işveren ve işçi kavramları ile nasıl bağ kurduklarının ortaya konulması hedeflenmektedir. Bu yüzden çalışanların kavramları nasıl algıladığını görmek için metaforik bir çalışma yapmak önemli görülmektedir. Bu düşünceden hareketle bu araştırmanın amacı emeğini sunan çalışanların “işveren”, “işçi” kavramlarına ilişkin düşünceleri metaforlar aracılığı ile ortaya koymaktır.

Çalışanların İşçi ve İşveren Kavramlarına Yönelik Algılarını Ölçen Bir Alan Araştırması **Araştırmanın Amacı ve Önemi**

Bu araştırmanın amacı Bilecik’ te kimya işkolunda çalışanların “işçi” ve “işveren” kavramları hakkında sahip oldukları algıları metaforlar yoluyla ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde metafor çalışmalarının daha çok eğitim bilimleri alanında uygulandığı göze çarpmaktadır. Son dönemlerde farklı alanlarda da kullanılmaya başlayan metaforik çalışmalar sosyal bilimler alanındaki çalışmalarda da kullanılmaya başlamıştır. Literatürde çalışanların işçi ve işveren kavramlarına ilişkin metaforik algılarını inceleyen bir çalışmaya rastlanmadığı için bu çalışma ile metafor analizi çalışmalarında önemli bir eksikliğin de giderilmesi hedeflenmektedir.

Araştırma Soruları

Yukarıda belirtilen genel amaçlar çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Çalışanların “işçi” ve “işveren” kavramına ilişkin ürettiği metaforlar nelerdir?
- Çalışanların “işçi” ve “işveren” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar ne şekildedir hangi kavramsal kategori adı altında toplanabilir?
- Çalışanların “işçi” ve “işveren” algısı nasıldır?

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma içerik analizi tekniği kullanılarak nitel bir araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi, toplanan verilerin ilk olarak kavramsallaştırılıp daha sonra ortaya çıkan kavramların incelenerek mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve veriyi açıklayan temanın ortaya çıkarılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 227). Yapılan içerik analizi var olan kavramlar üzerine kişilerin zihinsel algılarının metaforlar yolu ile ortaya konmasını sağlayacaktır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2018 yılında Bilecik’ te kimya işkolundaki fabrika çalışanları oluşturmaktadır. Toplam iki üretim tesisinde gerçekleşen çalışma rastgele örneklem yöntemiyle seçilen 90 kişiden oluşmaktadır. Ancak katılımcıların 9’u veri toplama aracına metafor yazmadığından dolayı bu formdan elenerek araştırmaya dahil edilmemiştir. Toplamda geçerli 81 metafor çalışmasına ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan ve geçerli metafor oluşturan 81 işçinin cinsiyet, eğitim durumu ve yaş aralığının frekans ve yüzde dağılımları aşağıda Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri		
Cinsiyet	Frekans	Yüzde %
Kadın	16	20%
Erkek	65	80%
Toplam	81	100%
Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde %
İlköğrenim	20	25%
Ortaokul	15	19%
Lise	19	23%
Yüksekokul	3	4%
Lisans	17	21%
Yüksek Lisans	7	9%
Toplam	81	100%

Yukarıdaki Tablo 1’ de görüldüğü üzere araştırmaya dahil edilen ve geçerli metafor üreten toplamda 81 çalışanın %80’i ağırlıklı olarak erkekler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan çalışanların eğitim seviyesine baktığımızda en fazla %23’lük bir oran ile lise mezunu olduğunu ve ağırlıklı olarak lise, ortaokul ve ilkokul mezunu olduğunu görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan çalışanların “işçi” ve “işveren” kavramlarına ilişkin düşüncelerini ortaya çıkarmak amacıyla 90 işçinin her birinden “*Bana göre işçi/işveren... gibidir; çünkü...*” cümlesini devam ettirilmesi istenmiştir. Katılımcılara bu cümlelerin yazılı olduğu bir form doldurmak üzere verilerek 20 dakika beklenmiştir. Bu çalışma kapsamında 95 işçiye form verilmiş ancak 90’ı geri dönüş yapmıştır. Katılımcıların 9’u formu eksik doldurduğu için toplamda 81 geçerli forma ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Yapılan araştırmada, toplanan verilerin değerlendirilmesi “*içerik analizi*” tekniği kullanılıp verilerin analizi 3 aşamada gerçekleşmiştir.

1. Kodlama ve ayıklama: Verileri topladığımız bazı kağıtlar eksik bilgi ve ifadeler içerdiğinden değerlendirilmeye alınmamıştır. Bu aşamada, katılımcıların ürettiği metaforlar ve açıklamaları toplanarak her bir ifade aşağıdaki Tablo 2’ de gibi kodlanmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Görüşlerinin Kodlanması Örneği

Kod No	Metafor	Açıklama	Kodlama
K1	İşçi emek gibidir.	Çünkü işini alın terini silerek bitirir .	emek alın teri iş bitirir.
K2	İşveren ekmek teknesi gibidir.	Çünkü ekmeğimizi veriyor .	ekmek teknesi ekmek

- **Kategori geliştirme:** Bu aşamada çalışanların işçi, işveren kavramları için geliştirmiş oldukları metaforlardan oluşturulan “metafor listesi” baz alınarak, çalışanlar tarafından söylenen her bir metafor imgesi işçi/ işveren kavramına yönelik sahip olduğu bakış açısına göre bir tema ile özdeşleştirilerek kavramsal kategoriler meydana getirilmiştir.
- **Güvenirliliğin sağlanması:** Kategorilerin geçerliği ve güvenilirliği sağlanması amacı ile veriler rapor edilerek uzman görüşüne başvurulmuştur (Tulunay Ateş, 2016: 81).

Araştırmanın Bulguları

Bu bölümde çalışanların “işçi” ve “işveren” kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlara yer verilmiştir. Çalışanlar işçi kavramına ilişkin toplamda 45 tane geçerli metafor üretirken işveren kavramına ilişkin 53 geçerli metafor üretmiştir. Aşağıdaki Tablo 3’ de çalışanların işçi ve işveren kavramına yönelik geliştirilen metaforların frekansı ve yüzdelik dağılımı verilmektedir.

Tablo 3: Geliştirilen Metaforların Frekansı ve Yüzdelik Dağılımı

İşveren Kavramı			İşçi Kavramı		
Geliştirilen Metaforlar	Tekrar Sayısı (F)	Yüzde%	Geliştirilen Metaforlar	Tekrar Sayısı (F)	Yüzde%
Aç Gözlü	1	1%	Amele	3	4%
Adam	1	1%	Arı	5	6%
Ağa	3	4%	Aslan	1	1%
Ahtopot	1	1%	At	1	1%
Ana Kraliçe	1	1%	Bağımsız	1	1%
Arı	1	1%	Bel Kemiği	1	1%
Aslan	4	5%	Belirsiz	1	1%
Baba	7	9%	Beyin	1	1%
Bahçe	1	1%	Bomba	1	1%
Banka	1	1%	Bütünün Parçası	2	2%
Bencil	1	1%	Çocuk	2	2%
Beyin	2	2%	Devlet	1	1%
Bütünü Temsil	1	1%	Dinamo	1	1%
Cin Horozu	1	1%	Emek	10	12%
Dağ	1	1%	Eşek	3	4%
Devlet	4	5%	Ezik	1	1%
Dj	1	1%	Güven	1	1%

İşveren Kavramı			İşçi Kavramı		
Geliştirilen Metaforlar	Tekrar Sayısı (F)	Yüzde%	Geliştirilen Metaforlar	Tekrar Sayısı (F)	Yüzde%
Ekmek Teknesi	10	12%	Hak Sahibi	1	1%
Gökdelen	1	1%	Halk	1	1%
Gözetimci	1	1%	Hamal	2	2%
Güç	1	1%	Herkes	1	1%
Hava	1	1%	İhtiyaç	1	1%
Hayat	1	1%	İşgücü	1	1%
İhtiyaç	1	1%	Kalem	1	1%
İmkan Yaratan	1	1%	Kardeş	1	1%
İnsanoğlu	1	1%	Karınca	7	9%
İş Sahası	1	1%	Kaya Parçası	1	1%
İşçi İdaresi	1	1%	Kaynana	2	2%
İyilik	1	1%	Koyun	3	4%
Kadın	1	1%	Köle	4	5%
Kar Kuruluşu	1	1%	Kömür Madeni	1	1%
Katkı	1	1%	Makine Dişlisi	1	1%
Kurt	1	1%	Maymuncuk	1	1%
Maceracı	1	1%	Muhtaç	2	2%
Mülk Sahibi	1	1%	Mühendis	1	1%
Nehir	1	1%	Önemsiz	2	2%
Para	1	1%	Robot	1	1%
Para Babası	1	1%	Sanatçı	1	1%
Patron	2	2%	Su	2	2%
Pirana	1	1%	Traktör	1	1%
Pres	1	1%	Uzuv	2	2%
Rızık	1	1%	Üretici	1	1%
Sömürgeci	3	4%	Vasıfsız	1	1%
Tarla	1	1%	Yaprak	1	1%
Tavus Kuşu	1	1%	Yıpranık	1	1%
Ticaret	1	1%			
Unvan	1	1%			
Üretici	1	1%			
Velinimet	1	1%			
Verici	2	2%			
Yardım Eli	1	1%			
Zengin	1	1%			
Zeytin Yağı	1	1%			
53	81	100%	45	81	100%

Kavramsal Kategoriler

Bu bölümde araştırmaya katılan çalışanların işçi ve işveren kavramlarına yönelik üretmiş oldukları metaforlar, kavramsal kategorilere ayrılarak verilmiştir.

İşveren Kavramına Yönelik Oluşturulan Kavramsal Kategoriler

Çalışanlar işveren kavramına yönelik toplamda 53 geçerli farklı metafor türetmiştir. En sık tekrar edilen metaforlar ekmek teknesi (%12), baba (%9) gibi olumlu kavramlardan oluşmaktadır. İşçilerin işveren kavramına yönelik türetmiş oldukları metaforlar, geliştirilen 15 farklı kavramsal kategoride Tablo 4’ de verilmiştir.

Tablo 4. İşveren Kavramına Yönelik Oluşturulan Kavramsal Kategoriler			
Kategoriler	Metaforlar ve Frekansları	Toplam Metafor	%
1.Adrenalin Unsuru Olma	Maceracı (1)	1	1%
2.Aile Unsuru Olma	Baba (7)	7	9%
3.İnsan Unsuru Olma	Adam (1), Kadın (1), İnsanoğlu (1)	3	4%
4.Değer Unsuru Olma	Velinimet (1), Unvan (1)	2	2%
5.Doğa Unsuru Olma	Dağ (1), Hava (1), Nehir (1), Zeytin Yağı (1)	4	5%
6.Finas/Gelir Kaynağı Unsuru Olma	Banka (1), Ekmek Teknesi (10), Para (1), İmkan Yaratıcı (1), Para Babası (1), Rızık (1), Tarla (1), İş Sahası (1), Bahçe (1), Ticaret (1)	19	23%
7.Güç Unsuru Olma	Güç (1), Zengin (1)	2	2%
8.Hayvan Unsuru Olma	Ahtapot (1), Aslan (4), Arı (1), Kurt (1), Pirana (1), Tavus Kuşu (1), Cin Horozu (1)	10	12%
9.Kontrol Edici Unsuru Olma	Ana Kraliçe (1), Beyin (2), Dj (1), Gözetimci (1)	5	6%
10.Mülk/Mülk Sahibi Unsuru Olma	Ağa (3), Devlet (4), Patron (2), Mülk Sahibi (1), Üretici (1), Kar Kuruluşu (1)	12	15%
11.Sömürgeci Unsuru Olma	Sömürgeci (3) Bencil (1), Pres (1), Aç Gözlü (1)	6	7%
12.Temsilci Unsuru Olma	Bütünü Temsil (1)	1	1%
13.Yaşam Unsuru Olma	Hayat (1), İhtiyaç (1)	2	2%
14.Yapı Unsuru Olma	Gökdelen (1)	1	1%
15.Yardımcı Unsuru Olma	Yardım Eli (1), Katkı (1), İyilik (1), Verici (2), İşçi İdaresi (1)	6	7%
Toplam:	53 Metafor	81	100%

1. Adrenalin Unsuru Olma

Bu bölümde 1 katılımcı ve 1 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgesi maceracı (1) şeklindedir. Bu kategorideki metafora işveren adrenalin unsuru olma özelliği taşımaktadır. Bu kategorideki geliştirilen ifade aşağıdadır.

“Bana göre işveren maceracı gibidir; çünkü adam çalıştırmak zor bir eylemdir.”

2. Aile Unsuru Olma

Bu bölümde 7 katılımcı ve 1 metafor vardır. Bu kategorideki metafor imgesi baba(7) şeklindedir. Bu bölümdeki metafora göre işveren baba unsuru olma özelliği taşımaktadır. Bu bölümde yer alan bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işveren baba gibidir; çünkü ya kızar ya da döver.”, “Bana göre işveren baba gibidir; çünkü bakar”, “Bana göre işveren baba gibidir; çünkü evinin ekmeğini sana o sağlar (emeğinin karşılığında).”, “Bana göre işveren baba gibidir; çünkü harçlık verir. (Türkiye’de)”, “Bana göre işveren baba gibidir; babalar aileyi yönetir, işveren de işçisini.”, “Bana göre işveren baba gibidir; çünkü doğruları yaparsan sorun yok yanlış yaptığımızda cezayı verir.”

3. İnsan Unsuru Olma

Bu bölümde 3 katılımcı ve 3 metafor vardır. Buradaki metafor imgeleri adam (1), kadın (1), insanoğlu (1) şeklindedir. Bu kategorideki metaforlara göre insan unsuru olma özelliği taşır. Bu bölümde yer alan bütün ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işveren adam gibidir; çünkü zekidir.”, “Bana göre işveren kadın gibidir; olsa bir dert olmasa bir dert.”, “Bana göre işveren insanoğlu gibidir; çünkü hep daha fazlasını ister, daha iyi olmasını ister.”

4. Değer Unsuru Olma

Bu bölümde 2 katılımcı ve 2 metafor vardır. Bu bölümdeki metaforlar velinimet (1), unvan (1) şeklindedir. Bu kategorideki metaforlara göre işveren değerli bir unsurdur. Bu kategoride yer alan ifadelerin tümü aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işveren velinimetdir; çünkü çalışıyorum ve karşılığını ondan alacağım.”, “Bana göre işveren unvan gibidir; çünkü bu unvan sayesinde işçiye çalışması için emir verir.”

5. Doğa Unsuru Olma

Bu bölümde 4 katılımcı ve 4 metafor vardır. Bu kategorideki metafor imgeleri dağ(1), hava (1), nehir(1), zeytinyağı (1) şeklindedir. Bu bölümdeki metaforlara göre işveren doğa unsuru olma özelliği taşımaktadır.

“Bana göre işveren dağ gibidir; çünkü kayalardan (işçi) oluşur, büyük kayalardan oluşur”, “Bana göre işveren hava gibidir; çünkü lazımdır.”, “Bana göre işveren nehir gibidir; çünkü etrafını yeşertir.”, “Bana göre işveren zeytinyağı gibidir; her şeyde üste çıkar.”

6. Finans/ Gelir Kaynağı Unsuru Olma

Bu bölümde 19 katılımcı ve 10 metafor bulunmaktadır. Bu bölümde en çok tekrarlanan metafor imgesi ekmek teknesi (10). Diğer metafor imgeleri banka (1), para (1), imkan yaratan (1), para babası (1), rızık (1), tarla (1) iş sahası (1), bahçe (1), ticaret (1) şeklindedir. Bu kategorideki metaforlara göre işveren gelir kaynağı unsuru olma özelliği taşımaktadır. Bu kategoride yer alan ifadelerin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işveren ekmek teknesi gibidir; çünkü ekmeğimizi veriyor.”, “Bana göre işveren ekmek teknesi gibidir. Çünkü tüm çalışanların ekmeğini verir.”, “Bana göre işveren banka gibidir; çünkü çalışana parasını verir.”, “Bana göre işveren

para gibidir; çünkü ihtiyacımızı karşılar.”, “Bana göre işveren para babası gibidir; çünkü para onda.”, “Bana göre işveren rızık kapısı gibidir, çünkü rızık verir işçiye.”, “Bana işveren tarla gibidir. Çünkü çalışırsanız emeğinin karşılığını alırsınız.”, “Bana göre işveren iş sahası gibidir; çünkü iş imkanı sağlar ve faydalıdır.”, “Bana göre işveren bahçedir; çünkü bakarsan emek verirsen karşılığını verir.”, “Bana göre işveren ticaret gibidir; çünkü kaynak sağlar.”

7. Güç Unsuru Olma

Bu bölümde 2 katılımcı ve 2 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgeleri güç (1), zengin (1) şeklindedir. Bu bölümdeki metaforlara göre işveren güç unsurdur. Bu bölümde yer alan ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işveren güç gibidir; çünkü gerekli maddi kaynağını (gücünü) piyasada gördüğü açıkla karıştırarak hizmet ve istihdam sağlayandır.”, “Bana göre işveren zengin gibidir; çünkü çalışmaz yatar zaten güçlüdür gerek yoktur çalışmasına.”

8. Hayvan Unsuru Olma

Bu bölümde 10 katılımcı ve 7 metafor vardır. Bu bölümde en çok tekrarlanan metafor imgesi aslan (4) olup diğer metafor imgeleri kurt (1), cin horozu (1), ahtapot (1), pirana(1), tavus kuşu (1), arı (1) şeklindedir. Bu kategorideki metaforlarda aslında imge içinde bir imge karşımıza çıkmaktadır işçiler hayvanlara bazı insani özellikler akdetmiştir ve güçlü bir benzetim yapmak adına o özelliği direkt bir hayvana benzetmiştir. Bu bölümde yer alan ifadelerin bazıları aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işveren aslan gibidir; çünkü koruyucudur.”, “Bana göre işveren aslan gibidir; çünkü ekmek aslanın ağzında.”, “Bana göre işveren aslan gibidir; çünkü çalıştırdığı işçisinden daha fazla nasıl yararlanabilirim diye düşünmektedir.”, “Bana göre işveren kurt gibidir; hırslı oldukları için.”, “Bana göre işveren cin horozu gibidir; çünkü sürekli işçiden bir şey bekler”, “Bana göre işveren ahtapot gibidir; çünkü çeşitli birimleri ve kişileri tek gövdede toplar ve tek yerden yönetir.”, “Bana göre sendika pirana gibidir; çünkü işçi hakkını korumaz üstelik ayda bir yevmiye zimmetine geçirir.”, “Bana göre işveren tavus kuşu gibidir; çünkü egoludur.”, “Bana göre işveren arı gibidir; çünkü sürekli çalışır.”

9. Kontrol Edici Unsuru Olma

Bu bölümde 5 katılımcı ve 4 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgeleri beyin (2), gözetimci (1), ana kraliçe (1), dj (1) şeklindedir. Bu kategorideki metaforlara göre işveren kontrol etme yönetme özelliğiyle kontrol mekanizması unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kategoride yer alan ifadelerin tümü aşağıdadır.

“Bana göre işveren beyin gibidir; çünkü ana kumanda onlardadır.”, “Bana göre işveren beyin gibidir; çünkü karar mekanizmasıdır.”, “Bana göre işveren gözetimci gibidir; çünkü işçileri ve işi kontrol eder.”, “Bana göre işveren dj gibidir; çünkü nasıl bir dj kalabalığı yönetebiliyorsa, işverende kendi işini ve altını yönetmekle mükelleftir.”, “Bana göre işveren ana kraliçe gibidir; çünkü üreticilerin başıdır.”

10. Mülk/ Mülk Sahibi unsuru Olma

Bu bölümde 12 katılımcı ve 6 metafor vardır. Bu bölümdeki en çok tekrarlanan metafor imgesi devlet (4) olup diğer metafor imgeleri ağa (3), patron (2), mülk sahibi (1), üretici (1), kar kuruluğu (1) şeklindedir. Bu kategorideki metaforlara göre işveren mülk sahibidir ve mülk unsurdur. Bu kategoride yer alan bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işveren devlet gibidir; çünkü insanlara yaşamlarını devam ettirebilmeleri için para kazanma imkanı sağlar.”, “Bana göre işveren ağa gibidir; çünkü belli bir ücret karşılığı marabalarına işini gördürür.”, “Bana göre işveren patron gibidir; çünkü işveren çalışma ortamı sağlar ve işsizlik oranını düşürür.”, “Bana göre işveren kar kuruluşu gibidir; çünkü kuruluşun sahibidir ve hep kar yapar.”, “Bana göre işveren mülk sahibi gibidir; çünkü bize çalışma ortamı ve imkanı verir.”, “Bana göre işveren üretici gibidir; çünkü her zaman daha fazla üretim ve istihdam ister.”

11. Sömürgeci unsuru Olma

Bu bölümde 6 katılımcı ve 4 metafor bulunmaktadır. Bu bölümde en çok tekrarlanan metafor imgesi sömürgeci (3) olup diğer metafor bencil (1), pres (1), aç gözlü (1) şeklindedir. Bu kategorideki metaforlara göre işveren işçileri sömüren bir unsurdur. Bu kategoride yer alan ifadelerin bazıları aşağıdaki gibidir.

“Bana göre işveren sömürgeci gibidir; çünkü işçi emeğinin karşılığını alamıyor.”, “Bana göre işveren bencil insan gibidir; çünkü kullandıktan sonra çıkar gider.”, “Bana göre işveren açgözlü gibidir; çünkü işçiyi yer yer doymaz.”, “Bana göre işveren pres gibidir; çünkü daha çok kazanmak için çalışanlarını ezendir.”

12. Temsilci Unsuru olma

Bu bölümde 1 katılımcı ve 1 metafor vardır. Buradaki metafor imgesi temsilci (1) olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kategorideki metafora göre işveren bütünü temsil eden bir unsurdur. Bu kategoride yer alan ifade aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işveren bütünü temsil gibidir; çünkü bir işin sahipliği ve sermaye gücünü elinde tutarak düzeyi belirler.”

13. Yaşam Unsuru olma

Bu bölümde 2 katılımcı ve 2 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgeleri hayat (1), ihtiyaç (1) şeklindedir. Bu kategorideki metaforlara göre işveren yaşam unsurdur. Bu kategoride yer alan ifadelerin tümü aşağıdadır.

“Bana göre işveren hayattır; çünkü iş ve para verir hayatı yaşanabilir sağlar.”, “Bana göre işveren ihtiyaç gibidir; çünkü emekçilerin emeklerini hayat buldurandır.”

14. Yapı Unsuru Olma

Bu bölümde 1 katılımcı ve 1 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgesi gökdelen (1) olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki metafora göre işveren bir yapı unsurudur. Bölümde yer alan ifade aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işveren gökdelen gibidir; çünkü olaylara yukarıdan bakar.”

15. Yardımcı unsuru Olma

Bu bölümde 6 katılımcı ve 5 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgeleri verici (2), yardım eli (1), katkı (1), iyilik (1), işçi idaresi (1) şeklindedir. Bu bölümdeki metaforlara göre işveren işçiye yardım eden bir unsurdur. Bu kategoride yer alan ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işveren verici gibidir; çünkü fabrika açar işçileri çalıştırır ve karşılığını verir.”, “Bana göre işveren verici gibidir; çünkü insanlara emeği karşılığında para verir.”, “Bana göre işveren yardım eli gibidir; çünkü işçiye uzattıkları el

sayesinde destek sağlar.”, “Bana göre işveren katkı gibidir; çünkü işçiye, kendine ve ekonomiye katkı sağlar.”, “Bana göre işveren iyilik gibidir; çünkü ekmek verir.”, “Bana göre işveren işçi idaresi gibidir; çünkü ona bağlıyız.

İşçi Kavramına Yönelik Oluşturulan Kavramsal Kategoriler

Çalışanlar işçi kavramına yönelik toplamda 45 geçerli metafor türetmiştir. Bu metaforlardan en sık tekrar edilenleri ise emek (%12), karınca (%9), arı (%6) gibi çalışkanlığı öne çıkaran kavramlardır. Çalışanların işçi kavramına yönelik türetmiş oldukları metaforlar, geliştirilen 15 ayrı kavramsal kategoride aşağıdaki Tablo 5’ de verilerek kategoriler detaylı şekilde yorumlanarak analiz edilmiştir.

Tablo 5: İşçi Kavramına Yönelik Oluşturulan Kavramsal Kategoriler			
Kategoriler	Metaforlar ve Frekansları	Toplam Metafor	%
1.Aile unsuru olma	Kardeş (1), kaynana (2), çocuk (2)	5	6%
2.Çalışan Unsuru olma	Amele (3), hamal (2), köle (4)	9	11%
3.Belirsizlik Unsuru Olma	Belirsiz (1)	1	1%
4.Emek Unsuru Olma	Emek (10), işgücü	11	14%
5.Doğa Unsuru olma	Yaprak (1), su (2)	3	4%
6.Değerlilik unsuru olma	Bel kemiği (1), beyin (1), kalem (1), kömür madeni (1), sanatçı (1), üretici (1), ihtiyaç (1)	7	9%
7.Değersizlik unsuru olma	Önemsiz (2) vasıfsız (1), ezik (1), yıpranık (1), muhtaç (2)	7	9%
8.Güven unsuru olma	Güven (1)	1	1%
9.Çalışkan Hayvan Unsuru Olma	Arı(5), Aslan (1), at (1), eşek(3), karınca(7), Koyun (3)	20	25%
10.Makine unsuru olma	Traktör (1), robot (1), makine dişlisi (1), maymuncuk (1), dinamo (1)	5	6%
11.Tamamlayıcı Unsur Olma	Uzuv(2), bütünün parçası (2) kaya parçası (1)	5	6%
12.Özgürlük unsuru olma	Bağımsız (1)	1	1%
13.Tehlike unsuru olma	Bomba (1)	1	1%
14.Temsilci unsuru olma	Herkes (1), halk (1), hak sahibi (1), mühendis (1)	4	5%
15.Mülk/Mülk Sahibi Unsuru Olma	Devlet (1)	1	1%
Toplam:	45	81 kişi	100%

1. Aile Unsuru Olma

Bu bölümde 5 katılımcı ve 3 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgeleri kaynana (1), çocuk (2), kardeş (1) şeklindedir. Buradaki metaforlara göre işçi aile unsurdur. Bu bölümde yer alan bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi kaynana gibidir; hiçbir zaman memnun edilemez.”, “Bana göre işçi çocuk gibidir; çünkü sürekli takip edilmek ister.”, “Bana göre işçi kardeş gibidir; çünkü yanındadır.”

2. Çalışan Unsurun Olma

Bu bölümde 9 katılımcı ve 3 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgeleri Köle (4), amele (3), hamal (1) şeklindedir. Buradaki metaforlara göre işçi çalışan bir unsurdur. Bu bölümdeki bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi köle gibidir; çünkü her işi yapar.”, “Bana göre işçi amele gibidir, çünkü durmadan çalışır.”, “Bana göre işçi hamal gibidir; çünkü ekmek parası için sürekli çalışırlar.”

3. Belirsizlik Unsuru Olma

Bu bölümde 1katılımcı ve 1 metafor bulunmaktadır. Buradaki metafor imgesi belirsiz (1) imgesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu metafora göre işçi belirsizliği ifade eder. Bu bölümde yer alan ifade aşağıda verilmiştir

“Bana göre işçi belirsiz gibidir; çünkü her şeye koşar.”

4. Emek Unsuru Olma

Bu bölümde 11katılımcı ve 2 metafor vardır. Bu bölümdeki en çok tekrarlanan metafor imgesi emek (10) imgesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer bir imge ise işgücü (1). Buradaki metaforlara göre işçi bir emek unsurudur. Bu bölümde yer alan bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi emek gibidir; çünkü beyin gücü ve kas gücünün alın terine çeviren kişidir.”, “Bana göre işçi emek gibidir; çünkü işçiler olmazsa üretim olmaz.”, “Bana göre işçi emek gibidir; çünkü işini alın terini silerek bitirir, parasını taştan çıkartır.”, “Bana göre işçi işgücü demektir; çünkü işveren beyin ise işçi iş gücüdür.”

5. Doğa Unsuru Olma

Bu bölümde 3 katılımcı ve 2 metafor vardır. Buradaki metafor imgeleri su (2), yaprak (1) imgesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bölümdeki metaforlara göre işçi bir doğa unsurudur. Burada yer alan ifadelerin tümü aşağıda verilmiştir

“Bana göre işçi su gibidir, çünkü olmazsa olmaz.”, “Bana göre işçi su gibidir; Su olmazsa hayat olmaz işçi olmazsa ekonomi olmaz, devlet olmaz.”, “Bana göre işçi yaprak gibidir; yöneticisi nereye söylerse oraya savrulur.”

6. Değerlilik Unsuru Olma

Bu bölümde 7 katılımcı ve 7 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgeleri bel kemiği (1), beyin (1), kalem (1), kömür madeni (1), sanatçı (1), üretici (1), ihtiyaç (1) olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki metaforlara göre işçi değerli bir unsurdur. Bu bölümde yer alan ifadelerin tümü aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi bel kemiği gibidir; çünkü işçi olmazsa fabrika çalışmaz.”, “Bana göre işçi beyin gibidir; çünkü o çalışmazsa ekonomi düşer.”, “Bana göre işçi kalem gibidir; çünkü yazısı ne kadar iyi ise yazmak o kadar haz verir. Okumak başka bir haz.”, “Bana göre işçi kömür madeni gibidir çünkü işlendikçe daha değerli madene dönüşür.”, “Bana göre işçi sanatçı gibidir; çünkü ne iş yaparlarsa yapsınlar bunu en iyi şekilde yapmaya çalışanlar emek verenler bir

sanatçıdır.”, “Bana göre işçi üretici gibidir; çünkü mal ve hizmet üretir.”, “Bana göre işçi ihtiyaç gibidir; çünkü üretimin devam etmesi için işçi gereklidir.”

7. Değersizlik Unsuru Olma

Bu bölümde 7 katılımcı ve 5 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgeleri önemsiz (2), Muhtaç (2), vasıfsız (1), ezik (1), yıpranan insan (1) olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki metaforlara göre işçi değersiz bir unsurdur. Bu bölümde yer alan ifadelerin bazıları aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi önemsiz gibidir; çünkü biri gider diğeri gelir.”, “Bana göre işçi vasıfsız gibidir; çünkü çalışması gerekir.”, “Bana göre işçi ezik gibidir; çünkü ne iş yaparsa yapsınlar yaranamazlar işçi her zaman ezilir.”, “Bana göre işçi muhtaç gibidir; çünkü çalışmak zorundadır.”, “Bana göre işçi yıpranan insan gibidir; çünkü işçinin hakları en alt seviyede.”

8. Güven unsuru Olma

Bu bölümde 1 katılımcı ve 1 metafor vardır. Buradaki metafor imgesi güven (1) imgesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bölümdeki metafora göre işçi güveni temsil eder. Bu kategorideki ifade aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi güven gibidir; çünkü işverenin güvendiği varlık.”

9. Çalışkan Hayvan Unsuru Olma

Bu bölümde 20 katılımcı ve 6 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgeleri karınca (7), arı (5), eşek (3), koyun (3), at (1), aslan (1), olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki metaforlara göre işçi çalışkan hayvan unsuruna benzetilmektedir. Bu bölümdeki ifadelerin bazıları aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi karınca gibidir; çünkü çok çalışır.”, “Bana göre işçi arı gibidir; çünkü çalışır ve bütün iş işçinin üzerinde döner.”, “Bana göre işçi koyun gibidir; çünkü köle gibi çalıştırılır.”, “Bana göre işçi eşek gibidir; çünkü eşek gibi çok çalışır.”, “Bana göre işçi at gibidir; çünkü her zaman çalışır.”, “Bana göre işçi aslan gibidir; çünkü çalıştığı işi kopardığı için.”

10. Makine Unsuru Olma

Bu bölümde 5 katılımcı ve 5 metafor vardır. Bu bölümdeki metafor imgeleri makine dişlisi (1), dinamo (1), maymuncuk (1), robot (1), traktör (1), olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki metaforlara göre işçi bir iş makinasına benzetilmektedir. Bu bölümde yer alan ifadelerin tümü aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi makine dişlisi gibidir; çünkü işçi olmazsa bir işyeri bir yere kadar işler bir yerde durur.”, “Bana göre işçi dinamo gibidir; çünkü çalıştıkça üretir. Çalıştırılma verimine göre verimi artar.”, “Bana göre işçi maymuncuk gibidir; çünkü maymuncuk her kapıyı açar işçi her işi yapar.”, “Bana göre işçi robot gibidir; çünkü verilen işi yapar.”, “Bana göre işçi traktör gibidir; çünkü çalıştıkça üretir.”, “Bana göre işçi traktör gibidir; çünkü çalıştıkça üretir.”

11. Tamamlayıcı Unsur Olma

Bu bölümde 5 katılımcı ve 3 metafor vardır. Bu kategorideki metafor imgeleri uzuv (2), bütünün parçası (2) kaya parçası (1), olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki metaforlara göre işçi tamamlayıcı unsurdur. Bu bölümdeki ifadelerin bazıları aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi uzuv gibidir; çünkü onlar olmadan hiçbir iş yapılmaz.”, *“Bana göre işçi parça gibidir; çünkü bütünü temsil eden işverenin parçası olarak çalışır.”*, *“Bana göre işçi dağdaki kaya parçası gibidir; çünkü dağları oluşturan birçok kaya vardır. İşçiler içten yarılır kaya kayar gider parçalanır fakat diğer kaya parçaları durduğundan dağ durur.”*

12. Özgürlük Unsuru Olma

Bu bölümde 1 katılımcı ve 1 metafor vardır. Buradaki metafor imgesi bağımsız(1) imgesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu metafora göre işçi bağımsız bir unsurdur. Bu bölümdeki ifade aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi bağımsız gibidir; çünkü çalışarak hayatını kazanır.”

13. Tehlike Unsuru Olma

Bu bölümde 1 katılımcı ve 1 metafor vardır. Bu metafor imgesi bomba (1) olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu metafora göre işçi tehlikeli unsurdur. Bu bölümdeki ifade aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi bomba gibidir; çünkü patlamaya hazır.”

14. Temsilci Unsuru Olma

Bu bölümde 4 katılımcı ve 4 metafor bulunmaktadır. Bu bölümdeki metafor imgeleri herkes (1), hak sahibi (1), halk (1), mühendis (1) olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki metaforlara göre işçi bir temsil unsurdur. Bu bölümdeki ifadelerin tümü aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi herkes gibidir; çünkü işverende çalışansa işçilerden sayılabilir, herkes işçidir bir organizasyonda.”, *“Bana göre işçi halk gibidir; çünkü devletin(işverenin) kurallarına uyma zorundadır. Beklentileri karşıladıkça ücret ve sosyal hakları alır.”*, *“Bana göre işçi mühendis gibidir; çünkü kendine verilen işi beceremez ama anlamadığı iş ve tecrübe yoktur.”*, *“Bana göre işçi hak sahibi gibidir; çünkü hakları vardır.”*

15. Mülk/Mülk Sahibi Unsuru Olma

Bu bölümde 1 katılımcı ve 1 metafor vardır. Buradaki metafor imgesi devlet (1) olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu metafora göre işçi bir mülk unsurdur. Bu bölümde yer alan ifade aşağıda verilmiştir.

“Bana göre işçi devlet gibidir; çünkü ekonomiyi onlar belirler, ekonomi onlarındır.”

Tartışma ve Sonuç

Çalışanların “işveren” kavramına yönelik oluşturdıkları metaforlar incelendiğinde 81 çalışanın “işveren” kavramını ifade ederken 53 ayrı metafor kullanması bu kavram ile ilgili algı ve düşüncelerin çeşitliliği öne çıkarmaktadır.

Ayrıca metaforların çeşitliliği işveren kavramının tek bir metafor tarafından kapsayıcı bir şekilde ifadesinin zor olduğunu ortaya koymaktadır. İşçilerin “işveren” kavramına ilişkin en çok başvurulan algısal ifadelerin; ekmek teknesi (%12), baba (%9) gibi ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Bu bilgilerden yola çıkarak çalışanların önemli bir kısmının işvereni bir gelir kaynağı ve aile olarak gördüğü söylenebilir.

Bu çalışma kategoriler bazında değerlendirildiğinde çalışanların “işveren” kavramına ilişkin algılarını şu şekilde sıralamak mümkündür.

- En çok metafor barındıran kategorilerin, “*Gelir kaynağı unsuru olma (f:19, %23)*”, “*mülk sahibi unsuru olma (f:12, %15)*”, “*aile unsuru olma (f:7,%9)*”, “*hayvan unsuru olma (f:10, %12)*” şeklinde olması çalışanların, işvereni gelir kaynağı ve aile olarak gördüğünü aynı mülkiyet sahibi olan işvereni mülkün kendisi olarak gördüğünü söylenebilir. Fakat diğer fazla metafor içeren “hayvan unsuru olma” kategorisiyle çalışanların işvereni bazı zarar verici hayvanlara benzettiği göze çarpmaktadır.
- En çok metafor barındıran kategoriler, işveren hakkında çalışanların olumlu tavır sergilediklerini gösterse de bazı kategorileri incelediğimizde, “*sömürgeci unsuru olma (f:6, %7)*” çalışanların bir kısmının işveren tarafından sömürüldüğünü düşündüğü, “kontrol edici unsuru olma (f:5, %6)” çalışanların bir kısmının işveren tarafından yönetildiği ve izlendiğini düşündüğü görülmektedir.

Çalışanların “işçi” kavramına yönelik türettikleri metaforlar incelediğinde 81 çalışanın “işçi” kavramını ifade ederken 45 ayrı metafor kullanması bu kavram ile ilgili algı ve bakış açılarının çeşitliliği öne çıkmaktadır. Çalışanların “işçi” kavramına ilişkin en çok başvurulan algısal ifadelerin; emek (%12), karınca (%9), arı (%6) gibi ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Bu bilgilerden yola çıkarak çalışanların çoğunluğunun “işçi” kavramını sürekli çalışan ve emeği temsil eden varlık olarak gördükleri söylenebilir.

Bu çalışma kategoriler bazında değerlendirildiğinde çalışanların “işçi” kavramına ilişkin algılarını şu şekilde sıralanabilir.

- En çok metafor barındıran kategorilerin, “*çalışkan hayvan unsuru olma (f:20, %25)*”, “*emek unsuru olma (f:11, %14)*”, “*çalışan unsuru olma (f:9, %11)*” şeklinde olması çalışanların, işçiyi çok çalışan, emeğini sunan kişi olarak gördüğünü öne çıkartmaktadır.
- Çalışanlara işçi kavramı sorulduğunda, geliştirdikleri metaforlardan oluşan iki kavramsal kategori göze çarpmaktadır. “değersizlik unsuru olma (f:7, %9) ve değerlilik unsuru olma (f:7, %9)” kategorilerinde çalışanların bir kısmının işçiyi değerli bir varlık olarak düşündüğünü fakat aynı oranda bir kısmının değersiz ve sıradan gördüğü göze çarpmaktadır.

Araştırma genel bulgularına göre çalışanların önemli bir kısmı işvereni gelir kaynağı olarak görüyorken, bazı çalışanlar ise işveren tarafından sömürüldüğünü düşünmektedir. Çalışanların işçi kavramına yönelik oluşturduğu metaforlara bakıldığında ise çoğunluğunun, işçileri sürekli çalışan ve emeği temsil eden varlık olarak gördüğü göze çarpmaktadır.

Kaynakça

4857 Sayılı İş Kanunu. 2003

Hanson, L. (1993), “*Affective Response To Learning Via Visual Metaphor*”, Annual Conference Of The International Visual Literacy Association, October 13-17, 3-11.

- Işıklı, A (1999), “*İş Hukuku*”, Ankara:1999.
- Keklik, N. (1990), “*Felsefede Metafor*”, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basım Evi, Sy:1.
- Kövecses, Z., (2002), “Metaphor” A Practical Introduction, New York: Oxford University Press.
- Tompkins, P. J. ve Lawley (2002), “*The Magic Of Metaphor*”, (www.cleanlanguage.co.uk), 11.07.2018.
- Tulunay Ateş, Ö. (2016), “*Öğrencilerin Öğretmen ve Okul Metaforları*”, International Journal Of Contemporary Educational Studies,, 2: 1, 77-94.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2008), “*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*”, Altıncı Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

SECTION **IV**
PUBLIC RELATION

10

A QUALITATIVE STUDY ON DETERMINING THE INSTITUTIONS' SENSITIVITY TO CYBER BULLYING CRISES / KURUMLARIN SİBER ZORBALIK KRİZLERİNE İLİŞKİN DUYARLILIKLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Emel Kuşku Özdemir¹

Abstract

Being a cyber bully and being exposed to cyber bullying behavior are considered as a phenomenon posing threat to individuals only, and studies conducted on this issue commonly focus on its negative effects on primary, secondary and university students who use communication technologies extensively. However, with the developments in information and communication technologies, the fact that enterprises have started to use social media, similar to individuals, may expose them to cyberbullying attacks that can occur as a technical or relational form. In this context, regarding potential negative effects of social media, it is important to investigate the institutions' sensitivity to cyber bullying. In this study, the motivations of institutions to use social media environments and the crises they face in social media environments while performing their goals are examined through the situations of being "a cyber victim and cyber bully". As a result of this research, it is seen that social media environments are perceived as a threat for the target corporate food company, and cyber bullying threats that are frequently caused by the nature of these environments are resolved by risk and crisis management processes carried out in these environments. More importantly, it is a remarkable finding obtained from the research that smear campaigns constitutes the most obvious form of cyberbullying crises that emerged relational rather than technical for the target corporate food company, and these smear campaigns are the bullying that done on personal level through digital identities with the guidance of other rival companies.

Keywords: *Cyber bullying, corporate cyber bullying, social media crises, digital identities, crisis management*

Giriş

Kitle iletişim araçları ve bu araçların dönemler içindeki gelişimi kişiler arasında gerçekleşen iletişimi de değiştirip dönüştüren bir özelliğe sahiptir. Öyle ki bugün kitle iletişim süreçlerindeki değişimle birlikte, kullanıcıların da bu kitle iletişim araçlarını kullanmakla ilgili değişen sosyal ve psikolojik motivasyonlarından bahsetmek gerekmektedir. Özellikle kullanıcılarına etkileşim olanağı sunan Web 2.0 teknolojileri ile birlikte bireylerin gündelik hayatlarının vazgeçilmez bir unsuru ve ayrılmaz bir parçası hâline gelen yeni medya ortamları, günümüzde iletişim kurma, eğlenme, sosyalleşme, alışveriş vb. motivasyonları gerçekleştirmek için önemli bir olgu hâline gelmiştir. Ancak bu teknolojiler, bireylere çok sayıda olanak sunduğu gibi çeşitli riskler de barındırmaktadır. Bunlardan bazıları internet ortamları ve sosyal paylaşım sitelerinin kötü amaçlı kullanımı dolayısıyla ortaya çıkan; kimliği bilinmeyen

¹ İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, emel.ozdemir@kavram.edu.tr

zararlı ve virüslü e-postalar, hakaret, saldırı ve tehdit içeren karalama postaları, sosyal medya iletileri, kısa mesajlar, yine sosyal ağlarda paylaşılan uygunsuz görseller ve videolardır. Bahsi geçen kötü amaçlı bu kullanımlar bireylerin yaşamında yeni tehdit alanları yaratan sorunlardan bazılarını oluşturmaktadır. İnternetin etik dışı kullanımı nedeniyle siber zorba, siber dolandırıcı, siber tacizci, siber gözetleyici gibi bireyler ve kavramlar ortaya çıkmıştır.

Dijital ortamın giderek çeşitlenen iletişim olanakları hiç şüphesiz ki siber zorbalığın uygulandığı ya da yaşandığı alanları da genişletmektedir. Daha önceleri bireysel internet kullanıcılarını hedef alan zorbalık davranışlarının bugün kurumsal şirketlerin de varlıklarını tehdit eden bir unsur olarak tanımlanmasına neden olmuştur. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmak sureti ile bir birey ya da gruba yapılan teknik ya da ilişkisel tarzda zarar verme davranışlarını ifade eden siber zorbalık (Yaşa ve Pınarbaşı, 2018, s.501) bugün “birey ya da gruba, özel ya da tüzel bir kişiye karşı yapılan teknik ya da ilişkisel tarzda zarar verme davranışları” olarak tanımlanmaya başlamıştır (Arıcak, 2011, s. 11). Siber zorbalık kavramı bu çalışmada, yeni medya ortamlarında varlık gösteren ve kurumsal şirketleri hedef alan şiddetin bir türü olarak ele alınmış, iletişimde kriz yönetimi yaklaşımı bağlamında yorumlanmıştır.

ALANYAZIN İNCELEMESİ

Siber Zorbalık Ekseninde Siber Zorba/ Siber Kurban Olma Durumu

Siber zorbalık diğer bir deyişle de, “zarar vermek amacıyla, bir birey ya da grup tarafından, elektronik posta, cep telefonu, çağrı cihazı, kısa mesaj servisi ve web siteleri gibi bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını içeren; kasıtlı, tekrarlayıcı bir şekilde ve düşmanca davranışları destekleyen davranışlar” şeklinde tanımlanmaktadır (Arıcak, 2009, s.167). Herhangi bir davranışın zorbalık olarak nitelendirilebilmesi için ise, kurbanın sürekli olarak bir veya daha fazla kişi tarafından olumsuz davranışlara (fiziksel saldırı, isim takmak ve dedikodu yaymak vb.) maruz kalması, kurbanın kendini fiziksel ve duygusal açıdan savunabilme gücünden yoksun olması gibi koşulların gerçekleşmiş olması gereklidir (Ma, Phelps, Lerner, ve Lerner, 2009).

Zorbalığın bir türü olarak özellikle son zamanlarda oldukça yaygınlaşan (Arıcak ve ark., 2008, s.253) bir problem olan siber zorbalık, genel zorbalıktan farklı nitelikler göstermektedir. Aynı zamanda bu farklılıklar siber zorbalığı arttıran nedenler olarak da ifade edilmektedir. Bu nedenler, internet ortamında gerçekleşen iletişimin doğası gereği zamandan ve mekândan bağımsız olması ve sahte kimlikler üzerinden gerçekleşebilmesidir.

Günümüzde, insanların birbirleri ile iletişime geçmesi ve karşılıklı etkileşim içerisinde bulunması geçmiş yıllara oranla son derece kolay bir hal almıştır. Böylelikle insanlar birçok farklı platformdan eşzamanlı bir şekilde bilgi akışının ve ağının içinde yer alacak şekilde kendilerini konumlandırmışlardır (Bulunmaz, 2015, s.80). Ancak yeni medyanın temel özelliklerinden biri olan zamansızlık kavramından siber zorba davranışı arttıran bir belirleyici olarak söz etmek gerekmektedir. Öyle ki yeni medyanın sınırsız sayıda kişiye zaman kavramı olmadan erişim imkânı sunması aynı zamanda siber zorba davranışa kısa sürede birçok medya kullanıcının da tanık olmasına neden olmaktadır. Bu durum siber zorbalığın kontrolünü güçleştirdiği gibi zorbalığa maruz kalan kişinin durumla mücadele edebilmesini de zorlaştırmaktadır. Bunun nedeni yeni medya uygulamalarında kullanıcılar tarafından paylaşılan fotoğraf ve yorumların şikâyet oluşmadığı takdirde editöryel bir süreçten geçmemesidir. Bu nedenle içeriklerde çok sayıda hakaret, aşağılama, ifşa içeren paylaşım ve yorumların dolaşıma sokulması söz konusu olabilmektedir (Yaşa ve Pınarbaşı, 2018, s.506).

Siber zorba davranışı arttıran ikinci belirleyici olarak mekansızlık kavramı ele alındığında Willard (2007) siber zorbaların kurbanlarla yüz yüze (aynı mekanda) olmaması sebebiyle kişinin duygu ve düşüncelerini görmediği ve

anlamadığından bahsetmektedir. Siber zorba ve kurbanın aynı mekânda olmaması durumu ise etik değerlerden uzak davranış gösterme eğilimini arttırmaktadır.

Ve son olarak siber zorba davranışı arttıran bir belirleyici olarak dijital kimlik kavramı ele alındığında yeni medya ortamlarında gerçekleştirilen iletişimin bireylere gerçek kimliklerini gizleyerek eylemde bulunma olanağı verdiğiinden söz etmek gerekmektedir. Shariff ve Gouin' e (2005, s.1-2) göre, gerçek kimliği saklayarak incitici, aşağılayıcı, tehdit ve tahrik edici mesajların hızla ve defalarca, binlerce insana gönderilmesi artık çok kolay hale gelmiştir. Kimlik saklayabilme imkânı kötü niyetli kişiler için cesaretlendirici olabilmektedir. Ayrıca, bu teknolojilerin gelişimi ile benzer suçları işlemek daha az zaman ve enerji gerektirmekte, eylem internet ya da cep telefonu aracılığıyla anında binlerce kişiye ulaştırılabilmektedir. Dijital kimlik, siber uzamda kullanıcının oluşturduğu kimliktir. Dijital kimlikler, kişinin değerlerini ve nasıl bir kişi olduğunu ya da dijital kimliğini bir proje olarak görenek olmak istediği kişiyi de yansıtabilmektedir. Kendine ait özel uygulamaları, dili ve kültürü içinde tasarlanmış dijital kimliklerin varoluşlarını sürdürebilmesi için diğerleriyle etkileşim içinde olması gerekmektedir. Bu etkileşim sonucu, dijital kimlikler kendilerini sürekli olarak değerlendirerek yeniden inşa edebilirler. Tasarlanmış, birbiriyile çakışmış ya da bulanıklaşmış dijital kimlikler siber uzamda potansiyel olarak risk taşımaktadırlar (Balaban-Salı ve Şimşek, 2013). Siber zorbalığı gerçekleştiren kişilerin farklı kimliklere bürünmeleri ise zorbalığın tespitini güçleştirmekte ve aynı zamanda da siber zorbanın cesaretlenmesine neden olmaktadır (Yaşa ve Pınarbaşı, 2018, s.506).

Baştürk vd. Willard (2002) sanal zorbalık davranışı gösteren kişilerin bunu yapmalarının nedenlerini şöyle sıralamaktadır;

- Sanal zorbalık yapanlar, yaptıkları bu davranışlardan dolayı hiç yakalanamayacaklarını, yakalanmalarının çok az bir olasılık olduğunu düşünürler.
- Sanal zorbalık yapanlar, kurbanlara hiçbir fiziksel zarar vermediklerini düşünürler.
- Başkaları da sanal zorbalık yaptığına göre bu davranışlar etik dışı değildir.
- Sanal zorbalık yapanlar kendilerine yapılanlardan öç almak için bu davranışları yaparlar (aktaran Horzum ve Ayas 2013, s.197).

Siber zorbalığın iki türü bulunmaktadır. İlki olayın daha çok teknik yönüyle ilgilidir. Bu zorbalık, sistemleri veya elektronik araçları işlemez hale getirmek için, şifreleri ele geçirmek, web sitelerini hekleme, spam bulunduran mailler göndermek gibi eylemleri içeren elektronik zorbalıktır (e-bullying). İkincisi ise bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak, kişileri sürekli rahatsız etme, alay etme, isim takma, dedikodu yayma, internet üzerinden hakaret etme ya da kişinin rızası olmadan kişisel bilgilerini veya görüntülerini yayınlama gibi eylemleri içeren elektronik iletişim zorbalığıdır (e-communication bullying) (Arıcak, 2011). Zorbalık üzerine araştırmalar 1970'lerde başlamakla birlikte siber zorbalık ile ilgili çalışmalar özellikle son on yılda yoğunlaşmıştır. Ülkemizde siber zorbalığın ölçümlenebilmesi için yürütülen ilk çalışma Erdur-Baker'ın (2010) geliştirdiği Siber Zorbalık Envanteri' ine (Cyber Bullying Inventory-CBI) dayanmaktadır. Bu envanter siber zorbalık ve siber mağduriyeti ölçen iki paralel formdan meydana gelmektedir.

Siber Zorbalık Duyarlılığı/Farkındalığı

Yapılan alan yazın taraması sonucunda Türkiye'de çalışmaların çoğunlukla zorbalık ve mağdur olma (kurban) durumunu ölçmeye odaklanmış olduğu ve bu konuya yönelik ölçekler geliştirdiği görülmektedir. Buna karşın siber

zorba davranışlarıyla ilgili üç farklı kesim tanımlanabilir. Siber zorbalığın mağdurları (kurbanlar), siber zorbaca davranışta bulunanlar (zorbalar) ve potansiyel mağdurlar. Siber zorbaca davranışlara maruz kalmaya yol açabilecek davranışlardan uzak durma, bu türlü tehditlerin varlığından haberdar olma ve tedbir alma, tehdit oluşturabilecek uyarıcıları önceden fark etmeye yönelik dikkati sağlama yönelik de tek bir ölçek (Siber Zorbalığa İlişkin Duyarlılık Ölçeği) mevcuttur. Siber zorbalıkla başa çıkma, zorbalığın önlenmesi ve azaltılması için alınacak önlemlere yönelik çalışmalara ihtiyaç olduğu açıktır (Akça, Sayımer, Salı ve Başak, 2014, s.17). Alanda zorbalığın azaltılması için yapılması gereken öncelikli çalışmalardan biri olan yeni mağdurların oluşmasını engellemektir. Bu sebeple şu ana kadar zorbaca davranışlara maruz kalmamış olanların zorbaca davranışların neler olduğu, hangi davranışlarının siber zorbalığa maruz kalmalarına yol açabileceği konusunda bilgilendirilmesi, farkındalıklarının artırılması (Liau, Khoo ve Ang, 2008) ve siber zorbalık hakkında duyarlılık kazanmalarının sağlanması gerekmektedir (Tanrıku, Kınay ve Arıcak, 2013, s.43).

Duyarlılık, kaygı verici uyaranlarla karşılaşıldığında bireyin bunlarla baş etmek için başvurduğu çözümlerden birisidir. Kaygı verici uyaranlarla karşılaşan bazı insanlar bunları görmezden gelmeye veya bastırmaya çalışırken, bazıları bu uyaranlara karşı farkındalığı artırarak kaygı verici durumları kendilerinden uzak tutmaya çalışırlar (Krahé, Möller, Berger ve Felber, 2011). Bununla birlikte duyarlılığı yüksek olan bireylerde gözlenen bir durum da farkındalığın artmış olmasıdır. Bu durum içsel ve dışsal uyarıcıların gözlemlenebildiği bir süreci ifade eder. Dikkatin istemli bir şekilde yaşantılara odaklanmasını içermektedir (Çatak ve Ögel, 2010, s.70). Siber zorbaca davranışlar da kişi için tehdit algısı oluşturabilen bir durumdur. Bu sebeple bunu tehdit olarak algılayan bireylerde duyarlılık durumunun gözlenmesi beklenebilir.

Kurumlara Yönelik Bir Kriz Tehdidi Unsuru Olarak Siber Zorbalık

Geleneksel olarak tüketiciler interneti içerikleri izleme, okuma, ürün ve hizmetleri satın alma gibi yalnızca içerikleri tüketme amacıyla kullanmaktaydı ancak bugün tüketiciler içerik paylaşım siteleri, bloglar, sosyal medya ağları ve wikiler gibi platformlar aracılığı ile bu içerikleri oluşturmak, değiştirmek ve tartışmak konusunda aktif hale gelmişlerdir. Bu firmaların itibarını, satışlarını ve hatta hayatta kalma durumunu belirleyen bir eğilim olmuştur (Kietzmann, Hermkens, McCarthy, ve Silvestre, 2011, s.242). Bu eğilimle birlikte sosyal medya, şirketler, topluluklar ve bireyler arasında kurulan iletişimde yaygın ve önemli değişikliklere neden olmuştur. Bugün yaşanan bu değişim kurumlar için birçok yeni yönetim metodunu gerekli kılmıştır. Yakın zamana kadar konuşmayan tüketiciler firmalar tarafından dinlenmeyi, sorunlarına cevap bulmayı hatta süreçlere dâhil olmayı istemektedirler (Kietzmann, Hermkens, McCarthy, ve Silvestre, 2011, s.250).

Kullanıcılara sosyal medyanın sağladığı ifade özgürlüğünün kurumlar için oluşturduğu olumsuz etkilerden bir tanesi sosyal medya krizleridir. Yeni bir tür olarak sosyal medya krizleri aktif sızma kabiliyetleri sonucunda kısa vadede halktan büyük destek bulan krizlerdir. Bu bağlamda sosyal medyanın kriz iletişim planlarına entegre edilmesi büyük önem taşıdığını göstermiştir. Sosyal medyanın önemi kriz dönemlerinde sağladığı iki yönlü iletişim olanağından kaynaklanmaktadır. Sosyal medya şirketler için bir yandan krizi izleme sürecini ifade etmekten, diğer yandan kişilerin kurum hakkındaki düşüncelerini öğrenmek ve krize dâhil olan kuruluşların kriz zamanındaki yanıtlarını öğrenmek için bir haber toplama kaynağını oluşturmaktadır. Bu yeni ortamda ı ışık hızında akan bilgi kurumlara kriz anında cevap vermeye hazırlık gerektirmektedir. İyi hazırlanmış izlemeler ve iyi planlanmış kriz yönetim planları, önleyici faaliyetler ve kurumun kamuları ile çevrimiçi platformda geliştirdiği güçlü bağlar çevrimiçi krizlerin aşılması için sosyal medyayı önemli bir araç olarak konumlandırmaktadır (Ly-Le, 2014).

Sosyal medya sıradan bir vatandaşın sesini duyurması ve farklı coğrafyalarda yaşayan insanların demokrasi ve aktivizm ile buluşturulmasına yardımcı olmaktadır. Bu nedenle çevrimiçi şikâyet kampanyaları bu platformlarda giderek daha sık fenomen olur hale gelmiştir. Dahası bugün büyük şirketler de bu web aktivistlerinin hedefindelerdir. Siber zorbalık normalde şirketlerle ilgili bir kavram olmamasına rağmen sosyal ağlar sayesinde bugün tek başına şirketleri de tehdit eden bir kavram haline dönüşmüştür. Bunun örneği Starbucks'ın Run Together sosyal medya krizidir. Planlı yürütülen kampanya sayesinde bu süreçten hızlı bir sıyrılma sağlayan şirket, bu süreçten acı da bir deneyim kazanmıştır. Starbucks bir Twitter kullanıcısının öfkesinin hiçbir öfkeyle eşdeğer olmadığını öğrenen şirketlerin arasına katılmıştır. Bu şekilde sosyal medya şirketler için de siber zorbalık çağını başlatmış oldu. Uzmanların bu görüşe katılma durumu ise değişkenlik gösteriyor. İnternet büyük çoğunlukla şirketlerin iş uygulamalarını ölçümlemesi için bir yol ve tüketicileri etkilemek için bir yol olarak görülmektedir. Ayrıca şirketlerin uzun vadede kendi anlatılarını kontrol altında tutamayacaklarını ve kendi hikâyelerinin çaresiz izleyicisi konumuna gelebileceklerini göstermektedir. Pazarlama uzmanı M.I.T profesörü Renée Richardson Gosline' e göre, şirketlerin tüketicilerin görebilecekleri üzerindeki kontrolü tamamen kaybolmamakla birlikte süreç tüketicilerle birlikte ortak yaratma ve kontrol haline evrilmektedir. Tüketicilerin de sesi olduğunu, şirketler söz konusu olduğunda onların da artık yalnızca seyirci olmadığını fark ettiler. Sosyal medya kullanarak şirketleri lekelemek tam olarak bir siber zorbalık değil, ancak onların kullanıcılara ve onların takipçilerine sınırsız ifade özgürlüğü kasırgasının bir parçasıdır (<http://www.cnbc.com/2015/03/27/cyberbullyings-new-target-big-companies.html>).

İnternet zorbalara, göstermek istedikleri gerçeklik versiyonlarını bu ortamlarda paylaşmak suretiyle zorbalığın gücünü büyütme olanağı sunmaktadır. Şirketin hazırlıksız olması halinde şirket aleyhinde olumsuz büyük bir etki yaratmak için yalnızca birkaç sosyal medya yeteneğine sahip bir takıntılı zorba yeterlidir. Bir durumu kriz olarak nitelendirmenin kriteri alt sınırdaki da olsa bir zarar, çalışan üzerinde stres yaratması ve iş itibarına zarar olarak sıralanmaktadır. Siber zorbalık hızlı bir sürede kriz seviyesine gelebilmektedir. Tek bir adanmış büyük ölçüde çevrimiçi reyting ve yorumları etkileyip yönlendirebilir. Bunun ötesinde, siber zorbalardan rapor edilmiş dramatik bazı olaylar medyada için yem olabilir. Kriz yönetimi eğitimi birçok yönden krizi önlemek ve çeşitli şekillerdeki zorbalık etkisini azaltmaya yardımcı olmaktadır (<http://www.bernsteincrisismanagement.com/cyberbullying-a-crisis-management-issue/>).

MATERYAL VE METOD

Çalışmanın Amacı

Sosyal medyanın olası olumsuz etkilerine yönelik kurumların siber zorbalığa ilişkin duyarlılıklarının değerlendirilmesini amaçlayan nitel çalışmamızın temel araştırma problemini "Sosyal medyayı aktif olarak kullanan kurumsal şirketlerin çevrimiçi iletişim sürecinde yaşadıkları siber zorbalık krizleri ve bu krizlere cevap vermede kullandığı stratejilerin neler olduğu?" oluşturmaktadır.

Çalışmanın Deseni ve Örneklemi

Araştırmada durum çalışması deseni benimsenmiş olup, araştırmanın çalışma grubu olarak Türkiye' de faaliyet gösteren X kurumsal gıda şirketi seçilmiştir. Sosyal medyayı aktif olarak kullandığı belirlenen X kurumsal gıda şirketinin, kurumsal siber zorbalığa ilişkin duyarlılığı tek durum örnekleme üzerinden incelenmiştir. Yürütülecek araştırma için seçilecek kişilerin belirlenmesinde durum çalışması deseninin gerektirdiği konunun tüm taraflarının araştırmaya dâhil edilmesi esas alınmış olup, bu kapsamda örnekleme yer alan kurumun sosyal medya

yönetiminden sorumlu yöneticileri ve destek aldıkları sosyal medya ajansları da araştırmaya dâhil edilmiştir. Örnekleme oluşturan kurumun pazarlama müdürü, kurumsal iletişim müdürü, sosyal medya ajans yöneticisi ve sosyal medya marka danışmanı, amaçlı örnekleme yönteminin maksimum çeşitlilik türü esas alınarak araştırmanın katılımcıları olarak belirlenmiştir. İlgili kurumdan belirlenen katılımcıların uygun oldukları gün ve saatlerde araştırmaya dâhil olabilmesi için gerekli izinler alınmıştır.

Veri Toplama Yöntemi ve Analiz

Araştırmada nitel veri toplamada önemli bir veri toplama tekniği olan görüşme yönteminden faydalanılmıştır. Seçilen katılımcılar ile farklı tarihlerde dört farklı görüşme gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde literatür ve Tanrikulu, Kınay ve Arıcak' ın (2013) geliştirdiği "Siber Zorbalığa İlişkin Duyarlılık Ölçeği" nden faydalanılarak oluşturulan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Toplam 11 adet görüşme sorusundan meydana gelen formda, soruların belli bir düzen içinde sıralamasına dikkat edilmiş, sorular; açılış, tanıtırma, anahtar, temel araştırma, kapanış-final soruları şeklinde düzenlenmiştir.

Görüşmelerde "ses kayıt" cihazı ile toplanan veriler, deşifre edilip içerik analiz teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. İçerik analizin tercih edilmesinin temel sebebi, görüşme yöntemi ile toplanan verilerden, açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşılmak istenmesidir. Araştırmada katılımcılara yöneltilen sorulardan açılış sorusu niteliğindeki birinci ve ikinci soru, konunun tanıtılması amacını taşıyan üçüncü soru katılımcıların genel görüşlerini almaya yönelik yöneltilmiş olup genel bilgi sağlamaya yöneliktir. Bu nedenle bu sorular betimleyici analize tabi tutulmuş olup, tematik analize dâhil edilmemiştir. Tematik analiz katılımcılardan elde edilen, anahtar soru niteliğindeki dördüncü soru ve temel araştırma sorularını içeren beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu sorularının yanıtları üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada yürütülen tematik analiz sürecinde ilk olarak katılımcılardan elde edilen görüşme veriler kodlanmıştır. Verilerin kodlanması sürecinde Strauss ve Corbin' in (1990) ortaya koyduğu üç tür kodlama biçiminden biri olan "daha önce belirlenmiş kavramlara göre" olan kodlama tekniği (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.229) kullanılmıştır. Verilerin kodlara göre sınıflandırılmasından sonra kodlar, ilişkili olduğu alt tema ve ana temalara bağlanmış, son olarak temalar arası ilişki örüntüsü ortaya çıkartılarak araştırmanın bulgu ve yorumlanması yapılmıştır.

BULGULAR

Yeni Medya Ortam ve Araçlarının İşletmeler İçin Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşler

Araştırmanın açılış sorularından ilkinin oluşturan "yeni medya ortam ve araçlarının işletmeler için olumlu ve olumsuz yönleri" nin değerlendirilmesine ilişkin görüşlerinin tespit edilemeye çalışıldığı bu soruya ilişkin görüşlerden bir tanesi olan yeni medyanın olumlu yönü şu şekilde ifade edilmiştir.

"Yeni medya ile çalışmalarımız konusunda daha hızlı cevap alıyoruz. Normal şartlarda bir TV reklamı yapmaya karar versek en az iki ayı var. Senaryosu, onayı, çekimi, kurgusu sonra kanallara kaset göndermesi var. En az iki ay. Burada daha hızlı oluyoruz bu bir avantaj. Ama her şeyden öte artık bütçelerimizi iletişim tarafında kullanırken aynı miktarda bütçe ile daha fazla iletişim yapma şansımız oluyor. Bu bir avantaj. Bütçeyi daha rahat yönetebiliyoruz"(K1)

Yeni medyanın olumsuz yönü ile ilgili katılımcı görüşleri ise şu şekildedir.

“Günümüzde çok çabuk tüketiyoruz. Normal şartlarda bir pazarlama ekibi yılda iki tane iletişim yapardı. Çok değil 2010’ lu yıllarda. Şimdi ise bir pazarlama ekibinin yılda iki tane iletişim yapması direktörü için, bir genel müdür için çok az. Çünkü çok hızlı üretilip çok hızlı tüketiyoruz. Dolayısıyla bizim sırtımızda sürekli yeni hikâye bulma konusunda bir yük var. Şapkadan tavşanlar çıkarmaya çalışma baskısı var.”(K2)

Yeni Medya Ortam ve Araçlarını Kullanma Motivasyonlarına Yönelik Görüşler

Araştırmanın açılış sorularından ikincisini oluşturan “işletmelerin yeni medya ortam ve araçlarını kullanım amaçları”nın belirlenmesine yönelik görüşlerin tespit edilmeye çalışıldığı bu soruya yönelik katılımcılar sosyal medyayı işletmeler için olumlu haber ve gelişmeleri duyurmak için anlık ve etkili bir araç olarak değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

“Örneğin biz uzun yıllardan beri resim yarışması düzenliyoruz... Klasik konvansiyonel medyada bu bir değer taşımazdı. Oturup bunun çekimi yapmak, basın ilanını yapmak saçma olurdu. Sosyal medya hesapları ile bunu anlık olarak post edebiliyoruz. Biraz önce dediğim gibi iletişim de adedimiz çok artıyor... Çok hikâyesi olan işletmeler için iyi. Olumlu olarak böyle.” (K4)

“TV reklamlarında annenizin elinden çıktığı gibi diyemezsiniz. Yasak. Bakanlık, Reklam Öz Denetim Kurulu, RTÜK, Reklam Verenler Derneği’nin kendi iç kontrol mekanizmaları var. Anne elinden çıkmış gibi diyemiyorsunuz. Fakat sosyal medyada anneminkinden daha güzel bile desem bunu kimse bunu durduramaz. Çünkü sosyal medyada böyle bir kurum, bir yapı yok.” (K3).

“Büyük oranda kriz yönetimi için kullanıyoruz diyebilirim. İmaj ve kurumsal itibar için de kullanıyoruz.” (K2)

Sosyal medyanın kurumsal işletmeler tarafından sınırlı ve dikkatli kullanılmasının sebebini ise bir katılımcılar şu şekilde ifade etmektedir.

“Olumsuz olarak değerlendirdiğimizde ise sosyal medya o kadar uygun ve rahat ki Konya’da yerleşik bir firma başka bir firmanın binasının fotosunu çekip 20 yıldır buradayız diye bunu kendi binası gibi yayınlatabiliyor. Bunu bizler biliyoruz tüketici bilmiyor. Otokontrolü olan bir iş başka bir kontrolü yok bunun. Dolayısıyla her şeyi yayınlatabilirim.” (K1)

“Sosyal medya yıllanmış olmayan markaların kullanım alanı haline gelmiş durumda. Marka 60 yaşında, 70 yaşında bir marka fakat sosyal medyada o kadar çok merdiven altı marka var ki kendini o klasmanda tutmak istemiyor.” (K2)

“Kurumsal şirketlerin sosyal medyadan dışarıda kalmak gibi bir seçeneği var. Getiri götürü hesabı yapmak gerekir. Belki de sosyal medyadaki postları incelediğinizde.. Türkiye pazarında en yoğun ciro yapan 20 tane markayı bulup, bunların post sayıları ile nispeten ikinci ligde yer alan firmaların post sayılarını karşılaştırdığınızda eminim ikinci ligdeki markaların post sayısı ilk yirmi markanın iki katıdır...Onların postlarına bak. Tamamen saldırgan, bel altı, Made In Kayseri gibi tüketicinin duyduğu zaman ne anlaması gerektiğini bilmediği, anlayamayacağı milliyetçilik ile suçlu eşleştirmeye çalışan bir söylem. Gene de Türkiye bunlara biraz müsait. Ancak bizim markamızın sosyal medya duruşu konvansiyonel medyadan farklı değil. Bizim için içerik hala en önemli şey. İçerik iyiye içeriği hangi kanaldan ilettiğiniz çok önemli değil. Yeter ki içerik, mesaj doğru olsun, farkındalık yaratsın. Yoksa sabah 8:30 da dükkânı açıp, hepimize günaydın diyoruz diye bir şeyi kurumsal şirketlerden göremezsiniz” (K4)

Yeni Medyanın Risk Ve Kriz Yönetimi Süreçlerine Dâhil Edilmesi Konusundaki Görüşler

Araştırmanın tanıtım sorusunu oluşturan üçüncü soru ise “yeni medyanın işletmelerin risk ve kriz yönetimi süreçlerine dâhil edilmesi” konusundaki görüşleri tespit etmeye yönelik hazırlanmıştır. Katılımcıların sosyal medyanın kriz yönetimi ile ilişkisine yönelik görüşleri şu şekildedir.

“Biz sosyal medyanın sosyal medya krizlerini, negatif saldırıları yaşayan tarafız. Kurumsal iletişim bunlara çözüm üretiliyor. Sabah bir uyanıyorsunuz bir gece önce 4-5 kişi, başka bir markanın yönlendirdiği kişi X markası ile ilgili bir karalama kampanyası başlatıyor. Bu bir sohbet şeklinde başlıyor ama biliyorsunuz ki bu bir marka tarafından yönlendirilmiş büyük bir kriz. Maalesef enerjimizi bunlara harcıyoruz, enerjiyi bunlara harcamak kötü bir şey... Böyle bir şey sabah sabah karşınıza çıkıyor ve dalga dalga gidiyor. O ona forward ediyor çünkü çok basit bir şey bu. Tek yapmanız gereken mouseun sağ tuşuna basmak, başka hiçbir şey yapmanıza gerek yok. Bu kadar basit bir sistem ile 90 yıllık markayı lekeleyebiliyorsunuz. Bu sefer biz gereksiz yere kaynak, enerji harcamaya başlıyoruz. Hem zaman hem insan kaynağı hem de maddi kaynak. Ajanslar çalışıyor, basın bültenleri hazırlanıyor, bunları sosyal medya aracılığı ile paylaşıyoruz. Daha da ileri giderse iş hukuki boyuta taşınıyor. 10 sene önce böyle bir şey yoktu. Şimdi var ve daha da kötü olacak. Bu iyi günlerimiz. Herhangi bir kötü niyeti filtreleyecek bir sistem yok çünkü sosyal medyada” (K3).

“Sosyal medya networku diye bir şey var en tehlikeli iş bu. Hiçbir zaman iyi haber oranı artmıyor, kötü haber oranları artıyor. Kaynaklarımızı korkunç heba ediyoruz bu iş için, karalama kampanyalarını çözmek adına. Ama adı üstünde karalama kampanyası. Rasyonel olmayan bir bilgi yayıldığı için karşısında rasyonel bir açıklama da para etmiyor. Bu kurumsal şirketler için çok büyük bir tehdit ve korkunç kaynaklar aktarıyoruz. Anlatmak istediği şey şu sosyal medyada hep kötü haber yayılıyor, iyi habere yönelik bir talep yok” (K1).

Kurumsal Siber Zorbalık Duyarlılığı’na İlişkin Tema Analizi

Araştırmanın anahtar sorusu olan 4. soru ve araştırmanın temel sorularını oluşturan 5., 6., 7., 8., 9. ve 10. sorulara katılımcıların verdiği yanıtlar tematik analize tabi tutulmuştur. Kurumsal siber zorbalık duyarlılığına ilişkin; farkındalık, tehdit olarak görme, maruz kalma ve taraflar, öngörülebilirlik ve cevap olmak üzere 4 ana tema belirlenmiştir.

İlk tema olan *farkındalık teması* kurumun siber zorbalık davranışı konusundaki haberdarlık düzeyini ve bu durumu tanımlayabilme yetisini açıklamaktadır. Kurumsal siber zorbalık davranışının kurum yöneticiler tarafından Tablo 1’de yer alan kodlar ile tanımlandığı belirlenmiştir.

Tablo 1: Kurumsal Siber Zorbalık Farkındalığı

TEMA 1: Farkındalık	
<ul style="list-style-type: none">Sosyal medyanın olumsuzluğu/dezavantajı,Negatif saldırı,Online krizOlumsuzluk,Yanlış yönlendirme,Marka isim, görsel ve logoların izinsiz paylaşımıEksik bilgi	<ul style="list-style-type: none">Yapılması kolay ve basit,Kurumsal markalar için tehdit,Yıllanmış markalar için tehdit,Belirsizlik yaratıyor,Çok tehlikeli,Karalama kampanyalarıKötü amaçlı bilgi paylaşımıGerçeğe aykırı söylemlerLekeleme

İkinci tema olan *tehdit olarak görme*, kurum yöneticilerinin siber zorbalığı kurumlar için de bir tehdit olarak görüp-görmeme ve işletmeler için oluşturduğu tehditlerden haberdar olup/olmama durumunu içermektedir. Yöneticilerin siber zorbalığın kurumlar için bir tehdit oluşturduğuna ilişkin görüşlerinden elde edilen kodlar Tablo 2’de belirtilmektedir.

Tablo 2: Siber Zorbalığı Kurumsal Düzeyde Bir Tehdit Olarak Tanımlama

TEMA 2: Tehdit Olarak Görme	
<ul style="list-style-type: none"> • Durdurulması imkânsız • Kontrolü yok • Kontrolü güç • Saldırgan, agresif • Bel altı postlar • İnsan, zaman kaynağı israfı 	<ul style="list-style-type: none"> • Tüketici protestoları • Marka ve ürünlerini boykot • Online anlamda suç tanımlanmamış • CEO düzeyine çıkıyor tüm kademelere yayılıyor • Bir kullanıcı yorum bizi bitirebilir

Üçüncü tema olan *maruz kalma ve taraflar*, kurumların daha önce yaşadığı ve kurumsal siber zorbalık olarak adlandırdığı çevrimiçi krizleri ve kuruma zorbalıkta bulunan taraflarla ilgilidir. Kurum yöneticilerinin kurumsal düzeyde yaşanan siber zorbalık eylemlerinde siber zorba davranışta bulunanlara ilişkin görüşlerinden elde edilen kodlar Tablo 3’de özetlenmektedir.

Tablo 3: Siber Zorbalığa Kurumsal Düzeyde Maruz Kalma ve Taraflar

TEMA 3: Maruz Kalma ve Taraflar	
<ul style="list-style-type: none"> • Zorbalığı iletişim boyutu • Her gün yaşıyoruz (yaygın) • Çok kez yaşadık • Merdiven altı markalar • İkinci ligdeki markalar • İhracat oranı düşük markalar • Markaların yönlendirdiği kişiler 	<ul style="list-style-type: none"> • Sosyal medya networkleri • En fazla rakip markaların yönlendirmesi • Dijital/anonim karakterler • Troller • Kurumsal olmayan markalara fayda sağlıyor • Kurumsal firmalar yapmaz

Ve son tema olan *öngörülebilirlik ve cevap*, kurumların siber zorbalık davranışına maruz kalmadan önce kullandıkları öngörü sistemleri ve maruz kaldığı durumlarda kullandığı cevap stratejilerine odaklanmaktadır. Kurum yöneticilerinin kurumsal düzeyde yaşanan siber zorbalık eylemlerinde kullandıkları öngörü sistemleri ve cevap stratejilerine ilişkin görüşlerinden elde edilen kodlar Tablo 4’de özetlenmektedir.

Tablo 4: Siber Zorbalığın Öngörülebilirliği ve Cevap

TEMA4: Öngörülebilirlik ve Cevap	
<ul style="list-style-type: none"> • Hukuki boyuta taşıma • Hiçbir şey yapamıyoruz • Kurumsal iletişim çalışmaları yürütme • Basın bültenleri hazırlama • Ulaşmaya çalışma 	<ul style="list-style-type: none"> • Zorbalıkta bulunan kişilere ulaşamıyoruz (kimlikler gizli-anonim) • Hukuk, anlamda bununla savaşıyor ajans, departman ve prosedürlerimiz var • Sosyal medya paylaşımları • Markaya yönelik monitoring sistemleri

SONUÇ ve TARTIŞMA

Geçmişte yalnızca var olan internet içeriklerini tüketme olanağına sahip olan internet kullanıcıları bugün içerikleri oluşturan, değiştiren ve tartışan konumuna gelmişlerdir. Bu durum kurumsal işletmelerin tüketicileri ile kurduğu iletişimin doğasının değişip dönüşmesine neden olmuştur. Bununla birlikte kurumlar bu içerikleri yönetebilmek adına daha fazla enerji harcamak durumunda kalmışlardır. Süreçlere dâhil olmayı önemseyen yeni tüketiciler kurumların yaşadığı/yaşayacağı çevrimiçi krizlerin ana aktörleri haline gelmişlerdir. Sosyal medya ortamlarının doğası gereği geleneksel kriz yönetimi çalışmalarından farklı çabaları gerektiren sosyal medya krizleri günümüz işletmelerinin kaçındığı konulardan biri haline gelmiştir. Bu durumun öncelikli bir konu haline gelmesinin gerekliliğini fark eden kurumsal işletmeler sosyal medyayı geleneksel medya ortamları gibi kriz iletişiminin etkili bir aracı olarak süreçlerine dâhil etmişlerdir. Bugün işletmeler bu platformlar aracılığı ile tüketici motivasyonlarını, öne çıkan trendleri takip ettiği gibi olası bir krize yol açabilecek içerikleri de izleme sistemleri aracılığı ile takip etmeye başlamışlardır. Çünkü iletişimin akışkanlığının oldukça fazla olduğu bu platformlarda yaşanması olası krizlerin yayılımı da hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir.

Öte yandan çevrimiçi platformlar ile ilgili yürütülen tüm çabalara rağmen kurumlar kullanıcıların gerçekleştirdiği siber şiddet davranışlarına maruz kalabilmektedirler. Bu kapsamda mevcut çalışmada bireylerde olduğu gibi kurumlar için de kaçınılması güç olan siber zorbalık davranışları konusunda kurumların duyarlılık ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan kurumsal gıda şirket yöneticilerinin kurumsal düzeyde gerçekleştirilen siber zorbalık davranışları konusunda farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Bulgular odağında yöneticilerin siber zorbalığı; kurumsal şirketler için belirsizlik yaratan, kurum varlığını tehdit eden ve tehlikeli özellikteki karalama kampanyalarını ve kötü amaçlı bilgi paylaşımları olarak tanımlandığı söylenebilmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer önemli bulgu yöneticilerin kurumsal düzeyde gerçekleştirilen siber zorbalık davranışının kurumlar için tehdit oluşturan bir unsur olarak tanımlamalarıdır. Yöneticiler, kurumları hedef alan siber zorba davranışları durdurulması ve kontrolü imkânsız, kurumlar için insan ve zaman kaynağı israfına yol açan, suç olarak tanımlanmamış olmasına rağmen saldırgan ve şirket varlığını tehdit eden bir davranış olarak tanımlamışlardır.

Araştırmada öne çıkan bir diğer bulgu siber zorba davranışının türü ile ilgilidir. Yöneticiler kurumların daha çok iletişimsel türde zorbalığa maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Siber zorba davranışı gerçekleştiren tarafları ise merdiven altı, ikinci ligde yer alan rakip markalar olarak belirtmişlerdir. Yöneticilere göre, şirketi kendine rakip olarak gören markalar sosyal ağları ve gizli kimliğe sahip trolleri kullanmak sureti ile karalama kampanyaları yürütmekte ve bundan ekonomik ve rekabet odaklı fayda sağlamaktadırlar.

Ve son olarak araştırmada yöneticilerin siber zorbalık krizlerinin öngörülebilirliği ve cevap stratejileri konusunda bilgi sağlanmıştır. Yöneticiler siber zorbalık krizlerini fark edilse de kurumun iletişim kanallarını tıkayan ve kurumu tepkisiz bırakan bir eylem olarak tanımlamışlardır. Bununla birlikte platformlarda yer alan kullanıcıların gizli kimliğe sahip olmasının konunun hukuki boyuta taşınmasını güçleştirdiğini belirtmişlerdir. Bu tehditlere cevap olarak kurumların kurumsal iletişim çalışmalarını arttırdığından, basın bültenleri hazırladığından, sosyal medya platformları üzerinden kamuoyunu bilgilendirici paylaşımlar yapıldığından bahsetmişlerdir.

KAYNAKÇA

- Akca, E.B., Sayımer, I., Salı, J.B. ve Başak, B. E. (2014). Okulda Siber Zorbalığın Nedenleri, Türleri Ve Medya Okuryazarlığı Eğitiminin Önleyici Çalışmalardaki Yeri. *Elektronik Mesleki Gelişim Ve Araştırma Dergisi*, Cilt 2, Ağustos Özel Sayısı, 17-30.
- Arıcak, O. T., Siyahhan, S., Uzunhasanoğlu, A., Sarıbeyoğlu, S., Cıplak, S., Yılmaz, N. ve Memmedov, C. (2008). Cyberbullying Among Turkish Adolescents. *Cyberpsychology ve Behavior*, 11, 253-261.
- Arıcak, O.T. (2009). Üniversite Öğrencilerindeki Siber Zorbalık Davranışlarının Bir Yordayıcısı Olarak Psikiyatrik Belirtiler. *Eurasian Journal of Educational Research*, 34, 167-184.
- Arıcak, O.T. (2011). Siber Zorbalık: Gençlerimizi Bekleyen Yeni Tehlike. *Kariyer Penceresi*, 2(6), 10-12.
- Balabanlı-Salı, J.B. ve Şimşek, E. (2013). Abnormalities in Virtual World. International Conference On Communication, Media, Technology And Design, 2-4 May, Famagusta, Turkish Republic Of Northern Cyprus
- Çatak, P. D. Ve Ögel, K. (2010). Bir Terapi Yöntemi Olarak Farkındalık. *Arch Neuropsychiatry*, 47, 69-73.
- Horzum, M.B. ve Ayas, T. (2013). Rehber Öğretmenlerin Sanal Zorbalık Fakındalık Düzeyinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (3), 195-205.
- Kietzmann, J.H., Hermkens, K., Mccarthy, I.P., Silvestre, B.S. (2011). Social Media Get Serious Understanding The Functional Building Blocks Of Social Media. *Business Horizons*, 54 (1), 241-251.
- Krahé, B., Möller, I., Berger, A. Ve Felber, J. (2011). Repression Versus Sensitization In Response To Media Violence As Predictors Of Cognitive Avoidance And Vigilance. *Journal Of Personality*, 79 (1), 165–190
- Küçük, Ş. ve Şahin, İ.(2015). Facebook Zorbalığı Ve Mağduriyeti Ölçeklerinin Türkçeye Uyarlanması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 55-70.
- Liau, A.K., Khoo ,A. & Ang, P.H. (2008). Parental Awareness And Monitoring Of Adolescent Internet Use. *Current Psychology*, 27, 217–233.
- Ly-Le, T. (2014). Social Media İn Crisis Communication. Social Science Research Network. [Http://Dx.Doi.Org/10.2139/Ssrn.2640993](http://Dx.Doi.Org/10.2139/Ssrn.2640993)
- Ma, L., Phelps, E., Lerner, J. V., & Lerner, R. M. (2009). Longitudinal Research On School Bullying: Adolescents Who Bully And Who Are Bullied. In D. Buchanan, C. B. Fisher, & L. Gable (Eds.). *Ethical & Legal Issues İn Research With High Risk Populations: Addressing Threats Of Suicide, Child Abuse, And Violence*. Washington, Dc: Apa Books.
- Peker, A., Özhan, M. B., ve Eroğlu, Y. (2015). Ergenlere Yönelik Siber Zorbalıkla Başa Çıkma Ölçeği 'Nin Geliştirilmesi. *International Journal Of Human Sciences*, 12 (1), 569-581.
- Seçer, İ. (2013). Zorbalıkla Başa Çıkma Stratejileri Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. İstanbul 2013 Dünya Psikolojik Danışma Rehberlik Kongresinde (8-11 Eylül) Sunulmuş Sözlü Bildiri. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Shariff, S. & Gouin, R. (2005) 'Cyber-Dilemmas: Gendered Hierarchies, Free Expression And Cyber-Safety İn Schools. "Safety And Security İn A Networked World: Balancing Cyber-Rights And Responsibilities," Oxford Internet Institute Conference, Oxford , U.K., September 8–10, 2005.

- Tanrıkulu, T., Kınay, H. ve Arıcak, O.T. (2013). Siber Zorbalığa İlişkin Duyarlılık Ölçeği. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3 (1), 38-47.
- Völlink, T., Bolman, C.A.W., Dehue, F. & Jacobs, N.C.L. (2013). Coping With Cyberbullying: Differences Between Victims, Bully-Victims And Children Not Involved In Bullying. *Journal Of Community & Applied Social Psychology J. Community Appl. Soc. Psychol.*, 23, 7-24.
- Wachs, S., Wolf, K.D. Ve Pan, C.C. (2012). Cybergrooming: Risk Factors, Coping Strategies And Associations With Cyberbullying. *Psicothema*, 24 (4), 628-633.
- Yaş, H. ve Pınarbaşı, T. E. (2018). Sosyal Medyada Bir Siber Zorbalık Örneği: Mina Başaran, *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 69(2), 501-512.

11

PERCEPTION TOWARDS ADVERTISING SECTOR PROFESSIONALS: PRESENTATION OF ADVERTISER ON EKŞİ SÖZLÜK

Mehmet Yakın¹

Abstract

Ekşi Sözlük stands out as one of the most active and effective social networking sites in Turkey since 1999. In this study, the word “reklamcı” (Advertiser) was searched within *Ekşi Sözlük* site and was found that 64 titles were opened. Once the titles which include duplicates and irrelevant discourse were excluded, the contents of the classified titles were examined and the discourses in these titles were subjected to content analysis. In the research, it was determined how the advertising sector and the advertising sector employees were perceived. The positive and negative perception of the advertising sector and advertising sector employees were examined.

Keywords: Advertising sector, Advertiser, Ekşi Sözlük

Introduction

“Don’t tell my mom I’m an advertiser. She thinks I’m a pianist in a brothel.”

Jacques Seguela

According to Mutlu Binark, all digital technologies as computers, internet environment, mobile phones, game consoles, ipod or palm database recorders and communicators which have become widespread and become an extension / part of the body due to the necessities of social life, found widespread usage practices in almost every area of our daily life and transform the practices of it in a radical way even though we are not aware can be defined as “new media” (Binark, 2007, p.21). As Manuel Castells said, these new media, whose primary purpose is to communicate with the masses, have now become more and more used to provide mass self-communication rather than mass communication. According to M. Castells, there is mass communication; because messages that are transmitted from many to many are processed, which are likely to reach a large number of people and connect to endless networks that transmit digital information to the immediate environment or the world. It is also a self-communication because the sender autonomously decides the production of the message, the identification of the recipient is managed by themselves and the reception of the messages from the networks is based on self-selection (Castells, 2012, p.21).

Individual thoughts are located within this social framework and incorporated into collective memory. In addition, individuals incorporate the perspective of their social group to their memory. Collective memory also manifests itself in the traditions of the social class or groups to which it belongs (Halbwachs, 1992, pp.38-40). The process of building collective memory based on common experiences in a community or a social group has undergone

¹ İstanbul Arel University, mehmetyakın4@gmail.com

a significant change as a result of the user's participation in content production on the Internet (Başlar, 2016, p.147). Each area that memory is formed and moved is called the "memory space" and reflects important symbols of memory (Nora, 2006, pp. 9-14). In this context, media can be considered as memory spaces. Furthermore, communication tools are not only spaces where collective memory is transported, recorded or transmitted, but also environments where memory is constructed and reconstructed (Başlar, 2016, p.148). The media builds cultural memory by transferring events to society. Collective memory is largely built on this cultural memory. In this context, Başaran İnce pointed out that the layered structure of memory means that collective memory is at the bottom; it emphasizes that it is shaped through historical and cultural memory and experiences (2010, p.15).

Fuchs (2008) sees the Internet as a globally techno-social system based on a decentralized technological structure that includes computer networks store objectivized human information. People are constantly recreating this global repository of information by producing new information content, communicating, and consuming the information available in the system. In this context, the network is both a technological interface and involves people who communicate (Fuchs, 2008, pp.122-123). With the help of facilitating tools for content creation, the practices of people communicating over the network have helped to revive a participatory folk culture (Jenkins, 2001, p.93). In this context, examples of user-generated content-based social media have increased; users have become both creators and consumers of media content (van Dijck, 2009, pp. 41-42). Social media, which has entered our agenda with Web 2.0 technology, has now eliminated both its producer-consumer opposition and its passive receiver position. For example, platforms such as Facebook, Twitter, Youtube, Ekşi Sözlük, İnci Sözlük or Wikipedia do not create content despite their large capital structure; people who normally in a consumer position became content creators at the same time.

Fuchs states that social software which has become common with web 2.0 and web 3.0 makes communication, community building and collaboration dominant in the Internet (2010, p. 784). It has been proposed that the Internet contributes to the democratization of information not only it can include the source of information, producer and consumer in the same space, but also it can involve the recipient of information in the production of it as opposed to the one-way flow of traditional media (Curran 2012, p. 8). In this space, the traditionally presumed distinction between the producer and the consumer of information disappears. Now it mentioned as pro-users and pro-sumers of information (Fenton 2012, p. 126).

Ekşi Sözlük (Sour Dictionary) constitutes one of the memory spaces in the new media and becomes an environment in which collective memory is built. Since February 1999, operates through [www. Eksisozluk.com](http://www.Eksisozluk.com) -sozluk.sourtimes.org-, Ekşi Sözlük can be defined as an interactive platform and database that contains words, terms, concepts and information about people, experience, observation, humor, comments, questionnaires, links and resources (Gürel & Yakın, 2007, p.203). Although the dictionary has undergone some changes since its foundation, it remains essentially an interactive information sharing environment. Starting from the concept of "dictionary" in its name, in Ekşi Sözlük, titles are opened about thoughts, concepts, events, dates etc. and registered authors present their opinions in a dictionary format. This format gains meaning when the views mentioned are in the way of definition. The views that are entered into any title are defined as "entry". Users must comply with the rules set by the site management and renewed over time (Taşdemir & Çevik, 2014, p.29)

The entries in Ekşi Sözlük are important in the context of establishing a research pool in terms of reflecting the perceptions of dictionary writers about various subjects, concepts and people. Since authors are from various layers

of society, of different ages and sexes, they are able to express their perceptions more clearly in Ekşi Sözlük, due to the fact that they have the freedom of not using their real names.

Erol Mutlu defines advertising as process of public disclosure of the quality of goods and services and functions via press, film, television, etc. and the purpose of the advertisement is the studies that made for the immediate purchase of goods and services (2012, p.260). Elden and Kocabaş define the concept of advertising as a process that creates the content of advertising and materialises advertising in a certain order by deciding the cost, purpose, when and which advertising medium should be used (1997, pp. 16-24). The advertising agency, which carries out its advertising activities, generates advertising messages to convince the target audience of a campaign and carries out its activities in a coordinated advertising series and promotion effort (O'Guinn, Allen and Semenik, 1997, p.8).

“Advertiser” is defined as a person engaged in advertising business in the current Dictionary of Turkish Language (sozluk.gov.tr). The research subject of this study is how the advertising sector employees are perceived in social media, especially in Ekşi Sözlük. In this study, it is aimed to determine the perception of individuals about the advertising sector and the perceptions of the advertisers by examining the perception of the Ekşi Sözlük. Bill Bernbach said that they made a research about advertisers by wondering about if the American public likes advertiser community and as a result of this research is determined that the public ignores advertisers (Ordaş, 1997, pp.59-77). French advertiser Jacques Seguela, in his book “Don't Tell My Mother I'm an Advertiser, She Thinks I'm a Pianist in a Brothel!”; considers advertising as a profession that sells happiness by putting an effort to consuming and it's a link of the chain formed by the press, cinema, literature, music and painting. He also argues that advertisers are perceived as cocky in the minds of the people and advertising profession is considered as a bad profession that should not be done in society.

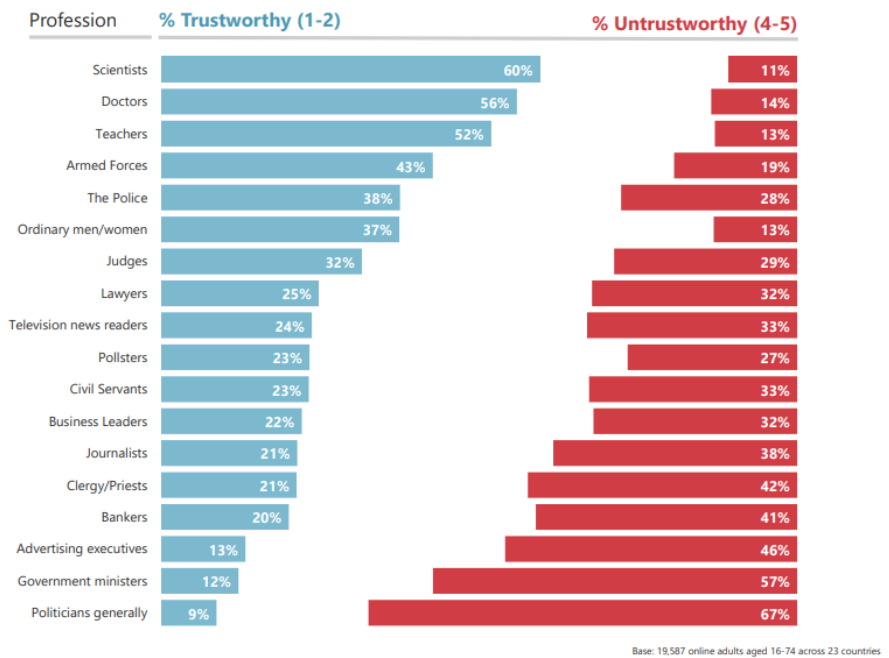

Figure 1: IPSOS the global result of the most trusted professions survey.

The Global Trust Index survey conducted by the IPSOS research company in October 2018 researched the trust of participants in various professional groups. According to the survey results of 19,587 people in the 18-74 age range from 23 countries, the trustworthiness of advertisers compared to other professions is quite low. In a survey conducted in 23 countries with approximately 20 thousand views, it is seen that advertisers, politicians and government ministers are the third lowest in the credibility ranking with an average of 13%. On a global scale, the mistrust to this professional group has been measured at a similar rate in our country (see Figure 1).

Country	Confidence Ratio (%)
Saudi Arabia	31
China	30
Mexico	22
India	22
Turkey	17
Brazil	17
Argentina	16
Republic of South Africa	14
Italy	12
United States	12
Spain	11
Poland	10
Canada	10
South Korea	10
France	10
Russia	9
United Kingdom	9
Germany	9
Japan	8
Australia	8
Belgium	7
Sweden	6
Hungary	4
Average	13

Table 1: Country-wide results of “trust in advertisers” in the IPSOS most trusted professions survey.

In Table 1, the trust in advertisers is differentiated and ranked by country in the IPSOS survey. Statements made by 23 countries in the survey by Turkey, advertisers ranks as 5th most trusted. Saudi Arabia, China, Mexico and India, followed by Turkey, ranks fifth with an average 17% trust with Brazil.

Trust rate to advertisers in Turkey is higher than an average amount of global scale. While advertisers place as the most untrustable third professional groups on a global scale, in Turkey they fall within the fifth place in the most distrusted professions with 17% average after politicians, religious officials, and television news anchors. In this context, it is possible to say that the trust in advertisers is higher in our country compared to the global scale.

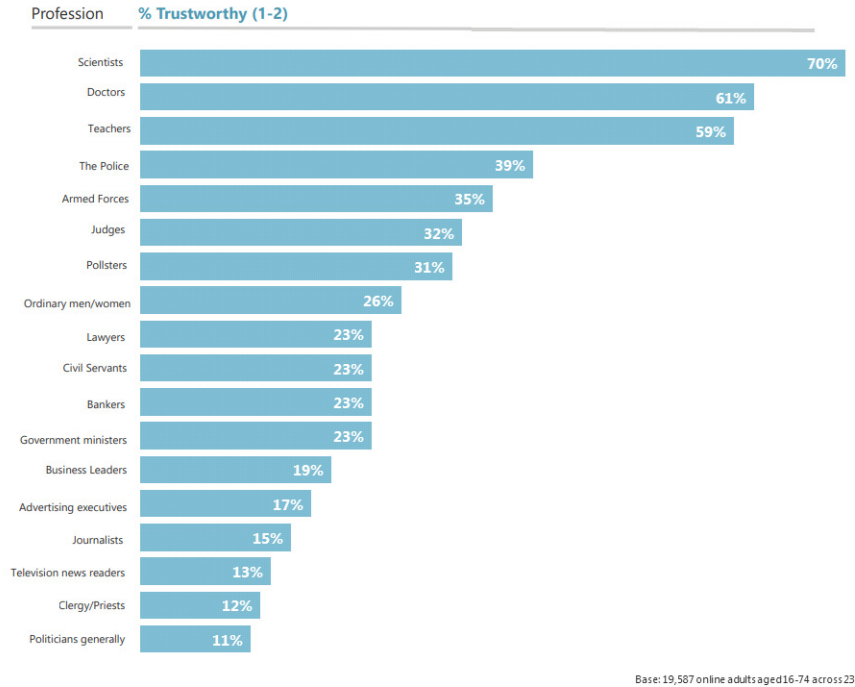

Figure 2: IPSOS most trusted professions in Turkey research results (2019)

As the quantitative research conducted by IPSOS shows, the trust in advertising sector employees appears to be at a very low level compared to other professional groups at both global and local levels. In the following parts of the study, the extent to which the perceptions of Ekşi Sözlük writers overlap and the reasons for this distrust will be examined.

Purpose and Importance of Research

In digital culture, producers are also consumers, and vice versa. This reversal makes new paradigms, researches and analyzes not only possible but also necessary for the classical or Marxist political economy equation. A brand new phenomenon stands in front of us with all secrecy (Duman and Özdoyran, 2018, p.77). The participant dictionaries have a structure that allows writing of an entry by opening a title about a specific topic or event. In these dictionaries, unlike Wikipedia-like structures, not only encyclopedic information is entered, but also the authors can contribute to the definitions by explaining their own views on the same article. Because of this structure, participant dictionaries contribute to the diversity of views by introducing different views (Duman and Özdoyran, 2018, p.84). The aim of this study is to determine the perceptions of Ekşi Sözlük platform writers about the advertising sector employees, generally referred to “advertisers” and also to reveal positive and negative perception about advertisements, advertising and employees in this sector. For this purpose, the concept of “Advertiser” is examined in the context of the titles and discourses opened in Ekşi Sözlük. In Turkey, there is a similar study literature on the advertising sector workers. With this study, it is aimed to contribute to the literature by presenting the perspective of advertising sector.

Research Methods

The research study took its samples on Ekşi Sözlük which is a website that's eleventh of the most visited websites in Turkey and five hundred and ninetieth in the world. According to the Ekşi Sözlük 20th Anniversary Documentary, the website hosts 560,000 registered users and approximately 120,000 authors. According to the same documentary, more than 35 million unique users visit the site monthly. Since it is one of the most visited websites, Ekşi Sözlük has been identified as a research area because it can reflect the opinions of various segments of society better than other social sharing platforms.

Research Findings

The research part of the study was carried out in two stages. Firstly, the word advertiser was searched on the Ekşi Sözlük website and the subject titles were classified by the researcher according to their contents. In the second stage of the research, the topics were analysed by discourse analysis. In the “words” search section of the website, the word “advertiser” was searched and the titles that searched lined up according to “oldest to newest”. In the discourse section of the research, the entries within the titles were analyzed by content analysis method in order to determine the point of view of the dictionary writers to the advertising sector and the professionals of this sector. A total of 64 titles and 424 entries were reviewed between November 1 and November 15, 2019.

Title	Number of Entry	Percentage
<i>Advertiser</i>	88	21
<i>Advertiser Turkish</i>	39	10
<i>Wanting to be an advertiser</i>	37	9
<i>27 years old single handsome advertiser man</i>	27	7
<i>Former leftists becoming advertisers</i>	20	5
<i>Former communists became advertisers</i>	18	4
<i>Former leftist new advertiser</i>	15	4
<i>Viral advertiser</i>	11	3
<i>Don't tell my mom I'm an advertiser</i>	10	2
<i>Advertiser poets</i>	10	2
<i>Socialist advertiser</i>	10	2
<i>The communist which later became an advertiser</i>	10	2
<i>What is an advertiser</i>	10	2
<i>The advertiser is a writer who sold his soul to the devil</i>	9	2
<i>Advertiser that loves Erol Büyükburç</i>	6	1
<i>Seller, marketer and advertiser not allowed</i>	5	1
<i>Does Ankara grow an advertiser</i>	5	1
<i>A person who watches Mad Men who is not an advertiser</i>	4	1
<i>27 year old single ugly advertiser man</i>	4	1
<i>If Karl marx was an advertiser</i>	4	1
<i>An Advertiser</i>	3	1
<i>Calling Sinan Çetin an advertiser</i>	3	1
<i>Believing that there is an advertiser inside</i>	3	1

<i>Advertiser uncle on television</i>	2	16
<i>There is no advertiser in Ekşi Sözlük</i>	2	
<i>An advertiser who misses nature</i>	2	
<i>Don't you dare tell my mom I'm an advertiser</i>	3	
<i>Get your hand out of my Ekşi Sözlük you filthy advertiser.</i>	2	
<i>Advertiser Jargon</i>	2	
<i>For those who want to become advertisers</i>	2	
<i>Advertiser who has bone glasses</i>	2	
<i>What does the advertiser wants to say</i>	2	
<i>Why great advertisers does not grow in Turkey</i>	2	
<i>A typical advertiser</i>	2	
<i>Advertiser who shamelessly celebrates May 1st</i>	2	
<i>Lousy advertiser who watches Mad Men and get carried away</i>	2	
<i>Being an advertiser</i>	2	
<i>Lesbian advertiser who comes to Kabak Bay with green ugg</i>	2	
<i>Advertiser cliches</i>	1	
<i>Advertiser tarot</i>	1	
<i>Former curling athletes becomes advertisers</i>	1	
<i>Distribute brochures when you say you'll be an advertiser</i>	1	
<i>If Tolkien was an advertiser</i>	1	
<i>Turkish advertiser</i>	1	
<i>I'll become an advertiser</i>	1	
<i>Looking for an advertiser who will earn 3-4k</i>	1	
<i>Engineer vs. advertiser</i>	1	
<i>Advertiser who lives in Cihangir</i>	1	
<i>The revolt of the advertiser Ferrada who invited by the CHP</i>	1	
<i>190 cm tall fat advertiser man</i>	1	
<i>AKP's advertiser tragedy</i>	1	
<i>Advertiser who becomes rich with election banners</i>	1	
<i>Advertiser prototype</i>	1	
<i>Advertiser game</i>	1	
<i>Turn back of an advertiser</i>	1	
<i>Advertiser language and literature</i>	1	
<i>Advertiser who uses drug metaphor</i>	1	
<i>Qualities of an advertiser</i>	1	
<i>Mom i became an advertiser</i>	1	
<i>Thinking about advertiser dialogs while watching an advertisement</i>	1	
<i>Don't you dare tell my mom I'm an advertiser</i>	1	
<i>Advertiser poets in Ekşi Sözlük</i>	1	
<i>Advertiser who reads 3900</i>	1	
<i>He's an advertiser now</i>	1	
Toplam	407	100

Table 2: Titles that include the word advertiser in Ekşi Sözlük.

In the research section of the study, the titles that include the word advertiser in the dictionary were searched and the entry rate in these titles was determined. The intensity of entries in these titles is shown in Table 2. 64 titles attract attention with intense number of titles for a profession; the opening of total of 64 titles can be attributed to both the versatility of this profession and the excessive criticism of it. The “Advertiser” title is the most written category with 21% entry, hence the most questioned, tried to be defined and the most commented on. Under the title of Advertiser Turkish, which is the most frequently written entry about, advertisers have been criticized because they do not adhere to the rules of language both in real life and in their products; they use so many English words in their daily language and they do not follow grammatical rules of Turkish language. Following these two titles, it is seen that there are titles about the difficulty of making a career in advertising and criticism of the adherence to the ideological origins of the advertiser.

Some of the opinions of dictionary writers about the different definitions of “advertiser” are as follows;

- *“Those who say good ideas are simple are the real advertisers.”*
- *“He is the person who writes to water. No matter how beautiful and artistic their advertisements are, they are forgotten and consumed in a few months.”*
- *“One of the shortest definitions: perception router.”*
- *“The profession group that is forbidden to enter our apartment. The manager wrote a huge post up that foreigners and advertisers are forbidden from entering. If he don't have a special grudge to the advertisers I think he wanted to say salesman, but if it's necessary to make a point, in regular citizens eyes; advertiser = salesmen. That's the point.”*
- *(see: the musician of the wedding house, the mourner of the funeral house.)*
- *“Graceful liar, who kisses the ant and doesn't hurt her back.”*
- *“The hostess that has the coolest title in the world.”*
- *“Professional manipulator.”*
- *“The profession that is the subject of the concise word “they trim old leftists and made them advertisers.”*
- *“Profession expert who promise other people to be the best, most beautiful, most attractive, most successful, and etc. and use of their weaknesses the best way.”*
- *“A citizen who thinks he can approach the wild dog friendly. He will catch it and tie somewhere, then put it in a cage. Most importantly, he will neuter it to be called well done. Sometimes it succeeds. The rest is harassment.”*
- *“A person who is committed to make people spend money. Even being a professional killer is more honorable profession. If i were an advertiser, banker or marketer, i would kill myself in six months. I'm as serious as a heart attack.”*
- *“It is a profession that can be seriously dangerous for people who do not have a developed personality and fundamentally their principles aren't shaped by their beliefs. Working with customers and brands that you don't believe is more difficult than it seems. After a while you become something else and you will not even realize that this change came step by step. I have seen many instances of this situation many times over the years. Some of them are motivated by money, others motivated by ego. The weakest have evolved over the years to contradict themselves, and they haven't even noticed it.”*

As we have seen, the authors describe the advertiser from different perspectives, which is suitable for the purpose of providing alternative definitions about any subject, concept and event rather than a classical dictionary. In these definitions, the effect of the advertiser on the individual, the persuasion effort for the purpose of sales,

the desire to direct the perception, and the normal dictionary definitions of the concept are matched with different examples and interpretations.

Under the title “Advertiser Turkish”, three of the most admired entries by dictionary writers are as follows;

- *“The **account group director** entered the meeting room in a slightly **angry** and a bit of a **panic** state, followed by **account supervisors** and **account executives** with their **files**. **Art-directors** with **copywriters** were already there with their **seniors** and **juniors**. Suddenly all the speeches and buzzes stopped, and the smokers blew their fumes into the air. **Account group director**, sits on the chair at the head of the long table and left the **files** on the table, began to speak with his eyebrows slightly frowned. The customer did not like the new **campaign**, was not **impressed** by the **creative work**. **Creatives** had to work in **teams** again and immediately bring a **solution** to this **case**. (Bold words was in English in original Turkish text as well)*
- *‘When you ask about their profession in the past, those who say “I’m an advertiser” have been responding as “I’m a marketer” for the last 2-3 years.’*
- *‘The name of all kinds of creatives, customer representatives, producer organisms that speak Turkish with 100 words, English with 30 words.’*

Due to the limitation of the study, not all entries can be included in the text, but as shown in these examples, the difference of “Advertiser Turkish” from the spoken language of the public is clearly emphasized with originally English words that used in a Turkish conversation. Today, a language called “plaza language” has emerged, especially since the 1980s when foreign advertising agencies collaborated with Turkish advertising agencies. This structure is reflected in the daily life of advertisers in the form of “occupational illness” or “indication of being an advertiser” and has become one of the frequently criticized issues about advertisers in Ekşi Sözlük.

Classification	Number of titles	Percentage
Advertiser prototypes	12	20
Literature / movies / music	7	11
Critical / negative view of the advertiser	7	11
Advertiser and ideology	6	10
Advertiser language / advertisement language	5	8
Advertising career / Career adventure	5	8
Conditions for becoming an advertiser	4	6
Advertiser and humor	2	3
Definition of advertiser / becoming an advertiser	4	3
News / current message / notification	4	3
OTHER	4	3

Table 3: Classification of Advertiser related titles in Ekşi Sözlük.

We can generally classify the scanned titles in 11 different categories. These are the advertiser prototypes, the relationship with literature, cinema and music, the critical-negative view of the advertiser, the advertiser and ideology, the advertiser-advertising language, the advertising career, the conditions of being an advertiser, the advertiser

and humor, the definition of advertiser-being an advertiser, advertiser news-current message-notification relationship and titles that cannot be included in a certain class.

Only in terms of titles, the authors of Ekşi Sözlük;

- *They have a certain perception of prototype regarding the advertiser,*
- *The artistic aspect of the advertiser is remarkable,*
- *The advertiser with a socialist background in terms of ideology has been criticized for serving capitalism in his profession,*
- *The language used in advertisements and the language used by the advertiser in daily life is quite different from the spoken language,*
- *The advertising career is challenging due to irregular working conditions, creativity-oriented thinking and not considered as a moral profession,*
- *It is remarkable that advertisers use humor as much as their relationship with art,*
- *The word “advertiser” does not have a single definition and different aspects can be emphasized*
- *It is possible to say that the advertiser is a prominent professional group in the media.*

It is not possible to say which of the topics are opened by a certain age, gender and occupational groups because of the fact that the authors do not enter with their real names, their characteristics such as age, gender and profession are not known and therefore they are anonymous individuals. However, the sixty topics that are subject to analysis generally give an idea about both the individual characteristics of the advertiser as well as their language use, ideological structure, and moral appearance-perception.

Conclusion and Evaluation

According to Van Dijk, unlike traditional media, the new media which is also called digital media, includes multimedia tools that are based on the digital coding system, which have simultaneous and very intensive capacity, high-speed mutual and multi-layer interaction among the actors performing the communication process. (Binark, 2007, p.5). As new media tools, platforms that bring different world views, different socio-economic structures and different ethnic identities in the same equation under equal conditions, they have become the platforms where people from all segments have the chance to express themselves.

Ekşi Sözlük can be defined as a reference source regarding to local, ethnic, religious and national culture. As mentioned in the extent of the study, the authors' alternative definitions of concepts, facts and processes; their comments and evaluations on the agenda, their handling of the agenda items as people from the public and keeping their finger on public opinion's pulse, make Ekşi Sözlük perceived as a phenomenon and make a mark on cyber life. In this sense it can be said that Ekşi Sözlük contain important clues about contemporary Turkey and it casts light upon the cultural exchange of people (Gürel & Yakın, 2007, p.204).

Ekşi Sözlük is a collectively produced online dictionary where users can convey their opinions, definitions and information about various concepts, events, people and situations. Users can open topics related to the developments on the agenda on the site and share their opinions and testimonies, different sources, news or information on this subject.

The fact that there is a tendency to explain and comment on events on this website in short terms can be interpreted in connection with internet culture. Nowadays, there is a tendency towards consuming fast, short, summary information.

The web-based dictionary, which was founded in 1999, is characterized by a wide range of authors and no concern about the accuracy or inaccuracy of information. In spite of this unsure feature of the site, it is also interesting in terms of showing people's perceptions about any event, given the function it performs. It also shows itself as a reference for those who want to get information about a concept or person. In this case, Ekşi Sözlük can be considered as an informal source of information.

It is seen that the dictionaries belonging to universities (ITU Dictionary, Uludağ Dictionary, etc.) have emerged with the effect of Ekşi Sözlük. They contain informations about any concept or person that is the personal assessments of the dictionary authors. Many people read these informations on these dictionaries, which are ranked first in the search engines. From this aspect, it can be said that Ekşi Sözlük and other dictionaries do not have an official value for people but they perform an important function in creating opinion.

Especially in the context of being a pioneer, Ekşi Sözlük has attracted attention by separating from other networks with its jargon, its structure that enables interactive and original content, and it is a medium that everything about daily life can be discussed and criticized (Taşdemir & Çevik, 2013, p.30).

In the IPSOS study (see Table 1, Figure 1-2), which is mentioned in the literature part of the study, it is noteworthy that the trust in advertisers is lower than other professions. It is seen that the research conducted in 23 countries is also affirmed and explained in the titles of Ekşi Sözlük.

Advertising sector is a sector that attracts attention with both the supervision of advertisements and the organization of vocational training. The Advertising Self-Regulatory Board is a structure established with the partnership of advertising agencies and advertisers and it draws attention to damage of advertisements to the social structure and importance of complying advertisements with the social values. Professional organizations such as Advertisers Association, Advertisers Association, Advertising Writers Association and Outdoor Advertising Association draw attention with their studies and trainings in the direction of both human resources and general prestige of the sector under Advertising Foundation. Despite of these efforts, the perception of advertising profession as "trickery for sales" cannot be prevented, and it is noted in both the IPSOS research and the titles and entries of the word "advertiser" in Ekşi Sözlük. For example social responsibility works like "True use of Turkish Language" of some professional organizations, supporting social responsibility and gender inequality in the "Crystal Apple Advertising Festival" which is the most important competition of the profession, documentaries that shows the structure of the profession like "Art & Copy" in abroad, "Logoyu Büyütenler" in our country is not enough for changing negative view towards the sector.

In the light of all these comments, it is possible to say that the advertising profession will either continue to exist within different titles and structures, or that it will endeavor to work with more qualified personnel in order to eliminate negative perception of the sector and advertisers. For this purpose, the Advertising Foundation continues to provide trainings in cooperation with universities in 2019 in order to increase the number of qualified employees in the sector. On the other hand, the advertising sector is not only includes advertisers that are employees of advertising agencies. This sector consists of advertisers, advertising agencies, production companies, music

companies and so on. With a plurality of supporting structures. Therefore, it is possible to say that it will be very difficult to change the perspective of the advertiser in general and advertising in general.

References

- Başaran İnce, G. (2010). Medya ve Toplumsal Hafıza. *Kültür ve İletişim*, 13(1), 9-29.
- Başlar G. (2018). “Kullanıcı Üretimi” Kolektif Hafıza: Adalet Yürüyüşü Örneği. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 28, 143-175. DOI: 10.16878/gsuilet.436041
- Binark, M. (2007). “Yeni Medya Çalışmalarında Yeni Sorular ve Yöntem Sorunu”, *Yeni Medya Çalışmaları*. (By Mutlu Binark). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Castells, M. (2012). *İşyan ve Umut Ağları İnternet Çağında Toplumsal Hareketler*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Curran, J. (2012) *Reinterpreting the Internet. Misunderstanding the Internet* (by Curran, J, Fenton, N. ve Freedman, D.). New York: Routledge, pp.3-34
- Duman, K, Özdoğru, G. (2018). Dijital Emek ve Kullanıcı İçeriğinin Metalaşması: Katılımcı Sözlük Yazarları Üzerine İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(4), pp.75-99. DOI: 10.17680/erciyesiletisim.419811
- Elden, M. & Kocabaş, F.(1997). *Reklamcılık (Kavramlar, Kararlar, Kurumlar)*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Fenton, N. (2012) *The Internet and Social Networking. Misunderstanding the Internet* (by Curran, J, Fenton, N. ve Freedman, D.). New York: Routledge, pp. 123-149.
- Fuchs, C. (2008). *Internet and Society: Social Theory in The Information Age*. NewYork: Routledge.
- Gürel, E. & Yakın, M. (2007). Ekşi Sözlük: Postmodern Elektronik Kültür. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 4(4), 203-219.
- Halbwachs, M. (1992). *On Collective Memory* (byL. Coser). Chicago: The University of Chicago.
- Mutlu, E. (2012). *İletişim Sözlüğü*. Ankara: Sofos
- Nora, P. (2006). *Hafıza Mekanları*. Ankara: Dost.
- O’Guinn, T., Allen, C. & Semenik, R. (1997). *Advertising. USA: South-Western College Publishing*
- Ordaş, M. (1997). *Reklam Ustalarıyla Konuşmalar*. İstanbul: Yayınevi Yayıncılık.
- Taşdemir, B. & Çevik, R. (2014). Hâkim tasarım ve Ekşi Sözlük: İnternet’in dönüşümünü anlamak. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 1(37). 22-39
- van Dijck, J. (2009). Users Like You? Theorizing Agency in User-Generated Content. *Media Culture & Society*, 31(4), 41-58.

12

CITY BRANDING AND SOCIAL MEDIA: AN ANALYSIS OF THE BEST CITY BRANDINGS BASED ON TWITTER HASHTAGS (#) / ŞEHİR MARKALAŞMASI VE SOSYAL MEDYA: EN İYİ ŞEHİR MARKALARININ TWITTER ETİKETLERİ (#) ÜZERİNE BİR ANALİZ

Nahit Erdem Köker¹, C.Sercan Özer²

Abstract

Like in many other fields social media also caused changes in tourism. Nowadays social media users share reviews, experiences, videos or photos of their hometowns or the cities they've visited with various users. Other people can get information about places they want to visit or they are interested in through social media postings. Consequently social media turned into a pool of information on places. The material about these places has an impact on people who use social media as a tool to get tips.

Cities who want to build significant brand images have to specify their qualities and have to transfer them through the right medium. In this process social media plays an important role as it carries the message and creates perception of the place. Through social media, administrators who work upon the brandings of their cities have the opportunity to communicate fast to a wide audience. They can advertise their towns, interact with the contact persons and respond to their needs. Currently, not only individuals or organizations but also cities were represented on social media. To know in which way the places are represented on social networks will help to improve the process of branding. In this thesis the image of cities which were chosen as the best branded ones on the base of "The Anholt-GfK Nation Brands Index" were analyzed through the posting of Twitter-Hashtags. Shares made through the hashtags (#) starting with the name of the city under review will be collected during the period of the research time and codes and themes will be created through sharings related to cities by content analysis.

Keywords: Social Media, City Branding, Twitter

Giriş

Tüm iş kollarını etkileyen sosyal medyanın, turizm alanında da etkileri hızlı olmuş, yeni alanlar yeni süreçler ortaya çıkarmıştır. Toplumsal alandaki yaşam pratiklerini değiştiren sosyal medya, büyük şehirleri de derinden etkilemiş, bu şehirlerin tanıtımı ve geniş çevrelere yayılımı bu yeni mecralarda gerçekleşmeye başlamıştır. Cazibesi yüksek çekici şehirlere giden ziyaretçiler, bu şehirlerle ilgili görüşlerini, önerilerini ve hissettiklerini sosyal medya araçlarında dile getirmekteler ve o şehirle ilgili olarak içerikler üretebilmekteler. Bu noktada, şehrin profesyonellerine birtakım işler düşmektedir. İlk olarak sosyal medya ortamlarında şehirleri ziyaret eden ve/veya bizzat yaşayan bireylerin ilgili şehre ilişkin düşüncelerini ve paylaşımlarını izleyerek, bu doğrultuda yeni medya ortamlarında aktif

¹ Ege University, nahiterdem@hotmail.com

² Pamukkale University, csercanozer@gmail.com

olarak bulunma yoluna gitmelidir. Bu ortamlarda, şehrin güçlü taraflarına ilişkin iletişim etkinliklerinin yönetilmesi hem o şehre ilişkin hedef kitlelerde olumlu imaj değişikliği görülebilecek hem de o şehre dair sosyal medya ortamlarında ziyaretçiler ve şehrin yaşayanları tarafından içerik paylaşma ihtimali güçlenecektir. Sosyal medyanın bizlere sunmuş olduğu “anıdalık ve hız” avantajı, yine şehir profesyonellerince şehrin markalaşması süreçlerinde çevrimiçi ortamları etkin ve nitelikli kullanarak geniş kitlelere ulaşabileceklerdir. Böylelikle şehrin sosyal medya ortamlarında temsili gerçekleşmiş olup, markalaşma adına önemli adımlar atılmış olacaktır. Tüm bunların yanında, şehirlerle ilgili olarak bu mecralarda şehirde yaşayan vatandaşların ve o şehri ziyaret eden/ziyaret edecek olan bireylerin görüşlerine, istek ve ihtiyaçlarına önem vermek, bu alanları takip etmek ve izlemek iş süreçlerinde, şehrin markalaşması adına önemli adımlar olacaktır.

Şehir Markası ve Şehir Pazarlaması Kavramı

Şehir markası kavramı, bir şehrin bünyesinde bulundurduğu kültür mirası, tarihi ve doğal zenginlikleriyle bir bütünlük yaratarak, diğer şehirlerden farklılaşarak, özgün bir imaj çalışması olarak belirtilebilir (Kaypak, 2013). Zenger ve Braun da (2010) şehir markası kavramını şehirde yaşayan bireylerin ve o şehri ziyaret eden ya da potansiyel ziyaretçilerin zihninde sözel, görsel ve davranışsal tabanda beliren, şehrin paydaşlarının nitelikleri, iletişim biçimleri, kültürel birikimleri aracılığıyla ve şehrin büyük resminin çağrıştırdığı soyut değerlerin tümüdür şeklinde tanımlamıştır (akt. Serçeoğlu, Boztoprak ve Tırak, 2016, 99). Şehir markası, en genel ifadeyle ürün/hizmet markalama stratejilerinin şehir özelinde uygulanmasını ifade eder. Şehirde sosyo-ekonomik ve kültürel ölçülebilir değerler yaratmak adına, marka iletişimi ve stratejilerini şehrin gelişimine uyarlayan bir disiplindir (Peker, 2006: 21'den akt. Avcılar, 2015, 81).

Şehir markalaşmasındaki önem, yatırım, ihracat, eğitim, kültürel aktiviteler, turizm faaliyetleri gibi birçok kalemde çekici hale gelip şehre katma değer yaratabilmektir (Zeren ve Gül, 2013, s.4). Genel çerçeveden bakıldığında ulaşılmak istenen amaç şehrin ekonomik olarak refaha ulaşmasına katkı sağlamak ve bu şehirde yaşayanların yaşam standartlarını yükseltmektir (Avcılar, 2015, 82).

Şehir markasından bahsettikten sonra bunu geniş kitlelere yaymak ve olumlu imajlar oluşturmak için pazarlama etkinliklerine ihtiyaç vardır. Öncelikli olarak şehir pazarlaması kavramının üzerinde durulmalıdır.

Şehir pazarlaması şehrin kimliğini ortaya koyup hedef kitlenin şehirden istek ve ihtiyaçlarının ortaya koyulmasının ardından değer yaratacak pazarlama etkinliklerini gerçekleştirmek ve elde edilen sonuçları ortaya koymaktır (Moreira ve Silva, 2012'den akt. Kılıç, Oral ve Set, 2018, 105). Carrasquillo (2011, 446) şehir pazarlamasını, hedef kamuların istek ve ihtiyaçları göz önüne alınarak, şehrin sosyo-ekonomik niteliğinin artırılması ve şehrin cazibeli bir hale getirilmesi için kat edilen/edilecek yol olarak belirtmiştir.

Şehir pazarlaması; bir şehrin belirli bir hedef doğrultusunda geliştirilmesi ve pazarlanmasıdır. Burada ifade edilmek istenen şehir halkının yaşam standartlarını yükselterek güvenli ortamı oluşturmak ve şehre rakip olabilecek diğer şehirlere oranla cazibesini yükseltmek istenmesidir (İsen 2013: 28'den akt. Özgüner ve Uçar, 2015, 325).

Rainisto (2003: 16'dan akt. Altunbaş, 2007, 59) bir kentin katma değer yaratması için 4 adımlı süreçten bahsetmiştir; (1) Kentin altyapı tesisleri ve temel hizmetler, o kentte yaşayan bireylerin ve o kente gelen ziyaretçilerin memnun kalması için güçlü olmalıdır. (2) İlgili kent, yatırımları kendi bünyesine çekebilmek için ve kamu desteğinden faydalanabilmesi için ve bunun yanında ziyaretçileri, insanları kente çekebilmek adına çekici güçlere ihtiyaç

duyabilir. (3) Marka olmak isteyen ve bunu pazarlamak isteyen bir kent, güçlü imaj programlarıyla ve stratejik iletişim etkinlikleriyle bunu geniş çevrelere yayması gerekmektedir. (4) Bu kent, bireyleri, büyük şirketleri ve önemli liderleri şehre çekecek kuruluşlardan destek sağlamalıdır.

Şehirlerin markalaşması ve bunu pazarlayabilmeleri hedef kitlenin istek ve ihtiyaçlarının ortaya koyulup bu doğrultuda pazarlama iletişimi çalışmalarını kapsamlı ve tutarlı bir anlayışla yürütmesine bağlıdır (Altunbaş, 2007, 162). Sözü geçen bu anlayış, günümüz teknolojik gelişmeler neticesinde geniş kullanım alanı bulmuş sosyal medya ortamlarında da görülmeli ve şehir ile ilgili bilgiler kontrollü bir biçimde bu yeni mecralarda geniş kitlelere yayılmalıdır (Taşoğlu, 2012, 70).

Sosyal Medya, Şehir Markalaşmasında Sosyal Medya ve İletişim

Sosyal medya; web 2.0 teknolojisi imkanları sonucunda ortaya çıkan internet temelli araçlardır (Berthon vd., 2012, 263). Sosyal medya bilginin paylaşımı ve dağıtımı, bireylerin çevreleriyle kesintisiz iletişim kurması ve farklı bağlantılar oluşturmayı olanaklı kılan dijital platformlardır (Weeks ve Holbert 2013, 214). Genel hatlarıyla sosyal medya kavramı, internet ve teknoloji alanında meydana gelen köklü dönüşümler neticesinde ortaya çıkan çevrimiçi ortamlarda bireylerin profillerini oluşturması, çevresiyle etkileşime geçmesi ve kendi içeriklerini profillerinde özgürce oluşturdukları mecralar olarak ifade edilebilmektedir.

Şehrin markalaşması uzun zaman alacağı gibi bunu sürdürmek, hedef kitlenin nezdinde olumlu imaj yaratımı da zorlu süreçler ve nitelikli çalışmayı gerekli kılan alanlardır. Bireyleri o şehirle ilgili olarak ikna etmek kolay olmayacağı gibi birtakım unsurlardan faydalanmak gerekmektedir. Bu noktada tanıtım faaliyetlerinde, kitle iletişim araçları ve teknolojik gelişmelerin neticesinde bizlere sunulan yeni medya ortamları tercih edilmelidir. Doğru kitleye etkili mesajlar ve etkili iletişim kanalı ile iletilen mesajlar fark yaratacaktır (Kılıçhan ve Köşker, 2015, 103). Şehirlerin zorlu rekabet ortamlarından etkilendiği/etkilenebildiği düşünüldüğünde kalıcı rekabet avantajı elde etmek ve diğerlerinden farklı olmak, bu misyonu üstlenen profesyonellerin dinamik ve nitelikli olması ve marka iletişim stratejilerinin hazır olmasıyla bağlantılıdır (Morrison ve Anderson, 2002'den akt. Kılıçhan ve Köşker, 2015, 103). Taşoğlu (2012, 72) şehirlerin olumsuz algılarının sosyal medya platformlarında dile getirilmesinin önüne geçilmesi üzerine değinmiş ve bu ortamların etkililiğinden bahsetmiştir. İnsanların zihninde şehri konumlandırırken söz konusu şehrin paydaşlar nezdinde ne anlam ifade ettiği ortaya koyulmalıdır. Planlı ve stratejik olarak iletişim çalışmalarının şehirler özelinde yapılması ve şehrin konumlandırılması gerekmektedir. Örneğin, Paris deyince romantizm, Roma deyince moda ve LasVegas deyince zihinlerde kumarın belirmesi gibi (Marangoz ve Tayçu, 2017, 41).

Tüm alanlarda olduğu gibi sosyal medya şehirleri de belirli hususlarda etkisi altına almıştır. Farklı uluslardan ve farklı ülkelerden bireyleri bir arada bulundurması, sosyal medyanın önemli avantajlarından birisi haline gelmiştir. Bu nedenle, şehirlerin, şehrin profesyonellerinin bu mecraları dikkate almaları, tanıtım ve iletişim etkinliklerinde yoğun bir biçimde kullanmaları gerekmektedir (Yarar, 2017, 57). Tüketiciler, ilgilendikleri şehirlere ilişkin gerek-sindikleri bilgi, fikir ve görüşleri sosyal medya araçları vasıtasıyla elde edebilmektedirler (Zeng ve Gerritsen, 2014, 32). İnternetin teknolojilerinin sunduğu sosyal medya araçlarında, ziyaretçiler gittikleri/gitmek istedikleri şehirle ilgili olarak bilgi arayabilmekte, o şehri tanımlayabilmektedir (Buhalis vd., 2011, 206).

Zhou ve Wang (2014, 28) çalışmasında, şehirlerin pazarlama etkinliklerinde sosyal medyanın rolünün önemine şu noktalar üzerinden değinmiştir:

- Şehrin profesyonelleri tarafından sosyal medya ortamları pazarlama iletişimi etkinlikleri kapsamında tercih edilmesi gereken önemli mecralardır. Bu ortamlarda hızlı ve kesintisiz etkileşim ve şeffaf bir yapının olması bunun yanında birtakım özellikleri kendi içerisinde barındırması hedef kamularını kolayca tanımasına imkan vermiştir.
- Sosyal medya araçları, şehirler ile hedef kamular arasında anlık iletişim ve etkileşime imkan tanımış, şehirler ile ilgili görsel ve yazılı unsurların paylaşılmasına ve yayılmasına imkan vermiştir.

Sosyal medyanın şehirlerin marka olmasındaki rolüne detaylı olarak değinilmiştir. Şehrin marka olmasında çalışmalar yürüten profesyonellerin yeni iletişim teknolojilerini yani sosyal medya platformlarını etkin ve nitelikli kullanımı neticesinde ulaşmak istedikleri imaja ulaşmaları ve şehrin ismini geniş çevrelere duyurumu çalışmanın alanyazın kısmında da belirtildiği üzere mümkün olacaktır. Çalışmanın diğer bölümünde, ilgili alanyazın doğrultusunda yapılan araştırmadan bahsedilecektir.

Yöntem

Çalışma dahilinde 2017 yılında en başarılı şehir markası olarak belirlenen Anhold GFK 2017 Küresel Marka Şehirler İndeksi (<https://placebrandobserver.com/anholt-gfk-nation-brands-index-2017-highlights/>) listesinden ilk 5 şehir ve aynı listede Türkiye’den en üst sırada yer alan İstanbul ile ilgili Twitter’da yapılan paylaşımlar betimsel olarak incelenmek istenmiştir. Çünkü betimsel analizlerde verilen bir durum olabildiğince tam ve dikkatli şekilde tanımlanmak istenir (Büyüköztürk v.d, 2012, 22). Çalışmanın odağında betimsel bir tanımlama olduğundan araştırmada nicel verilere odaklanılmıştır. Belirlenen şehirler ile ilgili sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımlara ait nicel veriler bilgisayar programlarının yardımı ile toplanmıştır. Toplanan veriler üzerinden incelenen şehirlere ilişkin mevcut durumu gözlemleyebilmek için araştırmanın amacı doğrultusunda betimsel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (Sönmez ve Alacapınar, 2014, 48) tercih edilmiştir.

Araştırmanın Konusu: Sosyal medya ve sosyal ağlar günümüzde bireyler açısından hem bir bilgi alma, hem de bilgi yayma aracı olarak işlev görmektedir. Bireyin yaşantısına dair birçok bilgi bu ağlarda paylaşılmaktadır. Paylaşılan bilgiler bireyin gündelik hayatındaki birçok konuya ilişkin fikrine temel oluşturmaktadır. Turizm açısından sosyal medyada turizm destinasyonları ile ilgili yapılan paylaşımlar, destinasyona ilişkin algının oluşmasına etki etmektedir. Şehir markalaşması açısından bakıldığında sosyal ağlarda yapılan paylaşımların betimsel bir resminin çıkartılması, hem markalaşma kararlarının alınmasında hem de sürece ilişkin planlamada önemli bir basamağı teşkil edecektir. Bu sebeple ilgili çalışma sosyal ağlardaki bu algıya odaklanmaktadır.

Araştırmanın Amacı: Çalışma kapsamında en başarılı şehir markaları olarak sıralanan şehirler ile ilgili sosyal bir ağ olan Twitter üzerinden #’ler ile yapılan paylaşımlar yolu ile bu şehirlere ilişkin algılar resmedilmek, diğer bir ifade ile betimsel olarak analizini yapmak istenmiştir.

Araştırmanın Soruları: Araştırmanın amacı doğrultusunda soruları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;

- İlgili şehirlerin etiketleri ile paylaşılan kelimeler nelerdir?
- Paylaşılan kelimelerin paylaşım yoğunlukları nasıl oluşmaktadır?
- Yapılan paylaşımlarda şehir etiketlerinin yanında en çok hangi etiketlere yer verilmektedir?
- Atılan tweetler hangi dil ne sıklıkta kullanılmaktadır?

- Tweetler hangi saatlerde yoğunlaşmaktadır?
- Tweetlerde hangi kısaltmalar (acronyms) ne düzeyde tercih edilmektedir?
- Tweetlerde hangi emoticonlar ne düzeyde kullanılmaktadır?

Örneklem (İncelenen Şehirler) : İnternet ya da sosyal medya üzerinden yürütülen araştırmaların en sorunlu noktalarından birisi araştırmanın örnekleminin saptanmasıdır. Araştırma evreni çok geniştir ve neredeyse sınırı belirsizdir. Her ne kadar bu evrene ulaşabilmek ya da örneklem alabilmek görece kolay olsa da hem evreni sınırlayabilmek hem de bu sınırlanan evren üzerinden alınan örneklemin inceleyebilmek zor bir süreçtir. Dolayısı ile örneklem sürecinin bu araştırmalarda sınırlarının net olarak çizilmesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda araştırma kapsamında örneklem belirlenirken ilk başta amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi seçilmiştir. Bu örneklemin seçilmesinin nedeni, ölçüt örneklemin önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasına olanak sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 112). Mevcut araştırmanın ilk ölçütü şehir markalaşmasında en başarılı şehirlerin incelenmek istenmesidir. Bu kapsamda şehir seçiminde “Anhold GFK 2017 Küresel Marka Şehirler İndeksi” temel alınmıştır. İncelenen ilk 5 şehir, Tablo 1’de görüldüğü üzere şehir markalaşmasında 2017 yılında en başarılı seçilen şehir markalarıdır. İstanbul aynı araştırmada sıralamaya Türkiye’den en üstten giren en başarılı şehir markası olduğu için dahil edilmiştir.

Tablo 1: *Anhold GFK 2017 Küresel Marka Şehirler İndeksi*

2017 rank	City	2015 rank	Score change 2017 vs. 2015
1	Paris	1	+0.51
2	London	2	+0.52
3	Sydney	4	+0.97
4	New York	3	+0.67
5	Los Angeles	5	+0.91
6	Rome	6	+0.65
7	Melbourne	9	+1.64
8	Amsterdam	8	+1.36
9	San Francisco	n/a	n/a
10	Berlin	7	+0.75
CBI™ scores range from 1-100. Score changes: small: +/-0.26-0.50; medium: +/-0.51-1.00; large: > +/-1.00			

Kaynak: <https://placebrandobserver.com/anhold-gfk-nation-brands-index-2017-highlights/>

Veri Toplama Süreci: Araştırmanın veri toplama süreci üzerinde Twitter’in uyguladığı veri paylaşım politikası etkili olmuştur. Sosyal medya analiz programlarının Twitter api’si kullanımı ile belirli zaman aralığında ve belirli sayıda veriye serbest ulaşım izni verilmektedir. Bu neden ile araştırma verileri 17.09.2018 ile 24.09.2018 tarihleri arasında toplanmıştır. Bilgisayar programları (R ve Maxqda) ile ilgili tarihler arasında seçilen şehirlerin etiketleri (hashtag / #) üzerinden paylaşılan tweetler analiz edilmiştir (#paris, #london, #sydney, #newyork, #losangeles ve #istanbul). Bu kapsamda incelenen her şehir için 10.000 tweet olmak üzere toplamda 60.000 tweet toplanmıştır.

Veri toplama sürecinde ilgili etiketler ile bütün dillerde yapılan paylaşımlar toplanmış, İngilizce paylaşılan metinler analiz edilmiştir.

Veri Analiz Süreci: Hedeflenen betimsel analizi yapabilmek için mevcut çalışmada nicel veriye dayalı içerik analizine başvurulmuştur. Bunun en önemli nedeni, toplanan veriyi açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmektir. Çünkü içerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen veriyi belirli kavramlar ve kategoriler çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 227). Ayrıca sosyal bilimlerde oldukça yoğun olarak kullanılan bu analiz yöntemi ile temelde nitel veriler nicel verilere indirgenmektedir (Stacey, 1970). Erişilen tweetler içeriklerine göre araştırma ile doğrudan ilişkili olmalarına ve konu alanlarına göre bir ön tasnif yapıldıktan sonra sınıflandırılarak analizleri yapılmıştır. Verilerin toplama sürecinde olduğu gibi, analiz ve görselleştirme sürecinde de Maxqda ve R programlarından faydalanılmıştır.

Araştırmanın Güvenilirliği (Değişmezlik) ve Geçerliliği (İkna Edebilirlik): Araştırmanın iki araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş olması, süreç içinde araştırmacılar arasında uzlaşa sağlanması iç güvenilirliği artıran faktörlerdendir (Güler, Halıcıoğlu, Taşgın, 2015, s.378). Ayrıca Yıldırım ve Şimşek (2011: 263), önceden oluşturulmuş ve ayrıntılı tanımlanmış bir kavramsal çerçeveye bağlı olarak yapılan veri analizinin iç güvenilirliği zenginleştiren bir etken olduğunu belirtmektedir. Çalışmada diğer bir güvenilirlik kriteri (Maxwell, 2018, s.129) olarak benzer araştırmalar ile olan uyum verilebilir (Zhao, Dong, Wu, ve Xu, 2012; Liu, Li, ve Guo, 2012; Tossell, Kortum, Shepard, Barg-Walkow, Rahmati, ve Zhong, 2012; Vidal, Ares, ve Jaeger, 2016; Wang, Kieu, Chang, ve Li, 2009). Benzer araştırmalardaki süreçler mevcut çalışmanın süreçlerinde de kullanılmıştır. Çalışmanın bir diğer güvenilirlik göstergesi şeffaflığı ve teyit edilebilirliğidir. Araştırmacılar tarafından bütün süreçler raporlanmış ve sunulmuştur.

Güler, Halıcıoğlu, Taşgın, (2015: 378) çalışmanın sonuçlarını raporlanırken verilerin uygun tablolar kullanılarak sunulmasının araştırmanın geçerliliğinin bir göstergesi olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya ilişkin veriler kullanılan bilgisayar programları yardımı ile görselleştirilmiş ve sunulmuştur. Araştırmanın dış geçerliliği (transfer edilebilirlik), çalışma için seçilen örneklemin evreni ne kadar temsil edip etmediği ile ilgilidir (Neuendorf, 2002). Twitter veri paylaşım politikası sınırlılıkları içerisinde araştırmada en yüksek veri çekim sürecini gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. İçerik geçerliliği (inandırıcılığı) testi için yoğun veri kullanımı gözlemlenebilir (Maxwell, 2018, 126). Araştırma kapsamında elde edilebilecek en yoğun veriye ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın bir diğer geçerlilik göstergesi, çalışma kapsamında yarı istatistik kullanımıdır. Veriler üzerinden araştırmacılar yarı istatistiki testler kullanarak bulguları yorumlamıştır. Çalışma kapsamında bir diğer geçerlilik göstergesi olarak bilgisayar programlarının analizlerde kullanımı gösterilebilir.

Bulgular

Tweet'lerdeki Kelimeler: Şekil 1'de incelenen şehirlerin etiketleri ile birlikte en sık kullanılan kelimeler gösterilmiştir. İncelenen şehirlere ilişkin yapılan etiketli paylaşımlarda en sık kullanılan kelimeler analiz edildiğinde #'ler ile paylaşılan en sık kelimeler şehre ilişkin duygu sözcükleri ve o şehirlerin simgesel özellikleri olduğu göze çarpmaktadır. Şekil 1'de de görüldüğü üzere Paris, Londra ve New York'ta duygu ifade eden kelimelerin daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Bütün şehirlerde de o şehirlere özgü turistik çekim unsuru olan simgelerinde bu kelimelerde sık geçtiği gözlemlenmiştir. İstanbul ile ilgilin atılan tweet'lerde en fazla pazarlama içerikli kelimelere rastlanmıştır. Bu kelimeler araştırmanın konusu ile ilişkili olmadığından analize dahil edilmemiştir.

Şekil 1: Şehir #’leri İle En Sık Kullanılan Kelimeler

Etiketler (#) İle Beraber En Sık Kullanılan Etiketler (#): En başarılı şehir markalarının #’leri ile paylaşılan diğer #’ler incelendiğinde (Şekil 2) genel olarak o şehrin karakteristiğini yansıtan kelimelerin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca bu şehirlerde çeşitli duyguları ifade eden #’lerde gözlemlenmiştir. İstanbul #’leri ile beraber paylaşılan #’ler incelendiğinde ağırlıklı olarak Türkçe pazarlama kelimelerinin #’lendiği gözlemlenmiştir. Ayrıca haber ve news #’leride sık gözlemlenen diğer #’lerdir.

Şekil 2: Şehir #’leri İle En Sık Kullanılan #’ler

Atılan Tweetlerin Dili: Atılan tweetlerin dillerinde İstanbul hariç diğer şehirlerde İngilizce’nin yoğunlukla kullanıldığı gözlemlenmiştir (Şekil 3). İstanbul #’i ile atılan tweetlerde ise Türkçe yoğunlukla kullanılan dildir. Bu atılan tweetlerin çoğunun yabancı ziyaretçiler tarafından değil, Türk kullanıcılar tarafından atıldığına göstergesi niteliğindedir. Yabancı ziyaretçiler için İngilizce atılan tweetlerin hem şehir ile bilgi toplamada hem de o şehre ilişkin algılarının oluşmasında önemli rolü vardır.

Nahit Erdem Köker, C.Sercan Özer

Figure 1 displays the distribution of Kaynak app versions across nine cities. The charts are arranged in a 3x3 grid. The cities are Paris, New York, Los Angeles, Sydney, London, Istanbul, and three unlabeled cities. Each chart shows the percentage of users for various app versions, with the x-axis representing the percentage from 0% to 25% or 60%.

Paris: The x-axis ranges from 0% to 27%. The distribution shows a high percentage of users on the latest version (Twitter Web Client, 25.4%) and a significant portion on the Twitter for iPhone (13.7%).

New York: The x-axis ranges from 0% to 24%. The distribution shows a high percentage of users on the latest version (Twitter Web Client, 21.0%) and a significant portion on the Twitter for iPhone (13.1%).

Los Angeles: The x-axis ranges from 0% to 60%. The distribution shows a high percentage of users on the latest version (Twitter Web Client, 12.1%) and a significant portion on the Twitter for iPhone (6.9%).

Sydney: The x-axis ranges from 0% to 27%. The distribution shows a high percentage of users on the latest version (Twitter Web Client, 20.4%) and a significant portion on the Twitter for iPhone (15.3%).

London: The x-axis ranges from 0% to 21%. The distribution shows a high percentage of users on the latest version (Twitter Web Client, 20.5%) and a significant portion on the Twitter for iPhone (10.8%).

Istanbul: The x-axis ranges from 0% to 27%. The distribution shows a high percentage of users on the latest version (Twitter Web Client, 26.7%) and a significant portion on the Twitter for iPhone (22.0%).

Şekil 4: *Atılan Mesajların Kaynağı*

160

Twitter'da Mesajların Atılma Zamanı: Etiketler (#) ile atılan tweetlerin paylaşım zamanı, şehirdeki ziyaretçi yada yaşayan insanların gün içerisindeki hareketliliklerine ilişkin bir ipucu niteliğinde olduğu söylenebilir. Tweetlerin atılma zamanları gözlemlenirken ilgili şehirlerin yerel saatlerine göre göz önüne alınmıştır. Tweet atılma zamanları incelendiğinde en dağınık yayılım Los Angeles'ta gözlemlenmiştir. Şekil 5 incelendiğinde Los Angeles # ile atılan tweetlerin gün içerisinde yayıldığı görülmektedir. New York, Sydney, Paris, Londra #'lerinde gün içinde yapılan paylaşımların yanında gece ve sabaha karşı yapılan paylaşımlarda da yoğunluklar gözlemlenmiştir. İstanbul #'lerinde 02:00-07:00 arası düşük yoğunluk gözlemlenmiştir.

Şekil 5: Tweetlerin Gün İçerisinde Atılma Zaman Yoğunlukları

Tweetlerde Kullanılan Kısaltmalar(Acronym): Kısaltmalar (acronym) kullanıcıların ağırlıklı olarak sosyal medyada ki paylaşımlarında ifade etmek istedikleri duygularının yerine kullandıkları harf ve rakam gruplarıdır. Bu kısaltmalar yapılan paylaşımlarda duyguları hem daha hızlı paylaşmaya olanak tanırken hem de bazı ağların kelime sınırlamasında kullanıcılara kısmi özgürlük sunmaktadır. Günümüzde sosyal medya üzerinden yapılan yazışmalarda birçok kelime kısaltılarak harf ve rakam grupları haline dönüştürülmüştür. Mevcut araştırmada bu kısaltmaları gözlemlmek için birçok araştırmada da kullanılan (Wu, Zhang, ve Ostendorf, 2010; Godin, Slavkovikj, De Neve, Schrauwen, ve Van de Walle, 2013; Schulz, Thanh, Paulheim, ve Schweizer, 2013; Han, Guo, ve Schuetze, 2013; Desai, ve Narvekar, 2015; Tiantian, Fangxi, ve Lan, 2013) Internet & Text Slang Dictionary & Translator (2018, <https://www.noslang.com/>) sitesi içerisindeki kısaltma (acronym) listelerinden faydalanılmıştır. Bu site içerisinde sosyal medya üzerinden kullanılan yaklaşık 5200 kısaltma (acronym) bulunmaktadır. Bu kısaltmaların bazıları ve karşılık geldiği kelimeler Tablo 2'de örnek olarak verilmiştir.

Tablo 2: *Kısaltma (Acronym) Örnekleri ve Karşılıkları*

gr8	great
kah	kisses and hugs
L2ms	laughing to myself
L2p	learn to play
m473s	friends
marvy	marvelous
r0x0rz	rocks
rehi	hello again
wamh	with all my heart

Kaynak: (Agarwal, Xie, Vovsha, Rambow ve Passonneau, 2011, s22)

İncelenen Twitter paylaşımlarındaki kısaltmaların(acronym) belirlenebilmesi için araştırmada bilgisayar programlarından faydalanılmıştır. Her şehir için ilgili etiketler üzerinden yapılan paylaşımlardaki kısaltmalar sıklıklarına göre listelenmiştir. Tablo 3’de her şehir için en sık kullanılan kısaltmalar gösterilmektedir. Bu kısaltmalar incelendiğinde New York ve Los Angeles şehirlerinde şehirlerin ismi sosyal medyadan bağımsız olarak gündelik hayatta baş harfleri ile kısaltıldığı gibi sosyal medyada da aynı şekilde kısaltılmıştır (nyc = New York City/ la = Los Angeles). Diğer şehirler için böyle kısaltmalar mesajlarda gözlemlenememiştir. Los Angeles için diğer en sık kullanılan kısaltma olarak c2(come to), NewYork şehri için ise biz(business) kullanılmıştır.

Tablo 3: *En Sık Kullanılan Kısaltmalar(Acronym) ve Karşılıkları*

Şehirler	Kısaltmalar	Anlamaları
Paris	a & f / marvy	always and forever / marvelous
New York	biz / nyc	business / New York City
Los Angeles	c2 / la	come to / Los Angeles
Sydney	hppy / iag	happy / it's all good
London	tonite / gd	to night / good
İstanbul	cb	come back

Sydney, Londra ve Paris etiketlerinde en sık rastlanan kısaltmalar, kullanıcılarının duygularını ifade ettikleri kısaltmalardır. İstanbul etiketlerinde ise kullanıcılar dileklerini yada isteklerini ifade eden kısaltmalara yer vermişlerdir.

Tweetlerde Kullanılan Emoticonlar: Emoticonlar harfler, noktalama işaretleri ve diğer karakterlerin herhangi bir duygulanımdan söz edilebilecek şekilde, belli bir sıraya konulmasıyla oluşmuş sembolik sunumlardır (Özant ve Kaleci, 2017, s.400). Farklı bir ifade ile emoticon kavramı, bir yüz ifadesinin kısaltılmış hali olarak tanımlanmakta ve büyük oranda noktalama işaretlerinden oluşmaktadır (Gökaliler ve Saatçioğlu, 2016, s.67). Emoticonlar, sosyal ağ sitelerinde kullanıcıların yaptıkları paylaşımlarda yoğunlukla o paylaşımlarındaki duygularına gösterge niteliği taşıyan, yüz ifadeleri üzerinden kullanıcıların duygularını yansıtan görsel unsurlardır. Birçok araştırma kullanıcıların paylaşımlarındaki emoticon kullanımları üzerinden duygularını analiz etmeye çalışmaktadır(Wolf, 2000; Fulwood, Orchard, ve Floyd, 2013; Kaye, Wall, ve Malone, 2016; Wall, Kaye, ve Malone, 2016; Halvorsen, 2012).

Dolayısı ile atılan tweetlerdeki emoticonlar, şehirler ile ilgili kullanıcıların ortalama duygusal durumlarına ilişkin mevcut gözlemler önemli fikir verebilmektedir. Araştırma kapsamında şehir etiketleri ile birlikte en sık kullanılan emoticonları belirleyebilmek için Wikipedia’da listelenen 170 emoticon temel alınmış, bu emoticonlar üzerinden gözlemler yapılmıştır. Emoticonlardaki duygusal yönelimi belirleyebilmek için ise aşırı olumludan aşırı olumsuzu doğru Tablo 4 deki gibi 5’li bir sınıflandırma yapılmıştır. İlgili sınıflandırma hazırlanırken alanyazındaki benzer akademik çalışmalar temel alınmıştır (Agarwal, Xie, Vovsha, Rambow, ve Passonneau, 2011; Bakliwal, Arora, Madhappan, Kapre, Singh, ve Varma, 2012; Vural, Cambazoglu, Şenkul ve Tokgoz, 2013).

Tablo 4: *Emoticonlar ve Duygusal Karşılıkları*

Duygusal Durum	Aşırı Olumlu	Olumlu	Duygu İfadesi İçermeyen	Olumsuz	Aşırı Olumsuz
Emoticon	:-) :) :o) :3 :c)	:D C:	:-I :I	:-(: (: :C	D8 D;)(D= DX

Şehirler hakkında emoticonlar üzerinden o şehirlere ilişkin mesajı paylaşanların duygusal ifadelerini belirleyebilmek için her şehrin kendi etiketinde kullanılan emoticonlar tespit edilmiş ve tablo 4’de gösterildiği gibi her şehre bu emoticonlar üzerinden puan verilmiştir. Her şehir etiketinde kullanılan emoticonların aldığı puanların aritmetik ortalamaları alındığında o şehre ilişkin Twitter mesajlarının duygusal yönü gözlemlenebilmiştir. Bu doğrultuda çalışma kapsamında paylaşımlardaki emoticonlar üzerinden oluşturulan 5’li skalaya göre her şehir farklı sıralamalar elde etmiştir. İlgili sıralama tablo 5’deki gibidir.

Tablo 5: *Şehirler ve Duygusal Durumları*

Şehirler	Duygusal Durum
Paris	Aşırı Olumlu
New York	Olumlu
Los Angeles	Duygu İfadesi İçermeyen
Sydney	Olumlu
London	Aşırı Olumlu
İstanbul	Duygu İfadesi İçermeyen

Paris ve Londra ile ilgili yapılan paylaşımlarda kullanılan emoticonlarda ağırlıklı olarak “aşırı olumlu” bir duygusal yönelme gözlemlenmiştir. New York ve Sydney etiketleri (#) üzerinden yapılan emoticon paylaşımlarında ise olumlu bir duygusal yönelme gözlemlenmiştir. Los Angeles ve İstanbul için ise duygusal bir ifade gözlemlenememiştir.

Sonuç

Sosyal medyanın günümüzde diğer marka çeşitleri üzerinde olduğu gibi şehir markalarının üzerinde de önemli etkileri bulunmaktadır. Birçok kullanıcı şehirlere ilişkin görüşlerini sosyal medya üzerinden paylaşırken, yine birçok kullanıcı da şehirlere ilişkin çeşitli bilgilere sosyal medya üzerinden erişebilmektedir. Bu sebeple sosyal medya şehirlere ilişkin algının oluşumunda önemli düzeyde etkide bulunmaktadır. Markalaşma sürecini yönetmek isteyen şehirlerin sosyal medya ortamlarında kendilerinin nasıl yansıtıldıklarını gözlemlemesi gerekmektedir.

Kısaltmalar (acronymlar) sosyal medya üzerinden mesajların paylaşılmasında kullanıcılara hız katmaktadır. New York, Los Angeles sosyal medya dışında da kısaltmalara sahiptir(nyc / la). Her iki şehir için atılan mesajlarda en yoğun şekilde bu kısaltmalar göze çarpmıştır. Turizmde şehir markası yaratma süreçlerinde hem hafızada kalıcılığı, hem de diğer rakiplerden algısal farklılaşma sağlaması açısından şehirler açısından böyle kısaltmaların oluşturulması önem arz etmektedir. Çünkü günlük hayatta olduğu gibi sosyal ağlarda da şehrin ismini yansıtan ve akılda kalıcılığı arttıran kısaltmaların (acronymların) bulunması ve kullanıcılar arasında yaygınlaştırılması marka algısına ve hatırlanırılığına katkı sağlayacaktır.

Emoticonlar kullanıcıların paylaşımlarının duygusal yönü hakkında önemli mesajlar vermektedir. Şehre ilişkin paylaşımlardaki emoticonların takibi, o şehre ilişkin kullanıcıların duygularının gözlemlenmesini sağlayacaktır. Yapılan analizlerde emoticon paylaşımlarının şehre ilişkin destinasyon çekiciliği olan unsurlarda yoğunlaştığı gözlemlenmiştir. Marka yöneticilerinin destinasyon çekiciliklerini arttıracak etkinlikleri öne çıkarması, etkinliklere katılanların emoticon paylaşımlarını arttıracaktır.

İstanbul ile ilgili yapılan paylaşımlarda ağırlıklı kullanılan dilin Türkçe olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle İngilizce yapılacak paylaşımlar sosyal medyada İstanbul'un görünürlüğünü arttırıp algısına katkı sağlayacaktır. Marka yönetim sürecinde şehirlerin karakteristik özelliklerini yansıtan sözcüklerin belirlenmesi ve bu sözcüklerin iletişim sürecinde öne çıkartılması, sosyal medyada da bu sözcüklerin paylaşılmasını sağlayacaktır. Başarılı markalaşan şehirlerde şehrin karakteristiğini yansıtan sözcüklerin şehre ilişkin paylaşımlarda sık sık kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Sınırlılıklar: Mevcut araştırma belirlenen 6 etiket (#) üzerinden yürütülmüştür. 6 etiket dışında yapılan paylaşımlar incelemeye alınmamıştır. Ayrıca araştırmada nicel betimleyici verilere odaklanılmıştır. Dolayısı ile bu araştırma için sınırlayıcı bir durumdur. Diğer taraftan araştırmada veri toplama sürecinde sosyal Twitter'dan veri çekerken ve çekilen veriyi analiz ederken bilgisayar programları kullanılmıştır. Bilgisayar programları ile veri toplanırken toplanan verilerde Twitter'ın veri paylaşım politikası etkili olmuştur. Bu politikalar doğrultusunda her etiket için 1 haftalık veri ve her şehir etiketi içinde en fazla 10.000 tweet toplanabilmiştir.

Kaynakça

- Agarwal, A., Xie, B., Vovsha, I., Rambow, O., ve Passonneau, R. (2011, Haziran). Sentiment Analysis Of Twitter Data. *Proceedings of The Workshop On Languages in Social Media Sempozyum Kitabında*, ss. 30-38.
- Altunbaş, H. (2007). Pazarlama İletişimi Ve Şehir Pazarlaması "Şehirlerin Markalaşması". *Selçuk İletişim*, 4, (4) ss.156-162.
- Avcılar, M. Y., & Kara, E. (2015). Şehir Markası Kavramı ve Marka Şehir Yaratma Stratejilerine Yönelik Literatür İncelemesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (34), ss.76-94.
- Bakliwal, A., Arora, P., Madhappan, S., Kapre, N., Singh, M., ve Varma, V., (2012). Mining Sentiments From Tweets. *Proceedings of the 3rd Workshop in Computational Approaches to Subjectivity and Sentiment Analysis Sempozyum Kitabında*, ss. 11-18.
- Berthon, P.R., Pitt, L.F., Plangger, K. Ve Shapiro,D. (2012). Marketing Meets Web 2.0, Social Media, And Creative Consumers: Implications For İnternational Marketing Strategy. *Business Horizons*. 55 (3) ss. 261-271.

- Buhalis D., Leung D. Ve Law R. (2011). "Etourism: Critical Information And Communication Technologies For Tourism Destinations", Destination Marketing And Management Theories And Applications, Ed: Youcheng Wang & Abraham Pizam, *CAB International* 2011, ss. 205-224.
- Büyüköztürk, S., Kiliç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, S. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Desai, N., ve Narvekar, M. (2015). Normalization Of Noisy Text Data. *Procedia Computer Science*, (45), ss. 127-132.
- Emre, Z. H., & Şeyma, G.Ü.L. Kent İmajının Markalaşmaya Etkisi Kahramanmaraş Örneği. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 1-26.
- Fullwood, C., Orchard, L. J., ve Floyd, S. A. (2013). Emoticon Convergence in Internet Chat Rooms. *Social Semiotics*, 23(5), ss. 648-662.
- Godin, F., Slavkovikj, V., De Neve, W., Schrauwen, B., ve Van de Walle, R. (2013 Mayıs). Using Topic Models For Twitter Hashtag Recommendation. *Proceedings of The 22nd International Conference on World Wide Web Sempozyum Kitabında*, ss. 593-596.
- Gökalliler, E., ve Saatçioğlu, E. (2016). Bir Reklam Unsuru Olarak Emoji Kullanımı: Emoji İçerikli Reklamlara Yönelik Tutum Araştırması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 19(2), 63-91.
- Güler, A., Halicioğlu, M.B., & Tasgin, S. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Arastırma Yontemleri [Qualitative Research Methods İn The Social Sciences]*. Istanbul: Seckin.
- Halvorsen, A. (2012). Patterns of Emoticon Usage in ESL Students' Discussion Forum Writing. *CALICO Journal*, 29(4), ss. 694-717.
- Han, Q., Guo, J., ve Schuetze, H. (2013). Codex: Combining An Svm Classifier And Character N-Gram Language Models For Sentiment Analysis On Twitter Text. *Second Joint Conference on Lexical and Computational Semantics (*SEM) Sempozyum Kitabında*, (2), ss. 520-524.
- Internet & Text Slang Dictionary & Translator (2018, <https://www.noslang.com/>)
- Kaye, L.K., Wall, H.J., ve Malone, S.A. (2016). "Turn That Frown Upside-Down": A Contextual Account of Emoticon Usage on Different Virtual Platforms. *Computers in Human Behavior*, 60, ss. 463-467.
- Kaypak, Ş. (2013). "Küreselleşme Sürecinde Kentlerin Markalaşması ve Marka Kentler, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi", 14(1), 335-355.
- Kılıçhan, R., & Köşker, H. (2015). Destinasyon Markalaşmasında Gastronominin Önemi: Van Kahvaltısı Örneği (*The Journal Of Tourism And Gastronomy Studies*, ss. 102-115.
- Liu, K. L., Li, W. J., ve Guo, M. (2012, July). Emoticon Smoothed Language Models For Twitter Sentiment Analysis. *Twenty-Sixth AAAI Conference On Artificial Intelligence Sempozyum Kitabında* (12), ss. 22-26.
- Marangoz, M., & Tayçu, Z. Bilişsel ve Duygusal İmaj Unsurlarının Şehir Markası İmajına Etkisi: Muğla İli Örneği. *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies*, 4(1), 37-56.
- Maxwell, J.A., (2018). *Nitel Araştırma Tasarımı Etkileşimli Bir Yaklaşım*. Ankara: Nobel Yayınevi.

- Moreira, J., Silva, M.J. (2012), City Marketing and Identity: Study Applied for Small Cities in Rural and Peripheral Areas, *Transformations in Business & Economics*, Vol. 11, No 2 (26), pp.149-161.
- Morrison, A. M., & Anderson, D. J. (2002). *Destination branding*. Dipresentasikan pada.
- Neuendorf, K.A., (2002). *The Content Analysis Guidebook*. Los Angeles: Sage Publications.
- Özant, N., ve Kelleci, M. (2017). Dijital İletişimde Sözel Olmayan İpuçları: Emojilerle Etkileşim ve Uygulayım. *Moment Dergi*, 4(2), 396-417.
- Özgüner, Z., & Uçar, M. Şehir Markalaşmasında Pazarlamanın Önemi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 9, Mart 2015, S. 323-333
- Schulz, A., Thanh, T. D., Paulheim, H., ve Schweizer, I. (2013, Mayıs). A Fine-Grained Sentiment Analysis Approach For Detecting Crisis Related Microposts. *ISCRAM Sempozyum Kitabında*, ss. 846-851.
- Peker, A.E.,(2006),“Kentlerin Markalaşma Sürecinde Çağdaş Sanat Müzelerinin Rolü: Kent Markalaşması ve Küresel Landmark”, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Rainisto S P (2003) Success Factors of Place Marketing: A Study of Place Marketing Practices in Northern Europe and The United States, Helsinki University of Technology, Doktora Tezi.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Stacey, M. (1970). *Methods of Social Research*, Oxford: Pergamon Press
- Şimşek, H., ve Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Taşoğlu, P. N. (2012). Mersin'in marka kent olma sürecinde liman ve serbest bölgeye ilişkin internet pazarlaması uygulamalarının rolü. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, 3(6), 67-76.
- Tiantian, Z., Fangxi, Z., ve Lan, M. (2013). Ecnucs: A Surface Information Based System Description Of Sentiment Analysis In Twitter In The Semeval-2013. *Second Joint Conference on Lexical and Computational Semantics (*SEM), Sempozyum Kitabında* (2), ss. 408-413.
- Tossell, C. C., Kortum, P., Shepard, C., Barg-Walkow, L. H., Rahmati, A., ve Zhong, L. (2012). A Longitudinal Study Of Emoticon Use In Text Messaging From Smartphones. *Computers in Human Behavior*, 28(2), ss. 659-663.
- Vidal, L., Ares, G., ve Jaeger, S. R. (2016). Use Of Emoticon And Emoji In Tweets For Food-Related Emotional Expression. *Food Quality and Preference*, 49, 119-128.
- Vural, A. G., Cambazoglu, B. B., Senkul, P., & Tokgoz, Z. O. (2013). A Framework For Sentiment Analysis İn Turkish: Application To Polarity Detection Of Movie Reviews in Turkish. *Computer and Information Sciences III Sempozyum Kitabında*, ss. 437-445.
- Wall, H. J., Kaye, L. K., ve Malone, S. A. (2016). An Exploration of Psychological Factors On Emoticon Usage And Implications For Judgement Accuracy. *Computers in Human Behavior*, 62, ss. 70-78.
- Wang, Z. H., Kieu, T. D., Chang, C. C., ve Li, M. C. (2009, November). Emoticon-Based Text Steganography In Chat. *2009 Asia-Pacific Conference on Computational Intelligence and Industrial Applications (PA-CIIA) Sempozyum Kitabında*, (2), ss.457-460).

- Weeks, B.E. ve Holbert, R. L. (2013). Predicting Dissemination of News Content in Social Media: A Focus on Reception, Friending, and Partisanship. *Journalism and Mass Communication Quarterly*. 90 (2). 212-232.
- Wolf, A. (2000). Emotional Expression Online: Gender Differences In Emoticon Use. *CyberPsychology & Behavior*, 3(5), ss. 827-833.
- Wu, W., Zhang, B., ve Ostendorf, M. (2010 Haziran). Automatic Generation of Personalized Annotation Tags For Twitter Users. *Human Language Technologies: The 2010 Annual Conference of The North American Sempozyum Kitabında The Association For Computational Linguistics Bölümü*, ss. 689-692
- Yarar, Ali Erkam (2017). Sosyal Medya ve Şehirlerin Sosyal Medya Kullanımı, Erdem Taşdemir&Emre Aslan (Ed.) *Sosyal Medya İletişimi* ss.55-74.
- Zeng, B. ve Gerritsen, R. (2014). What do We Know About Social Media in Tourism? A Review. *Tourism Management Perspectives*, Vol: 10, 27-36.
- Zenker, S. ve Braun, E. (2010). Branding A City: A Conceptual Approach for Place Branding and Place Brand Management, *39th European Marketing Academy Conference*, Kopenhag- Danimarka.
- Zhou L., Wang T. (2014). "Social media: A new vehicle for city marketing in China Cities", (37), s.27-32.
- Zhao, J., Dong, L., Wu, J., ve Xu, K. (2012, August). Moodlens: An Emoticon-Based Sentiment Analysis System For Chinese Tweets. *18th ACM SIGKDD International Conference On Knowledge Discovery And Data Mining Sempozyum Kitabında*, ss. 1528-1531.

İnternet Kaynakları

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5bf0faf33720a9.15724167
(Erişim tarihi, 16.11.2018).

Contemporary Issues in Labor Public Finance & Administration

This book is written as an outcome of the tenth congress of CUDES (Current Debates in Social Sciences). This volume is broken down into four parts, which fits logically into the subjects of the chapters. The parts are composed of several defining papers that are basically in the area of Public Finance, Public Administration, Labour Economics and International Relations. The book covers a wide range of subjects from finance to labour markets' research and other administrative topics related to current issues in these fields. The opinions in each articles reflect its authors' own thoughts.

Contemporary Issues in Labor, Public Finance & Administration